

**T.C.
EGE ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü**

**ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN FLÖRT ŞİDDETİNE
YÖNELİK TUTUMLARININ EBEVEYN KABUL RED
ALGILARI, ROMANTİK İLİŞKİLERDE AKILCI OLMAYAN
İNANÇLARI VE TOPLUMSAL CİNSİYET ROLLERİNE
İLİŞKİN TUTUMLARINA GÖRE YORDANMASI**

Yüksek Lisans Tezi

NAZİRE AKBULUT

EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI

İzmir
Haziran, 2022

T.C.
EGE ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN FLÖRT ŞİDDETİNE YÖNELİK
TUTUMLARININ EBEVEYN KABUL RED ALGILARI,
ROMANTİK İLİŞKİLERDE AKILCI OLMAYAN İNANÇLARI VE
TOPLUMSAL CİNSİYET ROLLERİNE İLİŞKİN TUTUMLARINA
GÖRE YORDANMASI

Yüksek Lisans Tezi

Nazire AKBULUT

Tez Danışmanı
Öğr. Gör. Dr Hanife KAHRAMAN

Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı
Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Yüksek Lisans Programı

İzmir
Haziran, 2022

EGE ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
ETİK KURALLARA UYGUNLUK BEYANI

Ege Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliğinin ilgili hükümleri uyarınca Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “*Üniversite Öğrencilerinin Flört Şiddetine Yönelik Tutumlarının Ebeveyn Kabul Red Algıları, Romantik İlişkilerde Akılcı Olmayan İnançları ve Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutumlarına Göre Yordanması*” başlıklı bu tezin kendi çalışmam olduğunu, sunduğum tüm sonuç, doküman, bilgi ve belgeleri bizzat ve bu tez çalışması kapsamında elde ettiğimi, bu tez çalışmasıyla elde edilmeyen bütün bilgi ve yorumlara atıf yaptığımı ve bunları kaynaklar listesinde usulüne uygun olarak verdiğimi, tez çalışması ve yazımı sırasında patent ve telif haklarını ihlal edici bir davranışımın olmadığını, bu tezin herhangi bir bölümünü bu üniversitede veya diğer bir üniversite başka bir tez çalışması içinde sunmadığımı, bu tezin planlanmasından yazımına kadar bütün safhalarda bilimsel etik kurallarına uygun olarak davrandığımı ve aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonucu kabul edeceğimi beyan ederim.

Nazire AKBULUT

TEŞEKKÜR

Bu araştırma kapsamında, üniversite öğrencilerinin ebeveyn kabul red algıları, romantik ilişkilere dair akılcı olmayan inançları ve toplumsal cinsiyet rollerine yönelik tutumlarının flört şiddetine yönelik tutumlarını yordayıcı rolü ele alınmıştır. Araştırma sürecim yakın çevrem de dahil pek çok kadının neden şiddet içerikli bir ilişkide kalmayı sürdürdüğü sorusuna yanıt arayışımla başladı. Mutsuz olunan, değersiz hissedilen bir ilişkiye devam etmenin çocukluk çağı yaşantılarından, inanç sisteminden ve toplumsal cinsiyetten ayrı değerlendirilemeyeceğini düşünerek araştırmaya başladım. Bu süreçte hem ebeveyn kabulü hem de flört şiddeti hakkında okumak benim için zaman zaman zorlayıcı olsa da destekleriyle tez yazım sürecimi kolaylaştıran pek çok insan oldu.

Öğrenmek, kendime ve mesleki yaşamımda iletişimde olacağım insanlara katkıda bulunmak amacıyla başladığım yüksek lisans eğitimimde büyük emekleri olan, daima beni motive eden, akademik kaygılarıma gerçekçi bir bakışla yaklaşmamı sağlayan tez danışmanım Öğr. Gör. Dr. Hanife KAHRAMAN'a, lisans eğitimimden bu yana her dersin sonunda beni daha da güdüleyen, öğrencisi olmanın gururunu duyduğum çok kıymetli hocalarım Prof. Dr. Zeynep CİHANGİR ÇANKAYA, Prof. Dr. Yelda KAĞNICI, Doç Dr. Mine ALADAĞ, Dr. Öğr. Üyesi Serkan DENİZLİ'ye teşekkürlerimi ve minnetlerimi iletmek istiyorum.

Umutsuz olduğum zamanlarda bana kendi gücümü hatırlatıp sarıp sarmalayan, çocukluktan bu yana yanımda olup dünyamı güzelleştiren, birlikte büyümenin kıymetini her gün daha iyi anladığım kız kardeşlerim Sena AKBULUT ve Yasemin AKBULUT BODAK'a, zor zamanlarda daima tebessüm ettiren, ailemize neşe katan Murat BODAK'a, eğitim hayatımda desteğini esirgemeyen babam Halil AKBULUT'a teşekkür ederim. Çocuğu olduğum için kendimi çok şanslı hissettiğim, sevgisi, şefkati ve koşulsuz kabulüyle beni mutlu bir çocuk olarak büyüten, kendim olmam, özgürce davranmam için beni daima pekiştiren pek kıymetli annem Servet AKBULUT'a minnettarım. Canım annem bana kattıkların için sana ne kadar teşekkür etsem az yine de benim olan her şeyi böylesine sevgiyle karşıladığın için teşekkür ederim.

Yüksek lisans eğitimim boyunca ve tüm yaşamımda varlığı ve hayata dair bakışı beni daima rahatlatan, akademik ve duygusal desteğini her zaman hissettiren,

en büyük destekçilerimden biri canım arkadaşım Elif VARLI'ya, tez yazım aşamamda her türlü yardımı sunmaya çalışan çok değerli meslektaşım Ece ÇOKAY'a, hayatıma girdiği günden beri ürkek davrandığım konularda bana cesaret veren, kendime olan inancımı diri tutan, aynı çalışma ortamını paylaşmaktan bütünüyle keyif aldığım Ekin KAR'a teşekkür ediyorum.

Son olarak, yaşamda attığım her adımda beni daima destekleyen, yanımda olduğu için bu adımları daha cesur attığım, kaygılı seslerimi sakinleştiren, tez yazma sürecimde, hayatın hem mutluluk hem de zorluklarında hep yanımda olan çok sevgili Burhan ÖZKAN'a tüm kalbimle teşekkür ederim. Kendim olma savaşını seninleyken daha güçlü veriyorum, iyi ki varsın.

Nazire AKBULUT

İÇİNDEKİLER

ETİK KURALLARA UYGUNLUK BEYANI	iii
TEŞEKKÜR.....	iv
İÇİNDEKİLER	vi
TABLO LİSTESİ.....	ix
ÖZET.....	xi
ABSTRACT.....	xiii
BÖLÜM I	1
GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu.....	8
1.2. Araştırmanın Amacı ve Önemi	8
1.3. Problem Cümlesi.....	11
1.4. Alt Problemler.....	11
1.5. Sayıtlar.....	13
1.6. Sınırlılıklar	13
1.7. Tanımlar	13
BÖLÜM II	15
KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	15
2.1. Flört Şiddeti.....	15
2.1.1. Flört Şiddetine Kuramsal Bakış	21
2.1.1.1 Sosyal Öğrenme Kuramı	21
2.1.1.2. Feminist Kuram.....	23
2.1.1.3. Bağlanma Kuramı	24
2.1.1.4. Güç Kuramı.....	25
2.2. Ebeveyn Kabul/Red Kuramı (EKAR).....	26
2.2.1. Ebeveynliğin Sıcaklık Boyutu.....	28
2.2.2. Ebeveynliğin Kontrol Boyutu	31
2.2.3.Ebeveyn Kabul Red Kuramının Alt Alanları	31
2.2.4. Kişilik Alt Kuramı.....	32
2.2.4.1. Bağımlılık veya Savunucu Bağımsızlık	33
2.2.4.2. Duygusal Duyarsızlık (Tepkisizlik)	34
2.2.4.3. Düşmanlık ve Saldırganlık.....	35
2.2.4.4. Olumsuz Özsaygı	36
2.2.4.5 Olumsuz Öz Yeterlik	37
2.2.4.6. Duygusal Tutarsızlık	37
2.2.4.7. Olumsuz Dünya Görüşü.....	38
2.3. Romantik İlişki İnançları	39
2.3.1. Romantik İlişkilerde Akılcı Olmayan İnançlar	40
2.4. Toplumsal Cinsiyet	44
2.4.1.Toplumsal Cinsiyete Kuramsal Bakış.....	47
2.4.1.1.Psikanalitik Kuram.....	47
2.4.1.2. Feminist Kuram.....	49
2.4.1.3. Sosyal Öğrenme Kuramı	51
2.4.1.4. Toplumsal Cinsiyet Şema Kuramı	53
2.4.2. Toplumsal Cinsiyet Rollerı	55

2.4.3. Toplumsal Cinsiyet Eşitliği.....	57
2.5. İlgili Araştırmalar.....	58
2.5.1. Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar.....	58
2.5.2. Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar	63
BÖLÜM III.....	68
YÖNTEM.....	68
3.1. Araştırma Modeli	68
3.2. Evren ve Örneklem	68
3.3. Veri Toplama Araçları	69
3.3.1. Flörtte Şiddete Yönelik Tutum Ölçekleri.....	70
3.3.2. Yetişkin Ebeveyn Kabul Red Ölçeği (EKRÖ) Kısa Form.....	71
3.3.3. Romantik İlişkilerde Akılcı Olmayan İnançlar Ölçeği (RAINÖ)	71
3.3.4. Toplumsal Cinsiyet Roller Tutum Ölçeği.....	72
3.4. Verilerin Toplanması	73
3.5. Verilerin Analizi	74
BÖLÜM IV	76
BULGULAR.....	76
4.1. Ön Analizler.....	76
4.1.1. Kayıp Veriler.....	76
4.1.2. Uç Değerler	76
4.1.3. Dağılımın Normallliği.....	76
4.2. Flörtte Şiddete Yönelik Tutum Ölçekleri, Ebeveyn Kabul-Red Ölçeği, Romantik İlişkilere Dair Akılcı Olmayan İnançlar Ölçeği ve Toplumsal Cinsiyet Rollerine Yönelik Tutum Ölçeğinden Elde Edilen Puanlara İlişkin Betimsel İstatistik Bulguları.....	79
4.3. Üniversite Öğrencilerinin Flörtte Şiddete Yönelik Tutum Puanlarının Anne Baba Kabul/Red, Romantik İlişkilere Dair Akılcı Olmayan İnançlar ve Toplumsal Cinsiyet Roller Puanlarına Göre Yordanmasına İlişkin Bulgular ...	88
BÖLÜM V.....	108
SONUÇ TARTIŞMA VE ÖNERİLER	108
5.1. Üniversite Öğrencilerinin Flört Şiddeti Puanlarının Yordanmasına İlişkin Bulguların Tartışılması ve Yorumu	112
5.2. Ebeveyn Kabul/ Red Değişkeninin Flört Şiddetine Yönelik Tutumları Yordamasına İlişkin Bulguların Tartışılması ve Yorumlanması	112
5.3. Romantik İlişkilerde Akılcı Olmayan İnançlar Değişkeninin Flört Şiddetine Yönelik Tutumları Yordamasına İlişkin Bulguların Tartışılması ve Yorumlanması.....	118
5.4. Toplumsal Cinsiyet Rollerine Yönelik Tutum Değişkeninin Flört Şiddetine Yönelik Tutumları Yordamasına İlişkin Bulguların Tartışılması ve Yorumlanması.....	123
5.5. Üniversite Öğrencilerin Flört Şiddetine Yönelik Tutumlarının Cinsiyetlerine Göre İncelenmesine Yönelik Bulguların Tartışılması ve Yorumlanması	128
5.6. Üniversite Öğrencilerin Flört Şiddetine Yönelik Tutumlarının Sosyoekonomik Düzeylerine Göre İncelenmesine Yönelik Bulguların Tartışılması ve Yorumlanması	130

5.7. Üniversite Öğrencilerin Flört Şiddetine Yönelik Tutumlarının Yerleşim Birimlerine Göre İncelenmesine Yönelik Bulguların Tartışılması ve Yorumlanması.....	132
5.8. Sonuç ve Öneriler.....	135
5.8.1. Araştırmacılara Yönelik Öneriler.....	136
5.8.2. Uygulayıcılara Yönelik Öneriler.....	137
KAYNAKÇA	140
EKLER.....	163
EK 1 FLÖRT ŞİDDETİ TUTUM ÖLÇEĞİ ÖRNEK MADDELER	163
EK 2 YETİŞKİN EKRÖ: ANNE (KISA FORM) ÖRNEK MADDELER	165
EK 3 YETİŞKİN EKRÖ: BABA (KISA FORM) ÖRNEK MADDELER	166
EK 4 ROMANTİK İLİŞKİLERDE AKILCI OLMAYAN İNANÇLAR ÖLÇEĞİ ÖRNEK MADDELER.....	167
EK 5 TOPLUMSAL CİNSİYET ROLLERİ TUTUM ÖLÇEĞİ ÖRNEK MADDELER	168
EK 6 KİŞİSEL BİLGİ FORMU.....	169
EK 7 FLÖRTTE ŞİDDETE YÖNELİK TUTUM ÖLÇEĞİ ÖLÇEK İZNİ	173
EK 8 EBEVEYN KABUL RED ALGISI YETİŞKİN FORM ÖLÇEK İZNİ..	174
EK 9 ROMANTİK İLİŞKİLERDE AKILCI OLMAYAN İNANÇLAR ÖLÇEĞİ İZNİ.....	176
EK 10 TOPLUMSAL CİNSİYET ROLLERİNE YÖNELİK TUTUM ÖLÇEĞİ	177

TABLO LİSTESİ

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Özelliklerine İlişkin Sıklık ve Yüzdelik Değerleri.....	69
Tablo 2. Flörtte Şiddete Yönelik Tutum Ölçekleri, Ebeveyn Kabul-Red Ölçeği (Anne-Baba Formu), Romantik İlişkilerde Akılcı Olmayan İnançlar Ölçeği ve Toplumsal Cinsiyet Rollerine Yönelik Tutum Ölçeği Puanlarına Dair Yapılan Uç Değer Analizi Öncesi ve Sonrasına Ait Çarpıklık ve Basıklık Değerleri	76
Tablo 3. Flörtte Şiddete Yönelik Tutum Ölçekleri, Ebeveyn Kabul-Red Ölçeği, Romantik İlişkilere Dair Akılcı Olmayan İnançlar Ölçeği ve Toplumsal Cinsiyet Rollerine Yönelik Tutum Ölçeğinden Elde Edilen Puanlara İlişkin Betimsel İstatistik Bulguları.....	79
Tablo 4. Kadının Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği, Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği, Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği, Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği, Ebeveyn Kabul-Red Ölçeği (Anne-Baba Formu), Romantik İlişkilere Dair Akılcı Olmayan İnançlar Ölçeği ve Toplumsal Cinsiyet Rollerine Yönelik Tutum Ölçeğinden Elde Edilen Puanlar Arasındaki Korelasyon Katsayıları.....	80
Tablo 5. Bağımsız Değişkenlere Ait Tolerans ve VIF Değerleri.....	84
Tablo 6. KFFŞ, KFPŞ, EFFŞ, EFPS ile Anne Baba Kabul Reddin, Romantik İlişkilerde Akılcı Olmayan İnançların Toplumsal Cinsiyet Rollerine Yönelik Tutumun Alt Boyutları Arasındaki İlişki.	85
Tablo 7. Üniversite öğrencilerinin Ebeveyn Kabul-Red Algısı, Romantik İlişkilere Dair Akılcı Olmayan İnançlar ve Toplumsal Cinsiyet Rollerine Yönelik Tutumlarının Kadının Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutumlarını Yordamasına İlişkin Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi Sonuçları.....	89
Tablo 8. Üniversite öğrencilerinin Ebeveyn Kabul-Red Algısı, Romantik İlişkilere Dair Akılcı Olmayan İnançlar ve Toplumsal Cinsiyet Rollerine Yönelik Tutumlarının Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutumlarını Yordamasına İlişkin Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi Sonuçları.....	92
Tablo 9. Üniversite öğrencilerinin Ebeveyn Kabul-Red Algısı, Romantik İlişkilere Dair Akılcı Olmayan İnançlar ve Toplumsal Cinsiyet Rollerine Yönelik Tutumlarının	

Erkeğin Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutumlarını Yordamasına İlişkin Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi Sonuçları.....	96
Tablo 10. Üniversite öğrencilerinin Ebeveyn Kabul-Red Algısı, Romantik İlişkilere Dair Akılcı Olmayan İnançlar ve Toplumsal Cinsiyet Rollerine Yönelik Tutumlarının Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutumlarını Yordamasına İlişkin Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi Sonuçları.....	99
Tablo 11. KFFŞ, KFPS, EFFŞ ve EFPŞ'yi yordayan değişkenler ve değişkenlere ait β değerleri	103
Tablo 12. Üniversite Öğrencilerinin Flört Şiddetine (Kadının Flörte Uyguladığı Fiziksel Şiddet, Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddet, Erkeğin Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddet, Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddet) Yönelik Tutumlarının Cinsiyete Göre Farklılaşmasına İlişkin t Testi Analizi	104
Tablo 13. Üniversite Öğrencilerinin Flört Şiddetine (Kadının Flörte Uyguladığı Fiziksel Şiddet, Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddet, Erkeğin Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddet, Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddet) Yönelik Tutumlarının Sosyoekonomik Düzeye Göre Farklılaşmasına Yönelik Tek Yönlü Varyans Analizi.....	105
Tablo 14. Üniversite Öğrencilerinin Flört Şiddetine (Kadının Flörte Uyguladığı Fiziksel Şiddet, Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddet, Erkeğin Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddet, Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddet) Yönelik Tutumlarının Yerleşim Yerlerine Göre Farklılaşmasına Yönelik Tek Yönlü Varyans Analizi	106

ÖZET

Bu araştırmanın amacı üniversite öğrencilerinin ebeveyn kabul red algısı, romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançları ve toplumsal cinsiyet rollerine yönelik tutumlarının flört şiddeti tutumlarındaki yordayıcı rolünü incelemektir. Araştırmanın örneklemini 434 Pamukkale Üniversitesi öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırma kapsamında veriler Kişisel Bilgi Formu, Flörtte Şiddete Yönelik Tutum Ölçekleri, Ebeveyn Kabul Red Ölçeği, Romantik İlişkilerde Akılcı Olmayan İnançlar Ölçeği ve Toplumsal Cinsiyet Rollerine Yönelik Tutum Ölçeği ile toplanmıştır. Verilerin analizi aşamasında enter metodu ile çoklu doğrusal regresyon analizi uygulanmıştır.

Analiz sonuçlarına bakıldığında kadının flörtte uyguladığı fiziksel şiddet üzerinde yalnızca zihin okuma puanlarının anlamlı bir yordayıcılık rolü vardır. Kadının flörtte uyguladığı psikolojik şiddet için baba sıcaklık şefkat, baba kayıtsızlık ihmal, sosyal zaman kullanımı, aşırı beklentiler ve geleneksel cinsiyet rolleri puanları anlamlı düzeyde yordayıcıdır. Farklı düşünmek ve sosyal zaman kullanımı erkeğin flörtte uyguladığı fiziksel şiddeti pozitif yönde anlamlı bir şekilde yordamıştır. Eşitlikçi cinsiyet rolleri erkeğin flörtte uyguladığı fiziksel şiddeti negatif yönde yordamıştır. Anne sıcaklık şefkat puanları erkeğin flörtte uyguladığı psikolojik şiddeti pozitif yönde yordamaktadır. Baba sıcaklık şefkat, fiziksel yakınlık, eşitlikçi cinsiyet rolleri, evlilik cinsiyet rolü ve geleneksel cinsiyet rolü erkeğin flörtte uyguladığı psikolojik şiddeti negatif yönde yordamaktadır. Sosyal zaman kullanımı ve aşırı beklentiler erkeğin flörtte uyguladığı psikolojik şiddeti pozitif yönde anlamlı bir şekilde yordamıştır.

Üniversite öğrencilerinin flört şiddeti tutum puanları cinsiyete göre anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır. Erkeklerin flört şiddeti tutum puanları kadınlara göre anlamlı ölçüde daha yüksektir. Üniversite öğrencilerinin yalnızca kadının flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik tutumları sosyoekonomik düzeye göre anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır. Üniversite öğrencilerinin kadının ve erkeğin flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik tutumları yerleşim birimlerine göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır. Yerleşim yeri köy olan öğrenciler kadının flörtte uyguladığı fiziksel şiddeti yerleşim yeri büyükşehir/metropol olan üniversite öğrencilerine göre daha fazla kabul etmektedir. Yerleşim yeri köy olan üniversite öğrencilerinin erkeğin flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik kabul düzeyleri

yerleşim yeri ilçe/kasaba olan üniversite öğrencilerine göre anlamlı düzeyde daha yüksektir. Araştırmadan elde edilen sonuçlar, alanyazın çerçevesinde tartışılmış, araştırmacılara ve uygulayıcılara önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar kelimeler: Ebeveyn Kabul Red Algısı, Flört Şiddeti, Romantik İlişkilerde Akılcı Olmayan İnançlar, Toplumsal Cinsiyet Roller.

ABSTRACT

The aim of the study is to investigate the predictive role of parental acceptance-rejection, irrational beliefs in romantic relationship and attitudes toward social gender roles in dating violence attitudes. The sample of the study was consists of 434 Pamukkale University students. The data within the scope of research was collected with Personal Information Form, The Attitudes Towards Dating Violence Scales, Parental Acceptance-Rejection Scale, Irrational Romantic Relationship Beliefs Inventory, Gender Roles Attitude Scale. The enter multiple linear regression analysis was conducted to determine the predictive role of independent variables in dependent variables. When the results of the analysis are examined, only mind reading scores have a significant predictive role on the physical violence applied by women during dating. Father warmth/affection, father indifference neglect, use of social time, overexpectations and traditional gender role scores are significant predictors of psychological violence perpetrated by women in dating. Thinking differently and using social time significantly predicted the physical violence of men while dating. Egalitarian gender roles negatively predicted physical violence by men during dating. Mother's warmth/affection scores positively predict the psychological violence applied by the man during dating. Father warmth/affection, physical intimacy, egalitarian gender roles, marriage gender role and traditional gender role predict the psychological violence of men in dating negatively. Social time use and overexpectations predicted the psychological violence of men in a positive way in a significant way.

The dating violence attitude scores of university students differ significantly according to gender. Males' dating violence attitude scores are significantly higher than females. Attitudes of university students towards female physical violence in dating differ significantly according to socioeconomic level. Attitudes of university students towards physical violence perpetrated by women and men in dating differ significantly according to their settlements. The students whose settlements are in the village accept the physical violence of the women during dating more than the university students whose settlements are in the metropolitan/metropolitan city. The acceptance level of the physical violence perpetrated by men in dating is significantly higher for university students whose settlements are in the village

compared to the whose settlement is located in a district/town. The results obtained from the research were discussed within the framework of the literature, and suggestions were made to researchers and practitioners.

Keywords: Dating Violence, Irrational Romantic Relationship Beliefs, Parental Acceptance-Rejection, Social Gender Roles.

BÖLÜM I

GİRİŞ

Sosyal bir varlık olan insan, doğduğu andan itibaren pek çok kişi ile yakın ilişkilerde bulunma deneyiminden geçmektedir. Yakın ilişkiler insan yaşamının vazgeçilmez bir parçasıdır. Çünkü her birey diğerlerine pek çok açıdan ihtiyaç duyar. Kişisel ve toplumsal katılımı, duygusal açıdan bağlanmayı, diğerleriyle etkileşimde bulunmayı yakın ilişkilerle sağlayabilir. Sosyalleşme, başkaları tarafından değerli olduğunu hissedebilme, ihtiyacı olduğunda kendisine yardımcı olacak birilerinin olduğunu bilme, kendini işe yarar ve ihtiyaç duyulan biri olarak hissedebilme gibi bireyin yaşamındaki pek çok önemli kazanım yaşamında var olan bu yakın ilişkiler sayesinde elde edilmektedir (Küçükarslan, 2011). Söz konusu durum alanyazında pek çok araştırma ile desteklenmektedir. Hendrick ve Hendrick (1986) katılımcılara yaşamlarında onları en çok mutlu eden şeyin ne olduğunu sormuş ve katılımcılar doyum aldıkları romantik ilişkinin onları yaşamlarında en çok mutlu eden şey olarak nitelendirmiştir.

Yakın ilişkilerin bir formu da flört ilişkisidir. Flört; sosyal etkileşim kurmayı barındıran, bu ilişkiye devam etmeyi ya da ilişkiye son vermeyi de içeren, bir süre sonra çiftlerden birinin ya da her ikisinin de arzusuyla sonlandırılan ya da evlilik gibi resmi bir ilişkiye dönüştürülebilen bir ilişki biçimi olarak tanımlanmaktadır. Bir diğer tanıma göre ise flört, bireylerin arkadaşlık ilişkisinden farklı olarak partneriyle duygusal, romantik ve cinsel deneyimleri paylaştığı bir ilişki türüdür. Partnerler, resmi bir birliktelik sözü vermemiş, nişanlı veya evli değillerdir (Akın ve Mihçioğur, 2015). Flört ilişkisi alanyazında heteroseksüel çiftler arasında yakınlığa dayalı olarak gelişen bir ilişki biçimi olarak tanımlanırken son dönemlerde LGBTİ bireylerin flört ilişkisini içeren çalışmalar yapılmaya başlanmıştır. (Akış ve Baldan, 2017).

Flört ilişkisi ergenlikten itibaren her yaşta deneyimlenen bir ilişki türüdür. Alanyazın incelendiğinde özellikle üniversite yıllarında deneyimlenen flört ilişkisinin bireyin sosyal gelişim sürecine katkı sağladığı ve sosyal destek sağlayan en önemli ilişki türlerinden biri olduğu bilinmektedir. Buna bağlı olarak bu dönemde kurulan flört ilişkileri kişinin eş seçimini etkilemekte, gelecekteki romantik ilişkisinden alacağı doyumla ilişkili olmaktadır (Toplu Demirtaş, Hatipoğlu Sümer ve Fincham, 2017).

Gelişimsel açıdan incelendiğinde flört, en çok ergenler ve genç yetişkinlerin deneyimlediği bir ilişki olarak bilinmektedir. Flört deneyimleri yaşama, bu dönemlerde yerine getirilmesi gereken gelişimsel görevlerin de bir parçasıdır. Erikson'un psikososyal gelişim kuramında flört ilişkisi de dahil olmak üzere romantik ilişkilerin kişinin gelişimi üzerindeki etkisi kuramsallaştırılmıştır. Buna göre gençlerin kurduğu flört ilişkisinin bir kimlik oluşturmak, ilişki başlatma, sürdürme ve sonlandırma becerilerini geliştirme, partneriyle bir yakınlık kurma, cinsel dürtüleri sağlıklı bir şekilde karşılayabilme gibi kritik işlevleri bulunmaktadır. (Bahadır, 2006).

Üniversite yıllarında deneyimlenen flört ilişkileri, Erikson'un kuramında yakınlığa karşı yalıtılmışlık olarak tanımlanan gelişimsel krizin atlatılması döneminde yer alır. Bu dönemdeki yakınlık, genç bireyin güvenilir, destekleyici, romantik bir ilişki yaşayabilmesiyle sağlanır. Genç yetişkinlik döneminde doyum alınan ve destekleyici bir flört ilişkisinin kurulması, bireyin benlik algısını güçlendirmekte, çatışma çözme becerilerini desteklemektedir. Öte yandan ilişki doyumunun olmadığı, şiddet içeren ilişkiler ise özgüvenlerini düşürebilmekte ve çeşitli duygudurum bozukluklarına sebep olabilmektedir. (Saraç, 2013).

Doyum verici bir flört ilişkisinin üniversite öğrencilerinin bu süreçte pek çok gelişimsel görevi yerine getirmesine yardımcı olduğu bilinse de alanyazına bakıldığında pek çok gencin flört şiddetine maruz kaldığı görülmektedir. Üniversite öğrencileri aileden uzun süreli ayrılma, ekonomik harcamalarda dengeyi sağlama, sağlıklı ilişkiler geliştirebilme, mesleki olgunluğa ulaşma gibi pek çok gelişimsel görevi yerine getirmeye çalışmaktadır. Değişime oldukça açık olan bu dönemde şiddet içerikli bir ilişkinin varlığı bu yaş grubundaki gençlerin psikolojik iyi oluşlarını etkilemektedir.

Flört şiddeti Anderson ve Danis (2007) tarafından, aralarında evlilik ilişkisi bulunmayan bir çiftten bir tarafın, diğer tarafa karşı fiziksel, cinsel, sözel istismarda/tacizde bulunması ya da bunları uygulamakla uygulanacağıyla tehdit etmesi şeklinde tanımlanmıştır (Uysal Venema, 2018). Alanyazın incelendiğinde özellikle üniversite öğrencileri yaşadıkları ilişkilerde flört şiddetine yoğun bir şekilde maruz kalmaktadır. Gençler ilişkilerinde yaşadıkları şiddet fiziksel boyutta olduğunda bunu daha kolay fark edebilirken psikolojik şiddete uğradıklarında bir

rahatsızlık hissetseler de bu yaşadıklarını net bir şekilde şiddet olarak tanımlamamaktadır (Akış ve Baldan, 2017). Flört şiddetine maruz kalan bireylerin kaygı bozukluğu, duygu durum bozukluğu, çeşitli bağımlılıklar, travma sonrası stres bozukluğu gibi problemler açısından risk barındırdığı görülmektedir.

Flört şiddetinin fiziksel, psikolojik, cinsel, ekonomik, siber şiddet olarak türleri olduğu bilinmektedir. Şiddet içerikli bir flört deneyiminde bu türlerin birbirini beslediği, bir diğerine dönüşmesi için kaynak oluşturduğu bilinmektedir. Örneğin psikolojik şiddeti uygulayan birinin bunu fiziksel şiddete dönüştürmesi olasıdır. Fiziksel şiddete cinsel şiddete de dönüşebilir. Bu sebeple flört şiddeti türlerini keskin çizgilerle ayırmak mümkün değildir (Oswalt, Wyatt ve Ochoa, 2018). Genç yetişkinlerin flört ilişkilerinde en sık karşılaştığı şiddet türünün psikolojik şiddet olduğu bilinmektedir. Fiziksel şiddet flört şiddetinin uygulanış ve sonucu açısından görülebilir kısmıyken psikolojik şiddet çok daha kolay örtbas edilebilir ve anlaşılması daha zordur. Bu sebeple psikolojik şiddete maruz kalan bireyler ne yaşadıklarını tam olarak anlamlandıramayabilir. Benzer şekilde ekonomik veya cinsel şiddet de sevgiyle birlikte sunulduğunda yakınlık ihtiyacını karşılayan bireylerin bu ilişkiye son verme yetkinlikleri azalmaktadır (Nicedomus, Porter ve Davenport, 2011). Flört şiddetinin aşktan kaynaklı bir kıskançlık adı altında bireyler tarafından kabul edildiği görülmüştür (Levy, 1990).

Flört şiddetini önlemek adına flört şiddeti uygulayan/maruz kalan ve bunu reddeden bireyler arasındaki farklı olan faktörleri bulmak önemlidir. Bu sayede flört şiddeti ortaya çıkmadan, ilişkili olduğu görülen faktörler iyileştirilmeye ve güçlendirilmeye çalışılabilir.

Bireylerin mevcut ilişkilerine dair düşünceleri, duyguları ve davranışları üzerinde çocukluk yaşantılarının etkisi olduğu pek çok araştırma tarafından ortaya konmuştur. Bu kapsamda ebeveynleriyle olan ilişkisinin kritik bir önemi vardır. Freud ve Burlingham (1944) ebeveyn-çocuk ilişkisinin, diğer insanlarla kuracağı ilişkiyi doğrudan etkileyeceğini, çocuğun ebeveyni ile kurduğu ilişkide kendini kabul ve sevgi içerisinde hissetmesinin sağlıklı bir gelişim için temel kriterlerden biri olduğunu açıklamışlardır (Eryavuz, 2006). Çocuklar kendilerine bakım veren kişilerle güvene ve sevgiye dayalı bir ilişki kurmaya anne karnından itibaren gereksinim duymaktadır (Öngider, 2006). Bir çocuğun sağlıklı bir aile ilişkisi

kurmasını sağlayan en önemli faktörlerden biri kabul edici bir aile atmosferinde büyüyor olmasıdır. Kabul edici bir aile atmosferinde anne baba çocuklarına karşı yakınlık gösterir, sıcaklığını hissettirir, bakımını üstlenir ve psikolojik destek verir. Çocuğu reddeden bir aile atmosferinde ise çocuk fiziksel olarak ihmal ediliyor olabileceği gibi ihtiyaç duyduğu psikolojik ve sosyal destek karşılanmıyor da olabilir. Rohner'e göre kabullenme, ebeveynlerin çocuklarına karşı hissettikleri ve onlara gösterdikleri yakınlık, ilgi, sıcaklık ve destek gibi bazı özelliklerdir. Çocuk, ona bakım verenlerle kabule dayalı sağlıklı bir ilişki örüntüsü geliştiremezse gelecek yaşamında pek çok alanda sorun yaşayabilir. Bu alanlardan birisi de yakın ilişkiler olacaktır. (Erkan ve Toran, 2004). Reddi içeren ebeveyn davranışları kişinin yetişkinlik yaşamında uyumsuz kişilik yapıları ve psikopatolojilere sebep olabilirken çocukluk yaşantıları ebeveyn kabulü ile geçen bireylerin yetişkinlerinde de romantik ilişkilerinde sıcaklığı, kabulü hissedebilme ihtiyacına yönelik ilişkiler kurdukları bilinmektedir (Yakın, 2011). Bireyin ebeveyninden algıladığı kabul ve red gelecek yaşamındaki yakın ilişkilerindeki örüntüleri etkilediği gibi, kabul ve red algısı yalnızca kişinin çocukluk çağı yaşantılarıyla şekillenip gelişimini tamamlayan bir olgu değildir. Çiftler tıpkı anne-baba ilişkisinde olduğu gibi romantik ilişki içerisinde de partneri -bağlanma figürü-tarafından sevmeye ve önemli olduğunu hissetmeye ihtiyaç duyar. Yaşamının herhangi bir zamanında bağlanma ilişkisi kurduğu kişi tarafından reddedildiğinde çocukluktakine benzer tepkiler vermesi olasıdır. Romantik ilişkide kabul edildiğini hissedemeyen bireyler psikolojik uyum açısından zorluk yaşayabilmektedir (Rohner ve Melendez Rhodes, 2008).

Ebeveyn kabul-red kuramına göre ebeveynliğin sıcaklık boyutunun bir ucunda kabul edici bir ucunda ise reddedici davranışlar yer almaktadır. Buna göre sıcaklık/yakınlık içeren davranışlar kabul edici ebeveyn davranışlarıdır. Fiziksel şiddet uygulama, hakaret etme gibi düşmanlık içeren, gelişimsel ihtiyaçlarının farkında olmamak veya bunlara kayıtsız kalmak gibi ihmal içeren davranışlar ebeveyn reddini gösterir. Ebeveynin somut bir reddi olmasa dahi çocuğun sevilmediğini hissetmesi durumunda ise ayrışmamış red durumu ortaya çıkar. Bu da ebeveyn reddinin bir boyutudur (Rohner, 1994). Ebeveyni tarafından kabul edilen veya reddedilen bireylerin bu fenomenolojik algılarını flört ilişkilerine yansıtacağı düşünülmektedir. Yakın ilişkilerde flört şiddetine yönelik tutumun açıklanmasında

bireylerin çocukluk yaşantılarında ebeveynlerinden algıladıkları kabul ve red düzeylerinin bu ilişkinin anlaşılmasına ışık tutması beklenmektedir.

Sağlıklı bir flört ilişkisinin genç yetişkinlerin duygu durumuna da olumlu yansımaları olacaktır. Sağlıklı yakın ilişkilerin bireyin olumlu duygulanımını da etkilediği bilinmektedir. Bu duygulanım kişinin ilişkiler ve partneri ile olan ilişkisine dair bilişlerinden bağımsız düşünülemez. Öyle ki romantik ilişkiler ve partnerimiz hakkındaki düşüncelerimiz bu ilişkide nasıl hissedeceğimizi şekillendirmektedir.

Akılcı duygusal davranışçı terapisinin öncüsü Ellis (1979) bireylerin mutlu olma, aşk ilişkisi geliştirme, başkalarıyla ilişki kurabilme, kendilerini rasyonel bir biçimde değerlendirebilme güçleri olduğunu vurgulamaktadır. Ayrıca insanların sorumluluklarını erteleme, hatalı davranışları tekrar etme, kendini eleştirel ve mükemmelliyetçi bir biçimde değerlendirme, tüm olanlardan kendini suçlu bulma gibi kendi potansiyellerine ket vurmaya yönelik inançları olduğunu da belirtmektedir. Bu tür, kişileri yaşam amaçlarından uzaklaştıran ve gerçeklikten uzak düşüncelere akılcı olmayan inançlar denmektedir. Tüm insan ilişkilerinde olduğu gibi romantik ilişkilerde de çiftlerin tutum ve davranışlarını yakından inceleyebilmek için romantik ilişkilere yönelik inançlarının ne kadar akılcı olup olmadığını bilmek önemli görünmektedir. Romantik ilişkilerde görülen akılcı olmayan inançlara bir tarafın tüm sosyal zamanları partneriyle geçirmek istemesi, ihtiyaç ve isteklerini söylemeden karşı tarafın anlamasını isteme, ilişkiye dair aşırı beklentilerde bulunma gibi inançlar örnek gösterilebilir. (Eidelson ve Epstein, 1982). Romantik ilişkilere dair akılcı olmayan inançlar çiftler arasındaki anlaşmazlık durumlarında problemi daha yıkıcı hale getirmekte, davranışsal tepkileri artırmaktadır (Neenan ve Dryden, 2006). Bu sebeple bireylerin romantik ilişkilerindeki şiddete yönelik tutumlarını belirleyebilmek için ilişkilere dair sahip oldukları inançlarının gerçekçi olup olmadığının bilinmesi gereklidir. Öyle ki literatürde pek çok araştırma kişilerin romantik ilişkilerine dair inançlarının ilişki doyumlarını, ilişki istikrarını yordadığını göstermektedir.

Romantik ilişkilerde şiddet yalnızca kadın ve erkek arasındaki ilişkiyle değil toplumun kültürel değerleri ve ilişkilere olan bakışıyla da ilişkilidir. Bu bağlamda özellikle erkekleri flörtte şiddet uygulamaya teşvik eden faktörlerden birisi de toplumsal cinsiyet rolleridir (Meetoo ve Mirza, 2007). Flört şiddetine sosyolojik bir

perspektiften bakıldığında toplumsal cinsiyet rollerinin flört şiddetiyle olan ilişkisi oldukça güçlü görülmektedir. Geleneksel toplumsal cinsiyet rollerini benimseme, erkek egemen toplumun kadınlara uyguladığı dayatmalar, erkeğin kadına yönelik fiziksel ve psikolojik şiddetinin toplum tarafından meşru algılanması flört şiddeti davranışıyla doğrudan ilgilidir. Türkiye kapsamında değerlendirildiğinde ise şiddet türlerinde toplumsal cinsiyet rollerinin etkisinin araştırma dışında bırakılamayacağı düşünülmektedir. Özellikle Türkiye’de yaşanan kadına yönelik şiddet olaylarında bu şiddetin toplumsal cinsiyet rollerinin arkasına sığınarak meşrulaştırılması çalışılmaktadır. Benzer bir biçimde erkeğe yıllardır ne hissetmesi, ne yapması gerektiğini söyleyen bu roller şiddet davranışını beslemekte ve cinsiyetler açısından eşitlikçi normların önemini göz önüne sermektedir (Aslan ve diğerleri, 2008). Cinsiyet eşitsizliği geçmişten günümüze farklı alanlardan beslenerek güçlenmiş bu da şiddeti körüklemiştir. Şiddet davranışı değerlendirilirken akla ilk gelen sorulardan biri “İnsan neden kendine en yakın kişiyi incitir, şiddet gösterir?” olmuştur. Farklı disiplinlere ait pek çok veri olsa da sosyal bilimler halen bu soruya cevap aramaktadır. Pek çok insan öfkelenildiğinde ilişkide bulunduğu kişiye karşı fiziksel, psikolojik, cinsel, sözel şiddet uygulama düşüncesini aklından geçirebilir. Ancak sorun bu düşüncüyü ve eyleme geçme isteğini kontrol altına alamamaktır. Şiddetin kontrol edilememesine neden olan pek çok unsur vardır. Pek çok mekanizma unsur olarak karşımıza çıksa da şiddete anlamını ve meşruiyetini veren toplumdur. Şiddet, ortaya çıkmasını destekleyen koşullarda kendini gösterir (Öztürk Karakuş, 2016).

Toplum, ergenlere ve genç yetişkinlere cinsiyetlerine uygun davranmaları konusunda diğer gelişim gruplarına göre daha çok baskı uygulamaktadır. Flört ilişkisinde baskınlık erkeğe, itaatkarlık ise kadına uygun görülen özelliklerdendir. Flörtte kadının bakım veren ve bağımlı rolü, erkeğin ise cinsel olarak aktif, kontrol eden ve agresif rolü üstlenmesi beklenmektedir. Bu cinsiyetçi normlar ise flört ilişkisinde özellikle kadını savunmasız kılmaktadır (Smith ve Donnelly, 2001).

Şiddet, uzun yıllardan beri araştırılan bir konu olsa da flört şiddeti özellikle Türkiye’de yeni araştırılmaya başlanan bir konudur. Flört şiddetine yönelik kabul edici ve reddedici tutumu besleyen pek çok unsur bulunmaktadır. Yeni araştırılmaya başlanan bir konu olması sebebiyle flört şiddeti ile ilişkili olabilecek kavramların irdelenmesi, buna yönelik tedbirlerin alınması önemli görülmektedir. Toplum ruh

sağlığını önemli ölçüde etkileyen bu olgunun geniş bir perspektiften araştırılması adına bireyin ebeveyni ile kurduğu ilişkinin irdelenmesinin önemli olduğu düşünülmektedir. Bireyin şiddet içerikli bir ilişkiyi kabul etme tutumunda anne ve babasından algıladığı kabulün önemli bir etkisi olacağı düşünülmüştür. Ebeveyni tarafından kabul edilmeyip fiziksel veya psikolojik şiddet gören çocukların bu deneyimlerini flört ilişkisine nasıl aktardıklarını anlamak adına ebeveyn kabul red algısı araştırmaya dahil edilmiştir. Büyüme sürecinde romantik ilişkiler hakkında edinilen bilişler flört deneyimlerindeki duyguları haliyle flörtteki davranışları da etkileyecektir. Bu sebeple romantik ilişkilere dair akılcı olmayan inançların flört şiddetine yönelik tutumları anlamada önemli bir unsur olduğu düşünülmektedir. Bireylerin doğup büyüdüğü toplumlarda cinsiyete atfedilen roller ise flört şiddetinin açıklanmasında sosyolojik açıdan önemli veriler sunacaktır. Pek çok psikolojikolguda olduğu gibi şiddet kavramında da toplumun dikte ettiği birtakım rollerin etkisi göz ardı edilemez. Flört şiddetinin özellikle fiziksel şiddet boyutu daha çok kadına yöneliktir ve bu durumu en çok besleyen olgunun ataerkil düzendeki toplumsal cinsiyet rolleri olduğu bilinmektedir. Bu çalışmanın bir diğer amacı da toplumsal cinsiyet rollerini benimseyen bireylerin flört şiddetini ne düzeyde kabul ettiğini öğrenmektir.

Özellikle atarerkil toplumlarda şiddet uygulayıcısı kadından çok erkektir. Erkeklerin doğdukları günden itibaren çeşitli yollarla şiddet davranışları pekiştirilmekte kadınlardan ise tam tersine öfkelerini ve yıkıcı duygularını gizlemeleri, bastırmaları beklenmektedir. Bu durumun flört ilişkisine de yansımış olabileceği düşünülmüş ve cinsiyete göre flört şiddetine yönelik tutumlarda anlamlı bir fark olup olmadığının araştırılması gerekli görülmüştür.

Üniversite kampüsleri pek çok bölgeden, yerleşim biriminden öğrencileri barındıran çokkültürlü yapısıyla zengin bir alandır. Yaş, dil, etnik köken, cinsel yönelim açısından pek çok farklılığı barındırmaktadır. Bu üniversitelerde öğrenim gören öğrencilerin yaşamlarının büyük bir çoğunluğunu geçirdiği yerleşim yerlerinin şiddete bakışı çeşitli araştırmalarda anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır (Spencer, Anders, Toews, Emanuels, 2020; Aydın Avcı ve diğerleri, 2014). Yerleşim birimlerinin eğitim olanakları, kültürel imkanlara ulaşabilme kapasitesi, ruh sağlığı hizmetlerine dair bakışı ve yakınlığı birbirinden farklılık göstermektedir. Farklı

yerleşim birimlerinde yaşayan üniversite öğrencilerinin aynı yerleşim birimini paylaşırken şiddete karşı göstermiş olduğu tutumların farklılaşma durumunu araştırmak önemli görülmüştür.

Pek çok ergen ve gencin deneyimlemiş olduğu flört şiddeti için risk faktörlerinden biri de düşük gelirdir (Kızmaz, 2006). Sosyoekonomik düzeyin düşük olması flört şiddeti mağduru ve uygulayıcısı olma konusunda hazırlayıcı bir rol oynamaktadır (Lewis ve Fremouw, 2001). Bu araştırmada flört şiddetine yönelik tutumda üniversite öğrencilerinin sosyoekonomik düzeyinin ne tür bir rol oynadığı incelenmiştir.

1.1.Problem Durumu

Bu araştırmada üniversite öğrencilerinin ebeveyn red kabul düzeylerinin, romantik ilişkilerinde sahip oldukları akılcı olmayan inançlarının ve toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarının flört şiddetine yönelik tutumlarını yordama derecesini incelemek amaçlanmıştır.

1.2. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Kişilerin üniversite yıllarında kurmuş oldukları flört ilişkisi, Erikson'un psikososyal gelişim kuramında yakınlığa karşı yalıtılmışlık olarak tanımlanan gelişimsel dönemin görevlerinden birini kapsamaktadır. Bu dönemde gencin kendi değerlerinden ve kimliğinden uzaklaşma korkusu yaşamadan, güvene dayalı, destekleyici, doyum verici bir flört ilişkisi geliştirebilmesi yakınlığı hissetmesini sağlayacaktır. Markiewicz, Lawford, Doyle ve Haggart (2006) yetişkinlerin yakınlık ve bağlanma ihtiyacını ilk olarak flört ilişkisinde oldukları partnerlerinden karşıladığını, daha sonra anne baba ve yakın arkadaşlarının geldiğini ifade etmektedir. Üniversite öğrencilerinin psikolojik ihtiyaçlarının giderilmesi için şiddetten uzak sağlıklı bir flört ilişkisi kurmak, flört şiddetini yordayan değişkenler üzerinde çalışmak ayrıca önem kazanmaktadır.

Araştırmanın bir diğer önemi de flört şiddetii kabulü arttıran dinamiklerin ortaya çıkarılması ve bu konuda önlemlerin alınmasıyla bireylerin ileriki zamanlarda evlilik ilişkilerinde sağlıklı bir ilişki yürütebilmesine katkı sağlaması olacaktır. Üniversite yıllarında flört ilişkisinde edindikleri deneyimler, onların yetişkinlik döneminde kuracakları ilişkisinde nasıl bir partner olacaklarını, ilişkilerindeki uyum düzeyini ve ilişkiye yönelik tutumlarını belirleyecektir. (Saraç, 2013). Üniversitenin

ilk senelerinde, geç ergenlik döneminde romantik bir ilişki içerisinde yaşanan şiddetin yetişkinlik dönemindeki yakın ilişkilerde de yaşanması muhtemel olan şiddetin yordayıcısı olduğu ve potansiyel olarak bir sonraki jenerasyonu etkileyeceği bilinmektedir (Aslan ve diğerleri, 2008).

Üniversite yaşamına başlama ile bireylerin bağımsızlık duygusuyla tanışması, yaşamlarındaki pek çok alanda karar verme sorumluluğuun oldukça artması ve romantik ilişkilerin daha net bir biçimde yaşanmaya başlaması flört şiddeti kavramının bu yaş döneminde özellikle araştırılması gereken bir konu olarak ortaya çıkmasına sebebiyet vermiştir. Araştırmalar incelendiğinde niversite ğrencilerinin flört ilişkilerinde olumsuz deneyimler yaşamasının yaşadıkları öznel iyi oluşlarını doğrudan etkilediği görülmüştür. Psikolojik danışma almak için başvuran ve yardım alan niversite ğrencilerinin bu sürece girme amaçlarının pek çok kez romantik ilişkilerindeki sorunların çözümüne yönelik olduğu bilinmektedir. İlgili literatür incelendiğinde ise niversite ğrencilerinin çeşitli duygu durum bozuklukları geliştirmesinde flört ilişkilerinde yaşadıkları olumsuzluklar önemli bir yer kaplamaktadır. (Aslan Dölen, 2014). Romantik ilişkilede ortaya çıkan şiddetin en sık niversite kampüslerinde yer aldığı görülmektedir (Capezza, Schumacher, Brady, 2015; Reed, Hines, Armstrong, Cameron, 2015). Bu nedenle niversite gençlerinin yaşamında önemli bir yeri olan flört ilişkilerindeki şiddete yönelik kabul edici ve reddedici tutumlarının çeşitli değişkenlerle olan ilişkisinin araştırılması kritik bir yere sahiptir.

Ülkemizde flört şiddeti kavramı üzerinde farkındalık son yıllarda artmaya başlamıştır. Bu sebeple niversite ğrencilerinde flört şiddetini kabul etmeyi yordayacak değişkenlerin ortaya çıkarılıp şiddet gibi kritik bir konu ile ilgili alınabilecek iyileştirici ve önleyici tedbirlerin ortaya çıkarılmasında bu araştırmanın önemli bir kaynak oluşturacağı düşünülmektedir.

Araştırmalar 16-24 yaş aralığındaki bireylerin en sık karşılaştıkları şiddet türünün flört şiddeti olduğunu göstermektedir. Bu durum üniversitede öğrenim gören gençlerin flört şiddeti açısından risk grubunda olduklarını ifade etmektedir. Ülkemizde konuyla ilgili sınırlı sayıda çalışma olmakla birlikte bu çalışmalarda niversite öğrencileri arasında flört şiddeti yaygınlığının yaklaşık %18–34 arasında değiştiği belirtilmektedir (Aslan ve diğerleri, 2008). Buna rağmen ülkemizde flört

şiddeti kavramı son yıllarda araştırılmaya başlanmış ve literatürde oldukça az sayıda araştırma bulunmaktadır. Bu araştırmanın üniversite öğrencilerinin flört şiddeti tutumlarını belirlemede literatürdeki eksikliğin giderilmesine katkıda bulunması beklenmektedir.

Araştırmanın bir diğer önemi ise flört şiddeti hakkında yordama çalışmalarının kısıtlılığına sunacağı katkıdır. İlgili yurtiçi ve yurtdışı alanyazında flört şiddeti genellikle betimsel korelasyon yöntemiyle araştırılmıştır. Flört şiddetini yordayıcı değişkenleri ele alan regresyon çalışmaları oldukça sınırlıdır. Son senelerde flört şiddeti bağlanma stilleri, çocukluk çağı yaşantıları gibi değişkenlerle araştırılsa da ebeveyn kabul reddi ile çalışmalar yeterli değildir. Bu araştırmalarda genellikle bakım veren kişi anne olduğundan anne çocuk arasındaki ilişki incelenmektedir. Ancak ebeveyn kabul reddi yalnızca anne çocuk arasındaki ilişkiye odaklanmayıp babadan algılanan kabulü de içerdiğinden flört şiddetini yordamasına dair daha kapsamlı bir sonuç sunması beklenmektedir.

Bu çalışmadan elde edilebilecek bulguların bundan sonra yapılacak akademik çalışmalara, bununla birlikte üniversite öğrencilerine psikolojik danışma hizmeti veren psikolojik danışmanlara, evlilik-çift terapisi alanındaki uygulamacılara bir kaynak oluşturabileceği düşünülmektedir. Üniversitelerin psikolojik danışma birimlerinde görev yapan psikolojik danışmanların üniversite öğrencilerinin flört ilişkilerindeki duygusal sorunlarının çözümüne yönelik müdahaleler planlarken araştırmanın bulgularının yol gösterici olması açısından bu araştırma önem kazanmaktadır.

Şiddet kavramı ele alınırken şiddeti uygulayan ve şiddete boyun eğen bireylerin bu davranışlarının altındaki mekanizmaları görmek ve bu nedenler üzerine çalışmak gerekmektedir. Birey neden diğerlerine kıyasla daha fazla şiddete başvuruyor veya neden daha boyun eğici davranıyor? Hangi özellikleri şiddeti daha çok kabul etmesine sebep oluyor? sorularının bu araştırmanın değişkenleri kapsamında değerlendirilmesi yeni önlemsel çalışmaların düzenlenmesine katkı sağlayacaktır.

1.3. Problem Cümlesi

1. Üniversite öğrencilerinin algıladıkları ebeveyn kabul-red düzeyleri, romantik ilişkilerdeki akılcı olmayan inançları ve toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları flört şiddetine yönelik tutumlarını anlamlı bir şekilde yordamakta mıdır?

2. Üniversite öğrencilerinin flört şiddetine yönelik tutumları sosyo-demografik özelliklere göre farklılaşmakta mıdır?

1.4. Alt Problemler

Yukarıda belirtilen problem doğrultusunda araştırmada yanıt aranan alt problemler aşağıda sıralanmaktadır

1. Üniversite öğrencilerinin algıladıkları ebeveyn kabul red düzeyleri (düşmanlık/saldırganlık, kayıtsızlık/ihmal, sıcaklık/şefkat, ayrışmamış red)
 - a. kadının flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik tutumlarını anlamlı bir şekilde yordamakta mıdır?
 - b. kadının flörtte uyguladığı psikolojik şiddete yönelik tutumlarını anlamlı bir şekilde yordamakta mıdır?
 - c. erkeğin flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik tutumlarını anlamlı bir şekilde yordamakta mıdır?
 - d. erkeğin flörtte uyguladığı psikolojik şiddete yönelik tutumlarını anlamlı bir şekilde yordamakta mıdır?
2. Üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançları (aşırı beklentiler, sosyal zaman kullanımı, zihin okuma, farklı düşünmek, fiziksel yakınlık, cinsiyet farklılıkları)
 - a. kadının flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik tutumlarını anlamlı bir şekilde yordamakta mıdır?
 - b. kadının flörtte uyguladığı psikolojik şiddete yönelik tutumlarını anlamlı bir şekilde yordamakta mıdır?
 - c. erkeğin flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik tutumlarını anlamlı bir şekilde yordamakta mıdır?
 - d. erkeğin flörtte uyguladığı psikolojik şiddete yönelik tutumlarını anlamlı bir şekilde yordamakta mıdır?

3. Üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine yönelik tutumları (eşitlikçi cinsiyet rolü, geleneksel cinsiyet rolü, kadın cinsiyet rolü, erkek cinsiyet rolü, evlilikte cinsiyet rolü)
 - a. kadının flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik tutumlarını anlamlı bir şekilde yordamakta mıdır?
 - b. kadının flörtte uyguladığı psikolojik şiddete yönelik tutumlarını anlamlı bir şekilde yordamakta mıdır?
 - c. erkeğin flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik tutumlarını anlamlı bir şekilde yordamakta mıdır?
 - d. erkeğin flörtte uyguladığı psikolojik şiddete yönelik tutumlarını anlamlı bir şekilde yordamakta mıdır?
4. Üniversite öğrencilerinin kadının flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik tutumları
 - a. cinsiyetlerine göre anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır?
 - b. sosyoekonomik düzeylerine göre anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır
 - c. yerleşim yerlerine göre anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır?
5. Üniversite öğrencilerinin kadının flörtte uyguladığı psikolojik şiddete yönelik tutumları
 - a. cinsiyetlerine göre anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır?
 - b. sosyoekonomik düzeylerine göre anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır
 - c. yerleşim yerlerine göre anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır?
6. Üniversite öğrencilerinin erkeğin flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik tutumları
 - a. cinsiyetlerine göre anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır?
 - b. sosyoekonomik düzeylerine göre anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır
 - c. yerleşim yerlerine göre anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır?
7. Üniversite öğrencilerinin erkeğin flörtte uyguladığı psikolojik şiddete yönelik tutumları
 - a. cinsiyetlerine göre anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır?
 - b. sosyoekonomik düzeylerine göre anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır
 - c. yerleşim yerlerine göre anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır?

1.5. Sayıtlar

1. Araştırma kapsamındaki katılımcıların veri toplama araçlarını içtenlikle ve gönüllü olarak yanıtladıkları varsayılmıştır.
2. Ölçeklerin uygulanması esnasında katılımcıların sosyal kabul hatasına düşmedikleri varsayılmıştır.
3. Verilerin çevrimiçi yöntemlerle toplanmasının katılımcıların cevaplandırmada daha içten ve gerçekçi davranmasını sağlayacağı bu sayede elde edilen sonuçların daha güvenilir olacağı varsayılmaktadır.

1.6. Sınırlılıklar

1. Araştırmadan elde edilecek bulgular Ebeveyn Red Kabul Ölçeği, Romantik İlişkilerde Akılcı Olmayan İnançlar Ölçeği, Toplumsal Cinsiyet Rollerı Tutum Ölçeği ve Kadının Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği, Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği, Erkeğin Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği, Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeğinin ölçtüğü niteliklerle sınırlıdır.
2. Bu araştırmada üniversite öğrencilerinin ebeveyn kabul red algılarını belirlemek amacıyla kullanılan “Ebeveyn Kabul-Red Ölçeği” bireylerin çocukluk yaşantılarına yönelik algıyı ölçmektedir. Bu sebeple, katılımcıların cevaplarının geçerliği geçmiş yıllara yönelik hatırladıklarıyla sınırlıdır.
3. Bu araştırma, 2020-2021 eğitim-öğretim yılında Pamukkale Üniversitesinde yer alan Eğitim Fakóltesi, Fen-Edebiyat Fakóltesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakóltesi, Mühendislik Fakóltesi, Hukuk Fakóltesi, Tıp Fakóltesi ve Diş Hekimliği Fakóltesinde öğrenimlerine devam eden öğrencilerle sınırlıdır.
4. Bu araştırma 2020-2021 eğitim öğretim dönemini kapsamaktadır.
5. Araştırmaya konu olan değişkenlerin sosyal kabul hatasına oldukça açık değişkenler olması katılımcıların gerçeklikten uzak cevaplar vermesine sebep olabilir.

1.7. Tanımlar

Bu bölümde araştırmada kullanılan bazı temel kavramlar açıklanmıştır.

Flört Şiddeti: Flört şiddeti, kişiler arası şiddet biçimlerinden bir tanesidir. Partnerlerin birbirlerine karşı sözel, cinseli duygusal veya fiziksel şiddet göstermesi,

çeşitli kısıtlamalarda bulunmasıdır. (Aslan, Vefikuluçay, Zeyneloğlu, Erdost ve Temel, 2008).

Ebeveyn Kabulü: Ebeveyn kabulü, bireyin anne babasından sıcaklık, şefkat, ilgi, sevgi algılaması olarak tanımlanmaktadır (Rohner ve Khaleque, 2010)

Ebeveyn Reddi: Ebeveyn reddi bireyin anne babasından sevgi, şefkati ilgi ve sevgi algılamayıp incinmesine sebep olan çeşitli fiziksel ya da psikolojik davranış ve duyguları ifade eder (Rohner ve Khaleque, 2010).

Romantik İlişkilerde Akılcı Olmayan İnanç: Bireyin romantik ilişki içerisinde kendisine, partnerine ve bütünüyle romantik ilişkilerin kendisine yönelik abartılı, esnek olmayan, gerçeklikten uzak ve değişmeye karşı direnç gösteren inançlarıdır. (Ellis, 1994).

Toplumsal Cinsiyet: İçinde bulunulan kültürün kadın ve erkeğin biyolojik olarak getirdiği cinsiyetine uygun gördüğü davranış biçimleri, yüklediği roller ve sorumluluklardır (Akın ve Demirel, 2003).

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Flört Şiddeti

Flört kavramı araştırmacılar tarafından çok çeşitli biçimde tanımlanmıştır. Örneğin, Sugarman ve Hotaling (1989) flörtü; duygusal bağlanma ve cinsel yakınlık yaşanma ihtimalini artıracak, ilişkide bulunan partnerlerin birbirini mutlu edeceği aktiviteleri içeren sosyal ilişkilerden biri olarak tanımlamıştır. Aynı zamanda flört; sosyal etkileşim içeren ve ilişkinin sürmesi veya sona ermesine yönelik eylemleri kapsayan, partnerlerin ortak kararı ile sonlandırılan ya da evlilik gibi resmi bir ilişkiye aktarılabilen kişiler arası bir ilişki biçimidir. Flört ilişkisine dair araştırmalar başlangıçtan bu yana heteroseksüel bireylerin kurmuş olduğu ilişkileri kapsarken, son zamanlarda LGBTİ bireylerin birliktelikleri de dahil edilmiştir. Straus (2004) flörtü, iki kişinin evlilik öncesinde kurduğu ve çiftlerden birinin ilişkiyi sonlandırmayı istemesine kadar çeşitli sosyal aktivitelere beraber katılmaları ve bu kişiler arası ilişkileri birlikte devam ettirmeleri olarak tanımlamıştır (Uysal Venema, 2018).

Ülkemizde de sıklıkla duyduğumuz, maruz kaldığımız veya uyguladığımız şiddet kavramı ise Michaud (1991) tarafından karşılıklı ilişki ortamında taraflardan birinin ya da birkaçının doğrudan veya dolaylı olarak, karşı taraftakilerin bedensel ya da varoluşsal bütünlüğüne, maddesel veya simgesel ve kültürel değerlerine zarar verecek şekilde davranma şeklinde açıklanmıştır. Şiddet kavramının pek çok türü olduğu bilinmektedir. Bu araştırmada şiddet türlerinden biri olan flört şiddeti ele alınmıştır.

Flört kavramında olduğu gibi flört şiddetinin tanımı da literatürde pek çok farklı şekilde yer almaktadır. Sugarman ve Hotalin (1989) flört şiddetini, flört ilişkisinde kişinin partnerine karşı rahatsız edici fiziksel veya psikolojik zorlamaya başvurusu ve tehdit etmesini içeren sözel ifade, mimik ve davranışları flört şiddeti olarak tanımlamaktadır (Akış ve Avşar Baldan, 2017). Bir diğer tanım ise flört ilişkisi içerisinde bulunan iki kişiden birinin diğerine karşı doğrudan fiziksel, duygusal, sözel ve cinsel şiddet göstermesiyle birlikte örtük bir biçimde şiddet davranışlarında bulunmasına ek olarak sosyal ilişkiler açısından partnerine sınırlamalarda bulunmasıdır (Aslan ve diğerleri, 2008).

Cinsel Şiddetle Mücadele Derneği (2017), flört şiddetini “duygusal, romantik, cinsel bir beraberlik içerisinde ya da beraberlik bittikten sonra partnerlerden birinin diğeri ya da birbiri üzerinde güç ve kontrol kazanmaya çalıştığı zarar verici davranış biçimi” olarak tanımlamaktadır. Flört şiddetine dair en öz tanımlardan biri ise partnerlerden birinin ya da her ikisinin karşı tarafın fiziksel, psikolojik ve cinsel açıdan iyi oluşunu tehdit edecek, ruhsal ve bedensel gelişimi için zarar barındıran her tür davranış olarak karşımıza çıkmaktadır (Lavoie, Robitaille ve Hebert, 2000).

Alanyazına bakıldığında flört şiddetinin ilk olarak araştırılmaya başlandığı zamanlarda genellikle fiziksel şiddete yönelik araştırmalar olduğu gözlenmektedir. Ancak alanın gelişmesiyle birlikte flört şiddetini yalnızca fiziksel şiddet boyutuyla araştırmak kritik diğer değişkenlerin araştırılmasının göz ardı edilmesine ve araştırmanın sınırlı kalmasına sebep olmaktadır (Jackson, 1999). Ayrıca psikolojik, cinsel, ekonomik ve dijital şiddet de partnerlerin flörtte uyguladığı veya maruz kaldığı şiddet türlerindendir.

Bireye fiziksel olarak acı verme amacıyla yapılan tüm davranışlar fiziksel şiddet kapsamına girmektedir. Bunlar bir eşyayı kişinin vücuduna doğru atmak, itmek, kesici aletleri bedeni üzerinde kullanmak, tekmelemek, hareket etmesine izin vermemek, yakmak vb olabilir (Straus, 2004). Fiziksel şiddet sadece bir kez gerçekleşebilse de genellikle her olay bir öncekinden daha şiddetli olmakla birlikte sıklıkla tekrarlanır. Fiziksel şiddet, failin kurbanı kontrol etme hakkına sahip olduğuna inandığında ortaya çıkar. Şiddet, istediği sonuçları üretmek için kabul edilebilir bir araç haline gelir (Smith ve Donnelly, 2001).

Alanyazına bakıldığında, kendinden sonraki araştırmaları büyük ölçüde etkileyen ve alana yön veren Makepeace’ın (1981) üniversite öğrencilerinde flört şiddetini araştırdığını çalışması dikkati çekecektir. Bu araştırmaya katılan kişilerin %21’i en az bir kez fiziksel şiddete maruz kaldığını, katılımcıların %61’i de şiddet durumu içerisinde olan başka kişiler tanıdığına yönelik görüşlerini belirtmiştir. Araştırmanın bu sonucu flört şiddetinin daha yaygın bir biçimde araştırılmasına ön ayak olmuştur. Bu sıklıkla deneyimlenen bir olgunun toplum ruh sağlığını zedelediği ve bireylerin yaşam kalitelerini düşürdüğü görülmüştür (Makepeace, 1981).

Fiziksel şiddet flört şiddetinin somut olarak gözlemlenebilen kısmıdır ve diğer şiddet türleri ile arasındaki bağlantı her zaman net olarak görülmeyebilir.

Fiziksel şiddet hemen hemen her zaman psikolojik şiddetle birlikte ortaya çıkarken, psikolojik şiddet sıklıkla fiziksel ve cinsel şiddetten ayrı olarak yaşanır. Fiziksel şiddete maruz kalan birey aynı zamanda ruhsal açıdan da yıpranmaktadır. Ancak psikolojik şiddet çoğu zaman fiziksel ve cinsel şiddetten önce yaşanmaya başlar (O'Leary, 1999).

Psikolojik şiddet, maruz kalan bireyin çoğu zaman korku duymasına, duygusal açıdan zarar görmesine yol açan her türlü davranış olarak tanımlanabilir. Flörtte psikolojik şiddetin göstergeleri; partnerine aşağılayıcı sözlerle seslenme, zorbalık yapma, sık sık onu terk etmekle tehdit etme, fiziksel görünüşüne müdahale etme, başka kişilerin yanında utandırma, suçlu hissetmesine sebep olma, küfür ve hakaret etme, sevdikleriyle görüşmesine kısıtlamalar getirme olarak sayılabilir. (Murphy ve Hoover, 1999). Ayrıca çiftlerden birinin sürekli olarak diğerinin ne yaptığını bilmeyi istemesi, partnerini gözetlemesi ve takip etmesi, cep telefonunu sürekli olarak kontrol etmesi, sosyal hesaplarında kontrolünün olmasını istemesi de psikolojik şiddet kapsamında değerlendirilebilmektedir (Parlak, 2018).

Flörtte psikolojik şiddet uygulayan bireylerin genellikle bu davranışlarını partnerini koruma amaçlı gösterdiklerini söyledikleri görülmüştür (Doğan, 2018). Çoğu zaman sevgiyle birlikte sunulan psikolojik şiddet bireyin kafasının karışmasına ve şiddet ile sevgiyi ayırt edememesine sebep olmaktadır. Bu kafa karışıklığı şiddet uygulayıcısının daha fazla kontrol elde etmesini sağlar. Kontrolü sağlayan partner artık karşı tarafı aşağılamaya, hakaret etmeye ve kısıtlamaya başlar. Bu davranışlar genellikle iki işleve hizmet eder. Öncelikle partnerinin benlik saygısının düşmesine sebep olur. Daha sonra ise şiddeti uygulayan taraf kontrolünü daha kolay koruyabilecektir. Benlik saygısı düşen partner bu ilişkiyi sonlandırma ve karşı çıkma konusunda da güçlük çekmektedir. Fiziksel şiddette yara izleri daha belirgin olsa da psikolojik şiddete maruz kalan bireyin yaraları gittikçe daha da derinleşmektedir (Gelles, 1988).

Kıskançlık, psikolojik şiddetin en yaygın nedenlerinden biridir. (Makepeace, 1981). Kıskançlık şüpheye neden olur, bu da flörtte tartışmalara yol açabilir. Genellikle bu iddialar sırasında, fail mağduru asla gerçekleşmemiş olabilecek eylemlerle suçlar. Bu tür bir sorgulama genellikle tehditlerle birleştirilir ve fail, sesini yükselterek partnerini korkutabilir. Korku; kapıları çarpma, duvarları yumruklama,

eşyalar zarar verme ile derinleştirilebilir (Gelles, 1988). Bir diğer duygusal şiddet türü partneri sosyal çevresinden izole etmektir. Mağdur olan taraf genellikle flört ilişkisi için diğerleriyle olan ilişkisini azaltması veya bitirmesi gerektiğine inanır. “Tek ihtiyacımız olan şey birbirimiz” şeklindeki ifadeler bu izolasyonu güçlendirir. Mağdur olan taraf sosyal destek kaynaklarının değersiz olduğuna inandırılır, adeta tecrit edilir. Çoğu zaman her iki taraf da flört ilişkisi başlamadan önce kendi cinsinden ve karşı cinsten arkadaşlara sahiptir. Bu tür ilişkiler genellikle şiddet uygulayan partner tarafından sonlandırılır. Fail, “Sevgilisi olan bir kadının/erkeğin bu kadar çok kadın/erkek arkadaşı olamaz. Veya başka bir kadın/erkek ile yakın olmak normal değildir.” tarzındaki cümleleri sık sık kullanır. Bunun sonucunda şiddete maruz kalan taraf bu ilişkilerinin değerini sorgular, yanlış bir şeyler yaptığının inanır, kendini suçlu hisseder ve pek çok ilişkisine mesafe koyar veya bu ilişkileri sonlandırır.

Duygusal şiddetin bir başka türü de karşı tarafın sorunları olduğunu düşünmesini ve çıldırmış biri gibi hissetmesine sebep olmaktır. Fail, bir olayı çarpıtarak mağdurun kendini suçlu ve sorunlu hissetmesine sebep olur. Bu da kişinin kendini daha çok yargılayıp ilişkiye daha çok bağlanmasını beraberinde getirir. Sonuç olarak, benlik saygısı azalır ve doğru kararları kendi başına alamayacağından korktuğu için partnerine daha bağımlı hale gelir. Kişinin bağımsızlığını kaybetmesi genellikle duygusal şiddetin sonucudur. Mağdur sürekli taciz edilmek, eleştirilmek ve mağdur olmak sebebiyle başka hiç kimsenin onu istemeyeceğine ikna olur (Smith ve Donnelly, 2001).

Flörtte psikolojik şiddet kişinin benlik algısını değiştirebilmekte, kendiyle ilgili birtakım inançlarının çarpıtılmasına sebep olmakta, öznel iyi oluşlarını düşürmektedir. Ancak fiziksel şiddet kadar somut bir yansıması olmadığı için bireylerin ilişkilerinde psikolojik şiddete uğradıklarını fark etmesi zorlaşmaktadır. Bu da flörtte psikolojik şiddetinin araştırılmasını zorlaştırmaktadır. Ancak araştırmalar diğer şiddet türlerine kıyasla, psikolojik şiddetin çok daha yaygın olduğunu göstermektedir (Zorrilla ve diğerleri, 2009). Magdol (1997) tarafından yürütülen cinsiyete bağlı olarak flört şiddetinin araştırılmasına yönelik çalışmada kadınların %94.6’sının, erkeklerin ise %85.8’inin birlikte oldukları kişiye karşı psikolojik şiddet uyguladığı sonucuna ulaşılmıştır (Parlak, 2018).

Flört şiddetinde gözlemlenen fiziksel ve psikolojik şiddetten farklı olarak sıklıkla karşılaşılan bir diğer şiddet türü de cinsel şiddettir. Kişinin rızası olmadan cinsel birliktelikte bulunmak için dayatmalarda bulunma, bu arzusu gerçekleşmediğinde partneri ile ilgili asılsız haberler ortaya atma ve paylaşma gibi davranışlar cinsel şiddeti içeren davranışlardır (Akış Baldan ve Avşar, 2017). Bunların dışında tecavüz, tecavüz girişimi, doğum kontrol yöntemleri kullanılmasına izin vermeme, kürtaja zorlama veya kürtaja izin vermeme, partnerinin izni olmadan cinsel içerikli fotoğraflarını çeşitli alanlarda paylaşma gibi davranışlar da cinsel şiddet kapsamında yer almaktadır. Öyle ki bir flört ilişkisi içerisinde cinsel şiddetin olması için cinsel ilişkinin yaşanması gerekmez. (Smith ve Donnelly, 2001). Partnerler tarafından deneyimlenen tüm cinsel davranışlarda karşı tarafı huzursuz edici yaklaşımlar cinsel şiddet olarak değerlendirilebilir.

Toplum tarafından her bir bedene cinsel anlamda roller biçilmekte ve bu rollerin karşılanmaması durumunda da birey, cinsel anlamda küçümsenmektedir. Cinsel performans bu kriterlere uymadığında küçümsenmesi, bunun cinsiyetçi ifadelerle partnere yöneltilmesi de cinsel şiddet kapsamında değerlendirilebilir. Bu tür şiddet davranışlarda da yine toplumun normal olarak kabul ettiği kalıpyargılar ön plana çıkmaktadır. Ülkemizde yapılan araştırmalarda çoğu bireyin cinsel şiddeti, şiddet olarak algılamadıkları ve normal karşıladığı görülmektedir. Çünkü toplum bunu bir norm olarak yaratmıştır (Enginkaya, Gümüştepe, Sünnetçi, Say, Yalçın ve Yıldızkaya, 2016).

Koss ve arkadaşlarının (1987) 6159 üniversite öğrencisiyle yürüttüğü araştırmasında kadın öğrencilerin %53,7'sinin 14 yaşından itibaren cinsel açıdan herhangi bir biçimde kurban konumunda olduğunu ortaya çıkarmıştır. Bu öğrencilerin %14,4'ü istenmeyen cinsel temas, %11,9'u cinsel zorbalık, %12,1'i tecavüz girişimi, %15,4'ü ise tecavüze maruz kaldığını belirtmiştir. Erkeklerin %25'i cinsel açıdan saldırgan bir davranışta bulunduğunu ifade etmiştir. Cinsel şiddet içeren bu davranışlardan %10,2'si cinsel temas, %7,2'si cinsel zorbalık, %3,3'ü tecavüz girişimi, %4,4'ü tecavüzdür. Toplumda yaygın ve yanlış olarak benimsenen, cinsel şiddetin yabancı, çalılarının ardına saklanmış, psikotik bozukluğa sahip birinden geleceğine dair inancın aksine cinsel şiddet, flört edilen ve tanınan bir kişi tarafından uygulanmaktadır. Bu sebeple cinsel şiddet davranışında bulunma ve buna boyun

eğmeye yol açan mekanizmaların saptanması şiddeti önlemeye yönelik stratejilerin belirlenmesinde önemlidir (Scully, 1993/2017).

Flört şiddetinin türlerinden biri de ekonomik şiddettir. Birbirlerine evlilik yolu ile bağlı olmayan çiftlerin de birbirlerine ekonomik şiddet uyguladıkları veya şiddete maruz kaldıkları bilinmektedir. Ekonomik şiddet partnerlerden birinin diğerinin ekonomik kaynaklara ulaşma, bu kaynaklardan elde edilen geliri kullanma ve sürdürebilme becerilerine müdahale etmesi olarak tanımlanmaktadır. Ekonomik şiddet kişinin kendine yeterliliğini önemli ölçüde zedeleyen şiddet türlerinden biridir. Psikolojik şiddette de olduğu gibi bu zedelenme, kişinin şiddeti uygulayan partnere daha bağımlı olmasına sebep olmaktadır. Ekonomik şiddete maruz kalan bir ilişkiye son vermek belirsiz bir ekonomik kaynakla yüzleşmeyi de beraberinde getirir (Adams, Sullivan, Bybee ve Greeson, 2008). Bir diğer ekonomik şiddet tanımı ise bir kişiyi ekonomik açıdan olumsuz etkileyen ve ekonomik bağımsızlık çabalarını baltalayan her türlü davranıştır (Weaver, Sanders, Campbell ve Schnabel, 2009).

Erkekler de kadınlar da ekonomik şiddete maruz kalmaktadır ancak kadınların ekonomik açıdan daha çok mağdur olduğu görülmektedir. Ekonomik şiddette de zorlama ve kontrol etme davranışı sık görülür. Partnerin iş yaşamı için eğitim almasını ve istihdam edilmesini engelleme, ekonomik kaynaklara erişimini kontrol etme, bireysel maliyetler yaratma eylemleri bunlara örnek gösterilebilir. Bu davranışla mağdurun hem ekonomik hem de psikolojik açıdan güçsüzleşmesi amaçlanır (Sharp, 2008).

Dijitalleşen çağ ile yakın ilişkilerde dijital flört şiddeti sıkça karşılaşılan bir şiddet türü haline gelmiştir. Flört ilişkisi içerisinde bulunan partnerlerin fiziksel, psikolojik ve cinsel şiddeti dijital araçlar yoluyla uygulaması durumu, dijital flört şiddeti olarak adlandırılmaktadır (İpek, 2020). Mor Çatı Kadın Sığınma Vakfı kişinin dijital araçları, sosyal medyayı partnerini kontrol etme amaçlı kullanması, sosyal medya hesaplarının şifresini istemesi, paylaşımları kontrol etmesi, sosyal medyada arkadaşlık edebileceği kişilere müdahale etmesi, dijital araçları karıştırması, resim göndermesi için zorlaması, sosyal medya hesaplarının şifrelerini istemesi gibi davranışlarını dijital flört şiddeti olarak tanımlamıştır. Dijital şiddet aynı zamanda kişinin partnerinin sosyal medya hesaplarını, dijital ortamdaki bilgilerini kullanarak onu küçük düşürmeye çalışmayı da kapsar. İçeriğine göre

farklılaşmakla birlikte dijital şiddet cinsel ve psikolojik şiddetle bir arada görülebilir. Dijital şiddet yeni kuşak şiddet olarak da ifade edilmekte ve özellikle ergenlik ve genç yetişkinlik dönemindeki bireyler dijital şiddete sıklıkla maruz kalmaktadır.

Dijital medya genç yetişkinlerin sosyal etkileşimlerini artırmada, ilişki geliştirme ve sürdürmede güçlü bir araçtır. Ancak flört ilişkilerinde birtakım riskleri de beraberinde getirmektedir. Çiftlerin birbirlerinin hareketlerini sürekli olarak izleyebilmelerine olanak vermesi, çiftlerin sürekli ulaşılabilir olması ve bu durumun sınır koymayı zorlaştırması, özel ilişki deneyimlerinin kamusal alana çok kolay yayılabilmesi gibi durumlar dijital flört şiddetini beslemektedir (Draucker ve Matsolf, 2010).

Reed, Tolman ve Ward'ın (2017) 940 genç ile yürüttüğü araştırmada katılımcılardan %53,8'i flört ilişkisinde dijital izlenme ve kontrole maruz kaldığını belirtmiştir. Dijital flört şiddetine maruz kalma ve başvurmada cinsiyetler arasında istatistiksel açıdan bir fark bulunamamıştır.

Yukarıda temel hatlarıyla açıklanan flört şiddetini açıklayan bazı kuramsal yaklaşımlar bulunmaktadır. Flört şiddeti olgusunu daha iyi incelemek adına temel kuramsal yaklaşımlar aşağıda kısaca anlatılmıştır.

2.1.1. Flört Şiddetine Kuramsal Bakış

2.1.1.1 Sosyal Öğrenme Kuramı

Yıllardır pek çok kavramın araştırılması ve açıklanmasında öğrenme kuramlarının varsayımlarından yararlanılmaktadır. Bu bağlamda bireyin gelişiminde çevreden önemli düzeyde etkilenmesi ve bir o kadar da çevreyi etkilemesine vurgu yapan sosyal öğrenme kuramının kişinin flört ilişkisindeki şiddete yönelik davranışlarını ele alma şekli önemli görülmektedir (Anderson ve Kras, 2005). Bandura tarafından ortaya atılan sosyal öğrenme kuramı, bireyin davranışlarının tamamen kontrolsüz bir biçimde içsel güçleri tarafından yönetilmediğini söyler. Ancak aynı zamanda bu davranışlar sadece çevre ile de kazanılamaz. Davranışlar çevre ve kalıtımın sürekli etkileşimi göz önünde bulundurularak değerlendirilmelidir. Davranışlar çevreyi şekillendirirken çevre de bizim davranışlarımızı biçimlendirmektedir. Birçok davranışın ise kişinin erken dönemde ebeveyniyle geliştirmiş olduğu ilişkiden bağımsız olarak düşünülmesi ifade edilir (Bandura, 1973).

Sosyal öğrenme kuramında kişinin göstermiş olduğu şiddet davranışı bireyin gelişim sürecinde yanında olan kişilerden öğrenilmiş, kazanılmış davranışlar olduğu için flört şiddeti davranışının da kişinin erken çocukluk döneminde kazanılmış bir davranış olduğunu savunmaktadır. Klinik bilgiler, şiddet davranışının çok erken yaşlarda öğrenilen bir davranış olduğunu söyler. Şiddetin, kuşaklararası aktarılan ve diğer nesillerin de istismarına yol açan, öğrenilmiş bir davranış olduğunu savunmaktadır (O'Keefe, 1998; akt. Lewis ve Fremouw, 2001). Çocuk, evde şiddete yönelik bir davranışa maruz kalır veya tanıklık ederse daha sonra kuracağı flört ilişkisinde de flörtte şiddeti uygulayan veya şiddete boyun eğen, kabul eden kişi olarak rol alacaktır (Lewis ve Fremouw, 2001). Çocuk aile içinde şiddete tanıklık ettiğinde ebeveynlerinin sorun çözme becerilerini gözlemlemekte ve benimseyebilmektedir (Çelikleş, 2013). Sosyal öğrenme kuramı çocuklukta gösterilen şiddet davranışının herhangi bir biçimde pekiştirilmesinin bu davranışın görülme sıklığını artıracaklarını, çocuklukta onaylanmış bu davranışın flört ilişkisi içerisinde de gösterilmesinin kaçınılmaz olacağını ifade etmektedir (Bell, 2008). Aile içi şiddete maruz kalan bireyler ise karşılanamayan yakınlık ihtiyaçları ve reddedilme duyguları sebebiyle üniversite yaşamında acele bir tavırla flört ilişkisi kurmak isteyebilir. Bu ilişkide ise anne babasından öğrendiği öfkeyi uygun olmayan yollarla partnerine iletmektedir (Dutton, 1999).

Akers (2001) neden bazı insanların ilişkileri içerisinde diğerlerinden daha fazla şiddet davranışı gösterdiklerini anlamaya yönelik çalışmalar yapmıştır. Bu çalışmalarda sosyal öğrenme kuramından yararlanmış ve bir şiddet davranışının güçlenerek devam etmesinde bu şiddetin aile üyeleri veya akranlar, bazen de her ikisi tarafından pekiştirilmesinin önemli bir yeri olduğunu ifade etmiştir. Tıpkı sigara içmek, küfretmek gibi ebeveyninin şiddet davranışını da taklit eden çocuklar bu eylemlerini önce arkadaşlık ilişkisinde daha sonra yakın ilişkilerinde göstermeye devam edebilir. Şiddet davranışı görmezden gelinen veya pekiştirilen çocuk erken ergenlik ve yetişkinlikte kuracağı yakın ilişkilerdeki sorunların çözümü için şiddeti kullanacaktır (Bell, 2008).

Bireyin öğrenme yaşantısı cinsiyet rollerini öğrenmesini de içine alan yaşam boyu devam eden bir süreçtir. Çocuklar da bu süreçte cinsiyet rollerini genellikle en yakın temasta bulundukları kişilerden yani anne ve babalarından öğrenirler.

Hemcinslerinin göstermiş oldukları cinsiyet rollerini rol model olarak tekrarlarlar. Aynı zamanda, şiddet ilişkisi içerisinde bulunan ebeveynlerin cinsiyetlerinin de sosyal öğrenme teorisi içinde önemli bir yere sahip olduğu bilinmektedir (Jennings, Park, Tomsich, Gover ve Akers, 2011).

2.1.1.2. Feminist Kuram

Toplumlarda sıklıkla yanlış bir biçimde tanımlanan feminizm en genel tanımı ile kadın ve erkeklerin eşit haklara, statülere ve fırsatlara sahip olması gerektiğini savunan bir akımdır. (Gardner, 2009).

En eski ve en bilinen kuramlardan biri olan feminist teori, yakın ilişkilerin geliştiği sosyal bağlamı inceleyerek şiddet davranışını açıklamaya çalışır (Bell ve Naugle, 2008).

Feminist kuramın romantik ilişkilerdeki şiddeti açıklamada en çok önem verdiği kavramlardan biri toplumun ataerkil yapısıdır. Ataerkilliğe dayalı toplumlarda kadın ve erkek eşitsizliğinin kaçınılmaz olduğuna ve şiddetin bu güç mücadelesinden doğduğuna vurgu yapar. Feminist kuramcılara göre erkeğe pek çok imtiyaz gösterip güçlendiren toplum; öte yandan kadınları değersizleştirmekte, güçsüzleştirmekte ve pek çok insani hakkı ellerinden almaktadır. Bu durum toplum içerisine çok yerleşik olduğu gibi yakın ilişkilerde de etkisini net bir şekilde göstermektedir. Feminist bakış açısına göre, cinsiyetler arasındaki güç dengesizliği toplumda kadına yönelik şiddete neden olmaktadır ve erkeklerin göstermiş olduğu bu şiddet içerikli davranışlar toplumun ona vermiş olduğu gücün bir dışavurumu olarak değerlendirilmektedir (Payne, 2005).

İlişkilerdeki sorgulayıcı ve kısıtlayıcı davranışları, partnerinin kimle iletişim kuracağına söz hakkı olmayı, bir gün içerisinde neler yaptığını bilmek istemeyi, kıskançlık gibi davranışları feminist kuram, egemenlik mücadelesi kavramıyla açıklamaktadır. Feminist bakış açısına göre erkek egemen toplum, erkeğe bu gibi davranışları gösterebileceğine dair ayrıcalıklar tanır, kadınların deneyimlerini veya varlıklarını ise önemsiz hale getirir. (Tunç, 2013). Feminist kuramcılar cinsiyetler arasındaki toplumun yarattığı bu güç dengesizliğinin kadına yönelik her türlü ilişki içerisinde şiddeti beslediğini ve erkeğin gücünün dışavurma yöntemi olarak şiddeti kullandığını savunur. (Jewkes, 2002) Yapılan araştırmalar flört şiddetinde kadının daha çok şiddete maruz kalan taraf olduğunu, erkeklere kıyasla travma sonrası stres

bozukluğu, depresyon, anksiyete, yoğun korku, düşük ilişki doyumu gibi sorunları daha sık yaşadıklarını belirtmektedir. Bu durum, cinsiyetler arası doğumsal farklılıklardan kaynaklanmamaktadır. Feminist teoriye göre bu, toplumun güç dengesizliği ile açıklanabilir (Caldwell, Swan ve Woodbrown, 2012).

Bazı feminist kuramcılar ise romantik ilişkilerde şiddeti başlatan tarafın her zaman erkek olduğunu ifade ettikleri için eleştiri almaktadır. Buna göre kuramcılar kadınların ilişkileri içerisinde kendilerini savunabilmek için şiddet davranışları gösterdiklerini savunmaktadır. Oysaki Stuart, Moore, Gordon, Hellmuth, Ramsey ve Kahler (2006) yaptıkları araştırmanın sonucunda kadınların yalnızca savunma amaçlı şiddete başvurmadıklarını, bu davranışın altında pek çok dinamik yattığını ifade etmişlerdir. Bunlara ek olarak feminist kuram flörtteki şiddet davranışını incelerken lezbiyen ilişkilere yönelik bir açıklama yapmamıştır. Sadece heteroseksüel kişilerin flörtte yaşadıkları şiddete yönelik bir açıklama sürebiliyor olması kuramın sınırlılıklarıdır. Ancak ne kadar eleştirilse de kuram, flört şiddetini en kapsamlı biçimde ele alan kuram olarak bilinmektedir (Shorey, Cornelius ve Bell, 2008).

2.1.1.3. Bağlanma Kuramı

Bowlby'nin öncülüğünü yapmış olduğu bağlanma kuramı çocuğun ona bakım veren kişi ile kuracağı ilişkinin zihninde ilişkiye dair ilk örneğin oluşmasını sağladığını belirtmektedir. Bu örneğe gelişim süreci içerisinde yenileri eklenecek ve çocuğun zihninde ilişkilere dair tutarlı bir boyut oluşturacaktır. Zihnindeki bu boyut çocuğun gelecekte kuracağı ilişkilerde nasıl davranacağını da belirleyecektir. Bağlanma kuramına göre insanlar ona bakım veren kişiyle nasıl bir ilişki kurduysa bu ilişkideki deneyimlerinden etkilenecek flört ilişkisi kuracağı kişileri seçmektedir. Buna göre çocuğun bağlanma ilişkisini geliştirdiği kişi çocuğun zamanında ve şefkatli bir biçimde bakımını gerçekleştirmişse çocuk güvenli bağlanacak, ihmal edilmiş veya tutarsız bir şekilde bakım verilmiş çocuklar ise kaygılı, korkulu bağlanma stili geliştireceklerdir (Shorey, Cornelius& Bell, 2008).

Hazan ve Shaver (1987) güvenli bağlanan kişilerin arkadaşça, güvene dayalı ve daha uzun süreli flört ilişkileri geliştirdiklerini, güvensiz bağlanma örüntüsü geliştiren bireylerin ise flört ilişkilerinde kıskanç ve duygusal açıdan tutarsız olduklarını açıklamışlardır. Bağlanma kuramı açısından değerlendirildiğinde güvensiz

bağlanan bireyler flört şiddetine maruz kalma ve uygulama açısından risk altında bulunmaktadır (Yumuşak, 2013).

Kişiler arası boyutta farklı bağlanma stillerine sahip olan bireylerin yakın ilişkilerinde de agresyonu farklı biçimlerde ifade etmeleri beklenebilir. Örneğin olumsuz duyguları daha çok yaşayan, kendine ve diğerlerine yönelik olumsuz algıları olan ve kişilerarası ilişkilerde daha uyumsuz davranan bireyler güvensiz bağlanma örüntüsüne sahip olabilir. Güvensiz bağlanan birey, romantik ilişkisi içerisinde de öfke duygusunu daha çok hissedip partnerine yönelik şiddet uygulama riski artacaktır. Bir başka boyutta kişinin erken çocuklukta bağlanma nesnesinin olmayışı veya sağlıklı bir ilişkinin kurulamayışı kronik bir terk edilme korkusuna yol açabilir. Bu korku bireyin flört ilişkisinde de terk edilmekten aşırı korkmaya yönelik boyun eğme veya buna yönelik şiddet içerikli davranışlarda bulunmaya temel sebep olur. Flört ilişkisindeki bir partnerin fiziksel ve/veya duygusal olarak sürekli terk edilme tehdidi hissettiği durumda, bu birey öfkeyi işlevsiz olarak ifade edebilir. Benzer şekilde korkulu ve kaçınan bağlanan bireyler, sevmeye değer olduklarına kendilerini ikna edememiş ancak başkalarına bağımlı olmaları gerektiğine kendilerini inandırmıştır. Kendilerini terk etme ihtimali olan partnerlerine karşı ise yoğun şiddet davranışı gösterebilirler (Bookwala ve Zdaniuk, 1998). Flörtte şiddete maruz kalan bireylerin bağlanma kaygısının da yüksek olduğu, bu durumda da istismar içeren ilişkiye daha çok boyun eğdikleri bilinmektedir. (Park, 2015).

Kaygılı bağlanan bireyler, cinsiyet fark etmeksizin flört ilişkilerinde, fiziksel ve psikolojik şiddete daha çok başvururken, diğer bağlanma stillerine göre istismara uğradığı ilişkiyi sürdürme eğilimini de daha çok göstermektedir. Yakınlık ve sevgi ihtiyaçları karşılanmadığında daha saldırgan ve talepkar olurken, bu ihtiyacı karşılamak adına ilişkide kalmaya devam ederler. Bu da şiddet içerikli ilişkiyi daha da güçlendiren bir dinamik yaratmaktadır (Henderson, Bartholomew, Trinke ve Kwong, 2005).

2.1.1.4. Güç Kuramı

Güç kuramı şiddetin yalnızca içinde bulunulan kültürden değil aynı zamanda içinde yetişilen aile yapısından da beslendiğini açıklar. Aile içindeki çatışmalarda şiddetin kullanılmasının toplumsal açıdan kabul edilebilirliği ve toplumsal cinsiyet eşitsizliği partnere yönelik şiddeti de kabul edilebilir kılmaktadır. Güç kuramı da

feminist kuram gibi flört şiddetini, ilişkide çiftler arasındaki güç dengesizliği ile açıklamaktadır. Güç kuramcılarının bir diğer görüşü ise flörtte partnerler arasındaki gücün dengesiz olmasının gerginliği arttıracaklarını, bunun da çiftlerin şiddet içerikli davranışlara yönelmesine sebep olacağıdır. Feminist kuram flört şiddetinin nedenini ataerkil toplum yapısının erkeğe sunduğu ayrıcalıklar ve kadını güçsüzleştirilmesi olarak görürken güç kuramı, nedeni çiftler arasındaki eşitsizlik olarak görmektedir (Bell ve Naugle, 2008). Yapılan çalışmalar çiftler arasında güç dengesizliği azaldıkça fiziksel şiddete başvurma davranışının da azaldığını göstermektedir. Buna göre partnerler arasındaki güç dengesizliğinin şiddeti beslediği düşünülebilir (Gray Little, Baucom ve Hamby, 1996).

Araştırmanın bu bölümünde farklı kuramların flört şiddeti davranışını nasıl açıkladığına yer verilmiştir. Araştırmanın bir sonrak bölümünde flört şiddeti üzerinde yordayıcılık etkisi olduğu düşünülen ebeveyn kabul ve reddi açıklanacaktır.

2.2. Ebeveyn Kabul/Red Kuramı (EKAR)

Canlılar arasında anne karnına düştüğü andan itibaren yaşamını sağlıklı bir biçimde devam ettirebilmesi için en yoğun biçimde ilgiye, desteğe ve bakıma ihtiyaç duyan tür insandır. Bu bakım yalnızca fiziksel gelişimini sağlıklı bir şekilde devam ettirebilmesi için değil, ruh sağlığı açısından da kritik bir yere sahiptir. Bu desteği yaşamının ilk yıllarında karşılayabileceği yegâne yer aile ortamı; kaynağı ise ebeveynleriyle kurduğu ilişkidir. Ancak ebeveynleriyle olan doyum verici ilişkisi onu yaşama güçlü bir şekilde hazırlayacaktır. Ebeveynleriyle kurduğu bu ilişkinin kabule dayalı olması ise kişinin yaşamındaki diğer sosyal ilişkilere daha hazır olmasını sağlayacaktır (Kavak, 2013).

Bir kişinin çocukluk yılları içerisinde ebeveyninden yakınlık, şefkat, sıcaklık, fiziksel bakım, destekleyici bir tutum, psikolojik açıdan rahatlatma, sevgisini koşulsuz olarak sunma gibi eylemleri görmesi ebeveyn kabulünün olduğunu göstermektedir. Kabul edici bir ebeveyn genellikle çocuğu başarıları dolayısıyla takdir eder, yakınlığını çeşitli fiziksel temaslarla gösterir, çocuğuna olumlu şeyler söyler, zorlandığı durumlarda ona yardımcı olmaya çalışır, birlikte vakit geçirmekten keyif aldığını çocuğuna hissettirir. Aynı zamanda çocuğuna sarılmak, onu öpmek, yargılamadan dinlemek, güvenliğini sağlamak, okşamak da ebeveyn kabulünün göstergelerindendir. Ebeveynin çocuğu reddetmesi durumunda ise çocuğun ihtiyaç

duyduğu desteği görememesi, anne babasından beklediği sıcaklığı ve yakınlığı görememesi, fiziksel şiddetin türlerine maruz kalması, benliğine saygı duyulmaması, çocuğun sahip olduğu özelliklerin küçümsenmesi, alay edilmesi söz konusudur (Rohner, Khaleque ve Cournoyer, 2003).

EKAR kuramı çocuğun ebeveyn ilişkisinde algılamış olduğu kabul edici ve reddedici tutumun yetişkinlik yaşamına kadar göstereceği bilişsel, davranışsal ve duygusal gelişimini ne düzeyde etkilediğini tahmin etmeye çalışmak amacıyla ortaya konmuştur (Kavak, 2013). Ebeveyn ve çocuk arasında kurulan ilişkide çocuğun ebeveyni tarafından reddedildiğini algılamasının özgüvenini düşürdüğü, sosyal ilişkiler başlatma ve sürdürmede zorlandığı ve duygu düzenleme becerilerinde güçlükler yaşadığı araştırmalar tarafından ortaya konmuştur (Wolchik, Wilcos, Tein ve Sandler, 2000).

Yaş, cinsiyet, kültür, etnik köken fark etmeksizin dünya üzerindeki tüm çocuklar ebeveynleri veya bakım veren kişi tarafından olumlu bir kabule ihtiyaç duyar. Bu ihtiyaç tatmin edici düzeyde karşılanmadığında ise çocukların kendilerini güvensiz ve kaygılı, özyeterliği düşük, saldırgan, bağımlı veya karşıt bir tepki olarak aşırı bağımsız, olumsuz dünya görüşüne sahip bireyler olarak tanımladıkları görülmüştür. Ancak burada bahsedilen kabul ve red, çocuğun ebeveyn davranışları konusundaki öznel algılarından oluşur. Bu, bireylerin ebeveynlerinin davranışlarını kendi bakış açıları ve kültürleri kapsamında değerlendirebilmesine olanak sağlar. Kabul ve red içerikli davranışlar kültürler arasında farklılık gösterebilir ancak etkileri tüm insanlık için ortaktır (Rohner, Khaleque ve Cournoyer, 2012). Öyle ki dışarıdan bir gözlemci çocuğun ebeveynleri tarafından reddedildiğini düşünebilir ancak çocuk red algılamaz, benzer şekilde ebeveyni tarafından kabul edildiği düşünülen çocuklar reddedildiğini hissedebilir. Aslında ebeveyn kabul reddi semboliktir. Sembolik olması ve çocuğun fenomenolojik algılarıyla şekillenmesi sebebiyle kabul red kuramıyla çalışırken kültürel sembollerin doğası göz ardı edilmemelidir (Rohner, Khaleque ve Cournoyer, 2003).

İnsanların, yaşamlarında önemli bağlar kurduğu kişilerle yakınlığa dayalı bir ilişki kurmaya, onlardan destekleyici tepkiler almaya yaşamlarının her döneminde ihtiyaç duydukları görüşü EKAR kuramının temel varsayımlarıyla oldukça örtüşmektedir. Çocukluk yıllarında bu kabulün hissedilmesi kişinin benlik algısını,

kimlik geliştirme sürecini, kendine, çevresindekilere ve dünyaya karşı nasıl inançlar geliştireceğini de olumlu yönde etkileyecektir. Öyle ki bireyin geliştireceği tüm bu algısal süreç kişilik gelişimini doğrudan etkileyecektir. Reddedildiğini algılayan çocuk ise, kabul gören bir çocuğa göre ebeveyninden göremediği olumlu yanıt almak için ilişki kurmaya daha çok ihtiyaç duyabilir. Anne baba ilişkisinde karşılayamadığı “başkaları için önemli olma” hissini karşılamak adına yakın ilişkilere daha sıkı bağlanabilir. İlişkilerinde yapışkan, ilgi, sevgi ve fiziksel ihtiyacı yüksek, aşırı sahiplenici bir partner olabilir. Bir başka deyişle partnerine karşı bağımlı davranışlar gösterebilir. Bir başka noktadan ise ebeveyni tarafından sevildiğini hissedemeyen çocuk daha fazla yara almamak adına duygularını saklayıp böyle bir ihtiyacı olduğunu reddedebilir. Çocuk, yetişkin yaşamında özgür ve açıkça sıcak, uzun süreli bir yakın ilişki geliştirmekte güçlük çekebilir, çünkü sevmek ve sevilme duygusuna aşina değildir (Rohner ve Rohner, 1980). Bu perspektiften bakıldığında bireyin yetişkinlik yaşamının önemli görevlerinden biri olan flört ilişkisinin ebeveynlerinden algıladığı kabulle ilişkisi göz ardı edilmemelidir.

2.2.1. Ebeveynliğin Sıcaklık Boyutu

Farklı kültür, dil, din, ırk, öğrenme süreçlerine göre nasıl gösterileceğinin pek çok formu olsa da her bir çocuğun gelişimde ihtiyaç duyduğu en temel gereksinimlerinden biri anne babalarının sevgisidir. Her çocuğun potansiyelini en üst düzeyde ortaya çıkarabilmesi için gerekli olan bu sevginin yeterli bir biçimde gösterilmesi EKAR’ın ebeveynliğin sıcaklık boyutunu oluşturmaktadır. Kuramda yer alan bu boyutun iki ucu olduğu düşünülebilir. Sıcaklık boyutunun bir ucunda kabul edici ebeveyn davranışları yer alırken diğer ucunda reddin olduğu davranışlar bulunmaktadır (Kadıoğlu, 2018).

Kuram her bir bireyin çocuklukta anne babasıyla olan ilişkilerini düşündüğünde bu iki ucun arasında bir yere ilişkilerini yerleştirebileceğini söyler. Tüm bireyler çocukluk dönemlerinde ebeveynlerinden belli miktarlarda sıcaklığı hissettikleri için her bir birey bu düzlemde bir noktaya dahil edilebilir. Ancak bu aşamada kişileri red ve kabul olmak üzere dikatomik bir biçimde sınıflandırmaktansa bu boyutta düzlemsel olarak hangi uca daha yakın olduğu anlaşılmaya çalışılır. Bu boyut bir yandan çocuğun kendisine bakım veren kişi ile kurduğu ilişkideki sevginin

eylemsel tarafını irdelerken bir yandan da çocuğun zihninde bu ilişkiye dair ne tür bir algı olduğunu anlamaya çalışmaktadır (Rohner, 1994).

Sıcaklık boyutunun olumlu ucu ebeveyn kabulünün olduğunu göstermektedir. Belirtildiği gibi burada çocuğa karşı sözel ve sözel olmayan bir biçimde ebeveynler sevgilerini iletmektedir. Sözel olarak onu ne kadar sevdiklerini söylemeleri, takdir etmeleri, iltifatlarla bulunmaları, yaşamını merak etmeleri çocuğun sıcaklık duygusunu hissetmesini sağlayacaktır. Sözel olmayan biçimde ise çocuklarına sarılıp öpmeleri, başını okşamaları, temasta bulunmaları sevginin göstergesi olabilir. Sözlü ve sözsüz bir biçimde bu davranışları gören çocuk ebeveyninin ona değer verdiğini hissetmekte ve sıcaklığa dayalı bir aile atmosferinde gelişim gösterme şansı yakalamaktadır (Rohner, 1994).

EKAR'da sıcaklık alt boyutunun diğer ucu ise ebeveyn reddini göstermektedir. Bu boyutta ise ebeveyn reddi 3 farklı şekilde tanımlanmıştır. Düşmanlık/saldırganlık boyutunda çocuğa fiziksel şiddet uygulama, hakaret ve küfür etme gibi davranışlar görülebilir. Fiziksel olarak zarar vermenin yanında aşağılama, küçük düşürme, benliğe zarar verici söylemlerde bulunma, alay etme, bağırma, düşüncesiz şeyler söyleme gibi davranışlar da bu kapsamda yer alır. Ayrıca ebeveyn fiziksel veya sözel bir şekilde düşmanlık ve saldırganlık göstermese de çeşitli jest ve mimiklerle çocuğa reddedildiğini hissettirebilir. Ebeveynlerin çocuklarına karşı göstermiş oldukları tahammülsüz ve düşmanca tavırları genellikle öfkeli, dürtüsel ve kontrolsüz bir biçimde davranmalarına sebep olabilmektedir (Rohner, Khaleque ve Cournoyer, 2012).

Ebeveyn reddinin bir boyutu ise ihmal/kayıtsızlık olarak karşımıza çıkmaktadır. Çocuk fiziksel veya psikoloji bir ihtiyacını karşılamak için ebeveynine gereksinim duyduğunda ebeveynin buna kayıtsız kalması veya çocuk doğrudan ifade etmese de gelişimsel olarak ihtiyaç duyduğu şeylere dikkat etmemesi ebeveynin kayıtsız kaldığını göstermektedir. Ebeveyn zaman zaman çocuğa verdiği sözleri unuttur, mutluluğu için gerekli olan ayrıntılara yeteri kadar dikkat vermez ve kısıtlı ilgi gösterir (Rohner ve Rohner, 1980).

İhmal ve kayıtsızlık arasındaki bağlantı düşmanlık ve saldırganlık boyutundaki kadar doğrudan değildir. Ebeveynler kayıtsızlık ile ilgisi olmadan da çocuklarını pek çok sebepten ihmal edebilir. Örneğin ebeveynler çocuklarını bilinçli

veya bilinçsiz onlara duydukları öfkeden dolayı ihmal edebilir. İhmal, yalnızca çocuğun maddi ve fiziksel ihtiyaçlarının karşılanmaması değildir. Çocuğun sosyal ve duygusal ihtiyaçlarıyla ilgilenilmemesi de ihmal olarak nitelendirilir (Rohner, Khaleque ve Cournoyer, 2003).

EKAR Kuramı'nda, ebeveyn çocuğun her türlü ihtiyacını gözetmediğinde bu durum çocuk tarafından ifade edilse veya anne baba tarafından bildirilse de durum ihmal olarak nitelendirilmektedir. İhmale maruz kalan çocuklar ise duygularını düzenleyebilme, spontan bir çocuk olabilme, yardım isteyebilme ya da verebilme becerilerinden mahrum bırakılmaktadır. Çocuğun ihmal edildiğinin en önemli göstergelerinden biri ebeveynini psikolojik veya bedensel açıdan ulaşılamaz olarak görmesidir (Rohner, Khaleque ve Cournoyer, 2012).

Ebeveyn reddinin üçüncü boyutunda ayrılmamış red kavramı karşımıza çıkmaktadır. Ayrılmamış red durumunda ebeveyn soğuk, düşmanca, kayıtsız veya ihmalkâr davranmamasına rağmen çocuğun anne babasıyla olan ilişkisini değerlendirdiğinde ebeveynleri tarafından sevilip kabul edildiğine inanmaması söz konusudur (Direkçi, 2018). Bu noktada ayrılmış red ve ayrılmamış red kavramları arasındaki farkın iyi anlaşılması gerekmektedir. Çocuğun ayrılmış reddi hissetmesi durumunda bu duyguya sebep olacak somut ebeveyn davranışları mevcuttur. Ebeveyni çocuğu ihmal ediyor ya da düşmanca davranıyor olabilir. Bu durumda çocuk ayrılmış bir biçimde reddedildiğini hisseder. Ayrılmamış red boyutunda ise çocuğun ebeveyni tarafından reddedildiğine dair herhangi bir durum bulunmamasına rağmen çocuk ebeveynlerinin onu sevmediğini ve reddettiğini düşünmektedir. Ancak burada önemli olan ebeveynin görünür bir biçimde reddedici davranışlarda bulunmasından çok çocuğun bu konudaki inançlarıdır (Kavak, 2013).

Rohner, araştırmalarında sık sık red ve kabul kavramlarının ebeveynleri sınıflandırıcı bir yaklaşımla kullanmamak gerektiğinin önemini çizmiştir. Reddedici ve kabul edici tutumlar ne kadar iyi ebeveyn olduğunun bir ölçütü değildir, yalnızca ebeveynlerin göstermiş olduğu birtakım davranışları tanımlar. Öyle ki ebeveyn davranışları EKAR Kuramı perspektifinde değerlendirildiğinde dünya genelindeki anne babaların dörtte birinin reddedici davranışlar gösterdiği bilinmektedir (Rohner ve Rohner, 1980). Türk aile yapısında ise çocuklar ve ebeveynler arasında cinsiyetlendirilmiş bir hiyerarşi bulunmaktadır. Bu hiyerarşiye

göre anneler, aile örüntüsü içerisinde, çocuğun fiziksel bakımında olduğu gibi, sıcaklık ve ilgi göstermede de daha aktif yer alırken babalar, çocuklarına belli bir mesafe ile yaklaşarak otorite konumlarını sürdürme eğilimindedir. Buna göre babalar çocuklarıyla araçsal bir yakınlık kurarken, anneler anlamlı bir yakınlık ilişkisi kurmakta, çocukların anneden algıladıkları kabul düzeyleri daha yüksek olmaktadır (Erkman ve Rohner, 2006).

2.2.2. Ebeveynliğin Kontrol Boyutu

Çocuğun doğduğu andan itibaren ebeveyn kontrolüne ihtiyaç duyduğu bilinmektedir. Bu kontrolün düzeyi ise EKAR kuramının farklı bir boyutunu oluşturmaktadır. EKAR kuramında kontrol, tıpkı sıcaklık boyutunda olduğu gibi iki uçlu düşünülebilir. Ebeveyn kontrolü aşırı izin verici ve aşırı kısıtlayıcı olmak üzere sınıflandırılmıştır. Çocuklarının davranışlarını çok nadir kontrol eden anne babalar bu düzlemde aşırı izin verici ebeveynler olarak tanımlanırken çocuklarının her hareketinden haberdar olmak ve bu davranışları yönetmek isteyen anne babalar aşırı kontrolcü/kısıtlayıcı anne babalar olarak yer almaktadır (Rohner ve Khaleque, 2005).

Gelişimleri içerisinde anne babalar sorumluluk, ahlaki değerler, itaat, zaman yönetimi, cinsellik, değerler, tuvalet eğitimi gibi konularda çocuklarını kontrol etmek ister. Belli ölçülerde bu kontrole çocuğun ihtiyacı vardır. Bu kontrolün hiç olmaması durumunda çocuğun ihtiyaç duyduğu sınırlar sağlanmamış olur. Aksi yandan çocuğun yaşamına çok fazla kısıtlamaların getirilmesi ve bu kurallara uyması konusunda zorlanması, özerkliğini kazanmasını engellemekte, kritik birtakım becerileri kazanmasının önüne geçmektedir (Öngider, 2006).

2.2.3. Ebeveyn Kabul Red Kuramının Alt Alanları

Ebeveyn Kabul Red Kuramı psikolog Ronald Rohner tarafından 1966 yılında ortaya atılmış, EKAR kuramı olarak ise ilk defa 1975 senesinde yayınlamıştır. (Tanzi, 2018). 2000 yılından sonra ise kuram; yetişkin yakın ilişkilerini ve diğer sosyal ilişkileri de içinde dahil ederek daha geniş bir kapsamda ele alındığı için ismi Kişilerarası Kabul-Red Kuramı olarak değiştirilmiştir (Rohner, Khaleque ve Cournoyer, 2012). Kişilik alt kuramı “Farklı sosyokültürel sistem, cinsiyet, etnik kökenden vb gelen çocukların hepsi, ebeveyn kabul veya reddine aynı şekilde mi tepki vermektedir?” ve “Çocuklukta ebeveyn tarafından reddedilmenin yetişkinlik ve yaşlılıktaki etkisi ne derece sürmektedir?” sorularını yöneltir. Baş Etme Alt Kuramı,

tek bir temel soruya cevap aramaktadır. Bu soru “Reddedilen çocuk ve yetişkinlerden bazılarının bu durumla daha iyi baş edebilmesinin sebebi nedir?” Sosyokültürel Sistemler Alt Kuramı ise iki önemli soruya değinmektedir. “Neden bazı ebeveynler sıcak ve sevgi dolu iken, bazıları soğuk, ilgisiz ve reddedici?” ve “Bir toplumun sosyal yapısı bazı ebeveynlerin reddedici iken bazılarının kabul edici olmasını nasıl etkiler?”

2.2.4. Kişilik Alt Kuramı

EKAR’ın kişilik alt kuramı çocuklukta algılanan ebeveyn kabulü ve reddinin kişilik gelişimine etkilerini ve olası psikolojik sonuçlarını ortaya koymaya çalışır. Alt kuram insanların evrimsel süreçle birlikte yaşamlarındaki en önemli insanlardan onay ve kabul görmeye ihtiyaç duydukları görüşünü savunur. Elbette bir çocuk için yaşamındaki en önemli insan ona bakım sağlayan kişi olacaktır. Bu kişinin, çocuğun biyolojik anne babası olması gerekmez. Bir bakıcı, anneanne babaanne, dede, abla gibi kişiler de ebeveyn rolünü üstlenebilir. Çocuğun doğumundan itibaren bakımını, ihtiyaçlarını üstlenen her kimse çocuk kabul ihtiyacını bu kaynaktan gidermeye çalışacaktır. Kabul görmesi veya reddedilmesi çocuğun kişiliğini şekillendiren en önemli faktörlerdendir. Ergenler ve yetişkinlerin kabul görme isteği bakım veren kişilere ek olarak yaşamlarındaki diğer önemli kişileri kapsar. Yetişkinlikte bu ihtiyaç daha karmaşık hale gelir ve kişinin bağlandığı figürden olumlu kabul görme arzusu derinleşir. Kişilik alt kuramına göre yetişkin yakın ilişkilerindeki duygusal güven ve iyilik hali bireylerin partnerlerinden –bağlanma figürlerinden- algıladıkları kabule bağlıdır. Bu nedenle partner tarafından kabul veya reddedilmenin de yetişkinlerin kişiliği ve psikolojik uyumu üzerinde büyük bir etkiye sahip olduğu varsayılır (Rohner, Khaleque ve Cournoyer, 2012).

Kişilik alt kuramına göre kişilik, bireyin çeşitli yaşam olayları veya bağlamlarına verdiği istikrarlı yanıtlar (duygusal, bilişsel algısal ve motivasyonel eğilimleri) ve buna bağlı olarak ortaya çıkan gözlemlenebilir davranışları şeklinde tanımlanır. Bu tanımda davranışların içsel (duygusal, biyolojik faktörler ve öğrenme deneyimleri) ile dışsal (çevresel) faktörlerle şekillendiği kabul edilir. Ayrıca davranışlar zaman ve mekan değişiklik gösterse de tutarlılık barındırmaktadır (Rohner, Khaleque ve Cournoyer, 2012).

EKAR kuramına göre dil, kültür, ırk, cinsiyet fark etmeksizin ebeveynleri tarafından reddedilen çocukların geliştirmiş olduğu yedi kişilik özelliği vardır. Bu özelliklerin tıpkı ebeveyn kabul red algısı gibi belli bir noktada konumlandığı kişiye göre artan ve azalan özellikler gösterdiği belirtilir. Kuramda belirtilen bu kişilik özellikleri şu şekildedir:

1. Bağımlılık veya savunucu bağımsızlık
2. Duygusal duyarsızlık (tepkisizlik)
3. Düşmanlık ve saldırganlık
4. Olumsuz öz-saygı (self-esteem)
5. Olumsuz öz-yeterlik (self-adequacy)
6. Duygusal tutarsızlık (instability)
7. Olumsuz dünya görüşü

Kuram, bu eğilimlerin çocuğun reddedilmeden kaynaklanan yoğun acıyla baş edebilmesi adına ortaya çıktığını öne sürer. Belirgin bir biçimde reddedilen çocukların kişiden kişiye farklılık gösterebilen, giderek artan ve kendilerine daha fazla zarar verecek yoğunlukta öfke, kızgınlık ve diğer yıkıcı duyguları hissettiği belirtilmektedir. Bu bölümde bu yedi kişilik özelliğinin açıklamalarına yer verilmiştir.

2.2.4.1. Bağımlılık veya Savunucu Bağımsızlık

Kurama göre ebeveyni tarafından reddedilen çocuklar daha endişeli ve güvensiz hissetme eğilimi gösterirler. Bu duyguları yatıştırmak adına kurmuş oldukları ilişkilerde daha ödün verici olup bağımlı kişilik özelliklerini gösterebilirler. EKAR bağımlılık ve bağımsızlığı bir kişilik boyutunun iki ucu olarak görmektedir. Kurama göre, bireyler göstermiş olduğu bağımlılık örüntülerine göre bağımlılık-bağımsızlık boyutunda belirli bir noktaya yerleştirilebilir.

Bağımlılık, bağlanma figüründen sağlanacak duygusal destek, ilgi, rahatlık, bakım ve benzeri davranışlar için içsel olarak hissedilen arzu ve özlemi ifade eder. Çocuk, kendisi için çok önemli olan bu figürden olumlu tepkiler alabilmek adına birtakım davranışlarda bulunur. Reddedilen küçük çocuklar ebeveyne aşırı yapışık davranma, ebeveyn ortamdan ayrıldığında ağlama ve sızlanma, fiziksel temasa çok ihtiyaç duyma gibi bağımlı davranışlar gösterebilir. Ergenler ve yetişkinler ise bu ihtiyaçlarını daha sembolik yollarla (yaşamlarındaki önemli kişilerce

cesaretlendirilme, desteklenme, onaylanma) gidermeye çalışır. Giderilme yolları farklılaşsa da çocuk ve yetişkinin reddedilmeye karşı göstermiş olduğu bağımlığın temel motivasyonu aynıdır (Rohner, Khaleque ve Cournoyer, 2003).

Diğer uçta bulunan bağımsızlık ise ilgi, duygusal destek, cesaretlendirilme, onaylanma, rahatlatılma amacıyla bir başkasından destek beklememek, olumlu bir tepki almak için özel bir çaba harcamamak anlamında kullanılmaktadır. Dikkat edilmesi gereken nokta, bağımsızlık ile kendine yetebilme kavramlarının birbirinden farklı anlamlara geldiğidir. Kişilik boyutunda kendine yetebilme araçsal gereksinimlerle ilişkiliyken bağımsız olma duygusal ihtiyaçlarla ilgilidir.

Savunucu bağımsızlık, tıpkı bağımlılık gibi çocuğun ebeveyni tarafından reddedilmesi sonucu ortaya çıkan ruhsal incinmeyle başa çıkmak adına geliştirmiş olduğu bir tepkidir. Hissettiği derin öfke, hınç, güvensizlik gibi yıkıcı duygularla baş edebilmek adına kimseye ihtiyaç duymadığını sık sık ifade eder. Ebeveynlerinden olumlu bir tepki almaya ihtiyaç duymadığını dile getirir. Özetle çocuk kendisini reddeden ebeveynlerini reddetmektedir. Beklendiği üzere bu süreç sık sık aile içi şiddet döngüsüne evrilir.

Reddedilme çizgisindeki belli bir noktadan sonra çocuk o kadar reddedilmiş olacaktır ki artık kabul görme ihtiyacını gidermek adına daha az talepte bulunacaktır. Ancak bu, sağlıklı bir bireyselleşme süreci olarak nitelendirilemez. Çocuğun elde etmiş olduğu şey sağlıklı bağımsızlık değil savunucu bağımsızlıktır. (Rohner ve Khaleque, 2005).

2.2.4.2. *Duygusal Duyarsızlık (Tepkisizlik)*

Duygusal duyarlılık, bireyin duygularını, örneğin birine karşı hissettiği sevgiyi, rahat, özgürce ve açık bir biçimde ifade edebilme yeteneğidir. Duygusal duyarlılığı yüksek kişilerin, savunuculuktan uzak, güvene dayalı, samimi, içten ve kalıcı ilişkiler kurduğu bilinmektedir. Benzer şekilde duygusal açıdan duyarlı kişiler birine duygusal olarak yaklaşmaktan kendisine de sevgiyle yaklaşılmasından bir rahatsızlık duymaz. Bunu bir tehdit olarak algılamaz.

EKAR kuramına göre duygusal duyarsızlık, ebeveynleri tarafından yeterince sevgi görmemiş, reddedilmiş çocukların geliştirmiş oldukları bir eğilimdir. Bu çocuklar nasıl seveceklerini veya bir başkası tarafından nasıl sevebileceklerini gözlemlene fırsatına sahip olmamıştır. İleriki yaşamlarında bu duygularla

karşılaştıklarında çocukluktakine benzer bir hayal kırıklığı yaşamama adına duygusal açıdan kendilerini kapatır adeta tepkisiz davranırlar. Sevgi ve şefkat duyguları onlar için tanıdık değildir. Yakın, samimi, kalıcı bir ilişkiye ne kadar ihtiyaç duysalar da karşı tarafın sevgisi için daha az çabalarlar, bu ihtiyacı görmezden gelir ve duygularını yok sayarlar. Birisi tarafından sevildiğinde buna nasıl tepki vereceğini bilemeyip savunmacı, uzak ve soğuk davranabilirler. Duygusal duyarsızlık arkadaşlık ilişkilerinden daha çok romantik ilişkilerde görülmektedir. Tüm kişilik örüntülerinde olduğu gibi duygusal tepkisizlikte de önemli olan bu durumun derecesi ve kişinin yaşamındaki karşılığıdır (Rohner, Khaleque ve Cournoyer, 2012).

2.2.4.3. *Düşmanlık ve Saldırganlık*

EKAR kuramında düşmanlık; birine duyulan yoğun öfkenin duygusal olarak ifade edilmesi, kin olarak tanımlanmıştır. Düşmanlık, yalnızca birine değil bir duruma veya kişinin kendisine de yönelik de olabilir. Bu duygu saldırgan davranışların temel motivasyonlarından biridir. Saldırganlık, kişinin kendisine, bir duruma veya bir başkasına yönelik kasıtlı olarak zarar verici davranışlarda bulunmasıdır (Rohner ve Khaleque, 2005). Diğer yandan pasif saldırganlık veya pasif agresiflik saldırganlığın doğrudan gözlemlenebilir olmayan biçimlerde ifade edilmesidir. Bu durum genelde küsme, surat asma, iletişimi sınırlandırma, engelleme, görmezden gelme gibi davranışlarla kendini gösterebilir. Karşı tarafa doğrudan kötü bir şey söylenmese, fiziksel bir zarar vermese de amaç doğrudan saldırganlıkta olduğu gibi karşı tarafı incitme ve rahatsız etmedir. (Rohner, 1986).

Bazı ebeveynler çocuklarının öfke duygusunu sağlıklı bir şekilde ifade etmesine olanak sağlamaz. Öfkelenen çocuk duygusundan ötürü cezalandırılabilir. Bu durum çocukta baskılanmış öfkeye sebep olur ve ani öfke patlamaları, saldırgan davranışlar görülebilir. Saldırganlık duygularını direkt olarak ifade edemeyen çocuklar bu gerilimi hayaller, düşünceler, rüyalar yoluyla kanalize etmeye çalışabilir. Saldırganlık içerikli filmler, kitaplar, olaylara fazlaca ilgi gösterebilir. Ancak bir insanın öfkeyle bu yakın teması her zaman ebeveyn reddi ile açıklanamaz. Bu davranışları gösteren bir çocukta ebeveyn reddi ve reddin boyutu ele alınmalıdır ancak saldırganlık davranışının altında pek çok farklı mekanizmanın yatabileceği göz ardı edilmemelidir (Rohner, 1986).

Kurama göre dünyanın her yerinde, reddedilen çocuklar kabul görenlere kıyasla daha düşmanca, saldırgan, pasif agresif davranışlar gösterebilmektedir. Ayrıca sık sık otorite ile sorunlar yaşar (Rohner ve Rohner, 1980). Anne babası tarafından düşmanca ve saldırgan bir biçimde reddedilen çocuklar, ebeveynlerinin bu davranışlarını model alır. Kolombiyalı mestizo çocukları boylamsal olarak gözlemleyen antropologlar anneleri tarafından bebeklikten itibaren bakımsız, ilgisiz bırakılan, fiziksel ve sözel şiddete maruz kalan çocukların saldırgan eğilimlerinin belirginleştiğini ifade etmektedir. Babalar ise yalnızca yeni doğan bebeğe karşı kayıtsız kalmaz aynı zamanda onlara karşı belirgin bir nefret göstermektedir. Şiddeti gözlemleyen çocukların bir yaşlarından itibaren sık sık öfke nöbetleri geçirdiği; bu nöbetler esnasında kafalarını duvara vurdukları, kafalarını ve göğüslerini yumrukladıkları gözlemlenmiştir. Konuşmayı öğrenir öğrenmez annelerine tehditler savurmakta, bu tehditler çocuk büyüyüp kelime haznesi geliştikçe daha aşağılayıcı ve ayrıntılı bir hale gelmektedir (Reichel Dolmatoff ve Reichel Dolmatoff; akt. Rohner ve Rohner, 1980).

2.2.4.4. Olumsuz Özsaygı

Kuramda özsaygı olumlu ve olumsuz olarak iki uçta değerlendirilebilecek şekilde ele alınmıştır. Özsaygı kişinin kendisiyle ilgili sahip olduğu görüş ve değerlendirmeleri içerir. Olumlu özsaygı kişinin kendini kabul etmesini, sevmeye değer biri olarak görmesini, diğerlerinin sevgi ve saygısını hak ettiğini düşünmesini içerir. Rosenberg (1965) öz saygıyı (benlik saygısı) “Bireyin kendisine karşı sahip olduğu olumlu veya olumsuz tutumu.” olarak tanımlamaktadır. Öz saygısı yüksek olan bireyler, kendilerini değerli ve başkalarının sevgi ve saygısına layık görür, ancak bu kendini diğerlerinden üstte algıladığını göstermez, öz saygısı düşük olan bireyler ise olduğu kişiden hoşnutsuzdur ve pek çok özelliğini reddetmektedir (Rosenberg, 1965). Özsaygı kişinin kendisi ile ilgili değerlendirmelerini içerse de bu değerlendirmeler başkalarından aldığı geribildirimlerden ayrı düşünülemez. Bu geribildirimler arasında doğumdan itibaren ebeveynlerimizden aldıklarımız kritik bir yere sahiptir. Ebeveynlerden alınan bu geribildirimler yetişkin yaşamdaki bağlanma figürleriyle kurulacak yakın ilişkide kişinin kendini sevebilir biri olarak tanımlamasında önemlidir (Rohner, 1986).

2.2.4.5 Olumsuz Öz Yeterlik

Özyeterlik Bandura'ya göre (1977), kişinin istediği bir durumun meydana gelmesini sağlayacak davranışları yapabileceğine dair duyduğu inançtır. Özyeterlik inancı yüksek olan bireyler karşılaştıkları farklı ve zorlayıcı durumlardan kaçmak yerine, bunlarla mücadele etmek ve durumu başarıyla sonlandırmak için kararlı adımlar atmaktadır. Basit düzeydeki davranışlardan, kendini gerçekleştirilmeye kadar uzanan süreçte özyeterlik algısı kişiyi harekete geçiren önemli bir güçtür (Erol ve Avcı Temizler, 2016).

Olumsuz öz-yeterlik kişinin çevrenin taleplerini karşılamada kendini yetersiz olarak görmesi, yaşamda istediği şeyler adına çabalama ve mücadele etmekte eksik kaldığını düşünmesi olarak tanımlanmıştır (Rohner ve Khaleque, 2005). Rohner'a göre çocuklar kendilerini anne babalarının onları gördüğü gibi tanımlamaktadır. Ebeveynleri tarafından değerli ve yeterli hissettirilmeyen çocuklar, özyeterlik algısının düşük olduğuna kendini inandırmıştır. Kendilerini yetersiz olarak tanımladıklarında buna yönelik davranışlar göstermekte ve yeni yaşam olaylarına katılmakta cesaretsiz davranmaktadırlar. Bu durum kendi içerisinde kısır döngü yaratmaktadır. Ebeveyni ile olan ilişkisinde olumsuz öz yeterliğe sahip olan çocuk bu duyguyu yaşamının birçok alanına genellemektedir.

2.2.4.6. Duygusal Tutarsızlık

Duygusal tutarlılık, kişinin yaşamda karşılaştığı engeller, güçlükler, stres kaynakları karşısında duygusal açıdan dengesini kaybetmemesi ve karşılaşılan durumla baş ederken yüksek düzeyde gerginlikler hissetmemesidir. Duygusal açıdan tutarlı kişiler, zorlayıcı yaşam olayları ile kontrollü bir biçimde, çok fazla sinirlenmeden ve soğukkanlılık ile başa çıkabilmektedir. Gün içinde ekstrem bir durum yaşanmadığı sürece duygu durumu aynı kalmakta, stres yaratacak bir durum yaşandıktan sonra zorlanmadan olay öncesi hallerine dönebilmektedir (Rohner, 1986).

Duygusal açıdan tutarsız olan kişilerin ise yaşamdaki küçük zorluklar karşısında dahi soğukkanlılığını kolayca kaybettiği, keyiflerinin kaçtığı görülmektedir. Ayrıca duygu durumları çok kısa sürelerde değişebilmektedir. Duygusal durumları iki zıt kutup arasında kısa sürelerde, yordanamaz bir biçimde dalgalanmaktadır. Çok mutlu iken bir anda çok depresif ve karamsar olabilir, çok

sakinken bir anda gergin hissetmeye başlayabilir. Ebeveyni tarafından reddedilmenin getirmiş olduğu öfke ve diğer olumsuz duygular çocuğun yaşamda karşılaşılabileceği stresle baş etme becerisini düşürmektedir. Bu nedenle reddedilen çocuklar ebeveyni tarafından kabul edilenlere göre duygusal açıdan daha az stabil olma eğilimi göstermektedir (Rohner, 1986).

2.2.4.7. Olumsuz Dünya Görüşü

Bireyin dünya görüşü ekonomik, politik, sosyal veya diğer olaylar hakkındaki görüşlerinden farklı bir yapıyı temsil eder. Dünya görüşü kişinin varoluşunun kalitesini nasıl algıladığı ile ilgilidir. Yaşamın kendisi, kâinat ve varoluşla ilgili olumlu veya olumsuz değerlendirmelerimizi içerir. Olumlu dünya görüşüne sahip kişiler yaşamı mutlu, güvenli, dostça, tehlikeden uzak olarak algılama eğilimindedir. Olumsuz dünya görüşünde ise yaşam, tehlike ve belirsizliklerle dolu, düşmanca, kötü, güvenilir olmayan bir alandır.

EKAR kuramında dünya görüşü çocuklukta algılanan kabul ve redde göre biçimlenmektedir. Bir insanın dünya görüşü, kendisi için en önemli kişilerle yaşadığı deneyimlere dair yorumlamalarını dış dünyaya da atfetmesiyle oluşmaktadır. Kabul edildiğini hisseden çocuklar olumlu bir dünya görüşü geliştirirken; ebeveyni tarafından reddedilmiş olan çocuk ise anne babası tarafından bu denli incitildiğinde hayatın kendisinden çok az şey beklemeye başlar. Onun için yaşamın doğası tehdit edici ve mutsuzdur. Kaygılı, düşmanca ve saldırgan eğilimi olan, olumsuz öz yeterliği ve özsaygısı olan, duygusal açıdan tutarsız ve tepkisiz olan çocuklar hissettikleri bu duyguları içinde yaşadıkları dünyaya da genelleyecek ve olumsuz dünya görüşüne sahip olacaklardır. (Rohner, 1980).

Kişinin kendisi, önemli diğer kişiler ve dünya hakkındaki zihinsel temsilleri bazı özelliklere sahip insanlardan kaçmasına bazılarını ise aramasına sebep olmaktadır. Reddedilen bireyler mevcut durumda kasıtlı bir red olmadığında bile çevresindekilerin davranışlarını düşmanca algılayabilmektedir. Kendi zihinsel temsili ile uyuşmayan durumlardan ve kişilerden hızla uzaklaşma, bunu yapamıyorsa da durumu kendi zihinsel temsiline uygun hale getirme için çaba gösterirler. Bu sebeple sosyal ilişkilerinde sıklıkla zorlanmalar yaşamaktadır. Diğerleriyle kurulacak ilişki onun için güvenilmez, zarar verici veya sonuçları tahmin edilemez olabilir. Bu zihinsel temsiller bireyin gelecekteki ilişkilerinde partnerine güvenmesini

zorlaştırmakta, reddedileceğine dair sürekli kanıtlar arayıp tetikte olmasına sebep olmaktadır (Rohner, 2004).

EKAR Kuramının kişilik alt alanında, reddedilen çocuklarda 7 olumsuz kişilik örüntüsünün gözlemlenebileceği ifade edilmektedir. Kültür, dil, din, ırk fark etmeksizin reddi algılayan çocuklar benzer zihinsel temsillere ve davranışlara sahip olmaktadır. Fakat ebeveyni tarafından reddedilen bazı çocuklar duygusal ve davranışsal açıdan güçlü ve sağlıklı olabilirler. Kuramda bu çocuklar “başa çıkanlar” olarak nitelendirilmektedir (Rohner ve Khaleque, 2005).

2.3. Romantik İlişki İnançları

İnsanlar doğdukları andan itibaren kendileri, başkaları ve dünya hakkında çeşitli fikirler geliştirmeye başlar. Ben nasıl biriyim, başka insanlar nasıl birileri dünya nasıl bir yer sorusuna büyüme sürecinde çeşitli cevaplar arar. Doğuştan ve çevreyle etkileşimi sonucunda sonradan edindiği bu fikirler kişinin temel inançlarını oluşturur. Bu inançlar çoğu zaman kökleşmiş ve oldukça katıdır. Kişinin sahip olduğu bu inançlar nasıl düşüneceğini, nasıl hissedeceğini ve nasıl davranacağını doğrudan etkiler. Buna bağlı olarak inançlarının romantik ilişkilerini de etkilemesi kaçınılmazdır (Beck, 2001). Bireylerin sahip olduğu temel inançlar işlevsizse romantik ilişkilerinde birtakım problemler ortaya çıkacaktır.

Bu araştırmada romantik ilişki inançları Albert Ellis’in geliştirmiş olduğu akılcı duygusal davranışçı terapinin kavramsal çerçevesi üzerinden incelenecektir.

Akılcı duygusal davranışçı terapinin (ADDT) kurucusu Albert Ellis (1979) kişinin yaşamında var olan duygusal bozukluklara düşünce sistemindeki hataların sebep olduğunu savunmaktadır. ADDT insan davranışının en önemli belirleyicisinin bilişler olduğunu ifade eder. Bizim nasıl hissedeceğimizi belirleyen şey doğrudan olaylar veya iletişimde bulunduğumuz insanlar değildir. İyi veya kötü hissetmek durum hakkında sahip olduğumuz bilişlerle bağlantılıdır. Yaşamış olduğumuz duygusal rahatsızlıkların ana belirleyicisi abartma, kişiselleştirme, aşırı genelleme, felaketleştirme, çıkarımda bulunmayla karakterize edilmiş düşünce süreçleridir. (Doyle, DiGiuseppe, Dryden, ve Backx, 2014)

ADDT, Epiktetüs’ün “Bizi sorunlu yapan şey yaşadığımız olaylar değil, bizlerin o olay hakkındaki düşünceleridir.” görüşünü temel almaktadır. ADDT’ye göre insanın doğuştan kendini gerçekleştirilmeye, sevmeye, başkalarıyla sağlıklı

ilişkiler kurmaya, sağlıklı düşünceler geliştirmeye yönelik bir eğilimi vardır. Ancak aynı zamanda insan mükemmelliyetçi düşünme, erteleme, kendini ve başkalarını suçlama, akılcı olmayan düşünceler üretme eğilimi de göstermektedir. İnsanlar hem mantıklı (rasyonel, akılcı), hem de mantık dışı (irrasyonel, akılcı olmayan) düşünme potansiyeliyle dünyaya gelir (Corey, 2015).

Akılcı duygusal davranışçı terapiye göre inançlar, akılcı ve akılcı olmayan olarak ikiye ayrılır. Akılcı inançlar kendi içinde tutarlı, deneysel olarak doğrulanabilir, duruma göre esneklik gösterebilen, olumlu duygular hissetmeyi sağlayan, kişinin yaşam hedeflerine ulaşmasını sağlayan inançlardır (Walen, Digiuseppe ve Dryden (1992). Duyguların da daha yumuşak bir şekilde yaşanmasını sağlar. Akılcı bir inanç; seçimlerde esnek olmayı, durumları felaketleştirmeden uzak durmayı, engellenmeyi iyi derecede tolere edebilmeyi ve kabul edici olmayı içerir. (Ellis, 1994) Akılcı inançlar, problemlere yönelik çözümler bulmamıza, kişiler arası ilişkilerden keyif almamıza, hoşnut olmadığımız durumlar için değişmeye çalışmamıza, bireysel varoluşumuzu desteklemeye katkı sağlar. (Ortakale, 2008).

Akılcı olmayan inançlar ise durumla uygun olmayan, yıkıcı duyguları beraberinde getirmektedir. Üzüntü, pişmanlık, öfke, engellenmişlik gibi zorlayıcı duyguları her insan zaman zaman yaşamında deneyimlemektedir. Ancak bazı durumlarda bu duyguların yıkıcı veya uygun olmayan şeklinde nitelendirilmesine sebep olan şey o duygunun kendisi değildir. Bu duyguya sebep olan düşüncenin akılcı olup olmaması bir başka deyişle gereklilik, talepkarlık, genelleycilik içermesi o duyguyu da işlevsiz hale getirmektedir (Corey, 2015). Akılcı olmayan inançlar kişinin kendisi, başkaları ve dünya için karşılanması imkansız ve gerçekçi olmayan talepleri ifade eder (Neenan ve Dryden, 2006).

2.3.1. Romantik İlişkilerde Akılcı Olmayan İnançlar

Akılcı duygusal davranışçı terapiye göre akılcı inançlara sahip bireyler kesinlik içeren katı düşünceler yerine olsa iyi olurdu, olabilir gibi daha fazla esnekliği barındıran düşünce yapılarına sahiptir. Ellis'e göre insanlar akılcı olmayan inançları büyüme sürecinde çevreden öğrenebileceği gibi bu inançları doğuştan da getirebilirler. Akılcı olmayan inançlar kişinin kendine, diğerlerine ve yaşama ilişkin görüşlerini etkilediği için bir başkasıyla ilişki kurma biçimini de etkileyecektir. Bu ilişkilerden biri de flört ilişkileri olacaktır. Romantik ilişkilerde çiftlerin sık sık bu

akılcı olmayan inançlara sahip olduğu görülmektedir. Bu nedenle bilişsel terapiler çift ve evlilik terapilerinde sıklıkla tercih edilen kuramsal yaklaşımlardan biridir (Ellis ve Dryden, 1997). Araştırmalar, işlevsel olmayan ilişki inançlarının çocukluk yıllarında anne babanın ya da yakın ilişkide bulunan başka partnerlerin ilişkilerini gözlemleme (Haferkamp, 1994) veya medya yoluyla (Sharp ve Ganong, 2000) şekillendiğini göstermektedir.

Bireyler romantik bir ilişkiye başlarken ilişkilere dair birtakım inançlarını da yanlarına alır. Romantik ilişki inançları ilişkinin başlamasında etkili olduğu gibi ilişkinin devamında da önemli bir yere sahiptir (Friedman ve Wishman, 1998). Romantik bir ilişkinin nasıl olması gerektiğine dönük beklentileri, partnerinden ve ilişkisinden bekledikleri, ilişkide yaşadıkları olayları yorumlama biçimi bu inançları şekillendirir. Bu inançların akılcı olması, ilişkilerdeki uyumu artırmaktadır (Sullivan ve Schwebel 1995). Akılcı olmayan inançlara sahip partnerler ise sürekli olarak karşı tarafın kişiliğinin değişmesini beklemektedir (Romans ve Debord, 1995).

Romantik ilişkileri geliştiren ve sürdürülmesini kolaylaştıran inançlardan bazıları ise şunlardır; başarılı bir ilişki kurmak ve sürdürmek çabalamayı gerektirir, ilişkide her iki tarafın ihtiyaçları önemlidir, ilişki her zaman mükemmel gitmeyebilir, insanlar etkileşime girdiğinde çatışma kaçınılmazdır, bir olay hakkında partnerler farklı görüşlere sahip olabilir. Bu tür bilişler ilişkilerdeki gerçeklikleri yansıtır ve partnerler sağlıklı iletişim kurabilir, sorunları etkili bir şekilde çözmeyi dener, ilgi ve sevgiyi ifade edebilir. Buna karşılık bazı bilişler gerçekliği tamamen yansıtmaz ve partnerleri sorunlara karşı savunmasız hale getirebilir. Örneğin gelecekleri ile aşırı olumlu beklentileri olan ve diğerlerinden çok daha mutlu bir gelecek beklentisine giren çiftler romantik ilişkilerine gerçekçi olmayan yüksek beklentiler ve standartlar getirdikleri için çiftlerin ilişki sürerken yaşanan çatışmalarda pek çok kez hayal kırıklığına uğramaları mümkündür. Bu hayal kırıklığı ise sorunları daha çok çıkmaza götürmekte ve ilişkiden alınan doyumunu düşürmektedir (Sullivan ve Schwebel, 1995). Partnerler ilişkiler hakkında ilk görüşte aşk, yaşayabileceğim ilk ve tek aşk, gerçek aşk sonsuza kadar sürer, gerçek aşk her türlü zorluğun üstesinden gelir, gibi abartılı inançlara sahip olduğunda bu beklentiler çok büyük olasılıkla karşılanamayacaktır. Karşılanmayan beklentiler ise çiftlerin içinde bulundukları ilişkiyi olumsuz olarak değerlendirmesine sebep olmaktadır (Sprecher ve Metts, 1999).

Ellis kişiler arası ilişkilerde temel olarak 3 işlevsel olmayan inançla karşılaştığımızı söyler. İlk, başkası tarafından sevilme ve onaylanma zorunda olduğunu düşünme, diğeri ilişkide tümüyle yeterli ve karşı tarafa uygun olmayı bekleme, bir diğeri ise ilişkide istenmeyen olaylar yaşandığında bunun mutlaka bir felakete dönüşeceğine dair inançtır (Ellis, 1996).

Romans ve Debord'un İlişki İnançları Ölçeği geliştirme araştırmasında dokuz inanç karşımıza çıkmaktadır. Bunlar:

1. Birbirimize her zaman tümüyle açık ve dürüst olmalıyız.
2. İlişkide birbirimizin zihnini okuyabilmeliyiz.
3. Her şeyi birlikte yapmalıyız.
4. Birbirimizin tüm ihtiyaçlarını karşılamalıyız.
5. Birbirimiz için değişmeye istekli olmalıyız ve bunu yapmalıyız.
6. Aramızdaki her şey her zaman mükemmel olmalı.
7. İyi ilişkilerin sürdürülmesi kolay olmalı
8. Kişinin romantik bir ilişkisi yoksa asla tamamlanmış sayılmaz
9. Romantik idealizm

Romantik ilişkilere dair inançlar bir ilişkinin nasıl olması gerektiğine dair inançlardan, çiftlerin kurmuş oldukları ilişkiden ne beklediklerinden ve ilişki içerisinde meydana gelen durumları nasıl algıladıklarından etkilenmektedir. Yapılan araştırmalar göz önüne alındığında çiftlerin ilişkilerine dair ne kadar çok akılcı olmayan inancı varsa ilişkiden alacakları doyum da o düzeyde düşmektedir. Bu inançların yeniden yapılandırılmasına yönelik yürütülen bilişsel davranışçı terapiler öne çıkmaktadır (Sarı, 2008)

Romantik ilişkilerinden doyum almadığı yönünde görüş bildiren bireylerin ilişkilerine dair yaygın akılcı olmayan inançlarının bulunduğunu gösteren çok fazla sayıda araştırmaya rastlamak mümkündür. Bu inançlar çiftlerden birinin diğere söylemeden isteklerini anlamasını bekleme, sosyal aktivitelerin tümünü birlikte geçirmek isteme, tüm düşünce ve duyguları çiftlerin birbiriyle paylaşmasına yönelik istekler olarak örnek gösterilebilir (Eidelson ve Epstein, 1982).

Eidelson ve Epstein' in (1982) bireylerin romantik ilişkilerinde akılcı olmayan inançlarının neler olduğunu inceledikleri araştırmalarında birtakım akılcı olmayan inanca yer vermişlerdir. Bunlar; ilişkide anlaşmazlıkların olmamasına dair

inanç, çiftlerin birbirlerinin ne hissettiği, ne düşündüğü, ne istediğini anlaması gerektiğine dair zihin okuma beklentisi, çiftler arasında cinselliğin her zaman mükemmel olması gerektiğine dair katı bir inanç, kadın ve erkeğin doğasına dair farklılıkların yıkıcı olduğuna dair genellemeler ve eşlerin değişmeyeceğine dair düşüncelerin bulunduğu saptamışlardır (Utkan, 2016).

İlişkide anlaşmazlıkların olmamasına ilişkin inançta, çiftler sevgi dolu ilişkilerinde herhangi bir değerde, tutumda, amaçta fikir ayrılığına düşerse bu ilişkide yolunda gitmeyen bir şeyler olduğunu düşünür. *Zihin okuma beklentisinde* kişi partnerine ne istediğini, ne hissettiğini söylemeden onun bunu anlamasını beklemektedir. Ancak bu beklenti gerçekçi değildir ve çoğu zaman yanlış anlaşılma ve hayal kırıklığını beraberinde getirir (Gottman, Notarius, Gonso ve Markman, 1976). Bazı araştırmalar, zihin okuma beklentisine sahip kişilerin, partneri onun ihtiyaçlarını sezemediğinde düşmanca davranma eğiliminde olduğunu göstermektedir (Wright ve Roloff, 2015). *Partnerin değişmeyeceğine yönelik inançta* kişi ilişki kalitesinin veya partnerinin asla değişmeyeceğini düşünür. Bu da ilişkinin ilerleyişinde dışsal kontrol odağına sahip olmayı dolayısıyla bireysel sorumluluk almamayı içermektedir *Cinsiyetler farklıdır* inancı, kadın ve erkeklerin ihtiyaçları ve kişiliklerinin dramatik ölçüde birbirinden farklılaştığını belirtir. Bu düşünce de tıpkı partnerin değişmeyeceğine dair inanç gibi romantik bir ilişkide uzlaşmanın ve bütünleşmenin imkansız olduğu varsayımına yol açabilir. Bu da her iki taraf için kabul edilebilir bir çözüm adına yeterince çabalamamayı, umutsuzluğu getirir (Eidelson ve Epstein, 1982). *Cinsel mükemmeliyetçilik* inancında kişi partneriyle arasında her zaman tamamıyla tatmin edici ve mükemmel bir cinsel çekim yaşanması gerektiğini düşünür. Ancak partnerlerin cinsel açıdan mükemmel bir uyum içerisinde olması gerektiği düşüncesi olumsuz duygular uyandırabilir ve cinsel hazzı azaltabilir.

Araştırmada yer alan romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançlar ölçeğinin ölçtüğü alt boyutlar ise bu inançların ne olduğuna dair önemli maddeleri içermektedir. Romantik ilişkilerde çiftlerin aşırı beklentileri gerçekçi olmayan ve çiftlere fazladan sorumluluk yükleyen inançları içermektedir. Sosyal zaman kullanımı boyutu çiftlerden birinin veya her ikisinin flört ilişkisinde bulundukları kişiyle tüm sosyal ve serbest zaman etkinlikleri beraber geçirmeleri gerektiğine yönelik inançlarını kapsamaktadır. Zihin okuma boyutunda ise kişi partnerine kendisi

sözel bir biçimde ifade etmeksizin ne hissettiğini, ne istediğini, ne beklediğini adeta zihnini okumasını beklemektedir. Farklı düşünmek boyutunda çiftler bir durum hakkında her iki tarafın her zaman aynı doğrultuda düşünmesi gerektiğine inanır. Çiftler farklı düşünmenin ilişkide olmaması gereken bir durum olduğuna inanır, farklı düşünmeye başladıklarına ilişkin yolunda gitmediğini düşünürler. Fiziksel yakınlık boyutunda çiftler birbirlerini her gördüklerinde fiziksel çekimin yaşanması gerektiğini veya sürekli fiziksel temas olması gerektiğini düşünürler. Son olarak cinsiyet farklılıkları boyutunda çiftler farklı cinsiyetten olmalarının ilişkide sorun yaşamalarının temel sebebi olduğuna inanır (Sarı ve Korkut Owen, 2015).

Romantik ilişkilere dair akılcı olmayan inançlarla mutluluk arasındaki ilişkinin incelendiği bir araştırmada cinsiyet farklılığı ve farklı düşünme alt boyutlarının mutluluğu olumsuz yönde yordadığı görülmüştür (Akbaba ve Erol, 2019). Stackert ve Bursik'in (2018) bağlanma stilleri, ilişki doyumu ve romantik ilişki inançları üzerine yapmış olduğu araştırmada ilişkiye dair irrasyonel inançlara daha güçlü bağlılık, hem erkek hem kadınlar için azalan ilişki doyumuyla ilişkili bulunmuştur. Partnerlerin değişmeyeceğine ve cinsiyetlerin farklı olduğuna dair inanç düşük ilişki doyumuyla diğer inançlara göre daha ilişkilidir. Cinsiyetlere göre bakıldığında cinsel mükemmeliyetçilik inancı erkekler için; anlaşmazlıklar yıkıcıdır inancı ise kadınlar için ilişki doyumuyla negatif korelasyon göstermiştir. Beliren yetişkinlikte gösterilen saldırgan davranışlarla irrasyonel romantik ilişki inançlarının incelendiği bir araştırmada farklı düşünmek ve cinsiyet farklılıkları inançlarına sahip olmanın saldırgan davranmayla ilişkili olduğunu, sözel ve fiziksel saldırganlığın önemli bir yordayıcısı olduğu ortaya konmuştur (Gündoğdu, Yavuzer ve Karataş, 2018). Bu araştırmalar flört şiddeti incelenirken partnerlerin bilişlerini irdelemenin önemini ortaya koymaktadır.

2.4. Toplumsal Cinsiyet

Cinsiyet, geçmişten bu yana bireyin davranışlarını anlama çabasında olan araştırmalarda oldukça önemli bir yere sahiptir. Sosyal bilimlerde bir kavram incelenirken mutlaka değişkenin cinsiyete göre farklılaşma durumu üzerinde durulur. Biyolojik açıdan incelendiğinde kişinin fizyolojisinde, dış görünüşünde birtakım farklılıklar meydana getirmektedir. Sosyokültürel açıdan cinsiyetine göre toplumdaki

konumu çeşitlenmektedir. Bilişsel anlamda kişinin kendine yönelik tanımlamalarını ve gelişimini büyük ölçüde etkilemektedir (Hay ve Ashman, 2003).

Cinsiyet terimi, kadın ya da erkek olmanın biyolojik kısmını ifade etmektedir. Bireyin doğumla birlikte getirdiği biyolojik cinsiyetine bağlı olarak demografik bir karakter belirlenmektedir. Bireylerin kimliklerinde yer alan cinsiyet ibaresi bu terimle ilişkilidir. Öte yandan toplumsal cinsiyet kavramı, kadın ya da erkek olmaya toplumun ve kültürün atfettiği değerleri, yargıları ve beklentileri içermektedir. Kültürel bir yapıya karşılık gelir ve bireyin biyolojik cinsiyetiyle bağlantılı görülen psikolojik yapı olarak nitelendirilir. Ancak cinsiyet ve toplumsal cinsiyeti keskin çizgilerle birbirinden ayırmak mümkün değildir. Öyle ki toplumsal cinsiyetin beklentileri biyolojik cinsiyetin belli olmasıyla başlamaktadır. Toplumsal cinsiyet erkek ve kadının biyolojik olarak farklılaşmasına ideoloji tarafından yüklenen anlamları içermektedir (Vargel Pehlivan, 2017).

“Sex” kadın ve erkeğin doğuştan getirdiği biyolojik farklılıkları ifade eden “cinsiyet” kavramıyken; “gender” ise “toplumsal cinsiyet”i nitelemek için kullanılır. (Ersoy, 2009). Toplumsal cinsiyet (gender) kavramını sosyolojiye dahil eden toplumbilimci Ann Oakley, 1972 yılında yayımlanan Sex, Gender and Society adlı kitabında cinsiyeti (seks) biyolojik açıdan erkek/kadın olma ayrımı ile ifade ederken, toplumsal cinsiyeti (gender) erkeklik ile kadınlık arasındaki toplumsal eşitsizlikle açıklamıştır. Geleneksel anlayışta biyolojik cinsiyet ile toplumsal cinsiyetin birbirini tamamladığı ve uyum içerisinde olduğu görüşü sürdürülüyor olsa da günümüzde iki kavramın ayrı ayrı değerlendirildiği ve araştırıldığı bir literatür oluşmuştur (Vatandaş, 2007).

Biyolojik açıdan sahip olunan cinsiyet yani ‘kadınlık’ ve ‘erkeklik’ seçilemeyen ve değiştirilemeyen özelliklerdir. Fakat toplumsal cinsiyet beşeridir, insanlar tarafından türetilmiş ve kabul edilmiştir. Cinsiyet biyolojik bir temele dayanır ancak içinde bulunan cinsiyete dair sosyal rollerin türetilmesi, tanımlanması, pekiştirilmesi, bastırılması ve biçimlendirilmesi süreci tamamıyla kültürel, bu sebeple her ne kadar kökleşmiş yapılar olsa da değiştirilmesi mümkündür (Tunç, 2014).

Toplumsal cinsiyet ve biyolojik cinsiyet, hem birbirine bağımlı, hem de birbirinden farklı kavramlardır. Toplumsal açıdan cinsiyet (gender), kadın ve

erkeklerin sosyal ve kültürel rol beklentileri olarak tanımlanırken; biyolojik bir kavram olarak cinsiyet, fiziksel farklılıklara gönderme yapar. Dolayısıyla toplumsal cinsiyet, biyolojik cinsiyetin açıklamakta yetersiz kaldığı “sosyal sınıf” ve “ataerkillik” gibi kavramların açıklanmasına olanak tanır. Toplumsal cinsiyet, cinsel kimliğin toplum tarafından olarak kurgulanmasıdır (Özçatal, 2011). Toplumsal cinsiyet kadınlık ve erkeklik arasındaki farklılıkları ortaya koyarken; evrensel bir nitelik taşıyan biyolojik cinsiyetin aksine, kültürel açıdan bazı değişkenlikler göstermektedir (Demirbilek, 2007). Toplumsal cinsiyet kadın ve erkeğin, özel ve/veya kamusal alanda nerede konumlanacağını, sosyal yaşama ne adar katılabileceğini belirler. (Ökten, 2009)

Doğumu takriben, hemen hiç gecikmeden, biyolojik cinsiyetimiz ekseninde oluşup anlam kazanan bir davranışlar örgüsünün mensubu haline getiriliriz. Örneğin, doğacak çocukları için giysi ve eşya hazırlayan anne baba, eşyanın rengi ve biçimi konusunda tercihlerini kullanırken, çocuktan hayatı boyunca mensubu olması istenecek davranışlar, tutumlar, roller örgüsünü inşa etmenin ilk adımını atarlar. Doğum sonrasında, çocuk için belirlenen toplumsal dünya gittikçe belirginleşir; kıyafetler, saç boyu ve biçimi, konuşma tarzı, duygularını ifade etme şekli, oynayacağı oyunlar, çocuk için uygun bulunan veya uygun bulunmayan davranışlar, çocuğun meslek seçimine müdahaleler toplumun o cinsiyetten beklediği şekilde biçimlenir.

Toplumsal cinsiyet, bireyin yalnızca kendi kimliğini değil kadın ve erkek olmanın toplumda karşılık bulan ideallerini de içermektedir. Bu kavram aynı zamanda kadına ve erkeğe verilen/ verilmeyen iş bölümlerini kapsar. Bu nedenle toplumsal cinsiyet kavramı pek çok açıdan olduğu gibi sosyal açıdan da eşitsiz bir bölünmeye yol açmıştır (Marshall, 1999). Kadınlar biyolojik cinsiyetinin belli olmasıyla birlikte toplum tarafından cinsiyeti sebebiyle erkekten ayrı tutulmakta ötekileştirilmektedir. Kadın olmak ataerkill toplumda erkeğin izin verdiği ölçüde, yine erkek egemen toplum tarafından oluşturulan bir kurgudur. (Bingöl, 2014).

Toplumsal cinsiyet kavramı LGBTİ bireyler için ayrıca karmaşıklaşmıştır. Biyolojik cinsiyet üreme yeteneği baz alınarak ayrıştırılmaktadır. Üreme için aranan anatomik uyum ise toplumda heteroseksüelliğin normal olarak kabul edilmesine sebebiyet vermiştir. Bundan dolayı toplum kaçınılmazmışçasına erkek LGBTİ

bireylere kadınsılık, lezbiyenlere ise erkeksilik özelliklerini atfeder (Savran, 2009). Biyolojik cinsiyeti erkek olanın “erkek gibi” kadın olanın “kadın gibi” davranmasına yönelik toplumsal cinsiyet kalıp yargıları, LGBTİ bireyleri oldukları ve hissettiklerinden farklı bir biçimde davranmaya zorlamaktadır (Bingöl, 2014).

2.4.1. Toplumsal Cinsiyete Kuramsal Bakış

Toplumsal cinsiyetin nasıl kazanıldığı ve toplumsal cinsiyet kavramından her iki cinsiyetin nasıl etkilendiğini pek çok farklı kuram açıklamıştır. Bu farklı kuramlar, toplumsal cinsiyete ilişkin çerçevelerini sunarken diğerlerini yanlışlamayıp, aynı davranışın farklı yönlerine değinmektedirler ve birbirleriyle çelişir gibi gözükseler de çoğu zaman birbirlerini tamamlamaktadırlar. Araştırmanın bu bölümünde toplumsal cinsiyet kavramına çeşitli kuramsal yaklaşımların getirdiği açıklamalara yer verilecektir.

2.4.1.1. Psikanalitik Kuram

Psikanalitik kuram genel olarak cinsiyet rolleri konusunu ele alan ilk kuramlardan biridir. Kuramın öncüsü Sigmund Freud, toplumsal cinsiyetin oluşumunda insan yaşamının ilk yıllarının önemini vurgulamıştır. 3-6 yaş arasında ödipal (fallik) dönemde çocuğun toplumsal cinsiyete yönelik gelişiminden bahsetmiştir (Schroeder, 2007). Psikanalitik kurama göre birey psikoseksüel gelişimini 5 evrede tamamlamaktadır. Oral dönem olarak nitelendirilen yaşamın ilk 2 yılını kapsayan dönemde bebeğin haz kaynağı ağız bölgesidir. Dış dünya ile bağlantısını da ağız yoluyla sağlamaktadır. 2 yaştan sonra haz kaynağı anüse geçer. Bu dönemde tuvalet eğitiminin verilme şekli ayrıca önem kazanmaktadır. 3-5 yaşları kapsayan fallik dönemde ise çocuk cinsel organını fark eder ve haz kaynağı artık cinsel organıdır. Latent dönemde ise bu cinsel ilgi kaybolur gibi görünür, cinsel ilgilerde azalma meydana gelir. Genital dönemde ise cinsel dürtüler yetişkin cinselliğine dönüşmeye başlar, birey haz kaynağı olarak tekrar cinsel organına yönelmektedir. Psikoseksüel gelişim kuramı bireyin bu gelişim dönemlerinde libidonun bedenin belirli bölgelerine yöneleceğini ve bundan sağlanan doyumun düzeyine göre bu gelişim dönemlerinde saplantı oluşabileceğini veya sağlıklı bir şekilde atlatılabileceğini öne sürmektedir (Vargel Pehlivan, 2017).

Psikanalitik kuram çocuğun fallik döneme girmesiyle birlikte haz kaynağının cinsel organlar olduğunu açıklar. Bu yaştaki çocuklardan hem erkekler hem de kızlar

erkeğin bir penisi olduğunu kızda ise olmadığını öğrenir. Erkek çocuklar annelerine, kız çocuklar ise babalarına karşı cinsel duygular hissederken büyüme sürecinde bu duygu yerini kız çocukların annesiyle erkek çocukların babası ile özdeşim kurmasına bırakır. Anne ve babalarının cinsiyetlerine göre nasıl davrandıklarını, tutumlarını ve kişilik özelliklerini örnek alarak cinsiyet rollerini öğrenir ve sahiplenirler. Freud cinsiyet rollerinin oluşumunu anatomik farklılıklarla başlayıp anne babayla kurulan özdeşimle şekillenen bir süreç olarak tanımlamaktadır (Yee ve Brown, 1994).

Psikanalitik kurama göre bireyin toplumsal cinsiyet rollerine uygun davranışlarda bulunması fallik (ödipal) dönemde çocuğun hemcinsi olan ebeveyniyle arasındaki özdeşim ilişkisine bağlıdır. Freud'a göre çocuk ödipal dönemde kendi cinsinden ebeveynine düşmanca duygular beslese de ödipal dönemin sona ermesiyle birlikte kendi cinsinden ebeveynini gözlemler ve cinsiyetine uygun davranış kalıplarını ondan öğrenir. Sonuç olarak erkek çocuk nasıl bir erkek olunacağını babasından, kız çocuk ise nasıl bir kadın olunacağını annesinden öğrenmektedir. Psikanalitik kurama göre bireyin toplumsal ve psikolojik uyumunun sağlanabilmesi için kendi cinsiyetine uygun bir cinsel kimlik geliştirebilmelidir (Çıtak, 2008).

Freud'un teorisinin cinsel farklılıklar söz konusu olduğunda tarafsız ve eşitlikçi bir tutumu olduğu söylenemez. Freud insan davranışlarını cinsiyet temelinde ele alırken kadın cinsiyetini deformasyona uğratmıştır. Cinsiyetler arasındaki benzerlikleri yok sayarak cinsiyet rollerini kadın ve erkek kategorilerinde kutuplaştırmıştır (Goldner, 1991). Erkekliği ve erkek anatomisini insanlığın standardı olarak kabul eder, kadınlık ve kadın anatomisi ise bu standarttan sapmadır. Buna bağlı olarak Freud kadın bedenini kadın dış üreme organına sahip olmak şeklinde nitelendirmez, bunun yerine penisi olmayan olarak tasvir etmektedir. Benzer şekilde kadınsı karakteri de eril karaktere göre eksiklikleri açısından tanımlamaktadır.

Yeni psikodinamik yaklaşımlarda da toplumsal cinsiyete yönelik benzer yaklaşımlar söz konusudur. Lacan'a göre kadınlar kamusal söylemin, dilin, kültürün ve hukukun dışındadır. Lacan'a göre kadın olduğuyla değil, fallusun yokluğuyla tanımlanır (Hare Mustin ve Marecek, 1988). Freud'un teorisinin cinsiyete yönelik açıklamaları psikanalist Karen Horney tarafından eleştirilmiştir. Freud'un öne sürdüğü penis kıskançlığı kavramının biyolojik bir yetersizlikle ilgili olmadığını, o çağda yaşayan bir kadın eğer erkek olmayı istemişse bunun nedeninin kadını

küçümseyen ve kısıtlayan toplum olduğunu açıklamıştır. Hem erkeğin hem de kadınların nasıl davranması gerektiği konusunda dayatmalara maruz kalmadığı bir toplumda ne kadınların erkek ne de erkeklerin kadın olmasını istemeyeceğini ifade etmektedir (Burger, 2006).

2.4.1.2. Feminist Kuram

Feminizm; cinsiyet ve toplumsal cinsiyetin oluşturduğu eşitsizliği ele alan yapan toplumsal bir hareket olarak tanımlanabilir. Feminizm, kadınların sosyal yaşama katılımının engellendiği, ikincil bir konuma sahip olduğu, fiziksel ve duygusal açıdan sömürüldüğü, ezildiği gerçeğinden yola çıkarak ortaya çıkmış bir ideolojidir (Notz, 1991/2011). Kadınların özgür bir yaşam sürmesi karşısındaki engellerden olan baskıcı yapıların karşısında durmayı içeren, sosyolojik anlamda toplumun her alanında kadın ve erkek eşitliğini savunan bir düşünce akımı, ideolojik bir hareket olarak tanımlanmıştır (Cevizci, 2012).

Arat (2010) ise feminizmi “*Feminizm, kadınların dünyaya kendi gözleriyle bakmalarını, kendi elleriyle biçim vermelerini ve yaşam biçimlerini kendilerinin seçip özgürce belirlemelerini ister. Öyleyse feminizm, dünyanın yarısını oluşturan kadınların, İnsan Hakları çerçevesinde haklarını gerçekten alma ve kullanma serüvenlerinin düşünsel temelidir.*” şeklinde tanımlamıştır (Arat, 2010: 21)

Literatürde radikal feminizm, liberal feminizm, eko-feminizm, post-feminizm akımlarından bahsedilmektedir. Liberal feministler kadın ve erkeklerin eşit hakları olması gerektiğini savunmuş, radikal feministler kadınların erkek egemen toplumda doğdukları için sadece kadın olmalarından dolayı ezildiklerini ifade etmiş, kültürel feministler kadınlık kültürünün kamusal alanda var olmasının toplumdaki çatışmaları azaltacağını savunmuştur (Onat, 2020). Tüm bu akımların ortak noktası kadını toplumda yıllar boyunca ezilmiş, mağdur, boyun eğen bir cinsiyet olarak görmeyip harekete geçen, aktif bireyler olarak tanımlamasıdır. (Notz, 1991/2011).

Feminist kuram 1960ların kadın hareketinden doğmuş ve günümüze kadar kadınların günlük yaşamlarında, yakın ilişkilerinde, iş yaşamında maruz kaldığı eşitsizliğe odaklanmaya devam etmiştir. Kadınlar arasındaki farklılıkları çeşitlilik olarak ele alır ve tüm kadınların ortak sorunlarına dikkat çeker. Özellikle kadınların yaşamış olduğu ruhsal problemlerde ataerkil toplumun dayatmalarının göz ardı edilemeyeceğini, bir problemin yalnızca içsel kaynaklarının olmayacağını, şiddet

olgusunda da bu durumun göz önünde bulundurulması gerektiğini savunur (Evans, Kincade ve Seem, 2011).

Genel olarak baktığımızda cinsiyet (sex) biyolojik, doğal olanla, toplumsal cinsiyet (gender) ise toplumsal ve kültürel olanla yani doğal olmayan bir biçimde açıklanmaktadır. Feminist kuram, bu doğal olmayan süreci erkeklerin kendi cinslerine yönelik ayrıcalıktan doğan bir eşitsizlik olarak değerlendirmektedir. Sosyal olarak doğuştan gelmeyen bir inşa söz konusu ise neden adaletsiz olanın seçilmekte olduğunun peşine düşmekte ve bunu açıklamaya çalışmaktadırlar (Ecevit ve diğerleri, 2011).

Feminist kuramın ortaya çıkması ve şekillenmesini sağlayan en önemli unsurlardan biri kadına yönelik şiddet olgusudur. Yıllardan beri ataerkil toplum yapısında kadının varlığı değersizleştirilmiş ve bu sebeple kadın öfkenin ve şiddetin yöneltildiği kişi konumuna gelmiştir. Ataerkillik erkeklerin kadınlar üzerinde baskı ve otorite kurma gayesiyle oluşturdukları bir sosyal yapıdır (Buz, 2009). Erkek egemen toplumun benimsediği toplumsal cinsiyet rolleri kadına yaşamın her alanında erkekten daha düşük konumda bir statü verir. Evde, işte, sosyal yaşamda her zaman ikinci konumdadır. Bu eşitsizlik ve statü farklılığı kadının aile içinde, flört ilişkisinde, evlilik ilişkisinde şiddete maruz kalan taraf olmasına sebep olmaktadır. Toplumsal cinsiyet rollerine yönelik olumlu tutumlar kadın erkek arasındaki ilişkideki eşitsizliği beslemekte ve kadına yönelik şiddetin temel dayanağı haline gelmektedir. Ayrımcı cinsiyet rolleri kadına yönelik şiddetin her türünü meşru kılmaktadır (Darj ve diğerleri, 2017; akt. Çanakçı, 2020).

Büyüme sürecinde çocuklar yakın çevresinin kadın ve erkek olmaya dair kalıp yargılara maruz kalmakta, çocuğun kadınlık ve erkeklik olarak kutuplaştırılmış iki uçtan birinde yer alması beklenmektedir. Erkek çocuk başarıya, duygularını gizlemeye yönelik büyütülürken; kız çocuklar duygularını ifade etmesi pekiştirilerek, duygularla dolu hayallerle büyümektedir. Ancak cinsellikle ilgili duygularını ifade etmesi istenmemekte, bedeninden uzak durması konusunda eğitilmektedir. Bu şekilde bireyler doğumlarından itibaren yaşamlarının sonuna dek cinsiyetleri sebebiyle toplumun beklentilerine maruz kalmakta, bu düşünceleri büyüme sürecinde içselleştirerek kendi düşüncelerine haline getirip benimsemektedir. Yaşamlarındaki

önemli kararlarda, iş ve eş seçimlerinde bu yargılar belirleyici olmaktadır (Arslangiray, 2013).

Kağıtçıbaşı' nın (1981) Türkiye'de çocuğun değerini incelediği çalışmasında kadınların %63' ünün, erkeklerin ise %57.5' inin kız çocuklarını büyüdüğünde kocasına yakın, iyi bir eş olarak görmek istediği sonucuna ulaşmıştır. İyi bir eş olma ve eşine yakın olma özelliği erkek çocuktan kadınların %17'si erkeklerin ise %7' si tarafından beklenmektedir. Kız çocuktan meslek sahibi olmasını bekleyen kadınların oranı %22.2 iken bu oran erkeklerde %18.3' e düşmektedir. Erkek çocuğun meslek sahibi olması kadınların %53.6' sı, erkeklerin %46.6' sı tarafından istenirken bu özellik kız çocukları içe kadınlarda %22,2 erkeklerde %18,3'e kadar düşmektedir.

Toplumsal cinsiyet eşitliğini daha iyi anlamak açısından feminizmin çıkışını, dalgalar olarak bilinen tarihsel yolculuğunu, kadınların oy haklarını kazanma tartışmalarını ve Türkiye'de bu konunun hangi konumda olduğunun bilinmesi toplumsal cinsiyet eşitliğini anlamak açısından faydalı olabilir. Bu nedenle feminist bir bakış açısı kazanmak, toplumsal cinsiyet eşitliliğine hakim olmak adına önemlidir.

2.4.1.3. Sosyal Öğrenme Kuramı

Sosyal öğrenme kuramı Albert Bandura tarafından öğrenme sürecinde sosyal çevrenin etkilerini ortaya koyan, gözlem ve model olmanın önemini vurgulayan bir yaklaşımdır. Sosyal öğrenme kuramı, psikanalitik kuramın karşıtı olarak, toplumsal cinsiyet gelişimini etkileyen faktörlerin bireysel dayanağından çok, sosyal ve kültürel etmenlere odaklanmıştır. Kuramda, edimsel koşullanma ve model alma, taklit ile öğrenme olmak üzere iki çeşit öğrenme süreci mevcuttur. Edimsel koşullanma ile öğrenmede, çocuk uygun davranışı karşısında ödüllendirilmekte, uygunsuz davranışta ise cezalandırılmaktadır ve ödüllendirildiği davranışı tekrarlayarak davranışa dönüştürmektedir. Toplumsal cinsiyet kavramını ise çocuğun kendi cinsiyetiyle bağdaştırılan davranışlara uygun davrandığında ödüllendirilmesi, davranmadığında cezalandırılması açısından değerlendirir. Örneğin bir erkek çocuk uzaktan kumandalı arabası ile oynadığında bu oyun ailenin hoşuna gider, çocuğa gülümsenir, hoşnut olduğunu belirten sinyaller gönderilir. Öte yandan bir erkek çocuğu arkadaşının oyuncak bebeğini kucağına aldığında anne ve baba bu durumdan memnun kalmaz hatta çocuğun elinden oyuncakını alma davranışını gösterebilir,

kısacası çocuğu cezalandırabilir. Her iki durumda da çocuk toplumun onun cinsiyetine uygun gördüğü oyuncakları oynaması gerektiğini öğrenir ve toplumsal cinsiyeti içselleştirir (Vatandaş, 2007).

Bir diğer boyutta kız çocukları başta anneleri olmak üzere kadınları ve erkek çocukları da başta babaları olmak üzere erkekleri kendilerine rol model alarak, model alma ve taklit yoluyla öğrenirler. Çocuk, özellikle anne, baba, arkadaş çevresi ve okul olmak üzere birçok kadın ve erkek modelleri izleyerek kendi cinsiyetine uygun olan davranışı öğrenmektedir. Büyüme sürecindeki çocuk, cinsiyete ilişkin birçok tutum ve davranışı ve bunların yaşama yansıyan yönlerini toplum aracılığıyla öğrenir, aileleri, akrabaları, öğretmenleri, oyuncaklar, elbiseler, meslekler ve hobiler açısından cinsiyete yönelik var olan farklılıkları gözlemler ve içselleştirir. Bir başka deyişle insanlar kadın veya erkek olarak doğdular da sosyalleşme süreçleri içerisinde toplumun o cinsiyetten beklediği davranışlara göre kız çocuk veya erkek çocuk olmayı öğrenirler. Büyüme sürecinde çocuklar cinsiyetlerine göre hangi mesleği seçebileceklerini, hangi rengi giyebileceklerini, hangi duyguları hissedebileceklerini, olumsuz durumlarla nasıl baş edeceklerini cinsiyetlerinden bağımsız bir biçimde seçme özgürlüğünden mahrum bırakılmaktadır (Vargel Pehlivan, 2017).

Aile toplumun kabul ettiği değerlerin öğrenildiği ve buna uyumlu olan cinsiyet rollerinin öğretildiği ilk alandır. Geleneksel ataerkil aile yapısında kadınlar ev içi işlerden sorumludur. Buna bağlı olarak kız çocuklarına evdeki kadının yaptığı işleri taklit etmesi, temizlik ve bakıma yardım etmesi özendirilir. Kız çocukları oyuncak bebekler, minyatür mutfak eşyaları oynayarak ileride ondan göstermesi istenen cinsiyet rollerine alıştırılır. Tıpkı ileride dış dünyayla bağlantı kurması ve evi geçindirmesi beklenen erkek çocuklarına oyuncak araba, tamir aletleri, silahların alınması gibi (Tolan, 1991; akt. Vatandaş, 2007).

Bireyin toplumsal rolleri öğrendiği en önemli alanlardan biri de okuldur. Müfredatın içeriği, ders kitaplarında kullanılan cinsiyetçi dil çocuğun toplumsal cinsiyet rollerini öğrenip benimsemesine sebep olmaktadır. İlköğretim ders kitaplarında kadının daha çok annelik rolüyle anıldığı, hikaye ve resimlerde temizlik yapan, turşu kuran, çocuğa bakan kişi olduğu görülmektedir. Baba ise para kazanan, işe giden, neyin nasıl yapılması gerektiğine kadar veren kişidir. Bunun sonucunda kadın daima kocasının kararlarına bağımlı olan şekilde nitelendirilir. Bu tür örtük

öğrenmeler de çocuğun toplumsal cinsiyet rollerine uygun olarak davranmaya dair çabasını pekiştirmektedir (Vatandaş, 2007).

2.4.1.4. Toplumsal Cinsiyet Şema Kuramı

Bem'in ileri sürdüğü kuram, hem bilişsel gelişim hem de sosyal öğrenme kuramlarının cinsiyete özgü rollerin kazanılmasıyla ilgili açıklamalarını kapsamaktadır. Bem (1981) toplumsal cinsiyete, kişilerin içinde bulundukları dünyayı gözlemledikleri bir mercek benzetmesiyle yaklaşır. İnsanlar, toplumsal cinsiyete dair şemaları öğrenmekte ve erkeksi ya da kadınsı olan rolleri üstlenerek bu rollere uygun davranışlar gösterme zorunluluğu hissetmektedir. Şemalar, bireyin algılarını yönlendiren ve örgütleyen bir çağrışımlar ağı, bilişsel bir yapıdır. Şema, ileriye dönük bir yapıdır, gelen bilgileri şema ile ilgili terimlerle bağdaştırmaya ve özümsemeye hazır olma işlevi görür. Toplumsal cinsiyet şema kuramı bu anlamda bilişsel terapiler gibi toplumsal cinsiyet rollerinin çocuğun kendi bilişsel süreci tarafından şekillendirildiğini öne sürer. Bu açıdan şematik bilgi işleme süreci, bireylerin çok sayıda uyarıcıya anlam yüklemesini zihninde net bir görüntü oluşturmasını sağlamaktadır.

Bireyler, çevreden aldıkları bilgileri var olan şemalarıyla kodlayabilmekte, o şemayla ilgili kategorilere ayırabilmekte ve şemalarına uygun olarak bir duruma yönelik çeşitli yargılarda bulunabilmektedir. Örneğin mevcut bir olayı toplumsal cinsiyet şemasına göre işleyen bir birey de, diğer insanları, durumları ve dünyayı algılayışında cinsiyet rollerine yönelik şemalarını kullanmaktadır. Kuram, şematik işleme sürecinin ise içinde bulunulan toplumun cinsiyete göre farklılaşmış uygulamalarından bağımsız düşünölemeyeceğini ifade eder. Bu nedenle sosyal öğrenme kuramı gibi cinsiyet şeması kuramı da cinsiyet rollerinin öğrenilen bir fenomen olduğunu dolayısıyla bunun ne kaçınılmaz ne de değiştirilemez olmadığını varsayar (Bem, 1981).

Bem (1981), çocuğun cinsel gelişiminde cinsiyetle ilgili olan şemaları oluşturmaya başladığında yaşadığı toplumun cinsiyet şemalarını referans alarak hangi özelliklerin onunla ilişkili olduğunu hangilerinin olmadığını otomatik olarak seçer. Çocuk yaşamındaki her türlü tercihini, cinsiyetlere yönelik tutumunu, kadınsı veya erkeksi davranışlarını, kişilik özelliklerini bu şema içerisinde yer alan modellerle karşılaştırarak belirlemektedir. (Bem, 1981)

Çocuk, cinsiyet ayrımını öğrenirken hem kendisiyle ilgili bir algı oluşturur hem de içselleştirdiği cinsiyet şemalarını kullanır. Dolayısıyla çocuk cinsiyet şemasına göre gelen bilgileri algılar, kodlar ve örgütler. Bu durumda da çocuk; kızları zayıf, güçsüz olarak, erkekleri ise güçlü, kuvvetli olarak algılamayı; zayıf erkek çocukları ve güçlü kız çocukları fark etmemeyi belki de istisna olarak kabul etmeyi öğrenir. Sonuç olarak cinsiyetleri ayrıştıran bir birey olur. Her ne kadar toplumsal cinsiyet şema kuramı bireylerin içinde yaşadıkları kültüre göre diğer bireyleri cinsiyetlerine göre ayrıştıran ve tipleştiren bir kuram olmadığını savunsa da bu kuram süreç kuramıdır içerik kuramı değildir. Yani birey, eğer insanları cinsiyetlerine göre ayrıştırmıyorsa sadece istediği için insanlara karşı iyi tavırlar sergiliyorsa bu o bireyin kadınsı davrandığını göstermez. Ancak toplumsal cinsiyet şema kuramına göre bu tip bireyler kadınsıdır. Toplumsal cinsiyet şema kuramına göre bir erkek soğuk, sert bir yapıdaysa diğer erkeklerin de bu özellikleri sergilemesini bekler, eğer böyle değilse erkeksi özellikleri zayıftır (Dökmen, 2009). Dolayısıyla bu açıdan bakıldığında kuram bireylerin toplumsal cinsiyetçi yapılarını açıklamada çok keskin hatlara sahiptir. Bem (1981) toplumsal cinsiyet şemalı bir toplumda, toplumsal cinsiyet şemasına sahip olmayan bireylerin yetiştirilmesinin çok zor olduğunu belirtmiştir.

Toplumsal cinsiyet şeması kuramı, her iki cinsiyete özgü rollerin (kadınsı-erkeksi) bireylerde bir arada bulunabileceğini, hatta bulunması gerektiğini vurgulaması açısından geleneksel kuramlardan ayrılmaktadır. Bem (1983) sadece toplumsal cinsiyetin gelişimiyle ilgili bir kuram sunmakla kalmayıp, o zamana kadar psikoloji alanyazınında tek boyutlu bir kavram olarak ele alınan toplumsal cinsiyetin kadınsılık ve erkeksilik olmak üzere iki boyutlu bir yapı olduğunu ortaya koymuştur. İnsanların ya kadınsı ya da erkeksi toplumsal cinsiyet kategorisinde yer alamayacağı, birbirinden bağımsız iki boyut olarak hem kadınsı hem erkeksi özellikleri barındırabileceği üzerinde durulmuş ve bu iki boyuta dair özellikleri bulundurma hali androjenlik kavramı ile tanımlanmıştı. Androjen kavramının yapısını açıklamak ve geçerliğini test etmek üzere geliştirilen Bem Cinsiyet Rolü Envanteri, kadınsı olarak kategorize edilmiş 20 özellikle kadınsılık, erkeksi olarak kategorize edilmiş 20 özellikle erkeksi, kadınsı ve erkeksi olarak nitelendirilmeyip nötr sıfatlar içeren sosyal beğenirlik olmak üzere 3 alt alt boyuttan oluşur. Ölçek “kadınsı” olarak

kategorilendirdiği özelliklere sahip olan kişileri kadınsı, erkeksi özelliklere sahip olduğunu ifade eden kişileri erkeksi, hem kadınsı hem de erkeksi sıfatları gösteren kişileri androjen, her iki özelliği de düşük düzeyde gösteren kişileri ayrışmamış bireyler olarak sınıflandırmıştır (Dökmen, 2009).

2.4.2. Toplumsal Cinsiyet Roller

Rol, genel bir tanımı ile örgütlü bir sosyal yapı içerisinde, kişinin bulunduğu kademenin içerdiği sorumlulukları, diğerleriyle olan iletişiminin boyutunu ve ayrıcalıklarını ifade eder. Bir bireyin toplum içerisinde pek çok rolü bulunabilir. Anne olmak, yönetici olmak, eş olmak bazı rollere örnek gösterilebilir. Toplumun kadın ve erkeklerden cinsiyeti sebebiyle göstermesi gerektiği düşünülen davranışlara ise toplumsal cinsiyet rolleri denilmektedir. Toplum kendi yazmış olduğu senaryoyu kadın ve erkeklerden oynamasını bekler. Toplumsal cinsiyet rolleri terimi, cinsiyet kalıpyargılarını ve toplumda yer alan cinsiyet ayrımcılığını yansıtmak için kullanılmaktadır. Erken çocukluk yıllarından itibaren öğrenilen bu kalıpyargılar kadın ve erkek cinsiyetine yönelik önyargıların oluşmasına sebep olur. Bu önyargılar da toplumda var olan cinsiyet eşitsizliğinin normal olarak görülmesine ve pekiştirilmesine sebebiyet vermektedir (Vargel Pehlivan, 2017). Toplumsal cinsiyet rolleri kadınlığın ve erkekliğin sosyal yaşamda karşılık bulmasıdır ve burada bahsedilen kadınlık ve erkekliği kültürel beklentiler çerçevesindedir (Lee, Pillutla ve Law, 2000).

Cinsiyet rolleri psikoloji bilminde 1930-1960 yıllarında araştırmalarda yer edinmiş ve bu kavram desteklenmiştir. Çünkü bireyin topluma uyumunu artıran unsurlardan birinin cinsiyetine uyumlu davranışlarda bulunması olarak görülmüştür. Ancak 1960'lı yıllardan sonra insan psikolojisine dair araştırmalar çoğaldıkça cinsiyet rollerinin ve bu rollere uymaları gerektiği konusundaki dayatmanın ciddi bir stres kaynağı olduğu görülmüştür (Hyde, 1994).

Toplumsal cinsiyeti inşa eden, besleyip devam ettiren unsurlar, genellikle iki ayrı boyutta yer alan düşünce yapılarıyla ilgilidir. Bunlardan ilki cinsiyet önyargıları olup, cinsiyetlere ilişkin davranışları, tutumları, tepkileri ve cinsler arasındaki farka ilişkin inançları kapsamaktadır. İkincisi ise, erkekle kadın arasında olması gerekli görülen farklılıkları içerir. Bu farklılıkların hayata yansıyan boyutunu ise roller oluşturmaktadır (Vatandaş, 2007).

Ataerkil toplumlarda toplumun cinsiyet rollerine bakışı çoğunlukla kadınların aleyhinedir. Geleneksel toplumsal cinsiyet rollerinin kabul gördüğü ailelerde çocuğa, yaşlıya, hastaya bakım veren, ev içi işlerin sorumluluğunu alan kadındır. Erkek ise iş yaşamının gerektirdiği rolleri üstlenir. Sosyal yaşama katılması erkekten beklenir ve evin dış dünyaya temsilini gerçekleştirir. Bu döngüde evde söz sahibi olan erkek, yok sayılan ise kadındır. Toplumsal cinsiyet rollerin en çekirdekteki eşitsizliği aile içinde belirginleşir. (Özmete ve Yanardağ, 2016). Toplumsal cinsiyet kalıp yargılarına göre erkeklerden toplumsal yaşamda aktif, cesur, rekabetçi ve hırslı, özgüveni yüksek, saldırganca ve mantıklı davranışlar göstermesi beklenir. Kadınlardan beklenen ise çekingen, uysal, mantıksal çıkarımlardan çok duygusal kararlarla hareket eden, pasif, boyun eğici insanlar olmalarıdır (Sankır, 2010). Ancak kişilik özellikleri incelendiğinde tüm erkekler, cesur, rekabetçi, özgüveni yüksek ve tüm kadınlar boyun eğici, pasif ve bağımlı değildir. Bu özellikler cinsiyetlerinden bağımsız olarak insanlarda belli oranlarda bulunabilir (Yaktıl Oğuz, 2000).

Erkek ve kadına yüklenen özelliklere bakıldığında erkeklerin sahip olması beklenen özellikler daha “olumlu” özelliklerdir. Öyle ki bir kadının erkeklikle özdeşleşen özelliklere sahip olması gurur verici olarak nitelendirilirken çoğu erkek “kız/kadın gibi” davranıyor olmaktan korkmakta, toplum tarafından bu şekilde yargılanmamak adına büyük çabalar göstermektedir. (Cengiz, Tol ve Küçükural, 2004).

Adını biyolojinin koyduğu cinsiyet farklılıkları toplumsal bazı görevleri, yakın ilişkilerdeki bazı davranışları, ailedeki çeşitli sorumlulukları bir cinse özgü kılmaktadır. Örneğin çocuk yetiştirmek için kadın gibi sabırlı ve duygusal olmak gerekir, romantik ilişkilerde korunup kollanması gereken güçsüz taraf kadındır, bir asker olabilmek için bir erkek gibi dayanıklı ve güçlü olmak gerekir. Ancak burada anne ve asker arasındaki fark biyolojik farklılık değil ideolojik ve toplumsal bir farktır. Toplumsal olarak atfedilen şey biyolojik gibi gösterilerek meşrulaştırılmaya çalışılır, çünkü biyolojik olanın değiştirilemeyeceğini toplum kabul etmiştir. Öyle ki biyoloji değiştirilemez bir yazgı konumundaysa toplumsal cinsiyet rolleri de değişmez olarak görülmektedir (Serttaş ve Gürkan, 2015).

Toplumsal cinsiyet rolleri yalnızca ev içinde değil, kişinin doğumundan itibaren içinde bulunduğu veya bulunamadığı tüm çevrelerde karşımıza çıkmaktadır.

İş yaşamında kadına statüsü ve ücreti düşük işler verme, çalışabilmesi için kocasından izin alma gibi roller kabul görmektedir. Gece tek başına dışarı çıkmamaları, yalnız başına yaşamamaları gerektiği düşünülmektedir. Evlilikte çocuk sahibi olmak kadının statüsünü yükseltme erkek çocuk sahibi olmak için ayrıcalıklı bir yer sağlamaktadır. Erkeğin evlilik öncesi cinsel deneyimleri normal karşılanırken kadından beklenen ilk cinsel deneyimini evlendiğinde yaşamasıdır. Tüm bunlar toplumun cinsiyetlerle ilişkilendirdiği rollere örnek gösterilebilir (Bhasin, 2003).

2.4.3. Toplumsal Cinsiyet Eşitliği

Toplumsal cinsiyet eşitliği, kadınların ve erkeklerin; ekonomik katılım ve karar alma dahil olmak üzere yaşamın tüm alanlarında aynı hak ve koşullara sahip olmasını içermektedir. Bu kavram aynı zamanda kadın ve erkeklerin farklı davranışları, istekleri ve ihtiyaçlarının toplum içerisinde eşit olarak değerlendirildiği anlamına gelmektedir. Toplumsal cinsiyet eşitliği, kadın ve erkeğin yanı sıra kız çocuklarının ve erkek çocuklarının da eşit haklarını, sorumluluklarını ve fırsatlarını ifade etmektedir. Eşitlik, kadınların ve erkeklerin aynı olacağı anlamına gelmemektedir. Bununla birlikte eşitlik, kadın ve erkeklerin hakları, sorumlulukları ve fırsatlarının erkek ya da kadın olarak doğup doğmadığına bağlı olarak değişmeyeceği anlamına gelmektedir (Yumuşak,2013). Toplumsal cinsiyet eşitliği, bireyin yalnızca birey (insan) olmasından layık görüldüğü haklara vurgu yapar. Bireyin kadın veya erkek olmasından bağımsız olarak eşit hak, sorumluluk ve fırsatlara sahip olmasıdır (Sayer, 2011).

Toplumsal cinsiyet eşitliğinin mümkün olmadığını düşünenler bu düşüncelerini kadın ve erkeğin biyolojik farklılıklarına dayandırır. Kadın ve erkek bedeninin birbirinden farklı işleyişinin iki cinsiyetin eşit değerlendirilmemesine sebep olacağını savunur. Ancak toplumsal cinsiyet eşitliği kavramındaki eşitlik kadın ve erkek arasındaki aynılığa vurgu yapmaz. Bu denklik eşit hak ve sorumlulukları ifade etmektedir (Worell, 2001). Her ne kadar toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanamaması ataerkil toplumdaki kadının karşılaştığı güçlük olarak görülse de bu konu erkekleri de büyük ölçüde ilgilendirmektedir. Toplumsal cinsiyet rolleri erkeklere de tüm yaşamları boyunca ağır roller yüklemekte ve erkek oldukları için bu görevlerin üstesinden gelmeleri beklenmektedir. Kadın ve erkeğin eşitliği bir insan hakları meselesi olduğu kadar birey merkezli kalkınmanın da önkoşuludur (Ringrose,

2007). Tüm ilişkilerde hakiki bir yakınlık kurabilmek ve sevgiye ulaşılabilirlik, kadın ve erkeğin eşit olduğu bir toplumda mümkün olacaktır (Worell, 2001).

Bir kız çocuğu, doğumundan itibaren aynı evdeki erkek kardeşiyle eşit büyüme ortamında aynı istekler ve onursal değerlerle, aynı sınırlar ve özgürlükler içinde, aynı oyunları oynamasına izin verilerek yetiştirilse, geleceğine dair benzer imkanlar sunulsa, çevresindeki kadın ve erkekler için iki uçta anlamlar yer edinmeseydi iğdiş edilme (kastrasyon) korkusu ile Oedipus karmaşasının anlamı çok farklı olacaktı. Evin maddi sorumluluğunu baba kadar üstlenen anne evde baba kadar saygı duyulması gereken kişi olabilirdi, kız çocuğu babasına duygusal bir eğilim gösteriyorsa sevgisine güçsüzlük duygusu karışmayacak onu edilginliğe yönlendirmeyecekti. Çalışmasına, sporla ilgilenmesine izin verilen kız çocuğu oğlan çocuklarla aynı yarışlarda bulunabileceği için penis kıskançlığı diye bir kavramın ortaya çıkması bile söz konusu olmayacak, bu durum ise aşağılık duygusuna sebep olmayacaktır. Oğlan çocuklara kadınlara saygı duyması öğretilse onda da üstünlük duygusu oluşmayacak ve kendini hayranlık duyup kadına dair her şeyi yok saymayacaktır. Kız ve erkeklerin ergenliğe giriş sürecinde bile kızın ergenliği utanılacak, tiksindirici bir durum olarak görülürken erkeğin cinselliğe aktif bir adımı, kutlanacak, yüreklenecek bir geçiş olarak görülmüştür. Erkeğe bir yarı tanrı gözüyle bakılmaya son verildiğinde, kız çocuğu da flörtü, evliliği, eşit iki varlık arasında yaşanan bir ilişki olarak algılamaya başlayacaktır (Beauvoir, 1969/ 1986).

2.5. İlgili Araştırmalar

Araştırmanın bu bölümünde flört şiddeti, ebeveyn kabul red algısı, romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançlar ve toplumsal cinsiyet rollerine yönelik tutum değişkenlerinin çeşitli değişkenlerle incelendiği yurt içi ve yurt dışı araştırmalarına yer verilecektir.

2.5.1. Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar

Türkiye’de yapılan çalışmalarla flört şiddeti kavramı üzerine farkındalığın arttığı görülse de yapılan araştırmaların çok sınırlı olduğu söylenebilir. Flört şiddeti kavramı daha çok yurtdışında sıklıkla araştırılan bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır. Literatüre bakıldığında ise yakın ilişkilerdeki şiddet konusu daha çok evlilik ilişkisi içerisinde ve kadına yönelik şiddet olarak incelenmiştir. Yurtdışı

literatüründe ise ilk defa 1980li yıllardan itibaren flört şiddeti kavramı araştırılmaya başlanmıştır.

Aslan ve diğerleri (2008) tarafından Ankara’da hemşirelik yüksekokulunda öğrenim gören 240 birinci ve dördüncü sınıf öğrencilerinin flört ilişkisinde şiddete maruz kalma ve flört şiddeti hakkındaki görüşlerinin saptanmasına yönelik yürütülen araştırma flört şiddetine yönelik Türkiye’de yapılmış ilk çalışmalardan biridir. Araştırmada üniversite birinci sınıf öğrencilerinin %18’i daha önceki flört ilişkilerinde flört şiddetine uğradıklarını belirtmiştir. Dördüncü sınıf öğrencilerinin belirttiği bu oran ise %40 olarak görülmüştür. Sınıf düzeyine göre flört şiddetine maruz kalma düzeyi istatistiksel açıdan anlamlı şekilde farklı bulunmuştur. Katılımcıların %76’sı şu anki flört ilişkisinde kıskançlığa, %42’si bağırarak konuşmaya, %39’u azarlanmaya, %28’i karar verme özgürlüğünün kısıtlanmasına, %23’ü sosyal yaşamın kısıtlanmasına, %23’ü suçlanmaya maruz kaldığını belirtmiştir.

Esmer (2012) tarafından geniş çaplı araştırmalarla düzenlenen Türkiye Değerler Atlasındaki verilere bakıldığında “Türkiye’de henüz okul çağına olmayan bir çocuk, annesi çalışırsa bundan zarar görür” ifadesine Türk toplumu %80 oranında katıldığını ifade etmiştir. Aynı ifadeye katılma oranı Danimarka’da %9 İsveç ve Norveç’te %20, Almanya’da ise %50 olarak karşımıza çıkmaktadır. “Bizim toplumumuzda evin reisi erkek olmalıdır.” Maddesinin ise katılımcıların %76’sı tarafından onaylandığı görülmektedir. Özellikle bu maddede kadınların da bu eşitlikten uzak maddeye büyük çoğunlukla katıldığı bulunmuştur. Maddeyi onaylama oranı erkeklerde %81 kadınlarda ise %71 olarak bulunmuştur. Örneklemdeki üniversite öğrencilerinin %60’ı da bu ifadeyi onaylamıştır. Araştırma sonucu Türkiye’de cinsiyetler arasında eşitlik fikrinin yaygın olmadığını bir kez daha göstermektedir. Bu görüş şiddeti beslemeye de devam etmektedir.

Toplu Demirtaş, Hatipoğlu Sümer ve White (2013) tarafından kadın üniversite öğrencilerinin bağlanma ve flört şiddeti arasındaki ilişkiyi incelediği araştırmada iki değişkenin birbiri ile anlamlı düzeyde ilişkisi olmadığı görülmüştür. Ancak bu araştırmada kadınların %85.4’ü romantik ilişkilerinde flört şiddeti türlerinden en az birine maruz kaldığı görülmüştür. Flört şiddeti türlerinden psikolojik şiddet, kadınlar arasında en çok maruz kalınan şiddet türü olarak ifade

edilirken cinsel şiddet en az maruz kalındığı ifade edilen şiddet türü olmuştur. Fiziksel şiddete maruz kaldığını belirten kadınlar araştırma örnekleminde %37 oranında bulunmaktadır.

Flört şiddeti üzerine son zamanlarda yapılmış bir diğer araştırma Yumuşak'ın (2013) 1171 üniversite öğrencisinin örneklemini oluşturduğu ilişkisel araştırmadır. Üniversite öğrencilerinin flört şiddetine yönelik tutumları ile toplumsal cinsiyetçilik tutumları ve narsistik kişilik özellikleri arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırma sonucunda narsistik kişilik özelliğine sahip üniversite öğrencilerinin flört şiddetine yönelik tutumları daha olumlu olduğu görülmüştür. Bulgulara göre üniversite öğrencilerinin kadınlara yönelik hem korumacı cinsiyetçilik tutum puanları hem de düşmanca ve cinsiyetçi tutum puanları yükseldikçe, kadınların uyguladığı fiziksel flört şiddetini kabul düzeyleri de yükselmektedir. Bir diğer bulgu ise araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin erkeğin flörtte uyguladığı psikolojik şiddete yönelik tutumları ile erkeklere ilişkin korumacı tutumları arasında pozitif yönde bir ilişki varken, erkeklere ilişkin düşmanca tutumları arasında negatif yönde bir ilişki vardır. Aynı şekilde öğrencilerin erkeğin flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik tutumları ile erkeklere ilişkin korumacı tutumları arasında pozitif yönde bir ilişki bulunmakta ancak erkeklere ilişkin düşmanca tutumları arasında negatif yönde bir ilişki söz konusudur (Yumuşak, 2013).

Üniversite öğrencilerinin çiftler arası şiddeti kabul düzeyini etkileyen değişkenlerin araştırıldığı araştırmada, çaresizlik, sevimlilik inançlarının şiddetle ilişkili olduğu, erkeklerin şiddeti kabul düzeyinin kadınlara oranla daha yüksek olduğu görülmüştür. Flörtte şiddet unsurlarının erkekler tarafından daha çok kabul edilmesi yıllardır süregelen toplumsal cinsiyet rolleriyle açıklanabilir. Öyle ki ataerkil yapı şiddet içerikli ilişkiyi desteklemektedir (Kepir Savoly, Ulaş ve Demirtaş Zorbaş, 2014).

Salman'ın (2015) 477 üniversite öğrencisi ile yürüttüğü çocukluk çağı istismarı ve ebeveynler arası şiddete tanık olmanın psikolojik sıkıntı aracılığıyla flört şiddeti üzerindeki rolünü incelediği araştırmasında çocukluk çağı istismara maruz kalmanın ve ebeveynler arası şiddete tanıklık etmenin flört ilişkisinde şiddeti uygulayan veya kurban olmayı yordadığı görülmüştür. Araştırma sonuçları çocukluk çağı istismarının kadınlar için flört şiddetinde daha güçlü bir yordayıcı olarak

karşımıza çıktığını göstermiştir. Araştırmadan elde edilen bir diğer bulgu da flört ilişkisinde saldırgan veya kurban olmanın psikolojik sıkıntıyı erkek örnekleme yordamış olduğudur (Salman, 2015).

Yıldırım'ın (2016) 12599 erkek ve 18207 kadın olmak üzere toplam 30806 öğrenciyle yürüttüğü geniş çaplı araştırmasında üniversite öğrencilerinin benlik saygıları ve toplumsal cinsiyet rollerine yönelik tutumlarının flört şiddetine yönelik tutumlarıyla olan ilişkisi incelenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre kadın katılımcıların toplumsal cinsiyet rolleri tutum ölçeğinden aldıkları puan ile flörtte şiddete yönelik tutum ölçeğinden aldıkları puan arasında zayıf derecede pozitif yönlü bir ilişki olduğu görülmüştür. Bu ilişki erkek öğrencilerde ise yüksek düzeyde ve pozitif yönlü olarak istatistiksel açıdan anlamlıdır. Erkek öğrencilerin benlik saygısı ölçeğinden aldıkları puan ile flörtte şiddete yönelik tutum ölçeklerinden aldıkları puanlar arasında ise pozitif yönde bir ilişki bulunsa da bu düzey oldukça düşüktür (Yıldırım, 2016).

Araştırmanın bağımsız değişkenlerinden biri olan ebeveyn kabul red düzeyleri ile flört şiddeti kavramının birlikte araştırıldığı çalışmalar sınırlıdır. Ancak ebeveyn kabul red algısı romantik ilişkilerle ilgili çeşitli değişkenlerle ilişkisi araştırılmıştır. Kökdemir'in (2016) 355 üniversite öğrencisi ile yürüttüğü katılımcıların algıladığı ebeveyn kabul-red ile yetişkin duygusal bağlanma boyutlarının ilişkisi: reddedilme duyarlılığının aracı rolü ile incelenmiştir. Araştırma bulguları, çocuklukta algılanan ebeveyn kabul-reddi ile yetişkinlikteki reddedilme duyarlılığı ve duygusal bağlanma boyutları arasında anlamlı bir ilişki olduğunu göstermektedir. Ayrıca cinsiyete göre karşılaştırıldığında kadınların çocukluklarında algıladıkları anne reddi ile yetişkinlikteki duygusal bağlanma kaçınma boyutu arasında pozitif düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Öte yandan cinsiyet fark etmeksizin katılımcıların çocuklukta algıladıkları baba reddi ile yetişkinlikteki duygusal bağlanma kaygı boyutu arasında anlamlı ve pozitif bir ilişki olduğu görülmüştür (Kökdemir, 2016).

Araştırmanın bağımsız değişkenlerinden biri olan romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançlar ile flört şiddeti kavramı aynı çalışmada araştırılmamış olsa da romantik ilişkilerin diğer yapılarıyla araştırmalara konu olmuştur. Bu araştırmalardan biri de üniversite öğrencilerinin romantik kıskançlık düzeyleri ile romantik

ilişkilerde akılcı olmayan inançlarının ilişkisini incelemeyi amaçlayan Utkan'ın (2016) araştırmasıdır. Araştırmacı Çukurova Üniversitesi'nin 509 öğrencisini örnekleme dahil etmiştir. Araştırma bulguları katılımcıların tüm kıskançlık tetikleyicilerine karşı gösterebileceği toplam kıskançlık düzeyleri ve işlevsel olmayan toplam ilişki inançları arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür.

Romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançlara yönelik bir diğer araştırma ise Yüceol (2016) tarafından yürütülmüştür. Toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlar, romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançlar ve ilişki doyumu arasındaki ilişkinin incelendiği çalışmada 127'si kadın, 98'i erkek olmak üzere toplam 225 kişi örnekleme dahil edilmiştir. Yapılan analizler sonucunda toplumsal cinsiyet rolleri eşitlikçi olan bireylerin romantik ilişkilere yönelik akılcı olmayan inanç düzeylerinin düşük olduğu görülmüştür. İlişki doyumunu yordayan değişkenleri belirlemek amacıyla yapılan regresyon analizi sonucunda toplumsal cinsiyet rolleri tutum ölçeği alt boyutlarından erkek cinsiyet rolü ve geleneksel cinsiyet rolünün romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançlar ölçeği alt ölçeklerinden farklı düşünmek, fiziksel yakınlık, aşırı beklentiler ve cinsiyet farklılıkları boyutlarının ilişki doyumunu yordayıcı etkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Yüceol, 2016).

Baltalarlı'nın (2020) flört şiddetini şema terapi kapsamında incelediği çalışmasında ebeveynlerini aşırı izin verici ve duygusal ihtiyaçlara karşı yetersiz algılayan bireylerin flört şiddetine yönelik kabul edici tutumlarının yüksek olduğu görülmüştür.

Ayhan'ın (2020) flört şiddeti ile güvenli bağlanma ve anne babaya benzerlik arasındaki ilişkiyi incelediği çalışmada; anne ve babaya güvenli bağlanma puanı düşük olan katılımcıların flört şiddeti tutum puanlarının yükseldiği görülmektedir. Anne babaya benzerlik puanları azaldıkça flört şiddetine yönelik tutum puanları artmaktadır (Ayhan, 2020).

Turan ve Duy'un (2020) flört şiddeti ile bağlanma, benlik saygısı, toplumsal cinsiyet rolleri ve sosyal onay ihtiyacı arasındaki ilişkiyi incelediği çalışmada toplumsal cinsiyet rollerine yönelik tutumun flört şiddetinin yordayıcısı olduğu, kaçınan bağlanmanın şiddet alt boyutunu, kaygılı

bağlanmanın ise istismar ve kontrol alt boyutunu yordadığı görülmüştür. Benlik saygısı değişkeni ise flört şiddetinin kontrol boyutunun anlamlı bir yordayıcısıdır.

Bacıoğlu ve Kocabıyık'ın (2020) değer tercihleri, bilişsel duygu düzenleme stratejileri ve flört şiddetini incelediği çalışmada toplumsal değerler, entelektüel değerler ve özgürlük değerine verilen önemin artması flört şiddetine yönelik kabul düzeyini artırırken, maneviyat, insan onuru, fütüvviyet değerlerinin flört şiddetini olumsuz yönde yordadığı görülmüştür.

Yörük Tepe ve Çalık Var'ın (2021) aşk tutumları ve flört şiddeti tutumları arasındaki ilişkiyi incelediği çalışmada tutkulu aşk ve arkadaşça aşk puanları arttıkça erkeğin flörtte uyguladığı fiziksel şiddet, kadının flörtte uyguladığı fiziksel ve psikolojik şiddet puanları düşmektedir. Sahiplenici aşk ve özgeci aşk puanları arttıkça erkeğin flörtte uyguladığı psikolojik şiddet, kadının flörtte uyguladığı fiziksel ve psikolojik şiddet puanları artmaktadır. Oyun gibi aşk puanları arttıkça tüm şiddet türleri puanları da artmaktadır.

Çengel'in (2022) üniversite öğrencilerinin flört şiddeti tutumları ile bağlanma stilleri, toplumsal cinsiyet rolleri tutumları arasındaki ilişkide öz şefkatin aracı rolünü incelediği çalışmada kaygılı ve kaçınan bağlanan bireylerin flört şiddeti puanlarının daha yüksek olduğu görülmüştür. Flört şiddeti ile özşefkat arasında ise negatif yönde bir ilişki tespit edilmiştir. Kaygılı bağlanma ile kadının flörtte uyguladığı psikolojik şiddet, kaçınan bağlanmada ise hem erkeğin hem de kadının flörtte uygulamış olduğu psikolojik şiddet için özşefkat değişkeninin tam aracılık rolü olduğu görülmüştür.

2.5.2. Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar

Flört şiddeti kavramı ilgili araştırmaların 1980'li yıllarda yurtdışında araştırılmaya başlandığı görülmektedir. Kavrama yönelik araştırmalar ülkemize göre çok daha çeşitlilik göstermektedir.

Makepeace'in (1981) üniversite öğrencileriyle yürüttüğü araştırmasının bulgularında her üç öğrencinin birinin flört ilişkisinde fiziksel şiddete maruz kaldığının ortaya çıkması büyük dikkat çekmiş ve flört şiddeti üzerine araştırmalar yapılmasının önünü açmıştır. O tarihten sonra yürütülen araştırmalar üniversite

öğrencilerinin mevcut veya daha önceki flört ilişkisindeki fiziksel şiddetin %20-45 aralığında değiştiği görülmektedir.

Bookwala, Frieze, Ryan ve Smith (1992) flört şiddetinin yordayıcılarını belirlemek amacıyla 18-22 yaş aralığında 305 katılımcının yer aldığı bir çalışma yapmışlardır. Araştırmanın örnekleminde yalnızca heteroseksüel öğrenciler katılmış, daha önce flört ilişkisi deneyimi bulunan katılımcılar ise dahil edilmemiştir. Araştırma kapsamında cinsiyet rolleri, ilişkilerde kıskançlık, kişilerin genel saldırganlık düzeyleri, partnerlerin sözlü ve fiziksel saldırganlık düzeylerinin flörtte şiddeti ne düzeyde yordadığı incelenmiştir. Araştırma bulguları erkek katılımcıların geleneksel toplumsal cinsiyet rollerinden etkilenme düzeyleri arttıkça flört ilişkilerinde şiddet gösterme eğilimlerinin de arttığını göstermiştir. Kadın katılımcılar için ise önemli düzeyde flört şiddetini yordayan değişkenin kıskançlık olduğu görülmüştür. Kadınların ilişkide göstermiş olduğu kıskançlık davranışlarının içinde bulundukları ilişkiye ve partnerine bağlı olmakla ilgili olduğu, erkeğin kıskançlığının ise toplumsal cinsiyet rolleriyle daha ilişkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Kadın katılımcılar partnerlerini kıskandıklarına fiziksel ve sözel olarak şiddete başvurdıklarını bildirmiştir.

Ebeveyn reddi ve kabulünün yakın ilişkilerle olan ilişkisinin incelenmesi yurtdışı literatüründe de geliştirilmesi gereken bir alan olarak görülmektedir. Paley, Conger ve Harold (2000) tarafından yürütülen araştırmada 12-14 yaşları arasında 451 çocuk 4 yıl boyunca incelenmiş, 4 senenin sonunda, kabul gören çocukların sosyal uyumlarının çok daha yüksek olduğu, reddedilen çocukların ise arkadaşlık, kardeşlik ve flört ilişkilerinde daha çok sorun yaşadığı görülmüştür.

Wolfe, Wekerle, Scott, Straatman, Grasley ve Jeffe (2003) tarafından yürütülen deneysel çalışmada çocukluk çağı istismarına uğramış bireylerin bir kısmına sağlıklı/sağlıksız ilişkiler, çatışma çözme, iletişim becerileri ve sosyal beceri eğitimi verilmiştir. Kontrol grubuna ise herhangi bir eğitim uygulanmamıştır. Araştırma sonucunda bu eğitimi almış bireylerin flört ilişkilerinde şiddete daha az başvurdıklarını görülmektedir.

Araştırmanın bağımsız değişkeni olan toplumsal cinsiyet rollerine yönelik tutum araştırmaları son yıllarda sayısını artırmaktadır. Türk toplumunun da dijital medyanın etkisiyle toplumsal cinsiyet rolleri ve toplumsal cinsiyet eşitsizliği

hakkındaki farkındalığının yeterli olmasa da arttığı gözlenmektedir. Inglehart ve Norris, (2003) Cinsiyet Eşitliği Ölçeği ile veri topladıkları araştırmalarında 60 ülkenin cinsiyetler arası eşitliğe yönelik tutumlarını ölçmüştür. Araştırma yürütülürken kamuoyuna sorular yöneltilmiştir. Araştırmanın sonuçlarına bakıldığında Türkiye cinsiyet eşitliği bazında araştırmadaki 60 ülke arasından 48. Olmuştur. Eşitlikçi tutumun en yüksek olduğu ülkeler Finlandiya, Norveç, Kanada ve İsveç olarak değerlendirilmiştir. Bu sonuç Türkiye'nin 2003 yılında cinsiyet eşitliğine yönelik olumlu tutum yönünden oldukça geride olduğunu göstermektedir. Kadınların iş hayatında maruz kaldığı eşitsizlikler, iş hayatına katılımını teşvik etmeyen uygulamalar, eşitlik konusunda toplumun sistematik olarak bilinçlendirilmemesi gibi durumlar da eşitsizliği beslemekte, meşru kılmaktadır.

Berman, İsmail ve Griffin'in (2007) nitel görüşmelerle veri toplayıp öyküsel analiz metodunu kullandığı çalışmasında katılımcıların tamamı flört şiddetinin çok boyutlu olduğunu, fiziksel, psikolojik ve cinsel şiddetin bir manipülasyon aracı olarak kullanıldığını ifade etmiştir. Partnerlerinin onu aldatacağını ve arkasından gizli işler çevireceğini düşünerek psikolojik şiddet uyguladığını dile getirmişlerdir. Bu durum katılımcılarda kendini suçlama ve ilişkiye son verememe davranışına dönüşmektedir. Araştırmada genç yetişkin kadınların birbirlerinden algıladıkları destekle flört şiddetini reddetme tutumları arasında bağlantı olabileceğine vurgu yapılmaktadır.

Flört şiddeti ile ilgili 623 ergen bireyle yürütülen bir başka çalışmada dijital flört şiddetinin ergenler arasında yaygın olduğu görülmüştür. Katılımcıların %29'u fiziksel şiddete maruz kaldığını %60'ı psikolojik şiddete %21'i ise cinsel şiddete maruz kaldığını ifade etmiştir. Katılımcıların %49'u partneri tarafından nerede olduğunun sıklıkla kontrol edildiğini, %47,5'i cep telefonunun kontrol edildiğini, %39'u ise sosyal medya hesaplarının kontrol edildiğini ifade etmiştir (Baker ve Helm, 2010).

Bennett, Guran, Ramos ve Margolin (2011) üniversite öğrencilerinin flört ilişkisinde yaşamış oldukları siber mağduriyeti ele almıştır. Çalışmanın sonuçlarına göre katılımcıların %92'si son yıllarda siber flört şiddetine maruz kaldıklarını ifade etmiştir. Araştırmada siber flört şiddetine maruziyet açısından erkeklerin daha mağdur olduğu görülmüştür.

Shen, Chiu ve Gao'nun (2012) ergenler arasındaki flört şiddetini yordamada cinsiyet rolleri ve şiddet gerekçelerinin rolünü araştırdığı çalışmada geleneksel rolleri destekleyen ergenlerin flört şiddetini kabul edilebilir olarak gördüğü sonucuna ulaşılmıştır. Erkek ergenlerin şiddete yönelik gerekçeleri arttıkça fiziksel ve cinsel şiddete yönelik kabulleri artmaktadır.

Mcdermott ve Lopez'in (2013) bağlanma stilleri, toplumsal cinsiyet rolleri ile flört şiddetini araştırdığı çalışmasında kaygılı ve kaçınan stil ile dominant erkek cinsiyet rolü arasında anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Kaygılı bağlanma stiline sahip erkeklerin ilişkilerinde terk edilme korkularını daha fazla hissettiği görülmektedir. Kaçınan bağlanan ve maskülen cinsiyet rolünü benimseyen erkek katılımcıların ise kontrol edici davranışlarının daha çok olduğu görülmüştür.

Dank, Lachman, Yahner ve Zweig (2014) tarafından yürütülen kesitsel araştırma, 10 ayrı üniversitede 5647 öğrenci örnekleme dahil edilerek yürütülmüştür. Flört şiddeti araştırmalarının içerisinde LGBT ve heteroseksüel bireylerden oluşan nadir çalışmalardan biri olması açısından önemlidir. Örneklemdaki 3745 kişinin flört ilişkisi deneyimi vardır geri kalan kişiler ise ilişkileri olduğu düşünerek cevaplar vermesi istenmiştir. Bu çalışmada lezbiyen, gey, biseksüel ve trans gençlerin fiziksel, psikolojik, siber ve cinsel kötüye kullanım yaygınlığı incelenmiş; bu gençlerin flört şiddeti deneyimleri heteroseksüel deneyimleri ile kıyaslanmıştır. Çalışmanın sonucunda LGBTİ gençlerin flört şiddetine maruz kalma düzeylerinin heteroseksüel gençlere göre daha yüksek olduğu bulunmuştur. Ayrıca trans ve kadın bireylerin flört şiddetine uğramada risk grubunda bulunduğu ulaşılmıştır.

Romantik ilişkilere dair akılcı olmayan inançlar ve çatışma çözme becerileri arasındaki ilişkinin incelendiği araştırmada anlaşmazlıklar yıkıcıdır ve cinsel mükemmeliyetçilik inancına sahip genç yetişkinlerin uzlaşmacı ve bütünleştirici çatışma çözme stratejilerini daha az kullandığı görülmüştür (Aušraitė ve Žardeckaitė-Matulaitienė, 2019).

Fiziksel flört şiddeti ile ilişkili olan risk belirteçlerinin metaanaliz çalışması ile incelendiği bir çalışmada fiziksel flört şiddeti için 29 risk belirteci bulunmuştur. Yüksek oranda ilişki gösteren risk belirteçleri madde kullanımı, riskli cinsel davranışlar, yeme bozuklukları olmuştur. Ayrıca düşük sosyoekonomik düzey ile küçük yerleşim birimlerinde yaşamının da fiziksel flört şiddeti için risk oluşturduğu

görülmektedir. Flört şiddetinin diğer türlerinin (psikolojik, cinsel) fiziksel flört şiddeti için de önemli bir risk belirteci olduğu görülmüştür (Spencer, Anders, Toews, Emanuels, 2020).

BÖLÜM III

YÖNTEM

Araştırmanın bu bölümünde araştırmanın modeli, evreni, örnekleme, veri toplama araçları, verilerin toplanması işlemi ve verilerin analizi ile ilgili bilgiler verilecektir.

3.1. Araştırma Modeli

Bu araştırmada, üniversite öğrencilerinin flört şiddetine yönelik tutumlarının (bağımlı değişken veya yordanan), ebeveyn kabul red puanlarına, romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançlar ölçeği puanlarına ve toplumsal cinsiyet rolleri tutum ölçeği puanına (bağımsız değişkenler veya yordayıcılar) göre ne düzeyde yordandığının açıklanması, ilgili ölçeklerle araştırılacaktır. Bulgulara ulaşmak için betimsel yöntemler arasından yordayıcı korelasyon yöntemi kullanılacaktır.

Betimsel araştırmalar genelde verilen bir durumu aydınlatmak, standartlar doğrultusunda değerlendirmeler yapmak ve durumlar arasında gözlemlenebilecek olası ilişkileri ortaya koymak için planlanır. Betimsel araştırmalar inceleme sürecinde doğal şartlar bozulmadan, inceleme yapılan ortamda herhangi bir manipüle uygulanmadan yürütülebildiği için, bu tür çalışmalar birçok araştırmacı tarafından tercih edilmektedir (Çepni, 2014).

Yordayıcı korelasyonel araştırmalarında iki değişken arasındaki ilişkiler incelenerek değişkenlerin birinden yola çıkarak diğeri yordanmaya çalışılır. Yordama işleminde bir değişkenin bilinen bir değerinden yola çıkılarak diğeri yordanmaya çalışılır. Bu değişkenlerden yordama işlemi yapılacak olan değeri bilinen değişkene yordayıcı, değeri belirlenecek, tahmin edilecek değişkene ise ölçüt değişken denir. İki değişken arasındaki ilişki ne kadar yüksekse bu belirlemenin o kadar doğru yapılabileceğinden söz edilebilir (Altunışık, Bayraktaroğlu, Coşkun ve Yıldırım, 2007).

3.2. Evren ve Örneklem

Evren, araştırmacının çalışma alanını oluşturan, örneğini seçtiği ve edindiği sonuçları genelleştirebileceği gruptur. Örneklem ise bir çalışma için seçildikleri büyük grubu (evreni) temsil edebilecek şekilde, grup içerisinde belli sayıda elemandan (denek) oluşan bir alt elemanlar oluşturulması sürecidir (Altunışık, Bayraktaroğlu, Coşkun ve Yıldırım, 2007).

Bu araştırmanın evrenini 2020-2021 eğitim-öğretim yılında Pamukkale Üniversitesi fakültelerinde öğrenim gören üniversite öğrencileri oluşturmuştur. Araştırmada evrenin temsiliyetini arttırmak amacıyla örneklem grubunu oluşturacak öğrenciler, sağlık bilimleri, fen bilimleri, sosyal bilimler ve eğitim bilimleri enstitülerine bağlı fakülte ve bölümlerden küme örnekleme yöntemiyle seçilmiştir. Her bir enstitüden bölümler seçkisiz olarak belirlenmiştir. Bu bölümlerden Sağlık Bilimleri Enstitüsünden Tıp Fakültesi ve Diş Hekimliği Fakültesi, Fen Bilimleri Enstitüsünden Mühendislik Fakültesi ve Fen Edebiyat Fakültesi, Sosyal Bilimler Enstitüsünden İktisadi ve İdari Bilimler ve Hukuk Fakültesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsünden Eğitim Fakültesi öğrencileri araştırmaya dahil edilmiştir. Araştırmaya bu fakültelerden 514 üniversite öğrencisi çevrim içi veri toplama araçları ile katılım göstermiştir. Ancak ön analiz aşamasında uç değer analizi yapıldığında 80 katılımcının araştırma dışında tutulması gerekmiştir ve bu nedenle analiz 434 katılımcı ile yapılmıştır. Katılımcıların yaş ortalaması 22'dir. Katılımcıların demografik özelliklerine dair bilgiler Tablo 1'de verilmiştir:

Tablo 1. *Katılımcıların Demografik Özelliklerine İlişkin Sıklık ve Yüzdelik Değerleri*

Değişken	(f)	%
Cinsiyet	Kadın	277
	Erkek	157
Yaş	23 ve üstü	149
	Eğitim	113
Fakülte	Diş Hekimliği	45
	Tıp	69
	Mühendislik	80
	Fen Edebiyat	52
	İktisadi ve İdari B.	45
	Hukuk	30

3.3. Veri Toplama Araçları

Bu bölümde araştırmada kullanılacak ölçme araçları tanıtılacaktır. Araştırmanın bağımlı değişkenini ölçmek amacıyla Price, Byers ve Flört Şiddeti Araştırma Ekibi (1999) tarafından geliştirilen Flörtte Şiddete Yönelik Tutumlar Ölçeği kullanılacaktır. Araştırmada yer alan bağımsız değişkenleri ölçmek için Sarı

ve Korkut Owen (2008) tarafından geliştirilen Romantik İlişkilerde Akılcı Olmayan İnançlar Ölçeği ve Rohner (1994) tarafından geliştirilen Yetişkin Ebeveyn Kabul-Red Ölçeği ve Zeyneloğlu ve Terzioğlu (2008) tarafından geliştirilen Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum Ölçeği kullanılmıştır. Aşağıda bu ölçeklerin açıklanmasına yer verilmiştir.

3.3.1. Flörtte Şiddete Yönelik Tutum Ölçekleri

Price, Byers ve Flört Şiddeti Araştırma Ekibi (1999) tarafından geliştirilen bu ölçek kadın ve erkek katılımcıların flörtte fiziksel, psikolojik ve cinsel şiddete yönelik tutumlarını ortaya koymayı amaçlar. Ölçekler, “Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği”, “Erkeğin Flörtte Uyguladığı Fiziksel Flört Şiddetine Yönelik Tutum Ölçeği”, “Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği” ve “Kadının Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği” (EK-2) şeklindedir. Ölçekler 5’li likert şeklinde cevaplandırılmaktadır. Ölçekte yer alan ifadeye 1 verilmesi “Kesinlikle katılmıyorum” ifadesini gösterirken katılımcıların 5 puan vermesi ölçekteki o maddeye kesinlikle katıldığını göstermektedir. Ölçeklerden alınan yüksek puanlar katılımcıların flört şiddetine yönelik kabul düzeyinin de yüksek olduğunu göstermektedir (Yumuşak ve Şahin, 2014).

Ölçeğin Türkçe geçerlik ve güvenirlik çalışması Yumuşak ve Şahin (2014) tarafından yürütülmüştür. Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği 15 maddeden oluşmaktadır ve yapılan analizler sonucunda iç tutarlılık katsayısı $\alpha = .81$ olarak bulunmuştur. Erkeğin Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği 12 maddeden oluşmaktadır ve iç tutarlılık katsayısı $\alpha = .87$ ’dir. Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği 11 maddeyi içerir ve iç tutarlılık katsayısı $\alpha = .75$ ’dir. Kadının Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği 12 maddeden oluşmaktadır ve iç tutarlılık katsayısı $\alpha = .82$ olarak bulunmuştur (Yumuşak ve Şahin, 2014). Bu araştırma için yapılan güvenirlik çalışmasında Kadının Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeğinin iç tutarlılık katsayısı $\alpha = .77$, Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeğinin iç tutarlılık katsayısı $\alpha = .82$, Erkeğin Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeğinin iç tutarlılık katsayısı $\alpha = .71$, Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeğinin iç tutarlılık

katsayısı $\alpha = .82$ olarak bulunmuştur. Yapılan analizler sonucunda flörtte şiddete yönelik tutum ölçeklerinin güvenilir ölçekler olduğu söylenebilir.

3.3.2. Yetişkin Ebeveyn Kabul Red Ölçeği (EKRÖ) Kısa Form

Yetişkin Ebeveyn Kabul Red Ölçeği, (EK-3) yetişkinlerin çocukluk dönemlerinde ebeveynlerinin kendilerine yönelik tutumlarının kabul edici mi yoksa reddedici mi olduğuna dair algılarını ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir ölçektir. Ölçek anne babanın kabul ve red düzeyini ayrı olarak ölçekte ancak her iki form da tamamen aynı maddelerden oluşmaktadır. Her iki formun da uzun ve kısa formu bulunmaktadır. Ölçeğin uzun formu 60 maddeden oluşurken kısa formu 24 maddeden oluşmaktadır (Akün, Batıgün ve Dedeler, 2017).

Araştırmada EKRÖ'nün kısa formu kullanılmıştır. Rohner (2005) tarafından kişilerin çocukluk dönemlerinde algılamış oldukları ebeveyn kabul veya reddini belirlemek amacıyla geliştirilen ölçeğin sıcaklık/şefkat (8 madde), düşmanlık/saldırganlık (6 madde), kayıtsızlık/ihmal (6 madde) ve ayrışmamış red (4 madde) olmak üzere dört alt boyutu bulunmaktadır. Ölçekte yer alan maddeler dörtlü likert üzerinden puanlanmaktadır. Buna göre, ölçeğin yalnızca sıcaklık/şefkat alt boyutundan alınan yüksek puanlar, bireyin ebeveyninden algıladığı sıcaklığın yüksekliğini ifade ederken; diğer alt ölçeklerden elde edilen yüksek puanlar, bireyin algılamış olduğu ebeveyn reddin yüksek olduğunu göstermektedir. 4 alt ölçek toplanarak ölçek toplam puanı elde edilmektedir. Sıcaklık/şefkat maddeleri ters olarak puanlandıktan sonra diğer alt ölçek puanlarıyla toplanır. Yüksek puanlar bireyin anne ve babasından algılamış olduğu reddin yüksek olduğunu ifade eder.

Ölçekten elde edilebilecek puanlar 24 (en yüksek düzeyde kabul) ile 96 (en yüksek düzeyde red) arasında değişmektedir (Akün, Batıgün ve Dedeler, 2017). Yetişkin ebeveyn kabul red ölçeği anne formunun iç tutarlılık katsayısı 0.92 baba formunun ise .96 olduğu bildirilmiştir (Akün, Batıgün ve Dedeler, 2017). Bu araştırmada ölçeklerin güvenirlik analizleri yapıldığında Ebeveyn Kabul Red Ölçeği Anne Formunun iç tutarlılık katsayısı $\alpha = .95$, Ebeveyn Kabul Red Ölçeği Baba Formunun iç tutarlılık katsayısı $\alpha = .96$ olarak bulunmuştur.

3.3.3. Romantik İlişkilerde Akılcı Olmayan İnançlar Ölçeği (RAINÖ)

Romantik İlişkilerde Akılcı Olmayan İnançlar Ölçeği (EK-4) bilişsel kuramların temel varsayımlarına dayandırılarak geliştirilmiş ve bireylerin romantik

ilişkilerinde yer alan katı, abartılmış, değişime kapalı bilişlerini ölçmek amaçlanmıştır. Ölçeğin başlangıçta 98 maddesi vardır. Süreç içerisinde yapılan faktör analizi çalışmalarının neticesinde 30 maddelik halini almıştır. Ölçeğin cevaplandırılmasında beşli likert kullanılmaktadır. (Sarı ve Korkut Owen, 2015).

Araştırmada üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilere dair akılcı olmayan inançlarını tespit edebilmek adına Sarı ve Korkut Owen (2008) tarafından geliştirilen bu ölçek kullanılmıştır. 30 maddeden oluşan romantik ilişkilere dair akılcı olmayan inançlar ölçeğinin 6 alt boyutu bulunmaktadır. Bu alt boyutlar; Aşırı Beklentiler (21,23,24,25,26,27,28,29 numaralı maddeler), Sosyal Zaman Kullanımı (16,17,18,19,20,22 numaralı maddeler), Zihin Okuma (5,6,7,8,9,10 numaralı maddeler), Fiziksel Yakınlık (14,15,30 numaralı maddeler) ve Cinsiyet Farklılıkları (11,12,13 numaralı maddeler) olarak katılımcıların ilişki inançlarını belirlemektedir. Katılımcıların beşli likert şeklinde cevaplandığı ölçekte puan katılımcıların o maddeye hiç katılmadığını, 5 puan ise tamamen katıldığını ifade etmektedir. Ölçekte yer alan 1. ve 22. Maddeler ters puanlanmaktadır. Bu hususa dikkat edilerek yapılan puanlamada alınan yüksek puanlar katılımcının romantik ilişkilere dair akılcı olmayan inançlarının yüksek olduğunu, düşük puanlar ise romantik ilişkilere dair akılcı olmayan inançlarının düşük olduğunu göstermektedir.

Bu ölçekten alınabilecek en düşük puan 30 iken en yüksek puan 150'dir. Ölçeğin toplam Croanbach Alpha iç tutarlılık katsayısı $\alpha=.85$ 'tir. Bu katsayı aşırı beklentiler alt boyutu için $\alpha=.85$, farklı düşünmek alt boyutu için $\alpha=.81$, sosyal zaman kullanımı alt boyutu için $\alpha=.78$, zihin okuma alt boyutu için $\alpha=.78$, farklı düşünmek alt boyutu için $\alpha=.69$ fiziksel yakınlık alt boyutu için $\alpha=.53$, cinsiyet farklılıkları alt boyutu için $\alpha=.53$ 'tür (Sarı ve Korkut Owen, 2015).

Araştırma örnekleminde romantik ilişkilere dair akılcı olmayan inançlara yönelik iç tutarlılık katsayısı yapılan analiz sonucunda $\alpha=.89$ olarak bulunmuştur.

3.3.4. Toplumsal Cinsiyet Rollerine Tutum Ölçeği

Araştırmada üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine yönelik tutumlarını belirleyebilmek adına Toplumsal Cinsiyet Rollerine Tutum Ölçeği (EK-5) kullanılmıştır. Bu ölçek 2008 yılında Zeyneloğlu ve Terzioğlu tarafından geliştirilmiştir. Ölçek 38 maddeden ve 5 alt boyuttan oluşmaktadır. Bu 5 alt boyut eşitlikçi cinsiyet rolü, kadın cinsiyet rolü, erkek cinsiyet rolü, geleneksel cinsiyet rolü

ve evlilikte cinsiyet rolü olarak yer almaktadır. Ölçekte toplumsal cinsiyet rolleri; eşitlikçi cinsiyet rolü (4, 13, 18, 22, 27, 8, 12, 20 no'lu maddeler), kadın cinsiyet rolü (29, 31, 1, 21, 37, 19, 5, 16 no'lu maddeler), evlilikte cinsiyet rolü (14, 2, 15, 26, 9, 36, 6, 10 no'lu maddeler), geleneksel cinsiyet rolü (17, 24, 25, 3, 7, 11, 32, 23 no'lu maddeler), erkek cinsiyet rolü (34, 33, 30, 35, 28, 38) olarak 5 boyutta incelenmektedir.

Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum 5'li likert tipi bir ölçektir. Katılımcılar her bir madde hakkındaki görüşlerini “kesinlikle katılmıyorum”, “katılmıyorum”, “kararsızım”, “katılıyorum” ve “tamamen katılıyorum” seçeneklerinden birini işaretleyerek belirtmektedir. Bu ölçekten alınabilecek en yüksek puan 190 iken alınabilecek en düşük puan 38'dir. Ölçekten alınan yüksek puanlar, katılımcıların toplumsal cinsiyet rollerine yönelik eşitlikçi tutumları olduğunu, ölçekten alınan düşük puanlar ise toplumsal cinsiyet rollerine daha gelenekçi bir tutumla yaklaştıklarını ifade etmektedir. Yapılan analizler sonucunda ölçeğin Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı 0.92 olarak bulunmuştur. Bu sonuç ölçeğin katılımcıların toplumsal cinsiyet rollerine yönelik tutumlarını güvenilir bir şekilde ölçebildiğini göstermektedir (Zeyneloğlu, 2008).

Bu araştırmada ise ölçeğin iç tutarlılık katsayısı $\alpha=.89$ olarak bulunmuştur.

3.4. Verilerin Toplanması

Araştırmada verilerin toplanması aşamasında öncelikle Ege Üniversitesi Rektörlüğü'ne araştırma ile ilgili gerekli bilgilendirmeler yapılmıştır. Rektörlüğün izni ile fakülte dekanlıkları için de aynı işlem uygulanmıştır. Gerekli mercilerden araştırmanın yürütülmesine yönelik gerekli izinlerin alınmasıyla birlikte veri toplama aşamasına geçilmiştir. Pandemi ile yüz yüze eğitime ara verilmesi araştırma verilerinin çevrim içi veri toplama yöntemleri ile yürütülmesine sebebiyet vermiştir. Araştırmadaki bu değişiklik Ege Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu bilgisi dahilinde yapılmıştır. Buna göre Pamukkale Üniversitesi öğrencilerine öğretim görevlileri vasıtasıyla ulaşılmış ve Flört Şiddeti Tutum Ölçeği, Ebeveyn Kabul Red Ölçeği Yetişkin Formu, Romantik İlişkilerde Akılcı Olmayan İnançlar Ölçeği ve Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum Ölçeği uygulanmıştır. Katılımcılara verilerin gizli tutulacağı ve cevapların kimseyle paylaşılmayacağı, soruların doğru veya yanlış cevabı olmadığı konusunda bilgilendirme yapılmıştır. Uygulamacı

yönergede kısaca tanıtılmıştır. Katılımcıların ölçekler ve araştırma hakkındaki soruları e-posta üzerinden yanıtlandırılmıştır.

3.5. Verilerin Analizi

Bu araştırmada üniversite öğrencilerinin ebeveyn kabul red puanlarının, romantik ilişkilerde akılcı olmayan inanç puanlarının ve toplumsal cinsiyet rollerine yönelik tutumlarının flörtte şiddete yönelik tutum puanlarını ne düzeyde yordadığı incelenmiştir. Flörtte şiddete yönelik tutum bağımlı değişken, ebeveyn kabul red düzeyleri, romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançları ve toplumsal cinsiyet rollerine yönelik tutumları ise araştırmanın bağımsız değişkenlerini oluşturmaktadır.

Regresyon analizi bir bağımlı değişken ile bir veya daha fazla sayıda bağımsız değişken arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla kullanılan bir istatistiksel yöntemidir. Regresyon analizinde bağımlı değişkendeki değişimin önemli bir kısmının bağımsız değişkenlerle açıklanıp açıklanamayacağı, bağımlı değişkendeki değişimin ne kadarının bağımsız değişkenlerce açıklanabileceği, değişkenler arasındaki ilişkinin türü, bağımlı değişkene ait ileriye dönük tahminlerin mümkün olup olamayacağı sorularına cevap aranır. Tek bir bağımsız değişkenin kullanıldığı regresyon tek değişkenli regresyon analizi olarak adlandırılır. Birden fazla bağımsız değişkenin kullanıldığı regresyon analizine ise çok değişkenli regresyon analizi denir. Çoklu regresyon analizinde bağımsız değişkenler bağımlı değişkedeki değişimi eş zamanlı olarak açıklamaya çalışmaktadır (Altunışık, Bayraktaroğlu, Coşkun ve Yıldırım, 2007). Bu bilgiler ışığında araştırmada 3 bağımsız değişkenin puanlarının 1 bağımlı değişken puanını ne düzeyde yordadığı araştırılacağı için bu araştırmada çoklu doğrusal regresyon analizi yapılmıştır.

Bu araştırmada bağımsız değişken olan ebeveyn kabul red düzeylerinin sıcaklık/şefkat, düşmanlık/saldırganlık, kayıtsızlık/ihmal ve ayrışmamış red olmak üzere 4 alt boyutu bulunmaktadır. Bir diğer bağımsız değişken olan romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançların aşırı beklenti, sosyal zaman kullanımı, zihin okuma, farklı düşünce, cinsiyet farklılıkları olmak üzere 6 alt boyutu bulunmaktadır. Diğer bağımsız değişken olan toplumsal cinsiyet rolleri tutumların eşitlikçi cinsiyet rolü, geleneksel cinsiyet rolü, kadın cinsiyet rolü, erkek cinsiyet rolü ve evlilik cinsiyet rolü olmak üzere 5 alt boyutu vardır. Araştırmanın bağımlı değişkenini oluşturan flört şiddetine yönelik tutumun ise kadının flörtte uyguladığı fiziksel

şiddete yönelik tutumu, kadının flörtte uyguladığı psikolojik şiddete yönelik tutumu, erkeğin flörtte uyguladığı psikolojik şiddete yönelik tutumu, erkeğin flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik tutumu olmak üzere 4 boyutu bulunmaktadır. Bu araştırmada verilerin analizinde regresyon analizi kullanılmıştır. Bağımlı değişkenin ayrı ayrı 4 alt boyutu bağımsız değişkenler tarafından yordanacağı için verilerin analizinde 4 ayrı regresyon analizi yapılmıştır. Verilerin analizi SPSS 22.00 paket programı kullanılarak hesaplanmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde üniversite öğrencilerinin flört şiddetine yönelik tutumlarına ilişkin yapılan analizlerin bulgularına yer verilmiştir. Ebeveyn kabul reddi (anne-baba), romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançlar ve toplumsal cinsiyet rollerine yönelik tutum araştırmanın bağımsız değişkenleridir. Araştırmanın bağımlı değişkeni olan flörtte şiddete yönelik tutum ise kadının flörtte uyguladığı fiziksel şiddet, kadının flörtte uyguladığı psikolojik şiddet, erkeğin flörtte uyguladığı fiziksel şiddet ve erkeğin flörtte uyguladığı psikolojik şiddet olmak üzere 4 ayrı ölçek ile araştırılmıştır. Öncelikle regresyon analizini uygulayabilmek adına kayıp veriler ve uç değerler tespit edilmiş, normal dağılım varsayımına ilişkin analizler uygulanmıştır. Gerekli varsayımlar sağlandığında ise betimsel istatistikler incelenmiş, korelasyon analizi ve çoklu doğrusal regresyon analizi uygulanmış, ilgili sonuçlar araştırmanın bu bölümünde sunulmuştur. Son olarak ise flörtte şiddete yönelik tutumun sosyodemografik özelliklere göre farklılaşma durumu incelenmiş, sonuçlara ait tablolara yer verilmiştir.

4.1. Ön Analizler

Araştırmanın bu bölümünde araştırma verilerine dair kayıp değerler, uç değerler ve dağılımın normalliği incelenmiştir.

4.1.1. Kayıp Veriler

Araştırmada çevrim içi veri toplama uygulamaları kullanılmıştır. Bu uygulamada katılımcıların maddeleri yanıtsız bırakmaması adına gerekli önlemler alınmıştır. Bu sebeple araştırmada kayıp veri bulunmamaktadır.

4.1.2. Uç Değerler

Araştırma verilerinin arasında ortalamadan çok fazla sapan değerlerin bulunması, istatistiksel sonuçların doğru değerlendirilmesini etkilemektedir (Mertler ve Vannatta, 2017). Bu değerlerin tespit edilmesi ve analiz dışında tutulması için SPSS kullanılmıştır. Analiz sonucunda 80 katılımcının araştırma değişkenlerinin bir kısmında ortalamadan çok altında ve çok üstünde değerleri olduğu görülmüş ve bu katılımcılar analiz dışı bırakılmıştır. Bu sebeple araştırma kapsamındaki analizler 434 katılımcı ile yürütülmüştür.

4.1.3. Dağılımın Normalliği

Regresyon analizi verilerin normal dağılım gösterdiği araştırmalarda kullanılabilen bir yöntemdir. Bu sebeple analize geçmeden önce dağılımın normalliği test edilmiştir. -2 ve +2 arasında yer alan Skewness ve Kurtisios (çarpıklık ve basıklık) değerleri değişkenlerin normal dağılım gösterdiğini ifade eder (George ve Mallery, 2010). Araştırma değişkenlerinin çarpıklık ve basıklık katsayılarının -2 ve +2 değerleri arasında yer aldığı görülmüştür. Araştırma verilerine ilişkin çarpıklık ve basıklık katsayıları Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2. *Flörtte Şiddete Yönelik Tutum Ölçekleri, Ebeveyn Kabul-Red Ölçeği (Anne-Baba Formu), Romantik İlişkilerde Akılcı Olmayan İnançlar Ölçeği ve Toplumsal Cinsiyet Rollerine Yönelik Tutum Ölçeği Puanlarına Dair Yapılan Uç Değer Analizi Öncesi ve Sonrasına Ait Çarpıklık ve Basıklık Değerleri*

	Tek-çok değişkenli uç değer analiz öncesi		Tek-çok değişkenli uç değer analiz sonrası	
	Çarpıklık değeri	Basıklık değeri	Çarpıklık değeri	Basıklık değeri
KFFŞ	0.78	-.24	.66	-.27
KFPŞ	1.19	1.07	.80	.44
EFFŞ	2.11	4.08	1.37	1.33
EFPS	1.37	1.71	.91	.50
EKAR-A	1.38	.09	1.56	1.88
EKAR-B	1.02	-0.13	1.12	.53
RAINÖ	.11	-.07	-.11	-.13
TOPCİNS	-1.93	3.23	-1.54	1.91

Tablo 2 incelendiğinde, Erkeğin Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği ve Toplumsal Cinsiyet Rollerine Yönelik Tutum Ölçeğinin çarpıklık ve basıklık değerleri, tek ve çok değişkenli uç değer analizinden önce -2 ve +2 değerleri aralığında yer almazken, sonrasında normal dağılım koşulunu yerine getirmiştir. Bu düzenleme ile veriler parametrik testlerin yapılabilmesi için gerekli koşulları sağlamıştır.

4.2. Flörtte Şiddete Yönelik Tutum Ölçekleri, Ebeveyn Kabul-Red Ölçeği, Romantik İlişkilere Dair Akılcı Olmayan İnançlar Ölçeği ve Toplumsal Cinsiyet Rollerine Yönelik Tutum Ölçeğinden Elde Edilen Puanlara İlişkin Betimsel İstatistik Bulguları

Bu bölümde araştırmanın bağımlı değişkeni olan Flörtte Şiddete Yönelik Tutum Ölçeklerinin ve bağımsız değişkenler olan Ebeveyn Kabul Red Algısı Ölçeği, Romantik İlişkilere Dair Akılcı Olmayan İnançlar Ölçeği, Toplumsal Cinsiyet Rollerine Yönelik Tutum Ölçeğine yönelik betimsel bulgulara yer verilmiştir. Katılımcıların ölçeklerden aldığı puanların ortalaması, standart sapması, minimum ve maksimum puanları tablo 3’te gösterilmiştir:

Tablo 3. Flörtte Şiddete Yönelik Tutum Ölçekleri, Ebeveyn Kabul-Red Ölçeği, Romantik İlişkilere Dair Akılcı Olmayan İnançlar Ölçeği ve Toplumsal Cinsiyet Rollerine Yönelik Tutum Ölçeğinden Elde Edilen Puanlara İlişkin Betimsel İstatistik Bulguları

Değişkenler	$\bar{x}$	Minimum	Maksimum	Ss.
KFFŞ	24.15	12	47	7.14
KFPŞ	20.19	11	47	6.89
EFFŞ	16.19	12	33	4.89
EFPŞ	25.48	15	56	8.53
ASıcaklık Şefkat	13.36	8	32	5.91
ADüşmanlık	8.65	6	22	3.56
AKayıtsızlık İhmal	8.96	6	23	3.67
AAyrışmamış Red	5.23	4	16	2.36
BSıcaklık Şefkat	15.86	8	32	6.96
BDüşmanlık	9.03	6	24	4.33
BKayıtsızlıkİhmal	10.88	6	24	4.71
BAyrışmamış Red	5.56	4	16	2.85
Farklı Düşünmek	7.53	4	18	3.14
Cinsiyet Fark.	8.70	3	15	3.15
Zihin Okuma	20.11	6	30	5.99
Fiziksel Yakınlık	6.97	3	15	3.04
Sosyal Zaman K.	10.12	6	25	4.27
Aşırı Beklentiler	29.98	8	40	5.66
Eşitlikçi Cinsiyet	38.31	8	40	2.99
Kadın Cinsiyet	34.92	13	40	4.87
Evlilikte Cinsiyet	38.14	19	40	3.03
Geleneksel Cinsiyet	35.15	15	40	4.87
Erkek Cinsiyet	27.45	13	30	3.32

X: Aritmetik Ortalama, Ss: Standart Sapma

Tablo 3 incelendiğinde araştırmanın bağımlı değişkeni olan flört şiddetine yönelik tutumlar dört ayrı ölçek ile araştırılmıştır. Buna göre Kadının Flörtte

Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeğinden alınan puanların ortalaması 24.15, ölçekten alınan en düşük puan 12, en yüksek puan 47'dir. Ölçekten alınan puanların standart sapması ise 7,14'tür. Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeğinden alınan puanların ortalaması 20.19, ölçekten alınan en düşük puan 11, en yüksek puan 47, standart sapması ise 6.89'dur. Erkeğin Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeğinden alınan puanların ortalaması 16.19, alınan minimum puan 12, maksimum puan ise 33'tür. Puanların aritmetik ortalaması 4.89 olarak bulunmuştur. Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeğinden alınan puanların ortalaması 25.48 olarak bulunmuştur. En düşük puan 15 en yüksek puan 56 standart sapması ise 8.53'tür.

Ebeveyn Kabul Red Algısı anne ve baba form olmak üzere iki ayrı ölçekle araştırılmıştır. Her iki ölçeğin 4 alt boyutundan alınan puanlara bakıldığında Ebeveyn Kabul Red Algısı Anne Formu sıcaklık/şefkat alt boyutundan alınan puanların ortalaması 13.36, alınan en düşük puan 8 en yüksek puan 32 standart sapması 5.91'dir. Düşmanlık/saldırganlık alt boyutundan alınan puanların ortalaması 8.65, katılımcıların aldığı en düşük puan 6 iken en yüksek puanın 22, standart sapmanın ise 3.56 olduğu görülmüştür. Katılımcıların kayıtsızlık/ihtimal alt boyutuna vermiş oldukları yanıtların ölçek ortalaması 8.96'dır. Bu alt boyutun en düşük ve en yüksek puanları 6 ve 23'tür. Standart sapması ise 3.67'dir. Ayrışmamış Red alt boyutunun aritmetik ortalaması 5.23 iken alınan en düşük puan 4 en yüksek puan 16, standart sapma ise 2.36'dır.

Ebeveyn Kabul Red Algısı Baba Formu Sıcaklık / Şefkat alt boyutundan alınan puanların ortalaması 15.86, alınan en düşük puan 8 en yüksek puan 32 standart sapması 6.96'dır. Düşmanlık/Saldırganlık alt boyutundan alınan puanların ortalaması 9.03, katılımcıların aldığı en düşük puan 6 iken en yüksek puanın 24 olduğu görülmüştür. Ölçeğe ait standart sapma 4.33'tür. Katılımcıların Kayıtsızlık/İhtimal alt boyutuna vermiş oldukları yanıtların ölçek ortalaması 10.88'dir. Bu alt boyutun en düşük ve en yüksek puanları 6 ve 24'tür. Standart sapması ise 4.71'dir. Ayrışmamış Red alt boyutunun aritmetik ortalaması 5.56 iken alınan en düşük puan 4 en yüksek puan 16, standart sapma ise 2.85'tir.

Romantik İlişkilere Dair Akılcı Olmayan İnançlar Ölçeğinin 6 alt boyutu bulunmaktadır. Bu alt boyutlara yönelik betimsel istatistikler incelendiğinde Farklı

Düşünmek alt boyutundan alınan puanların ortalaması 7.53 alınan en düşük puan 4 en yüksek puan ise 18'dir. Alt boyuta ait standart sapmanın 3.14 olduğu görülmüştür. Cinsiyet Farklılıkları alt boyutuna katılımcıların vermiş olduğu yanıtların puan ortalaması 8.70, alınan en düşük puan 3, en yüksek puan ise 15'tir. Standart sapması 3.15 olarak bulunmuştur. Zihin Okuma alt boyutunda ortalama puan 20.11, en düşük puan 6 en yüksek puan 30 standart sapması 5.99'dur. Fiziksel Yakınlık alt boyutuna ait puanların ortalaması 6.97'dir. Bu alt boyuttan alınan en düşük puan 3 en yüksek puan 15, puanların standart sapması ise 3.04'tür. Sosyal zaman alt boyutuna ait aritmetik ortalama 10.12, en düşük puan 6, en yüksek puan 25, standart sapma 4.27'dir. Ölçeğin son alt boyutu olan Aşırı Beklentiler alt boyutunda ortalama puan 29.98 en düşük puan 8 en yüksek puan ise 40'tır. Puanlara ait standart sapma 5.66 olarak bulunmuştur.

Toplumsal Cinsiyet Rollerine Yönelik Tutum Ölçeğinin 5 alt boyutu bulunmaktadır. Eşitlikçi Cinsiyet Rolü alt boyutundan alınan puanların ortalaması 38.31 alınan en küçük 8 puan, alınan en yüksek puan 40, standart sapma 2.99 olarak bulunmuştur. Kadın Cinsiyet Rolüne ait aritmetik ortalama 34.92'dir. Bu boyuttan katılımcıların aldığı en düşük puan 13 en yüksek puan 40'tır. Standart sapma ise 4.87'dir. Evlilikte Cinsiyet Rolü alt boyutunun aritmetik ortalaması 38.14 en düşük puanı 19, en yüksek puanı 40, standart sapması 3.03'tür. Geleneksel Cinsiyet Rollerini boyutuna yönelik aritmetik ortalama 35.15 olarak bulunmuştur. Alınan puanlardan en düşüğü 15, en yükseği 40'tır. Standart sapmanın ise 4.87 olduğu görülmüştür. Ölçeğin Erkek Cinsiyet Rolü alt boyutuna ait puan ortalaması 27.45, en düşük puan 13, en yüksek puan 30 standart sapma ise 3.32 olarak bulunmuştur.

Araştırmada yer alan bağımsız değişkenlerin kendi arasındaki ve bağımlı değişken ile olan ilişkisi korelasyon katsayılarına bakılarak incelenmiştir. Bu incelemeye dair korelasyon katsayıları, elde edilen veriler tablo 4'te gösterilmektedir.

Tablo 4. Kadının Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği, Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği, Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği, Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği, Ebeveyn Kabul-Red Ölçeği (Anne-Baba Formu), Romantik İlişkilere Dair Akılcı Olmayan İnançlar Ölçeği ve Toplumsal Cinsiyet Rollerine Yönelik Tutum Ölçeğinden Elde Edilen Puanlar Arasındaki Korelasyon Katsayıları

	KFFŞ	KFPŞ	EFFŞ	EFPS	EKARA	EKARB	RAINÖ	TOPC
KFFŞ	-							
KFPŞ	.557**	-						
EFFŞ	.466**	.488**	-					
EFPS	.385**	.736**	.523**	-				
EKAR	.108**	.217**	.189**	.209**	-			
EKAR	.111*	.151**	.147**	.159**	.475**	-		
RAINÖ	.391**	.468**	.239**	.385**	.132**	.116*	-	
TOPC	-.299**	-.407**	-.412**	-.556**	-.069	-.116*	-.378**	-

Çoklu doğrusal regresyon analizinde araştırmanın değişkenleri ile ilgili, uygulamada sıklıkla karşılaşılan sorunlardan birisi çoklu bağlantılılık (multicollinearity) problemidir. Çoklu bağlantılılık problemi bağımsız değişkenler arasındaki yüksek korelasyon olarak tanımlanabilir. Bu durum regresyon analizi sonucunda bağımsız değişkenlere ait regresyon katsayılarının değerinde önemli farklılıklara sebebiyet vermektedir. Bu durumda katsayıların yorumlanması güçleşir, hata payı artar. Bu sebeple çoklu bağlantılılık regresyon analizine geçmeden önce düzeltilmesi gereken bir sorundur (Karakuş, 2011).

Bu çalışmada çoklu regresyon analizi yapmadan önce tüm değişkenlerin kendi arasındaki korelasyon değerleri incelenmiştir. Çoklu regresyon analizi varsayımlarından biri değişkenler arasında doğrusal veya doğrusala yakın bir ilişki bulunmamasıdır. Bu koşul da değişkenler arasındaki korelasyon değerinin .80'den yüksek olmamasıyla karşılanır (Karagöz, 2006). Değişkenler arasındaki .80 üzerindeki korelasyon düzeyi çoklu bağlantılılık probleminin olabileceğini ifade ederken, .90 ve üstü bir değer ciddi bir çoklu bağlantılılık problemine işaret eder (Büyüköztürk, 2020). Tablolar incelendiğinde bağımsız değişkenlerin alt boyutları arasında .80 üzerinde korelasyon görülmemektedir. Bu sebeple çoklu bağlantılılık problemi gözlenmemiştir.

Araştırmada çoklu regresyon analizi yapılabilmesi için bağımsız değişkenlerin alt boyutları arasındaki varyans şişkinlik faktörleri ve tolerans değerlerine bakılmıştır.

Tablo 5. *Bağımsız Değişkenlere Ait Tolerans ve VIF Değerleri*

	Tolerans	VIF
Asıcaklık şefkat	.230	3.67
Adüşmanlıksaldırganlık	.273	3.67
Akayıtsızlık ihmal	.225	4.45
AAyrışmamış red	.277	3.60
Bsıcaklık şefkat	.211	4.73
Bdüşmanlıksaldırganlık	.328	3.05
Bkayıtsızlık ihmal	.226	4.42
Bayrışmamış red	.260	3.84
Farklı düşünmek	.709	1.41
Cinsiyet farklılıkları	.773	1.29
Zihin okuma	.510	1.96
Fiziksel Yakınlık	.630	1.58
Sosyal zaman kullanımı	.578	1.73
Aşırı beklentiler	.506	1.98
Eşitlikçi Cinsiyet	.558	1.79
Kadın Cinsiyet	.483	2.07
Evlilikte Cinsiyet	.415	2.41
Geleneksel Cinsiyet	.373	2.68
Erkek Cinsiyet	.497	2.01

Çoklu bağlantının belirlenebilmesi için kullanılan yöntemlerden biri varyans artış faktörlerinin incelenmesidir. Araştırmadaki bağımsız değişkenlerin arasındaki korelasyonun çoklu bağlantılılık problemine sebep olmaması için VIF değerinin 10'dan küçük tolerans değerinin ise .10'dan küçük olması gerekir (Tabachnick ve Fidell, 2001).

Tablo 5 incelendiğinde bağımsız değişkenlerin alt ölçekleri arasındaki VIF değerinin 1.29 ile 4.73 arasında değiştiği, tolerans değerlerinin ise .221 ile .773 arasında olduğu görülmektedir. Bu değerlere bakılarak bağımsız değişkenler arasında çoklu bağlantılılık problemi yaratacak bir ilişki görülmemektedir. Değişkenler arasındaki korelasyonun incelenmesi, varyans artış faktörü ve tolerans değerlerinin gerekli aralıkta bulunması regresyon analizinin yapılabilmesini sağlamıştır.

Araştırmada yer alan flörtte şiddete yönelik tutum; ebeveyn kabul red algısı, romantik ilişkilere dair akılcı olmayan inançlar ve toplumsal cinsiyet rollerine yönelik tutum arasındaki ilişkin Pearson Momentler Çarpımı Katsayısı Korelasyonu kullanılarak incelenmiştir. Buna ilişkin sonuçlar Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6. *KFFŞ, KFPŞ, EFFŞ, EFPŞ ile Anne Baba Kabul Reddin, Romantik İlişkilerde Akılcı Olmayan İnançların Toplumsal Cinsiyet Rollerine Yönelik Tutumun Alt Boyutları Arasındaki İlişki.*

	KFFŞ	KFPŞ	EFFŞ	EFPŞ
ASıcaklık Şefkat	.095*	.177**	.172**	.196**
ADüşmanlık	.109*	.191**	.140**	.163**
AKayıtsızlık İhmal	.115*	.243**	.213**	.218**
AAyrışmamış Red	.057	.167**	.142**	.157**
BSıcaklık Şefkat	.066	.079	.102**	.079
BDüşmanlık	.112*	.129**	.133**	.171**
BKayıtsızlıkİhmal	.121*	.201**	.151**	.184**
BAyrışmamış Red	.114*	.155**	.154**	.172*
Farklı Düşünmek	.181**	.288**	.270**	.251**
Cinsiyet Fark.	.235**	.250**	.131**	.176**
Zihin Okuma	.305**	.336**	.105*	.223**
Fiziksel Yakınlık	.265**	.201**	.137**	.142**
Sosyal Zaman K.	.312**	.444**	.347**	.512**
Aşırı Beklentiler	.277**	.345**	.070	.250**
Eşitlikçi Cinsiyet	-.144*	-.233**	-.361**	-.360**
Kadın Cinsiyet	-.221**	-.237**	-.282**	-.348**
Evlilikte Cinsiyet	-.250**	-.334**	-.368**	-.496**
Geleneksel Cinsiyet	-.272**	-.414**	-.327**	-.524**
Erkek Cinsiyet	-.239**	-.328**	-.265**	-.396**

p<.001, **p<.05

Araştırmanın bağımlı değişkeni olan flörtte şiddete yönelik tutum dört ayrı ölçekle incelendiği için korelasyon katsayıları dört ayrı korelasyon testiyle incelenmiştir. Üniversite öğrencilerinin kadının flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik tutum puanları ile anne kabul red ölçeğinin alt boyutları arasında sıcaklık/şefkat ($r=.095$; $p<.001$), düşmanlık/saldırganlık ($r=.109$; $p<.001$) ve kayıtsızlık / ihmal ($r=.115$; $p<.001$) alt boyutu ile istatistiksel olarak pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Kadının flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik tutum puanları ile baba kabul red ölçeğinin alt boyutları arasında düşmanlık / saldırganlık ($r=.112$; $p<.001$), kayıtsızlık / ihmal ($r=.121$; $p<.001$) ve ayrışmamış red ($r=.114$; $p<.001$) pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Kadının flörtte uyguladığı fiziksel şiddet ile romantik ilişkilere dair akılcı olmayan inançlar arasındaki ilişki incelendiğinde farklı düşünmek ($r=.181$; $p<.05$), cinsiyet farklılıkları ($r=.235$; $p<.05$), zihin okuma ($r=.305$; $p<.05$), fiziksel yakınlık ($r=.265$; $p<.05$), sosyal zaman kullanımı ($r=.312$; $p<.05$) ve aşırı beklentiler ($r=.277$; $p<.05$) alt ölçekleri arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki görülmektedir. Bir diğer bağımsız değişken olan toplumsal cinsiyet rollerine yönelik tutum ile kadının flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik tutum arasındaki ilişki incelendiğinde eşitlikçi cinsiyet rolü ile ($r=-.144$; $p<.05$) kadın cinsiyet rolü ile ($r=-.221$; $p<.05$), evlilikte cinsiyet rolü ile ($r=-.250$; $p<.05$), geleneksel cinsiyet rolü ile ($r=-.272$; $p<.05$) ve erkek cinsiyet rolü ile ($r=-.239$; $p<.05$) negatif yönde istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir.

Üniversite öğrencilerinin kadının flörtte uyguladığı psikolojik şiddete yönelik tutum puanları ile anne kabul red ölçeğinin alt boyutları arasında sıcaklık/şefkat ($r=.177$; $p<.05$), düşmanlık / saldırganlık ($r=.191$; $p<.05$), kayıtsızlık / ihmal ($r=.243$; $p<.05$) ve ayrışmamış red ($r=.167$; $p<.05$) alt boyutu ile istatistiksel olarak pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Kadının flörtte uyguladığı psikolojik şiddete yönelik tutum puanları ile baba kabul red ölçeğinin alt boyutları arasında düşmanlık/saldırganlık ($r=.129$; $p<.05$), kayıtsızlık/ihmal ($r=.201$; $p<.05$) ve ayrışmamış red ($r=.155$; $p<.05$) pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Kadının flörtte uyguladığı psikolojik şiddet ile romantik ilişkilere dair akılcı olmayan inançlar arasındaki ilişki incelendiğinde farklı düşünmek ($r=.288$; $p<.05$), cinsiyet farklılıkları ($r=.250$; $p<.05$), zihin okuma ($r=.336$; $p<.05$), fiziksel yakınlık ($r=.201$; $p<.05$),

sosyal zaman kullanımı ($r=.444$; $p<.05$) ve aşırı beklentiler ($r=.345$; $p<.05$) alt ölçekleri arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki görülmektedir. Bir diğer bağımsız değişken olan toplumsal cinsiyet rollerine yönelik tutum ile kadının flörtte uyguladığı psikolojik şiddete yönelik tutum arasındaki ilişki incelendiğinde eşitlikçi cinsiyet rolü ile ($r=-.233$; $p<.05$) kadın cinsiyet rolü ile ($r=-.237$; $p<.05$), evlilikte cinsiyet rolü ile ($r=-.334$; $p<.05$), geleneksel cinsiyet rolü ile ($r=-.414$; $p<.05$) ve erkek cinsiyet rolü ile ($r=-.328$; $p<.05$) negatif yönde istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir.

Üniversite öğrencilerinin erkeğin flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik tutum puanları ile anne kabul red ölçeğinin alt boyutları arasında sıcaklık/şefkat ($r=.172$; $p<.05$), düşmanlık / saldırganlık ($r=.140$; $p<.05$), kayıtsızlık/ihmal ($r=.213$; $p<.05$) ve ayrışmamış red ($r=.142$; $p<.05$) alt boyutu ile istatistiksel olarak pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunduğu saptanmıştır. Erkeğin flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik tutum puanları ile baba kabul red ölçeğinin alt boyutları arasında sıcaklık/şefkat ($r=.102$; $p<.05$) düşmanlık/saldırganlık ($r=.133$; $p<.05$), kayıtsızlık / ihmal ($r=.151$; $p<.05$) ve ayrışmamış red ($r=.154$; $p<.05$) puanları arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Erkeğin flörtte uyguladığı fiziksel şiddet ile romantik ilişkilere dair akılcı olmayan inançlar arasındaki ilişki incelendiğinde farklı düşünmek ($r=.270$; $p<.05$), cinsiyet farklılıkları ($r=.131$; $p<.05$), zihin okuma ($r=.105$; $p<.001$), fiziksel yakınlık ($r=.137$; $p<.05$), sosyal zaman kullanımı ($r=.347$; $p<.05$) alt ölçekleri arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki görülmektedir. Bir diğer bağımsız değişken olan toplumsal cinsiyet rollerine yönelik tutum ile erkeğin flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik tutum arasındaki ilişki incelendiğinde eşitlikçi cinsiyet rolü ile ($r=-.361$; $p<.05$) kadın cinsiyet rolü ile ($r=-.282$; $p<.05$), evlilikte cinsiyet rolü ile ($r=-.368$; $p<.05$), geleneksel cinsiyet rolü ile ($r=-.327$; $p<.05$) ve erkek cinsiyet rolü ile ($r=-.265$; $p<.05$) negatif yönde istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki vardır.

Üniversite öğrencilerinin erkeğin flörtte uyguladığı psikolojik şiddete yönelik tutum puanları ile anne kabul red ölçeğinin alt boyutları arasında sıcaklık/şefkat ($r=.196$; $p<.05$), düşmanlık / saldırganlık ($r=.163$; $p<.05$), kayıtsızlık / ihmal ($r=.218$; $p<.05$) ve ayrışmamış red ($r=.157$; $p<.05$) alt boyutu ile istatistiksel olarak pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunduğu saptanmıştır. Erkeğin flörtte uyguladığı psikolojik

şiddete yönelik tutum puanları ile baba kabul red ölçeğinin alt boyutları arasında düşmanlık/saldırganlık ($r=.171$; $p<.05$), kayıtsızlık / ihmal ($r=.184$; $p<.05$) ve ayırmamış red ($r=.172$; $p<.001$) puanları arasında pozitif yönde istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Erkeğin flörtte uyguladığı psikolojik şiddet ile romantik ilişkilere dair akılcı olmayan inançlar arasındaki ilişki incelendiğinde farklı düşünmek ($r=.251$; $p<.05$), cinsiyet farklılıkları ($r=.176$; $p<.05$), zihin okuma ($r=.223$; $p<.001$), fiziksel yakınlık ($r=.142$; $p<.05$), sosyal zaman kullanımı ($r=.512$; $p<.05$) ve aşırı beklentiler ($r=.250$; $p<.05$), alt ölçekleri arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki görülmektedir. Bir diğer bağımsız değişken olan toplumsal cinsiyet rollerine yönelik tutum ile erkeğin flörtte uyguladığı psikolojik şiddete yönelik tutum arasındaki korelasyon incelendiğinde eşitlikçi cinsiyet rolü ile ($r=-.360$; $p<.05$) kadın cinsiyet rolü ile ($r=-.348$; $p=.05$), evlilikte cinsiyet rolü ile ($r=-.496$; $p<.05$), geleneksel cinsiyet rolü ile ($r=-.524$; $p<.05$) ve erkek cinsiyet rolü ile ($r=-.396$; $p<.001$) negatif yönde istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki vardır.

4.3. Üniversite Öğrencilerinin Flörtte Şiddete Yönelik Tutum Puanlarının Anne Baba Kabul/Red, Romantik İlişkilere Dair Akılcı Olmayan İnançlar ve Toplumsal Cinsiyet Rollerine Puanlarına Göre Yordanmasına İlişkin Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde, “Üniversite Öğrencilerinin Ebeveyn Kabul Red Algıları, Romantik İlişkilere Dair Akılcı Olmayan İnançları, Toplumsal Cinsiyet Rollerine Yönelik Tutumları Flört Şiddetine Yönelik Tutumlarını anlamlı bir şekilde yordamakta mıdır?” sorusuna yanıt aranmıştır. Bu problem cümlesine yanıt bulmak için çoklu doğrusal regresyon analizi yapılmıştır. Araştırmanın bağımlı değişkeni dört farklı ölçek ile ölçüldüğü için dört ayrı çoklu doğrusal regresyon analizi yapılmıştır. Analizlere ait bulgular Tablo 7’de yer almaktadır.

Tablo 7. Üniversite öğrencilerinin Ebeveyn Kabul-Red Algısı, Romantik İlişkilere Dair Akılcı Olmayan İnançlar ve Toplumsal Cinsiyet Rollerine Yönelik Tutumlarının Kadının Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutumlarını Yordamasına İlişkin Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi Sonuçları

Değişken	B	Standart Hata	β	t	İkili r	Kısmi R	p
Sabit	2.483	.514	-	4.83			.000
Asıcaklık şefkat	.065	.074	.081	.882	.095	.043	.379
Adüşmanlık	.058	.085	.057	.682	.109	.033	.496
Akayıtsızlık ihmal	.009	.090	.009	.101	.115	.005	.920
AAyrışmamış red	-.098	.084	-.097	-1.163	.057	-.057	.246
Bsıcaklık şefkat	-.029	.066	-.042	-.436	.066	-.021	.663
Bdüşmanlık	-.014	.063	-.017	-.218	.112	-.011	.827
Bkayıtsızlık ihmal	.044	.070	.058	.630	.121	.031	.529
Bayrışmamış red	.024	.072	.028	.330	.114	.016	.742
Farklı düşünmek	-.018	.040	-.024	-.460	.181	-.023	.646
Cinsiyet fark.	.050	.028	.088	1.759	.235	.086	.079
Zihin okuma	.078	.037	.131	2.118*	.305	.103	.035
Fiziksel y.	.052	.033	.088	1.592	.265	.078	.112
Sosyalzaman	.062	.048	.075	1.288	.312	.063	.198
Aşırı beklentiler	.067	.052	.079	1.277	.277	.063	.202
Eşitlikçi Cin.	-.080	.094	-.050	-.850	-.144	-.042	.396
Kadın Cinsiyet	-.020	.062	-.020	-.321	-.221	-.016	.748
Evlilikte Cins.	-.113	.107	-.072	-1.052	-.250	-.052	.293
Geleneksel Cins.	-.086	.070	-.088	-1.216	-.272	-.060	.225
Erkek Cinsiyet	-.010	.067	-.009	-.149	-.239	-.007	.881

R= .44 R²= .20 F(19,415) = 5.315 *p < .05

Tablo 7’de görüldüğü üzere çoklu doğrusal regresyon analizine göre Ekar anne formunun alt boyutlarından sıcaklık şefkat ile kadının flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik tutum arasındaki korelasyon katsayısı .095’tir. Diğer değişkenler sabit tutulduğunda ise iki değişken arasındaki korelasyon katsayısı .043 olarak bulunmuştur. Kadının flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik tutum puanının korelasyon katsayısı Ekar Anne formunun diğer alt boyutları olan düşmanlık

saldırganlık ile .109, kayıtsızlık ihmal ile .115 ayrışmamış red ile .057 olarak bulunmuştur. Bu alt boyutlar için diğer değişkenler sabit tutulduğunda elde edilen korelasyon katsayıları sırasıyla .033, .005 ve -.057'dir. Kadının flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik tutum ile ebeveyn kabul red algısı baba formunun alt boyutları olan sıcaklık şefkat arasındaki korelasyon 0.66, düşmanlık saldırganlık boyutu ile .112, kayıtsızlık ihmal ile .121, ayrışmamış red ile .114'tür. Bu alt boyutlar için diğer değişkenler sabit tutulduğunda elde edilen korelasyon katsayıları ise sırasıyla -.021, -.011, .031 ve .016'dır.

Araştırmmanın bir diğer bağımsız değişkeni olan romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançların alt boyutları ile kadının flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik tutum arasındaki korelasyon incelendiğinde farklı düşünmek boyutu ile kffş arasındaki korelasyon katsayısı .181'dir. Diğer değişkenlerin etkisi sabit tutulduğunda korelasyon katsayısı -.023 olarak bulunmuştur. Korelasyon katsayısı diğer alt boyutlar olan cinsiyet farklılıkları için .235, zihin okuma için .305, fiziksel yakınlık için .265, sosyal zaman kullanımı için .312, aşırı beklentiler için .277'dir. Bu boyutlar için diğer değişkenlerin sabit tutulduğu korelasyon değeri sırasıyla .086, .103, .078, .063 ve .063'tür.

Toplumsal cinsiyet rollerine yönelik tutumun eşitlikçi cinsiyet rolü alt boyutu ile kadının flörtte uyguladığı fiziksel şiddet arasındaki korelasyon katsayısı -.144, diğer değişkenler sabit tutulduğunda ise -.042'dir. Kadın cinsiyet rolü ile arasındaki korelasyon katsayısı -.221, değişkenler sabit tutulduğunda -.016, evlilikte cinsiyet rolü ile arasındaki korelasyon katsayısı -.250, diğer değişkenler sabit tutulduğunda -.052, geleneksel cinsiyet rolü ile arasındaki korelasyon katsayısı -.272, diğer değişkenlerin etkisi sabit tutulduğunda -.060, erkek cinsiyet rolü ile arasındaki korelasyon katsayısı -.239, diğer değişkenler sabit tutulduğunda bu katsayı -.007'dir.

Regresyon testinin katsayılarının anlamlılığını incelendiğinde ekar anne ve ekar baba formuna ait alt boyutların kadının flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik tutumun yordanmasına dair katkısı anlamda düzeyde değildir. Anne sıcaklık şefkat, ($t=.882$; $p>.05$), annne düşmanlık saldırganlık, ($t=.682$; $p>.05$), anne kayıtsızlık ihmal ($t=.101$; $p>.05$), anne ayrışmamış red ($t=-1.163$; $p>.05$). Baba sıcaklık şefkat ($t=-.436$; $p>.05$), baba düşmanlık saldırganlık ($t=-.218$; $p>.05$), baba kayıtsızlık ihmal ($t=.630$; $p>.05$), baba ayrışmamış red ($t=.330$; $p>.05$).

Romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançlar değişkeninin zihin okuma alt boyutu ($t=2.11$; $p<.05$) puanlarının regresyon modeline katkısı istatistiksel açıdan anlamlı düzeydedir. Ancak farklı düşünmek ($t=-.46$; $p>.05$), cinsiyet farklılıkları ($t=1.76$; $p>.05$), fiziksel yakınlık ($t=1.59$; $p>.05$), sosyal zaman kullanımı ($t=1.29$; $p>.05$), aşırı beklentiler ($t=1.28$; $p>.05$) alt boyut puanlarının kadının flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik tutum puanlarını yordamadaki katkısı istatistiki olarak anlamlı düzeyde bulunmamıştır.

Toplumsal cinsiyet rollerine yönelik tutumun eşitlikçi cinsiyet rolü ($t=-.850$; $p>.05$), kadın cinsiyet rolü ($t=-.321$; $p>.05$), evlilikte cinsiyet rolü ($t=-1.052$; $p>.05$), geleneksel cinsiyet rolü ($t=-1.216$; $p>.05$) ve erkek cinsiyet rolü ($t=-.149$; $p>.05$), puanlarının modele katkısı istatistiksel açıdan anlamlı değildir.

“Ebeveyn kabul red algısı, romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançlar, toplumsal cinsiyet rollerine yönelik tutum puanları üniversite öğrencilerinin kadının flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik tutum puanlarını anlamlı bir şekilde yordamaktadır.” şeklinde kurulan regresyon modeli .000 düzeyinde anlamlıdır. ($F_{19,415} = 5.315$). Zihin okuma alt boyutu puanları kadının flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik tutum puanlarındaki değişimin %20’sini açıklamaktadır. ($R=.44$; $R^2=.20$; $p<.001$).

Regresyon modelinde bulunan değişkenlerin standardize edilmiş regresyon katsayıları olarak tanımlanan β değeri modelde tek anlamlı yordayıcı olan zihin okuma alt boyutu için incelenmiştir. Buna göre modelin en güçlü ve tek anlamlı yordayıcısı (.131) beta değeri ile zihin okuma alt boyutudur. Bu ilişkiyi açıklayan meatematiksel regresyon modeli şı şekildedir:

Kadının flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik tutum = $2.483 + .078x$
zihin okuma

Tablo 8. Üniversite öğrencilerinin Ebeveyn Kabul-Red Algısı, Romantik İlişkilere Dair Akılcı Olmayan İnançlar ve Toplumsal Cinsiyet Rollerine Yönelik Tutumlarının Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutumlarını Yordamasına İlişkin Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi Sonuçları

Değişken	B	Standart Hata	β	t	İkili r	Kısmi R	p
Sabit	2.153	.481	-	4.475	-	-	.000
Asıcaklık şefkat	.059	.069	.070	.855	.177	.042	.393
Adüşmanlıksaldırganlık	-.027	.079	-.025	-.339	.191	-.017	.734
Akayıtsızlık ihmal	.095	.085	.093	1.126	.243	.055	.261
AAyrışmamış red	-.001	.079	-.001	-.012	.167	-.001	.990
Bsıcaklık şefkat	-.130	.061	-.180	-2.117	.079	-.103	.035
Bdüşmanlıksaldırganlık	-.050	.059	-.058	-.851	.129	-.042	.395
Bkayıtsızlık ihmal	.178	.066	.223	2.712	.201	.132	.007
Bayrışmamış red	.030	.067	.034	.440	.155	.022	.660
Farklı düşünmek	.059	.037	.074	1.593	.288	.078	.112
Cinsiyet farklılıkları	.039	.027	.065	1.466	.250	.072	.143
Zihin okuma	.041	.034	.065	1.182	.336	.058	.238
Fiziksel Yakınlık	-.020	.030	-.033	-.669	.201	-.033	.504
Sosyal zaman kullanımı	.161	.045	.183	3.561	.444	.172	.000
Aşırı beklentiler	.140	.049	.157	2.864	.345	.139	.004
Eşitlikçi Cinsiyet	-.175	.088	-.104	-1.991	-.233	-.097	.047
Kadın Cinsiyet	.074	.058	.073	1.289	-.237	.063	.198
Evlilikte Cinsiyet	.009	.100	.006	.091	-.334	.004	.927
Geleneksel Cinsiyet	-.311	.066	-.302	-4.719	-.414	-.226	.000
Erkek Cinsiyet	.039	.063	.035	.624	-.328	.031	.533

$R = .61$ $R^2 = .37$ $F(19,415) = 12.590$ * $p < .05$

Tablo 8’de yer alan bilgilere göre kadının flörtte uyguladığı psikolojik şiddete yönelik tutum puanı ile ekar anne formu sıcaklık şefkat alt boyut puanı arasındaki korelasyon katsayısı .177’dir. Araştırmadaki diğer değişkenler sabit tutulduğunda bu katsayı .042 olarak bulunmuştur. Kadının flörtte uyguladığı psikolojik şiddete yönelik tutum puanı ile Ekar Anne formu düşmanlık saldırganlık puanı arasındaki

ilişki katsayısı .191, kayıtsızlık ihmal ile .243, ayrışmamış red puanı ile .167'dir. Diğer değişkenlerin sabit tutulması durumunda bu katsayılar sırasıyla -.017, .055, -.001'dir.

Ekar baba formu alt boyut puanları ile kadının flörtte uyguladığı psikolojik şiddete yönelik tutum puanları arasındaki ilişki incelendiğinde korelasyon katsayısı baba sıcaklık şefkat ile .079, baba düşmanlık saldırganlık ile .129, baba kayıtsızlık ihmal ile .201, baba ayrışmamış red ile .155'tir. Diğer bağımsız değişkenler sabit tutulup alt boyutların bağımlı değişkenle ilişkisi incelendiğinde korelasyon katsayıları sırasıyla -.103, -.042, .132 ve .022 olarak bulunmuştur.

Romantik ilişkilere dair akılcı olmayan inançlara ait puanlar ile kadının flörtte uyguladığı psikolojik şiddete yönelik tutum puanları arasındaki ilişki incelendiğinde farklı düşünmek alt boyutu ile .288, cinsiyet farklılıkları ile .250, zihin okuma ile .336, fiziksel yakınlık ile .201, sosyal zaman kullanımı ile .444, aşırı beklentiler ile .345 katsayı ile ilişkili gözlenmiştir. Bu alt boyutların her biri için diğer bağımsız değişkenler sabit tutulduğunda oluşan korelasyon katsayıları sırasıyla .078, .072, .058, -.033, .172 ve .139 olarak bulunmuştur.

Toplumsal cinsiyet rollerine yönelik tutum puanları ile kadının flörtte uyguladığı psikolojik şiddete yönelik tutum puanları incelendiğinde eşitlikçi cinsiyet rolü ile kadının flörtte uyguladığı psikolojik şiddet arasındaki korelasyon katsayısı -.233'tür. Araştırmadaki diğer bağımsız değişkenler sabit tutulduğunda bu değer -.097 olarak bulunmuştur. Kadın cinsiyet rolünden alınan puanlarla kadının flörtte uyguladığı psikolojik şiddete yönelik tutum puanları arasındaki korelasyon katsayısı -.237 iken diğer değişkenlerin sabit tutulması halinde bu katsayı .063'tür. Evlilik cinsiyet rolü ile ilişkiye bakıldığında korelasyon katsayısı -.334, geleneksel cinsiyet rolü ile ilişkiye bakıldığında katsayı -.414, erkek cinsiyet rolü ile ilişkiye bakıldığında katsayı -.328'dir. Diğer bağımsız değişkenlerin sabit tutulması durumunda bu katsayılar sırasıyla .004, -.226, .031 olarak değişmektedir.

Regresyon katsayılarının anlamlılığına ilişkin t-testi sonuçları incelendiğinde ekar anne formunda yer alan alt boyutların istatistiki açıdan anlamlı bir yordayıcı olmadığı görülmektedir. Anne sıcaklık şefkat ($t=.855$; $p>.05$), anne düşmanlık saldırganlık ($t=-.339$; $p>.05$), anne kayıtsızlık ihmal ($t=.1.126$; $p>.05$), anne ayrışmamış red ($t=-.012$; $p>.05$) puanları kadının flörtte uyguladığı psikolojik şiddet

puanlarının anlamlı bir yordayıcısı değildir. Ekar baba formu incelendiğinde baba sıcaklık şefkat alt boyutu ($t=-2.117$; $p<.001$) ve baba kayıtsızlık ihmal alt boyutu ($t=2.712$; $p<.001$), kadının flörtte uyguladığı psikolojik şiddet tutum puanlarını anlamlı bir şekilde yordamaktadır. Üniversite öğrencilerinin babalarından algılamış oldukları sıcaklık ve şefkat arttıkça kadının flörtte uyguladığı psikolojik şiddete yönelik kabul düzeyleri düşmektedir. Çocuklukta algılamış oldukları kayıtsızlık ve ihmal ise kadının flörtte uyguladığı psikolojik şiddete yönelik kabul düzeylerini yükseltmektedir.

Romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançlar değişkeninin alt boyutlarından sosyal zaman kullanımı puanları ($t=3.561$; $p<.001$) ve aşırı beklentiler puanlarının ($t=2.864$; $p<.001$) kadının flörtte uyguladığı psikolojik şiddete yönelik tutum puanlarının anlamlı bir yordayıcısı iken, farklı düşünmek ($t=1.593$; $p>.05$), cinsiyet farklılıkları ($t=1.466$; $p>.05$), zihin okuma ($t=.1.182$; $p>.05$), ve fiziksel yakınlık ($t=-.669$; $p>.05$) puanları istatistiksel açıdan anlamlı bir yordayıcı değildir.

Araştırmanın bağımsız değişkenlerinden toplumsal cinsiyet rollerine yönelik tutumun alt boyutlarından geleneksel cinsiyet rolü puanları ($t=-4.719$; $p<.001$) ve eşitlikçi cinsiyet rolü ($t=-1.1991$; $p<.001$), kadının flörtte uyguladığı psikolojik şiddete yönelik tutum puanlarının anlamlı bir yordayıcısıdır. Bu alt boyut dışındaki kadın cinsiyet rolü ($t=1.289$; $p>.05$), evlilik cinsiyet rolü ($t=.091$; $p>.05$) ve erkek cinsiyet rolü ($t=-.624$; $p>.05$) puanlarının modele katkısı istatistiksel açıdan anlamlı değildir.

“Ebeveyn kabul red algısı, romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançlar, toplumsal cinsiyet rollerine yönelik tutum puanları üniversite öğrencilerinin kadının flörtte uyguladığı psikolojik şiddete yönelik tutum puanlarını anlamlı bir şekilde yordamaktadır.” şeklinde kurulan regresyon modeli .000 düzeyinde anlamlıdır. ($F_{19,415} = 12.590$). Başka bir deyişle üniversite öğrencilerinin babalarından algılamış oldukları sıcaklık/şefkat, kayıtsızlık/ihmal puanları, sosyal zaman kullanımı, aşırı beklentiler, eşitlikçi cinsiyet rolü ve geleneksel cinsiyet rolü puanları birlikte kadının flörtte uyguladığı psikolojik şiddet puanlarının anlamlı bir yordayıcısıdır. Baba sıcaklık şefkat, baba kayıtsızlık ihmal, sosyal zaman kullanımı, aşırı beklentiler, eşitlikçi cinsiyet rolleri ve geleneksel cinsiyet rolleri puanları kadının flörtte

uyguladığı psikolojik şiddet puanlarındaki değişimin %37'sini açıklamaktadır. ($R=.61$; $R^2=.37$; $p<.001$).

Araştırmada yer alan değişkenlerin standardize edilmiş regresyon katsayıları olarak tanımlanan β değerleri incelendiğinde yordayıcı değişkenlerin yordanan değişken üzerindeki göreceli önem sırası geleneksel cinsiyet rolü (-.302), kayıtsızlık / ihmal (.223), sosyal zaman kullanımı (.183), sıcaklık / şefkat (-.180), aşırı beklentiler (.157) ve eşitlikçi cinsiyet rolleri (-.104) puanları olarak bulunmuştur. En yüksek beta değerine sahip olan geleneksel cinsiyet rolü puanları (-.302) modelin en güçlü yordayıcısı konumundadır. Beta puanı en düşük eşitlikçi cinsiyet rolleri puanı ise (-.104) modelin en zayıf yordayıcısıdır.

Çoklu doğrusal regresyon analizi sonucunda kadının flörtte uyguladığı psikolojik şiddete yönelik tutum puanları ile baba sıcaklık/şefkat, baba kayıtsızlık/ihmal, sosyal zaman kullanımı, aşırı beklentiler, eşitlikçi cinsiyet rolleri ve geleneksel cinsiyet rolleri puanları arasındaki ilişkiyi açıklayan matematiksel regresyon modeli aşağıdaki gibidir:

Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddet=2.153-.130Baba Sıcaklık/Şefkat+.178xBaba Kayıtsızlık/İhmal+.161xSosyal Zaman Kullanımı+.140xAşırı Beklentiler-.175Eşitlikçi Cinsiyet Roller-.311 Geleneksel Cinsiyet Roller şeklinde.

Tablo 9. Üniversite öğrencilerinin Ebeveyn Kabul-Red Algısı, Romantik İlişkilere Dair Akılcı Olmayan İnançlar ve Toplumsal Cinsiyet Rollerine Yönelik Tutumlarının Erkeğin Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutumlarını Yordamasına İlişkin Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi Sonuçları

Değişken	B	Standart	β	t	İkili	Kısmi	p
Sabit	2.717	.338	-	8.029	-	-	.000
Asıcaklık şefkat	.028	.049	.051	.577	.172	.028	.565
Adüşmanlıks	-.025	.056	-.036	-.442	.140	-.022	.659
Akayıtsızlık ihmal	.079	.059	.118	1.323	.213	.065	.186
AAyrışmamış red	-.006	.056	-.008	-.102	.142	-.005	.918
Bsıcaklık şefkat	-.034	.043	-.073	-.793	.102	-.039	.428
Bdüşmanlıks	-.015	.042	-.026	-.354	.133	-.017	.724
Bkayıtsızlık ihmal	.025	.046	.049	.548	.151	.027	.584
Bayrışmamış red	.033	.047	.058	.694	.154	.034	.488
Farklı düşünmek	.056	.026	.109	2.164	.270	.106	.031
Cinsiyet fark.	.023	.019	.059	1.219	.131	.060	.224
Zihin okuma	-.016	.024	-.040	-.670	.105	-.033	.503
Fiziksel Yakınlık	-.013	.021	-.033	-.625	.137	-.031	.532
Sosyal zaman	.094	.032	.163	2.935	.347	.143	.004
Aşırı beklentiler	-.008	.034	-.015	-.245	.070	-.012	.807
Eşitlikçi Cins.	-.206	.062	-.189	-3.340	-.361	-.162	.001
Kadın Cins.	-.057	.041	-.086	-1.408	-.282	-.069	.160
Evlilikte Cins.	-.048	.071	-.045	-.684	-.368	-.034	.494
Geleneksel Cins.	-.085	.046	-.128	-1.844	-.327	-.090	.066
Erkek Cins.	.031	.044	.042	.692	-.265	.034	.489

$R = .51$ $R^2 = .26$ $F(19,415) = 7.552$ * $p < .05$

Erkeğin flörtte uyguladığı fiziksel şiddet puanları ile ebeveyn kabul red puanları arasındaki korelasyon incelendiğinde anne sıcaklık şefkat alt boyutu ile .172, anne düşmanlık saldırganlık ile .140 anne kayıtsızlık ihmal ile .213, anne ayrışmamış red ile -.102 olarak bulunmuştur. Diğer değişkenler sabit tutulduğunda

bu katsayılar sırasıyla .028, -.022, .065 ve -.005'tir. Baba kabul red algısı ile erkeğin flörtte uyguladığı fiziksel şiddet arasındaki ilişki incelendiğinde sıcaklık şefkat boyutu ile arasındaki korelasyon katsayısı .102'dir. Diğer değişkenlerin etkisi sabit tutulduğunda bu değer -.039'a gerilemektedir. Düşmanlık saldırganlık ile arasındaki ilişki .133 korelasyon katsayısı ile açıklanırken diğer değişkenlerin sabit tutulması halinde bu değer -.017 olmaktadır. Kayıtsızlık ihmal boyutu ile korelasyon katsayısı .151, ayrışmamış red puanları ile .154'tür. diğer değişkenlerin sabit tutulması halinde bu değerler sırasıyla .027 ve .035 olarak bulunmaktadır.

Romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançlar ölçeğinin alt boyutlarından farklı düşünmek puanları ile erkeğin flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik tutum puanları arasındaki ikili ilişkiye dair korelasyon katsayısı .270 iken diğer değişkenlerin sabit tutulması durumunda bu katsayı .106 olarak bulunmuştur. Bu katsayı cinsiyet farklılıkları ile .131, zihin okuma ile .105, fiziksel yakınlık ile .137, sosyal zaman kullanımı ile .347, aşırı beklentiler ile .070'dir. Diğer bağımsız değişkenlerin sabit tutulması halinde korelasyon katsayıları sırasıyla .060, -.033, -.031, .143, -.012 olarak değişmektedir.

Erkeğin flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik tutum puanları ile eşitlikçi cinsiyet rolü arasındaki ilişkiye dair korelasyon katsayısı -.361, kadın cinsiyet rolü ile -.282, evlilikte cinsiyet rolü ile -.368, geleneksel cinsiyet rolü ile -.327, erkek cinsiyet rolü ile -.265'tir. Diğer değişkenlerin sabit tutulması halinde bu katsayılar -.162, -.069, -.034, -.090, .034 olarak bulunmaktadır.

Analizde yer alan regresyon katsayılarına bakıldığında ekar anne ve ekar baba formuna ait alt boyutların erkeğin flörtte uyguladığı fiziksel şiddet puanları üzerinde anlamlı bir yordayıcı olmadığı görülmektedir. Anne sıcaklık şefkat ($t=.577$; $p > .05$), anne düşmanlık saldırganlık ($t= -.442$; $p > .05$), anne kayıtsızlık ihmal ($t=1.323$; $p > .05$), anne ayrışmamış red ($t= -.102$; $p > .05$). Baba sıcaklık şefkat ($t= -.793$; $p > .05$), baba düşmanlık saldırganlık ($t= -.354$; $p > .05$), baba kayıtsızlık ihmal ($t=.548$; $p > .05$), baba ayrışmamış red ($t=.694$; $p > .05$).

Romantik ilişkilere dair akılcı olmayan inançlar alt boyutlarının regresyon katsayılarının anlamlılığına ilişkin t-testi katsayılarına bakıldığında farklı düşünmek ($t= 2.164$; $p<.001$) ve sosyal zaman kullanımı ($t= 2.935$; $p<.001$) puanlarının erkeğin flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik tutum puanlarını anlamlı bir şekilde

yordadığı görülmektedir. Cinsiyet farklılıkları ($t= 1.219$; $p> .05$), zihin okuma ($t= -.670$; $p > .05$), fiziksel yakınlık ($t= -.625$; $p< .001$) ve aşırı beklentiler ($t= -.245$ $p > .05$) puanları ise erkeğin flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik tutum puanlarının istatistiksel açıdan anlamlı bir yordayıcısı değildir.

Eşitlikçi cinsiyet rolü puanlarının ($t= -3.340$; $p < .001$) erkeğin flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik tutum puanlarını yordamasına ilişkin katkısı istatistiksel olarak anlamlı düzeyde iken kadın cinsiyet rolü ($t= -3.340$; $p > .05$), evlilikte cinsiyet rolü ($t= -1.408$; $p > .05$), geleneksel cinsiyet rolü ($t= -1.844$; $p > .05$) ve erkek cinsiyet rolü ($t= .692$; $p > .05$) puanlarının regresyon modeline katkısı istatistiksel açıdan anlamlı değildir.

“Ebeveyn kabul red algısı, romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançlar, toplumsal cinsiyet rollerine yönelik tutum puanları üniversite öğrencilerinin erkeğin flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik tutum puanlarını anlamlı bir şekilde yordamaktadır.” şeklinde kurulan regresyon modeli .000 düzeyinde anlamlıdır. ($F_{19,415} = 7.552$). Farklı düşünmek, sosyal zaman kullanımı ve eşitlikçi cinsiyet rolü puanları erkeğin flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik tutum puanlarındaki değişimin %26’sını açıklamaktadır. ($R=.51$; $R^2=.26$; $p<.001$).

Yordama modelindeki değişkenlerin regresyon katsayılarının önem sırasını belirlemek için standartlaştırılmış regresyon (beta) katsayıları incelenmiştir. Buna göre eşitlikçi cinsiyet rolü (-.189) puanları en önemli yordayıcı rolündedir. İkinci sırada sosyal zaman kullanımı puanları (.163) yer almaktadır. Modelin en zayıf yordayıcısı ise farklı düşünmek puanları (.109) olmuştur.

Regresyon analizi sonucunda farklı düşünmek, sosyal zaman kullanımı ve eşitlikçi cinsiyet rolü puanları ile erkeğin flörtte uyguladığı fiziksel şiddet puanları arasındaki ilişkiyi açıklayan matematiksel regresyon modeli şu şekildedir:

Erkeğin flörtte uyguladığı fiziksel şiddet = $2.717 + .056 \times \text{Farklı Düşünmek} + .094 \times \text{Sosyal Zaman Kullanımı} - .206 \times \text{Eşitlikçi Cinsiyet Rolü}$

Tablo 10. Üniversite öğrencilerinin Ebeveyn Kabul-Red Algısı, Romantik İlişkilere Dair Akılcı Olmayan İnançlar ve Toplumsal Cinsiyet Rollerine Yönelik Tutumlarının Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutumlarını Yordamasına İlişkin Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi Sonuçları

Değişken	B	Standart	β	t	İkili	Kısmi	p
Sabit	3.867	.399		9.692			.000
Asıcaklık şefkat	.195	.057	.254	3.401*	.195	.165	.001
Adüşmanlık	-.087	.066	-.091	-1.323	.161	-.065	.187
Akayıtsızlık	-.044	.070	-.047	-.625	.217	-.031	.532
AAyrışmamış red	.015	.065	.015	.225	.157	.011	.822
Bsıcaklık şefkat	-.143	.051	-.220	-2.822*	.078	-.137	.005
Bdüşmanlık	.015	.049	.019	.307	.169	.015	.759
Bkayıtsızlık	.131	.054	.180	2.399*	.183	.117	.017
Bayrışmamış red	.031	.056	.039	.563	.172	.028	.574
Farklı düşünmek	.011	.031	.015	.348	.251	.017	.728
Cinsiyet fark.	.015	.022	.027	.670	.174	.033	.503
Zihin okuma	-.012	.028	-.021	-.416	.222	-.020	.678
Fiziksel Yakın.	-.063	.025	-.112	-2.480*	.140	-.121	.014
Sosyal zaman	.213	.038	.266	5.660*	.510	.268	.000
Aşırı beklentiler	.088	.040	.110	2.182*	.249	.107	.030
Eşitlikçi Cins.	-.146	.073	-.096	-2.007*	-.363	-.098	.045
Kadın Cins.	.016	.048	.017	.330	-.348	.016	.741
Evlilikte Cins.	-.227	.083	-.152	-2.729*	-.496	-.133	.007
Geleneksel Cins	-.312	.055	-.334	-5.704*	-.524	-.270	.000
Erkek Cins.	.039	.052	.038	.743	-.398	.036	.458

$R = .69$ $R^2 = .47$ $F(19,415) = 19.270$ * $p < .05$

Erkeğin flörtte uyguladığı psikolojik şiddete yönelik tutum puanları ile ebeveyn kabul red algıları arasındaki ilişki incelendiğinde anne sıcaklık / şefkat boyutu ile arasındaki korelasyon katsayısı .195 olarak bulunmuştur. Diğer değişkenler sabit tutulduğunda bu katsayı .165 olmaktadır. Erkeğin flörtte uyguladığı psikolojik şiddete yönelik tutum puanlarının korelasyon katsayıları Anne düşmanlık /

saldırganlık puanları ile .161, kayıtsızlık ihmal puanları ile .217, ayrışmamış red puanları ile .157'dir. Ancak diğér değışkenler sabit tutulduğunda bu değérler anne düşmanlık / saldırganlık için -.065, kayıtsızlık ihmal için -.031, ayrışmamış red için .011 olmaktadır.

Erkeğın flörtte uyguladığı psikolojik şiddete yönelik tutum puanları ile baba sıcaklık şefkat puanları arasındaki korelasyon katsayısı .078, düşmanlık saldırganlık ile .169, kayıtsızlık / ihmal ile .183, ayrışmamış red ile .172'dir. Modeldeki diğér bağımsız değışkenlerin etkisi sabit tutulduğunda bu katsayılar -.137, .015, .117, .028 olarak değışmektedir.

Erkeğın flörtte uyguladığı psikolojik şiddete yönelik tutum puanlarının korelasyon katsayıları farklı düşünmek puanları ile .251, cinsiyet farklılıkları ile .174, zihin okuma ile .222, fiziksel yakınlık ile .140, sosyal zaman kullanımı ile .510 ve aşırı beklentiler puanları ile .249 olarak bulunmuştur. Diğér katsayıların sabit tutulması halinde oluşan kısmi korelasyon katsayıları ise sırasıyla .017, .033, -.020, -.121, .268 ve .107'dir.

Erkeğın flörtte uyguladığı psikolojik şiddete yönelik tutum puanlarının korelasyon katsayıları eşitlikçi cinsiyet rolleri puanları ile -.363, kadın cinsiyet rolü ile -.348, evlilikte cinsiyet rolü ile -.496, geleneksel cinsiyet rolü ile -.524, erkek cinsiyet rolü ile -.398 olarak bulunmuştur. Diğér katsayıların sabit tutulması halinde oluşan kısmi korelasyon katsayıları ise sırasıyla -.098, .016, -.133, -.270 ve .036'dır.

Regresyon katsayılarının anlamlılığına ilişkin t testi sonuçları incelendiğinde anne sıcaklık/ şefkat puanları ($t= 2.164; p < .001$), baba sıcaklık / şefkat puanları ($t= -2.822; p < .001$), baba kayıtsızlık/ ihmal puanları ($t= 2.399; p < .001$) erkeğın flörtte uyguladığı psikolojik şiddete yönelik tutum puanlarının anlamlı bir yordayıcısıdır. Ancak anne düşmanlık /saldırganlık ($t= -.1.323; p > .05$), anne kayıtsızlık / ihmal ($t= -.625; p > .05$), anne ayrışmamış red ($t= .225; p > .05$) baba düşmanlık / saldırganlık ($t= .307; p > .05$), baba ayrışmamış red ($t= .563; p > .05$) puanlarının erkeğın flörtte uyguladığı psikolojik şiddete yönelik tutum puanlarını yordamadaki katkısı istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde değildir.

Fiziksel yakınlık ($t=-2.480; p < .001$), sosyal zaman kullanımı ($t= 5.660; p < .001$), aşırı beklentiler ($t= 2.182; p < .001$) puanlarının erkeğın flörtte uyguladığı

psikolojik şiddete yönelik tutum puanlarını yordamadaki katkısı istatistiksel açıdan anlamlıdır. Ancak farklı düşünmek ($t = .348$; $p > .05$), cinsiyet farklılıkları ($t = .670$; $p > .05$) ve zihin okuma ($t = -.416$; $p > .05$) puanları erkeğin flörtte uyguladığı psikolojik şiddete yönelik tutum puanlarının anlamlı bir yordayıcısı değildir. Eşitlikçi cinsiyet rolü ($t = -2.007$; $p < .001$), evlilik cinsiyet rolü ($t = -2.729$; $p < .001$), geleneksel cinsiyet rolü ($t = -5.704$; $p < .001$) puanlarının erkeğin flörtte uyguladığı psikolojik şiddete yönelik tutum puanlarını yordamadaki katkısı istatistiksel açıdan anlamlı iken kadın cinsiyet rolü ($t = .330$; $p > .05$) ve erkek cinsiyet rolü ($t = .743$; $p > .05$) puanları erkeğin flörtte uyguladığı psikolojik şiddete yönelik tutum puanlarının anlamlı bir yordayıcısı değildir.

“Ebeveyn kabul red algısı, romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançlar, toplumsal cinsiyet rollerine yönelik tutum puanları üniversite öğrencilerinin erkeğin flörtte uyguladığı psikolojik şiddete yönelik tutum puanlarını anlamlı bir şekilde yordamaktadır.” şeklinde kurulan regresyon modeli .000 düzeyinde anlamlıdır. ($F_{19,415} = 19.270$). Anne sıcaklık/şefkat, baba sıcaklık / şefkat, baba kayıtsızlık / ihmal, fiziksel yakınlık, sosyal zaman kullanımı, aşırı beklentiler, eşitlikçi cinsiyet rolü, evlilik cinsiyet rolü, geleneksel cinsiyet rolü puanları erkeğin flörtte uyguladığı psikolojik şiddete yönelik tutum puanlarındaki toplam varyansın %47’sini açıklamaktadır. ($R = .69$; $R^2 = .47$; $p < .001$).

Regresyon modelinde bulunan değişkenlere ait β değerleri incelendiğinde yordayıcı değişkenlerin erkeğin flörtte uyguladığı psikolojik şiddete yönelik tutum üzerindeki göreceli önem sırası geleneksel cinsiyet rolü (-.334), sosyal zaman kullanımı (-.266), anne sıcaklık/şefkat (.254), baba sıcaklık/şefkat (-.220), baba kayıtsızlık/ihmal (.180), evlilik cinsiyet rolü (.152), fiziksel yakınlık (-.112), aşırı beklentiler (.110) ve eşitlikçi cinsiyet rolü (-.096) şeklindedir. Geleneksel cinsiyet rolü (-.334) modeldeki en önemli yordayıcı konumundadır.

Eşitlikçi cinsiyet rolü (-.096) ise regresyon modelindeki en az öneme sahip olan yordayıcı değişkendir. Dolayısıyla erkeğin flörtte uyguladığı psikolojik şiddete yönelik tutum puanlarını yordama gücü bakımından en etkili değişken geleneksel cinsiyet rolü, en az etkiye sahip değişken ise eşitlikçi cinsiyet rolü puanlarıdır.

Çoklu doğrusal regresyon analizi sonucunda anne sıcaklık / şefkat, baba sıcaklık/şefkat, baba kayıtsızlık / ihmal, fiziksel yakınlık, sosyal zaman kullanımı, aşırı beklentiler, eşitlikçi cinsiyet rolü, evlilik cinsiyet rolü ve geleneksel cinsiyet rolü puanları ile erkeğin flörtte uyguladığı psikolojik şiddet puanları arasındaki ilişkiyi açıklayan matematiksel regresyon modeli şu şekildedir.

Erkeğin flörtte uyguladığı psikolojik şiddete yönelik tutum = $3.867 + .195 \times$ Anne Sıcaklık/Şefkat $-.143 \times$ Baba Sıcaklık/Şefkat $+ .131 \times$ Baba Kayıtsızlık /İhmal $-.063 \times$ Fiziksel Yakınlık $+ .213 \times$ Sosyal Zaman Kullanımı $+ .088 \times$ Aşırı Beklentiler $-.146 \times$ Eşitlikçi Cinsiyet Rolü $-.227 \times$ Evlilik Cinsiyet Rolü $-.312 \times$ Geleneksel Cinsiyet Rolü şeklindedir.

Özetle, çoklu doğrusal regresyon analizi sonuçlarına bakıldığında, zihin okuma alt boyutu kadının flörtte uyguladığı fiziksel şiddeti; baba sıcaklık/şefkat, baba kayıtsızlık/ihmal, sosyal zaman kullanımı, aşırı beklentiler, eşitlikçi cinsiyet rolü, geleneksel cinsiyet rolleri puanları kadının flörtte uyguladığı psikolojik şiddeti; farklı düşünmek, sosyal zaman kullanımı, eşitlikçi cinsiyet rolü erkeğin flörtte uyguladığı fiziksel şiddeti; anne sıcaklık/şefkat, baba sıcaklık/şefkat, baba kayıtsızlık/ihmal, fiziksel yakınlık, sosyal zaman kullanımı, aşırı beklentiler, eşitlikçi cinsiyet rolü, evlilik cinsiyet rolü, geleneksel cinsiyet rolü erkeğin flörtte uyguladığı psikolojik şiddeti anlamlı düzeyde yordamaktadır.

Araştırmanın bağımlı değişkeni olan flört şiddeti tutumları dört alt ölçekle incelenmiş dört ayrı regresyon analizi yapılmıştır. Araştırmanın bağımsız değişkenlerin ait alt boyutların bağımlı değişkenin alt boyutları üzerindeki yordayıcılık etkisi özet tabloda sunulmuştur. Yordama ilişkisini gösteren durum ve yordayıcı değişkenlere ait β değerleri özet olarak tablo 11’de gösterilmiştir.

Tablo 11. *KFFŞ, KFPŞ, EFFŞ ve EFPŞ'yi yordayan değişkenler ve değişkenlere ait β değerleri*

Değişkenler	KFFŞ	KFPŞ	EFFŞ	EFPŞ
Anne sıcaklık şefkat				.254*
Baba sıcaklık şefkat		-.180*		-.220*
Baba kayıtsızlık ihmal		.223*		.180*
Farklı düşünmek			.109*	
Zihin okuma	.131*			
Fiziksel yakınlık				-.112*
Sosyal zaman k.		.183*	.163*	.266*
Aşırı beklentiler		.157*		.110*
Eşitlikçi cinsiyet		-.104*	-.189*	-.096*
Evlilikte cinsiyet				-.152*
Geleneksel cinsiyet		-.302*		-.334*

*p < .05

Zihin okuma puanları kadının flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik tutumdaki değişimin %20'sini açıklamaktadır. Baba sıcaklık/şefkat, baba kayıtsızlık/ihmal, sosyal zaman kullanımı, aşırı beklentiler, eşitlikçi cinsiyet rolü ve geleneksel cinsiyet rolü kadının flörtte uyguladığı psikolojik şiddeti anlamlı düzeyde yordamaktadır. Yordama modelinde bağımsız değişkenler bağımlı değişkenin %37'sini açıklamaktadır. Farklı düşünmek, sosyal zaman kullanımı ve eşitlikçi cinsiyet rolü puanları ise erkeğin flörtte uyguladığı fiziksel şiddet tutum varyansının %26'sını açıklamaktadır. Anne sıcaklık/şefkat, baba sıcaklık/şefkat, baba kayıtsızlık/ihmal, fiziksel yakınlık, sosyal zaman kullanımı, aşırı beklentiler, eşitlikçi cinsiyet rolü, evlilik cinsiyet rolü, geleneksel cinsiyet rolü puanları erkeğin flörtte uyguladığı psikolojik şiddet puanlarındaki değişimin %47'sini açıklamaktadır.

Araştırmanın bu bölümünde çoklu doğrusal regresyon analizi sonuçlarına yer verilmiştir. Devam eden bölümde üniversite öğrencilerinin flört şiddetine yönelik tutumları sosyodemografik özelliklerine göre incelenmiştir.

Tablo 12. Üniversite Öğrencilerinin Flört Şiddetine (Kadının Flörte Uyguladığı Fiziksel Şiddet, Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddet, Erkeğin Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddet, Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddet) Yönelik Tutumlarının Cinsiyete Göre Farklılaşmasına İlişkin t Testi Analizi

			N	$\bar{x}$	Ss	sd	T	p
KFFŞ	Cinsiyet	Kadın	277	1.95	.58	432	-2.87	.004
		Erkek	157	2.12	.60			
KFPŞ	Cinsiyet	Kadın	277	1.73	.60	432	-4.86	.000
		Erkek	157	2.03	.64			
EFFŞ	Cinsiyet	Kadın	277	1.28	.35	432	-5.10	.000
		Erkek	157	1.48	.46			
EFPŞ	Cinsiyet	Kadın	277	1.56	.50	432	-7.16	.000
		Erkek	157	1.95	.60			

Üniversite öğrencilerinin flört şiddetine yönelik tutumlarının (Kadının Flörte Uyguladığı Fiziksel Şiddet, Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddet, Erkeğin Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddet, Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddet) cinsiyete bağlı olarak farklılaşmasına yönelik t testi analizi yapılmıştır. Analiz sonuçlarına göre kadının flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik tutum, cinsiyete göre anlamlı bir fark göstermektedir. $t(432)=-2.87$, $p<0.01$. Kadın öğrencilerin kadının flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik tutum ölçeğinden aldıkları puanların ortalamasının ($\bar{x}=1.95$) erkek öğrencilerin puan ortalamasına göre ($\bar{x}=2.12$) daha düşük olduğu görülmektedir. Buna göre kadın öğrencilerin kadının flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik kabul düzeyleri erkek öğrencilere göre daha düşüktür. Kadının flörtte uyguladığı psikolojik şiddete yönelik tutumda cinsiyete göre anlamlı bir farklılaşma söz konusudur. $t(432)=-4.86$, $p<0.01$ Erkek öğrencilerin kadının flörtte uyguladığı psikolojik şiddete yönelik kabul düzeyleri ($\bar{x}=2.03$), kadın öğrencilere göre ($\bar{x}=1.23$) daha yüksektir.

Erkeğin flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik tutum cinsiyetler açısından karşılaştırıldığında anlamlı bir fark görülmektedir. $t(432)=-5.10$, $p<0.01$ Diğer şiddet türlerinde olduğu gibi erkeğin uygulamış olduğu fiziksel şiddete yönelik kabul düzeyi erkek öğrencilerde ($\bar{x}=1.48$) kadın öğrencilere göre ($\bar{x}=1.28$), daha yüksek bulunmuştur. Erkeğin flörtte uyguladığı psikolojik şiddete yönelik tutum puanları cinsiyete göre incelendiğinde iki cinsiyet arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark vardır. $t(432)=-7.16$, $p<0.01$. Buna göre erkek öğrencilerin erkeğin flörtte uyguladığı

psikolojik şiddete yönelik tutum puan ortalamaları ($\bar{x}=1.95$) kadın öğrencilerin puan ortalamalarına göre ($\bar{x}=1.95$) daha yüksektir. Kadın öğrencilerin erkeğin flörtte uyguladığı psikolojik şiddete yönelik kabul düzeylerinin daha düşük olduğu görülmektedir.

Tablo 13. Üniversite Öğrencilerinin Flört Şiddetine (Kadının Flörte Uyguladığı Fiziksel Şiddet, Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddet, Erkeğin Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddet, Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddet) Yönelik Tutumlarının Sosyoekonomik Düzeye Göre Farklılaşmasına Yönelik Tek Yönlü Varyans Analizi

	Varyans Kaynağı	KT	Sd	KO	f	Sig
KFFŞ	Gruplar Arası	3.007	3	1.002	2.87	.036
	Gruplar içi	150.673	431	.350		
	Toplam	153.680	434			
KFPŞ	Gruplar Arası	1.246	3	.415	1.058	.367
	Gruplar içi	169.167	431	.392		
	Toplam	170.413	434			
EFFŞ	Gruplar Arası	.812	3	.271	1.638	.180
	Toplam	72.004	434			
EFPŞ	Gruplar Arası	1.280	3	.427	1.326	.265

$p < .05$

Tablo 13'e göre üniversite öğrencilerinin kadının flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik tutumları sosyoekonomik düzeye göre anlamlı bir fark göstermektedir. [$F(3-431)=2.87$, $p<.05$]. Flört şiddetinin diğer boyutları ile sosyoekonomik düzey arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark bulunmamaktadır. Kadının flörtte uyguladığı fiziksel şiddetle sosyoekonomik düzey arasındaki farkın kaynağını bulmak için LSD testi yapılmıştır. Bu analiz sonucunda sosyoekonomik düzeyi düşük olan öğrencilerin ($\bar{x}=2.22$) kadının flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik kabul düzeylerinin sosyoekonomik düzeyi orta seviyede ($\bar{x}=1.98$) ve yüksek seviyede ($\bar{x}=1.97$) olan öğrencilere göre anlamlı derecede yüksek olduğu bulunmuştur.

Tablo 14. Üniversite Öğrencilerinin Flört Şiddetine (Kadının Flörte Uyguladığı Fiziksel Şiddet, Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddet, Erkeğin Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddet, Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddet) Yönelik Tutumlarının Yerleşim Yerlerine Göre Farklılaşmasına Yönelik Tek Yönlü Varyans Analizi

	Varyans Kaynağı	KT	Sd	KO	f	Sig
KFFŞ	Gruplar Arası	2.915	3	.972	2.78	.041
	Gruplar içi	150.765	431	.350		
	Toplam	153.680	434			
KFPŞ	Gruplar Arası	2.413	3	.804	2.064	.104
	Gruplar içi	167.999	431	.390		
	Toplam	170.413	434			
EFFŞ	Gruplar Arası	2.032	3	.677	4.171	.006
	Toplam	72.004	434			
EFPŞ	Gruplar Arası	1.236	3	.412	1.280	.281

p < .05

Tablo 14'e göre üniversite öğrencilerinin kadının flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik tutum puanları [$F(3-431) = 2.78, p < .05$] ve erkeğin flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik tutum puanları [$F(3-431) = 2.81, p < .05$] yaşamlarının büyük çoğunluğunu geçirdikleri yerleşim yerine göre anlamlı bir şekilde farklılık göstermektedir. Kadının flörtte uyguladığı psikolojik şiddet ve erkeğin flörtte uyguladığı fiziksel şiddet puanlarında anlamlı bir fark görülmemektedir. Kadının flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik kabul düzeyi ile yerleşim yerleri arasındaki farkın kaynağını bulmak için Bonferroni testi yapılmıştır. Bu testin sonucunda köyde yaşayan üniversite öğrencilerinin kadının flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik tutum puan ortalamalarının ($\bar{x} = 2.29$) büyükşehir/ metropolde yaşayan öğrencilere göre ($\bar{x} = 1.94$) anlamlı düzeyde yüksek olduğu görülmektedir. Yerleşim yeri köy olan üniversite öğrencilerinin yerleşim yeri büyükşehir/ metropol olan öğrencilere göre kadının flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik kabul düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmektedir.

Erkeğin flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik tutum puanları ile yerleşim yeri arasındaki farkın kaynağını bulmak için Bonferroni testi uygulanmıştır. Yerleşim yeri köy olan üniversite öğrencilerinin erkeğin flörtte uyguladığı fiziksel

şiddete yönelik tutum puan ortalamalarının ($\bar{x}=1.57$) yerleşim yeri ilçe/ kasaba olan üniversite öğrencilerine göre ($\bar{x}=1.27$) daha yüksek olduğu görülmektedir. Buna göre yaşamının büyük bir kısmını köyde geçirmiş olan üniversite öğrencilerinin erkeğin flörtte uyguladığı fiziksel şiddeti kabul düzeyi ilçe/kasabada geçirmiş üniversite öğrencilerine göre daha yüksektir.

Özetle, tüm flört şiddeti tutumları cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır. Bu farkta erkeklerin flört şiddeti tutum puanlarının kadınlara göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Sosyoekonomik düzey yalnızca kadının flörtte uyguladığı fiziksel şiddet üzerinde anlamlı bir fark yaratmaktadır. Sosyoekonomik düzeyi düşük olan üniversite öğrencilerinin sosyoekonomik düzeyi orta ve yüksek olanlara göre kadının flörtte uyguladığı fiziksel şiddeti daha fazla kabul ettiği görülmüştür. Yerleşim birimi ise kadının ve erkeğin flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik tutum puanlarında anlamlı bir fark yaratmaktadır. Buna göre yerleşim birimi köy olan üniversite öğrencileri yerleşim birimi büyükşehir/metropol olanlara göre kadının flörtte uyguladığı fiziksel şiddete daha olumlu bakmaktadır. Benzer biçimde yerleşim birimi köy olan üniversite öğrencilerinin yerleşim birimi ilçe/kasaba olan öğrencilere göre erkeğin flörtte uyguladığı fiziksel şiddet puanları anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur.

BÖLÜM V

SONUÇ TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Araştırmanın bu bölümünde üniversite öğrencilerinin anne baba kabul/red (sıcaklık/şefkat, düşmanlık/saldırganlık, kayıtsızlık/ihmal, ayrışmamış red) algılarının, romantik ilişkilere dair akılcı olmayan inançlarının (farklı düşünmek, cinsiyet farklılıkları, fiziksel yakınlık, zihin okuma, sosyal zaman kullanımı, aşırı beklentiler) ve toplumsal cinsiyet rolleri (eşitlikçi cinsiyet rolü, kadın cinsiyet rolü, evlilik cinsiyet rolü, geleneksel cinsiyet rolü, erkek cinsiyet rolü) düzeylerinin flört şiddeti tutumlarını yordama gücü ve flört şiddetine yönelik tutumların katılımcıların sosyodemografik özelliklerine göre değişimi incelenmiş, sonuçlar ilgili literatür kapsamında tartışılıp yorumlanmış, araştırmanın sonuçları doğrultusunda yapılacak araştırmalar ve uygulayıcılar için önerilerde bulunulmuştur. Tartışma akışı bulguların sırasına göre aktarılmaktadır.

Araştırma bulgularına bakıldığında;

- Baba sıcaklık şefkat alt boyutu kadının flörtte uyguladığı psikolojik şiddete yönelik tutumu negatif yönde
- Baba kayıtsızlık/ihmal alt boyutu kadının flörtte uyguladığı psikolojik şiddete yönelik tutumu pozitif yönde
- Anne sıcaklık/şefkat alt boyutu erkeğin flörtte uyguladığı psikolojik şiddete yönelik tutumu pozitif yönde
- Baba sıcaklık/şefkat alt boyutu erkeğin flörtte uyguladığı psikolojik şiddete yönelik tutumu negatif yönde
- Zihin okuma alt boyutu kadının flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik tutumu pozitif yönde
- Sosyal zaman kullanımı alt boyutu kadının flörtte uyguladığı psikolojik şiddete yönelik tutumu pozitif yönde
- Aşırı beklentiler alt boyutu kadının flörtte uyguladığı psikolojik şiddete yönelik tutumu pozitif yönde
- Farklı düşünmek alt boyutu erkeğin flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik tutumu pozitif yönde
- Sosyal zaman kullanımı alt boyutu erkeğin flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik tutumu pozitif yönde

- Fiziksel yakınlık alt boyutu erkeğin flörtte uyguladığı psikolojik şiddete yönelik tutumu negatif yönde
- Sosyal zaman kullanımı alt boyutu erkeğin flörtte uyguladığı psikolojik şiddete yönelik tutumu pozitif yönde
- Aşırı beklentiler alt boyutu erkeğin flörtte uyguladığı psikolojik şiddete yönelik tutumu pozitif yönde
- Eşitlikçi cinsiyet rolü alt boyutu kadının flörtte uyguladığı psikolojik şiddete yönelik tutumu negatif yönde
- Geleneksel cinsiyet rolü alt boyutu kadının flörtte uyguladığı psikolojik şiddete yönelik tutumu negatif yönde
- Eşitlikçi cinsiyet rolü alt boyutu erkeğin flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik tutumu negatif yönde
- Eşitlikçi cinsiyet rolü alt boyutu erkeğin flörtte uyguladığı psikolojik şiddete yönelik tutumu negatif yönde
- Evlilik cinsiyet rolü alt boyutu erkeğin flörtte uyguladığı psikolojik şiddete yönelik tutumu negatif yönde
- Geleneksel cinsiyet rolü alt boyutu erkeğin flörtte uyguladığı psikolojik şiddete yönelik tutumu negatif yönde yordamaktadır.
- Anne sıcaklık/şefkat, anne düşmanlık/saldırganlık, anne kayıtsızlık/ihmal, anne ayrışmamış red, baba sıcaklık/şefkat, baba düşmanlık/saldırganlık, baba kayıtsızlık/ihmal, baba ayrışmamış red; farklı düşünmek, cinsiyet farklılıkları, sosyal zaman kullanımı, aşırı beklentiler, fiziksel yakınlık; geleneksel cinsiyet rolü, eşitlikçi cinsiyet rolü, kadın cinsiyet rolü, evlilik cinsiyet rolü, erkek cinsiyet rolü alt boyutları kadının flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik tutumu yordamamaktadır.
- Anne sıcaklık/şefkat, anne düşmanlık/saldırganlık, anne kayıtsızlık/ihmal, anne ayrışmamış red, baba düşmanlık/saldırganlık, baba ayrışmamış red, farklı düşünmek, cinsiyet farklılıkları, fiziksel yakınlık, zihin okuma, kadın cinsiyet rolü, evlilik cinsiyet rolü, erkek cinsiyet rolü alt boyutları kadının flörtte uyguladığı psikolojik şiddete yönelik tutumu anlamlı bir biçimde yordamamaktadır.

- Anne sıcaklık/şefkat, anne düşmanlık/saldırganlık, anne kayıtsızlık/ihtmal, anne ayrışmamış red, baba sıcaklık/şefkat, baba düşmanlık/saldırganlık, baba kayıtsızlık/ihtmal, baba ayrışmamış red; cinsiyet farklılıkları, zihin okuma, fiziksel yakınlık, aşırı beklentiler; geleneksel cinsiyet rolü, kadın cinsiyet rolü, evlilik cinsiyet rolü, erkek cinsiyet rolü alt boyutları erkeğin flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik tutumun anlamlı bir yordayıcısı değildir.
- Zihin okuma puanları kadının flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik tutumdaki değişimin %20'sini açıklamaktadır. Baba sıcaklık/şefkat, baba kayıtsızlık/ihtmal, sosyal zaman kullanımı, aşırı beklentiler, eşitlikçi cinsiyet rolü ve geleneksel cinsiyet rolü kadının flörtte uyguladığı psikolojik şiddeti anlamlı düzeyde yordamaktadır. Yordama modelinde bağımsız değişkenler bağımlı değişkenin %37'sini açıklamaktadır. Farklı düşünmek, sosyal zaman kullanımı ve eşitlikçi cinsiyet rolü puanları ise erkeğin flörtte uyguladığı fiziksel şiddet tutum varyansının %26'sını açıklamaktadır. Anne sıcaklık/şefkat, baba sıcaklık/şefkat, baba kayıtsızlık/ihtmal, fiziksel yakınlık, sosyal zaman kullanımı, aşırı beklentiler, eşitlikçi cinsiyet rolü, evlilik cinsiyet rolü, geleneksel cinsiyet rolü puanları erkeğin flörtte uyguladığı psikolojik şiddet puanlarındaki değişimin %47'sini açıklamaktadır.
- Anne düşmanlık/saldırganlık, anne kayıtsızlık/ihtmal, anne ayrışmamış red, baba düşmanlık/saldırganlık, baba ayrışmamış red, farklı düşünmek, cinsiyet farklılıkları, zihin okuma, kadın cinsiyet rolü, erkek cinsiyet rolü alt boyutları erkeğin flörtte uyguladığı psikolojik şiddete yönelik tutumları anlamlı olarak yordamamaktadır.
- Üniversite öğrencilerinin kadının flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik tutum puanları, kadının flörtte uyguladığı psikolojik şiddete yönelik tutum puanları, erkeğin flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik tutum puanları, erkeğin flörtte uyguladığı psikolojik şiddete yönelik tutum puanları cinsiyete göre anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır. Bu farka göre erkeklerin flört şiddetine yönelik tutum puanları kadınlara göre

- anlamlı ölçüde daha yüksektir. Bu da flört şiddetine yönelik kabul düzeylerinin daha yüksek olduğunu gösterir.
- Üniversite öğrencilerinin kadının flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik tutumları sosyoekonomik düzeye göre anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır. Diğer flört şiddeti puanları sosyoekonomik düzeye göre fark göstermemektedir. Sosyoekonomik düzeyi düşük olan üniversite öğrencilerinin kadının flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik tutum puanları sosyoekonomik düzeyi orta ve yüksek seviye olan öğrencilere göre anlamlı biçimde daha yüksek olduğu görülmüştür. Bir başka deyişle sosyoekonomik düzeyi düşük olan üniversite öğrencilere kadının flörtte uyguladığı fiziksel şiddeti sosyoekonomik düzeyi orta ve yüksek olan öğrencilere göre daha fazla kabul etmektedir.
- Üniversite öğrencilerinin kadının flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik tutumları ve erkeğin flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik tutum puanları yerleşim birimlerine göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır. Yerleşim yeri köy olan öğrenciler kadının flörtte uyguladığı fiziksel şiddeti yerleşim yeri büyükşehir/metropol olan üniversite öğrencilerine göre daha fazla kabul etmektedir. Yerleşim yeri köy olan üniversite öğrencilerinin erkeğin flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik kabul düzeyleri yerleşim yeri ilçe/kasaba olan üniversite öğrencilerine göre anlamlı düzeyde daha yüksektir.

5.1. Üniversite Öğrencilerinin Flört Şiddeti Puanlarının Yordanmasına İlişkin Bulguların Tartışılması ve Yorumu

Bu araştırmada Ebeveyn Kabul Red Algısı (Anne-Baba), Romantik İlişkilerde Akılcı Olmayan İnançlar, Toplumsal Cinsiyet Rollerine Yönelik Tutum puanları çoklu doğrusal regresyon analizi enter yöntemiyle aynı anda analize sokulmuştur. Flört şiddeti puanları, kadının flörtte uyguladığı fiziksel şiddet, kadının flörtte uyguladığı psikolojik şiddet, erkeğin flörtte uyguladığı fiziksel şiddet, erkeğin flörtte uyguladığı psikolojik şiddet puanları olmak üzere 4 ayrı çoklu doğrusal regresyon analizi ile incelenmiştir.

Zihin okuma puanları kadının flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik tutumdaki değişimin %20'sini açıklarken, baba sıcaklık/şefkat, baba kayıtsızlık/ihmal, sosyal zaman kullanımı, aşırı beklentiler, eşitlikçi cinsiyet rolleri ve geleneksel cinsiyet rolü puanları kadının flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik tutumdaki değişimin %37'sini açıklamaktadır. Erkeğin flörtte uyguladığı fiziksel şiddetin farklı düşünmek, sosyal zaman kullanımı ve eşitlik cinsiyet rolü puanları tarafından yordandığı, bu dalt boyut puanlarının erkeğin flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik tutumdaki değişimin %26'sını açıkladığı görülmüştür. Erkeğin flörtte uyguladığı psikolojik şiddetin anne sıcaklık/şefkat, baba sıcaklık/şefkat, baba kayıtsızlık/ihmal, fiziksel yakınlık, sosyal zaman kullanımı, aşırı beklentiler, eşitlikçi cinsiyet rolü, evlilik cinsiyet rolü ve geleneksel cinsiyet rolü puanları tarafından anlamlı düzeyde yordandığı görülmüştür. İlgili alt boyutlar erkeğin flörtte uyguladığı psikolojik şiddete yönelik tutumdaki toplam varyansın %47'sini açıklamaktadır.

Bu bölümde araştırmanın bağımsız değişkenleri olan ebeveyn kabul red algısı, romantik ilişkilere dair akılcı olmayan inançlar ve toplumsal cinsiyet rollerine yönelik tutumun flört şiddeti tutumlarını yordamasına yönelik bulguların ve sosyodemografik özelliklere göre flört şiddetine yönelik tutumların tartışılmasına ve yorumlanmasına yer verilmiştir.

5.2. Ebeveyn Kabul/ Red Değişkeninin Flört Şiddetine Yönelik Tutumları Yordamasına İlişkin Bulguların Tartışılması ve Yorumlanması

Zorlayıcı çocukluk yaşantılarının bireyin yetişkinlik döneminde işlevsel ve psikolojik açıdan sağlam bir yaşantı geçirmesini güçleştirdiği bilimsel araştırmalarda sıklıkla yer almaktadır. Dünya Sağlık Örgütü (WHO) yetişkinlikteki

psikopatolojilerin pek çoğunun çocukluk çağı zorlayıcı yaşantılarıyla ilgili olduğunu ifade etmektedir. Çocuğun ruhsal sağlığında en önemli yere sahip unsurlardan biri olan ebeveyn ilişkisi kişinin yetişkinlikteki romantik ilişkileriyle yakından ilgilidir. Bireyin ebeveynleriyle kurduğu ilişkideki dinamikleri, algıladığı kabulü ve reddi anlamak bugünkü ruh sağlığının anlaşılmasında kritik bir yere sahip olacaktır (Dedeler, Akün ve Batıgün, 2017).

Ebeveyn kabul red kuramı günümüzde 60 farklı ülkede araştırmalarının sürdürüldüğü bir kuramdır. Bu araştırmaların ortak sonuçları derlendiğinde yeryüzünde yaşayan çocukların yaklaşık dörtte biri kadarının ebeveynleri tarafından reddedildiğini algıladığı görülmektedir (Rohner ve Britner, 2002; Rohner, Khaleque ve Cournoyer, 2005). Çocuklukta algılanan bu reddin yetişkin yaşamında yakın ilişkilerde etkisi göz ardı edilemez. Çocukluk çağı yaşantılarının çoğunlukla bakım veren kişi ile çocuk arasındaki ilişkiye bakılarak araştırıldığı çalışmalarda bu kişi yüksek oranda anne olmaktadır. Ebeveyn kabul red kuramında hem anne hem de babadan algılanan kabul ve reddin ayrıca ele alınması bireylerin yakın ilişki dinamiklerinin anlaşılmasında önemlidir.

Bu araştırma kapsamında üniversite öğrencilerinin ebeveyn kabul-red algılarının kadının flörtte uyguladığı fiziksel şiddet üzerinde yordayıcılık rolünün bulunmadığı görülmektedir. Baba sıcaklık/şefkat ve baba kayıtsızlık/ihtimal boyutlarının kadının flörtte uyguladığı psikolojik şiddeti anlamlı düzeyde yordadığı, alt boyutların erkeğin flörtte uyguladığı fiziksel şiddeti yordamadığı, anne sıcaklık/şefkat baba sıcaklık/şefkat baba kayıtsızlık/ihtimal puanlarının ise erkeğin flörtte uyguladığı psikolojik şiddeti anlamlı bir şekilde yordadığı görülmektedir.

Araştırmada anne baba kabul reddinin kadının flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik tutumu ve erkeğin flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik tutumu anlamlı bir şekilde yordamadığı görülmektedir. Araştırma katılımcılarının ölçek sorularını cevaplandırmada sosyal kabul kaygısı nedeniyle doğru cevabı vermeme olasılığının fiziksel şiddete yönelik tutum ölçeğindeki maddelerde daha fazla olacağı düşünülmektedir. Toplumda kadının veya erkeğin flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik farkındalık seviyesi psikolojik şiddete kıyasla daha yüksektir. Kadının flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik tutum ile erkeğin flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik tutum puanları en düşük iki ortalamaya sahip ölçeklerdir. Flörtte

fiziksel şiddete maruz kalan veya fiziksel şiddete başvuran bireyler bu durumun toplum tarafından kabul edilmeyeceğini düşünerek ölçeğe yanlı cevaplar vermiş olabilir.

Kadının flörtte uyguladığı psikolojik şiddete yönelik tutum üzerinde baba sıcaklık/şefkat ve baba kayıtsızlık/ihmal puanlarının yordayıcısı etkisi anlamlı bulunmuştur. Buna göre baba sıcaklık/şefkat puanları kadının flörtte uyguladığı psikolojik şiddete yönelik kabul düzeylerini negatif yönde anlamlı bir şekilde yordamaktadır. Üniversite öğrencilerinin babalarından algılamış oldukları sıcaklık ve şefkat arttıkça kadının flörtte uyguladığı psikolojik şiddete yönelik kabul düzeyleri düşmektedir. Bireyin çocuklukta babasından görmüş olduğu sıcaklık, duygusal ihtiyaçlarının giderilmesi, sözel ve sözel olmayan yollarla sevildiğini hissetmesi onu yaşamdaki diğer yakın ilişkilere de daha hazır hale getirecektir (Kavak, 2013).

Kadının flörtte uyguladığı psikolojik şiddet üzerinde anne kabul-reddinin anlamlı bir yordayıcılık etkisi olmadığı görülmektedir. Ataerkil toplumlarda normları erkekler, ailede de babalar belirler. Annenin aile içerisinde norm belirleme gibi bir gücü yoktur. Çocuğun flört şiddetine yönelik tutumlarını da yine babanın normları şekillendirecektir. Kadın üniversite öğrencileri flört şiddetine yönelik tutumlarını cinsiyetlerine rağmen babanın cinsiyetçi tutumları ile belirlemiş olabilir. Erkek katılımcıların da kadının flörtteki psikolojik şiddet konusunda babanın görüşlerini benimsediği düşünülmektedir. Araştırma sonucunda babanın sıcaklık ve şefkati, kayıtsızlık ve ihmali flört şiddeti üzerinde belirleyici olurken annenin kabul ve reddinin belirleyici olmaması bu durumla açıklanabilir. Tyler ve arkadaşları (2011) ebeveynleriyle sıcak ve içten bir ilişki kuramayan çocukların gelecekteki flört ilişkilerinde şiddeti uygulama ve şiddete maruz kalma risklerinin daha fazla olduğunu saptamıştır. Bu sonuç araştırmamızın bulgularını desteklemektedir.

İspanya’da yürütülen ebeveynlik tarzları ile flört şiddeti tutumları konulu araştırmada hoşgörülü ebeveynlik tarzını benimseyen anne babası olan ergenlerin flört şiddeti ölçeğinden en düşük puanları aldığı görülmektedir. Otoriter bir anneye sahip olan ergenlerin ise flört şiddetini en yüksek düzeyde kabul eden grup olduğu gözlenmiştir. Hoşgörülü ebeveynlik tarzında sıcaklık ve şefkatin olduğu bir ortamın olduğu söylenebilir. Otoriter tarzda ise düşmanlık içeren anne baba davranışlarının daha sık olduğu bilinmektedir (Rivas, Vera ve Diaz, 2019).

Baba kayıtsızlık/ihmal ile kadının flörtte uyguladığı psikolojik şiddeti kabul arasında ise pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Çocuklukta algılanmış oldukları kayıtsızlık ve ihmal kadının flörtte uyguladığı psikolojik şiddete yönelik kabul düzeylerini artırmaktadır. Anne baba kabul red algıları erkeğin flörtte uyguladığı fiziksel şiddet puanlarının anlamlı bir yordayıcısı değilken, anne sıcaklık/şefkat, baba sıcaklık/şefkat ve baba kayıtsızlık/ihmal puanlarının erkeğin flörtte uyguladığı psikolojik şiddeti anlamlı bir şekilde yordadığı görülmektedir. Buna göre çocuklukta algılanan ebeveyn kabulünün veya reddinin daha çok psikolojik şiddeti kabul etme tutumu ile ilgili olduğu söylenebilir. Araştırma sonucunda babadan algılanan sıcaklık şefkat ile erkeğin flörtte uyguladığı psikolojik şiddet arasında negatif yönde bir ilişki vardır. Algılanan ihmal ise erkeğin flörtte uyguladığı psikolojik şiddete yönelik kabulü artırmaktadır.

Analizde anne sıcaklık şefkatin erkeğin flörtte uyguladığı psikolojik şiddeti pozitif yönde yordadığı görülmüştür. Babanın otoriter olduğu, normları belirlediği aile yapısında anne ve erkek çocuk arasında babaya karşı bir koalisyon gelişebilir. Babanın katı kurallarına karşı anne, çocuğa karşı aşırı korumacı bir tutumla yaklaşabilir, babanın göstermediği sıcaklık ve şefkati ödünleyebilir. Anne bu koalisyonda çocuğa sıcaklık hissiyle yaklaşırken bir yandan da cinsiyetçi flört tutumlarını pekiştiriyor olabilir. Anne kabulü, çocuğun ihtiyaç duyduğu koşulsuz kabulden çok babanın kayıtsızlığına karşı gösterilen bir tepki olabilir ve bu durum sağlıklı bir kabul olarak nitelendirilmeyebilir. Ayrıca annenin göstermiş olduğu bu kabulde çocuk annenin duygularının uzantısı olarak psikolojik şiddeti normal görüyor hatta destekliyor olabilir. Ayrıca bireylerin psikolojik şiddete yönelik olumlu tutumlar göstermesinin pek çok farklı değişkenle ilgisi olabilir. Çocukluğunda annesi tarafından kabul edilmiş, ihtiyaçları karşılanmış, sevgi gösterilmiş bir kişi olsa da büyüme sürecinde maruz kaldığı toplumsal öğretiler, kişilik yapısı, içinde bulunduğu toplumun flört ilişkisine ve cinsiyete yönelik tutumları gibi yapılar flört şiddetine yönelik tutumları etkiler.

Avgoustis (2000) çocuklukta algılanan ihmal ile flört şiddeti arasındaki ilişkiyi bağlanma stillerini aracı değişken olarak incelemiştir. Bu araştırmaya göre çocuklukta anne veya babasınca duygusal açıdan ihmal edilmiş kişiler, kaçınan bağlanma stiline de sahipse şiddet içerikli flört ilişkilerinde daha fazla

bulunmaktadır. Bu açıdan araştırma sonuçları bahsedilen araştırma ile paralellik göstermektedir. Benzer şekilde romantik ilişkilerde şiddet ile ebeveynlik tarzları arasındaki ilişkinin incelendiği bir araştırmada mesafeli, ilgisiz ve ihmalkar bir anneye sahip olan bireylerin romantik ilişkilerinde şiddeti daha çok deneyimledikleri görülmüştür (Hassija, Robinson ve Lewin, 2018).

Literatürde anne babası tarafından sıcak ve şefkatli bir biçimde kabul edilen gençlerin flört ilişkisini sonlandırabilme yetkinliklerinin daha fazla olduğu görülmektedir (Türkoğlu, 2013). Bu araştırmada görülen babadan algılanan sıcaklık ve şefkatin şiddet içerikli bir ilişkiyi kabulü düşürdüğü, babadan algılanan sıcaklık ve şefkatin ise flörtte şiddete yönelik kabulü düşürdüğü bulgusu ilgili literatürü destekler niteliktedir. Çocukluğunda anne babası tarafından kabul edildiğini hisseden bireyler şiddetin var olduğu bir ilişkiyi kabul etmemektedir. Aile içi şiddete maruz kalmış ve ebeveyni tarafından kabul edilmemiş ise, giderilmemiş yakınlık ihtiyaçlarını karşılamak adına flört ilişkisi kurduğu ve bu ilişkideki şiddeti sadakat ve bağlılık duygusuyla görmezden geldikleri bilinmektedir (Wekerle ve Wolfe, 1999).

Ergen grubuyla yapılan flört şiddetinin fail / kurban rolü ve ebeveyn kabul reddi açısından incelenmesi çalışmasında anne kabul veya reddinin flörtte fail/ mağdur rolünde fiziksel, duygusal, dijital şiddet üzerinde anlamlı bir fark yaratmadığı görülmüştür. Baba kabul veya reddinin ise yalnızca fail rolünde duygusal şiddet üzerinde anlamlı bir etkisi olduğu görülmektedir. Mağdur rolünde duygusal ve siber flört şiddetinde baba kabul red algısına göre anlamlı bir fark bulunmamaktadır. (Altınöz, 2021). Anne babadan algılanan kabulün şiddet türlerinden psikolojik ve duygusal şiddet üzerinde anlamlı bir katkısı olduğu, fiziksel şiddet üzerinde ise istatistiksel açıdan anlamlı bir etkisi olmadığı görülmektedir. Karaçay (2021) genç yetişkinlerde çocukluk çağı travmaları, bağlanma stilleri ve benlik saygısının flört şiddetine yönelik tutumlarını yordamadaki rolünü incelemiş ve anne baba şiddetine maruz kalmanın flört şiddetini yordayıcı etkisinin olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Bu da ebeveyn reddinin flört şiddetini yordamadığı sonucuyla örtüşmektedir.

Ebeveyn kabul red kuramı reddedilen bazı çocukların bu red ile diğerlerinden daha iyi baş edebildiğini söyler ve neden bazı çocukların diğerlerinden daha iyi baş etme mekanizmaları olduğunu araştırır (Rohner, 1980). Kuram kişi anne ve babası

tarafından reddedilse de bununla sağlıklı baş etme yöntemleri bulabileceğini söyler (Rohner, Khaleque & Cournoyer) Ebeveyni tarafından reddedilen çocuk büyüme süreci içerisinde temas ettiği pek çok kişi tarafından kabul edildiğini hissedebilir. Okul çağına girmesiyle birlikte pek çok birey de yaşamına girecek, çoğunlukla ergenlik dönemiyle birlikte bu ağa flört ilişkileri dahil olacaktır. Bu ilişkilerde algıladığı kabul, ebeveyni tarafından algıladığı reddin etkilerinin azalmasını sağlayabilir ve flörtte şiddet yönelik tutumları olumsuz olabilir. Araştırmada ebeveyn kabul ve reddinin flört şiddeti üzerinde anlamlı düzeyde yordayıcılığının bulunmaması kişinin çevresiyle etkileşim kurarak kazandığı öğrenmelerin sonucu ile açıklanabilir.

Ebeveyn kabul red algısının düşmanlık saldırganlık ve ayrışmamış red alt boyutlarının psikolojik ve fiziksel şiddetin anlamlı bir yordayıcısı olmadığı görülmüştür. Bu bulgu ebeveyn kabul reddi ve flört şiddetinin birlikte araştırıldığı kısıtlı sayıdaki araştırma bulgularıyla örtüşmektedir. Ancak çocuklukta anne ve babadan görülen saldırgan davranışların, anne babadan algılanan düşmanca tavırların flört şiddeti uygulama ve maruz kalma ile ilişkili olduğunu gösteren araştırmalar da mevcuttur (Lee, Reese Weber ve Khan, 2014; Gomez, 2011; Renner ve Whitney, 2012). Toplulukçu kültürlerde anne ve babanın doğru olmayan tutumları çocuğa kabul edilebilir ve meşru olarak öğretilmektedir. Anne ve baba çocuğa iyi gelmeyecek şeyler yapsa da bunun da onun iyiliği için olduğuna dair öğretiler küçük yaştan itibaren çocuğa anlatılır. Bu sebeplerle ebeveyn kabul red ölçeğinin özellikle düşmanlık/saldırganlık alt boyutunun katılımcılar tarafından açık bir şekilde ifade edilemediği olasılığı düşünülmektedir. Düşmanlık/saldırganlık alt boyutunun flört şiddeti tutumlarını yordamaması katılımcıların olumsuz çocukluk yaşantıları hakkında kendini açma konusunda direnç gösterebileceği fikrini akla getirmektedir. Buna ek olarak çocuklukta anne ve baba tarafından şiddete maruz kalma kişinin flört ilişkisinde fail veya mağdur olarak şiddeti kabul etmesini tek başına anlamlı bir şekilde yordamayabilir. Tek bir ebeveynin düşmanca ve saldırganca davranıp şiddet uygulaması ancak diğer ebeveyn tarafından kabul edici bir tutumla yetişmek, büyüme ortamında sıcak ve güvene dayalı sosyal destek kaynaklarının bulunması bireyin flörtte şiddete yönelik kabul düzeyini etkileyebilir. Bu sebeple yapılacak yeni araştırmalarda ebeveyn kabul reddi ve flört şiddeti araştırılırken bireyin yalnızlık

düzeyi, algılanan sosyal destek, duygu düzenleme becerileri gibi değişkenler araştırmaya dahil edilebilir.

Araştırmanın bu bölümünde ebeveyn kabul red algısının alt boyutlarının fiziksel ve psikolojik şiddete yönelik tutumlar üzerindeki yordayıcılık rolü tartışılmıştır. Bu araştırma dışında ebeveyn kabulünün romantik ilişkilerdeki şiddet davranışı üzerindeki ilişkisine yönelik kurulan hipotezi destekleyen araştırmalar sınırlıdır. Özellikle fiziksel şiddet üzerindeki yordayıcılığı hakkında yeterli düzeyde araştırma yoktur. Çocukluk yaşantılarını konu alan diğer değişkenlerle flört şiddeti tutumlarının incelendiği çalışmalar araştırma hipotezini doğrular niteliktedir. Ancak doğrudan bireyin ebeveyniyle arasındaki kabule dönük algılarının araştırıldığı çalışmalar eksiktir. Bu sebeple çalışma verilerinin anlamlı bir şekilde karşılaştırılabilmesi adına başka bağımsız değişkenlerle ve farklı örneklem gruplarıyla yapılacak yeni çalışmaların literatürdeki eksikliğin giderilmesi adına faydalı olacağı düşünülmektedir.

5.3. Romantik İlişkilerde Akılcı Olmayan İnançlar Değişkeninin Flört Şiddetine Yönelik Tutumları Yordamasına İlişkin Bulguların Tartışılması ve Yorumlanması

Bireysel psikoloji ekolünün kurucusu Alfred Adler bireyin üç temel yaşam görevini yerine getirdiği takdirde mutlu bir yaşam sürebileceğini ifade eder. Bu görevleri arkadaşlık ilişkisi kurma (sosyal görev), yakın ilişki kurma (aşk ve evlilik görevi) topluma katkı sağlama (kariyer/meslek görevi) olarak ifade etmiştir. Dünyanın neresinde, ne zaman, hangi yaşta, hangi cinsiyette, hangi kültürde yaşadığı fark etmeksizin tüm insanların bu üç temel görevi gerçekleştirmesi gerektiğine işaret eder (Corey, 2015). Araştırmada yer alan romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançlar ise alanyazında sıklıkla düşük ilişki doyumu ile ilişkilendirilmiştir (Janjani, Momeni, Rai, & Saidi, 2017).

Kadının flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik tutum ölçeği için kurulan regresyon modelinde romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançlar ölçeğinin zihin okuma alt boyutunun anlamlı bir yordayıcı olduğu görülmektedir. Bunun dışında farklı düşünmek, cinsiyet farklılıkları, fiziksel yakınlık, sosyal zaman kullanımı, aşırı beklentiler alt boyutlarının anlamlı bir yordayıcı olmadığı görülmektedir. Şahan ve Çuhadaroglu'nun romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançlar ile flört şiddeti

arasındaki ilişkiyi incelediği betimsel çalışmasında (2021) üniversite öğrencilerinin zihin okuma puanları arttıkça genel şiddete, fiziksel şiddete, duygusal şiddete, ekonomik şiddete yönelik tutumun arttığı görülmüştür. Zihin okuma ile cinsel şiddet arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Bahadır Yılmaz ve Şahin'in (2021) araştırmasında da zihin okuma alt boyutunun fiziksel şiddetin anlamlı bir yordayıcısı olduğu görülmüştür. Zihin okuma alt boyutu araştırmada yalnızca kadının flörtte uyguladığı fiziksel şiddeti anlamlı bir şekilde pozitif yönde yordamaktadır. Diğer bir deyişle bireylerin zihin okumaya dair akılcı olmayan inançları arttıkça kadının flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik daha olumlu tutumlar sergilemektedir. “Birlikte olduğum kişinin benim bütün duygularımı anlamasını beklerim.” “İlişki içinde olan insanlar sanki birbirlerinin zihinlerini okuyormuşçasına birbirlerinin ihtiyaçlarını anlarlar ve duyarlıdır.” “Birlikte olduğum kişi her zaman benim düşündüğümü ben söylesem de bilmelidir.” gibi düşüncelere sahip olan bireylerin kadının flörtte uyguladığı fiziksel şiddete daha kabul edici cevaplar verdiği görülmüştür. Ancak araştırma bulguları incelendiğinde zihin okuma puanlarının diğer şiddet boyutlarını anlamlı düzeyde yordamamaktadır.

Romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançlar ölçeğinin maddeleri incelendiğinde daha çok psikolojik şiddeti betimleyen maddeler olduğu görülmektedir. Fiziksel şiddete yönelik ilişki inançlarının yer almaması farklı düşünmek, fiziksel yakınlık, sosyal zaman kullanımı, cinsiyet farklılıkları, aşırı beklentiler alt boyutlarının kadının flörtte uyguladığı fiziksel şiddeti anlamlı bir şekilde yordamamasında etkili olmuş olabilir.

Kadının flörtte uyguladığı psikolojik şiddete yönelik tutum için sosyal zaman kullanımı ve aşırı beklentiler alt boyutları anlamlı bir yordayıcıdır. Sosyal zaman kullanımı ve aşırı beklentiler hakkında akılcı olmayan inançlar arttıkça kadının flörtte uyguladığı psikolojik şiddete yönelik kabul artmaktadır. Şiddet içeren bir flört ilişkisinde kişi partnerinin tüm boş zamanlarını onunla geçirmesini talep edebilir, bunu yapmadığında ise karşı tarafın suçlu hissetmesine sebep olabilir. Bir başka kişiyle vakit geçirmeyi istemesini bir tehdit olarak algılayabilmektedir. Bu inanca sahip bireyler sevgilisi tarafından gün içinde sık sık kontrol edilmeyi, tüm sosyal zamanları birlikte geçirmeyi, yaşamın her türlü olayında sevgilisinden yoğun bir sosyal destek beklemeyi normal kabul edebilir. Birlikte olunan kişiyle maddi manevi

her şeyi paylaşma, tüm duygu ve düşüncelerini anlayabilme gibi aşırı beklentilerin de kişinin partneri ve ilişki içerisinde kendisi üzerinde psikolojik bir baskı yarattığı söylenebilir. Bu da kadının flörtte uyguladığı psikolojik şiddeti şiddet olarak görmeyip normal bir ilişki dinamiği olarak algılamasına sebep olabilir. Yapılan 4 ayrı çoklu doğrusal regresyon analizi sonuçlarına bakıldığında anlamlılık düzeyi en yüksek olan üç regresyon modelinde de romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançlar ölçeğinin alt boyutu olan sosyal zaman kullanımının yer aldığı görülmektedir.

Erkeğin flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik tutum puanlarının yordanmasında farklı düşünmek ve sosyal zaman kullanımı puanlarının anlamlı bir yordayıcı olduğu görülmektedir. Farklı düşünmek ve sosyal zaman kullanımı hakkında akılcı olmayan inançlar arttıkça erkeğin flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik kabul de artmaktadır. Sosyal zaman kullanımının kadının flörtte uyguladığı psikolojik şiddet ve erkeğin flörtte uyguladığı psikolojik şiddet üzerinde de yordayıcılık etkisi olduğu görülmektedir. Flörtte şiddeti uygulayan kişi partnerinin diğer sosyal ilişkilerini bitirmesi gerektiğine inandırabilir. “Biz birbirimize yeteriz.” “Sevgilisi olan birinin çok arkadaşı olmaz.” tarzındaki cümleler kişinin sosyal destek ağının daraltması adına bir baskıdır. Şiddeti uygulayan taraf mağdur tüm sosyal zamanlarını partneri ile geçirmesi gerektiğine inandırır, flört ilişkisi başlamadan önce var olan arkadaşlarından uzaklaştırır. Yalnızlaşmaya başlayan mağdur hayatındaki en önemli şeyin flört ilişkisi olduğunu düşünür ve bu ilişkiyi sonlandırmak onun için çok daha zor hale gelir (Smith ve Donnelly, 2001). Literatürde yer alan araştırmalarda erkeklerin sosyal zaman kullanımı inancı puanlarının kadınlara göre daha fazla olduğu görülmüştür (Gizir, 2013; Tuncer, 2019; Atılgan, 2020; Güven ve Yılğör, 2020). Buradan da görüldüğü üzere flört şiddetinde görülen partneri sosyal açıdan izole etme romantik ilişkilerde sosyal zaman kullanımı akılcı olmayan inancı ile ilişkilidir. Romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançların sosyal zaman kullanımı alt boyutunun kadının flörtte uyguladığı psikolojik şiddet, erkeğin flörtte uyguladığı fiziksel ve psikolojik şiddet üzerinde anlamlı bir yordayıcı olduğu görülmektedir. Bu veri üniversite öğrencileriyle yapılan bir diğer akılcı olmayan romantik ilişki inançları flört şiddeti tutumları araştırması ile örtüşmektedir (Şahan ve Çuhadaroglu, 2021).

Farklı düşünmek puanlarının yalnızca erkeğin flörtte uyguladığı fiziksel şiddet üzerinde anlamlı bir yordayıcılık etkisi görülmektedir. Toplulukçu kültürlerde bireysel kararlardan çok birlikte düşünme, birlikte karar alma ve aynılık daha çok kabul görmektedir. Bireylerin romantik ilişkilerinde de aynı tür düşünmesi, aykırılıkların olmaması ilişkide tartışmaların daha az yaşanmasına ve fiziksel şiddete yönelik daha uzak bir tavır sergilenmesini sağlamış olabilir. Bu durum farklı düşünmek alt boyutunun diğer şiddet türlerini yordamaması ile ilişkilendirilebilir. Araştırma bulgularından farklı olarak Gündoğdu, Yavuzer ve Karataş'ın (2018) üniversite öğrencileriyle yürütmüş olduğu çalışmada farklı düşünmek ve cinsiyet farklılıkları hakkında akılcı olmayan inançlara sahip olmanın beliren yetişkinlikte saldırganlıkla ilişkili olup sözel ve fiziksel saldırganlığın anlamlı bir yordayıcısı olduğu sonucunu buunmuştur. Ancak ilgili araştırmada doğrudan flörtte şiddete yönelik tutumun ölçülmediği göz önünde bulundurulmalıdır.

Romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançların fiziksel yakınlık alt boyutunun kadının flörtte uyguladığı fiziksel şiddet, kadının flörtte uyguladığı psikolojik şiddet ve erkeğin flörtte uyguladığı fiziksel şiddet üzerinde anlamlı bir yordayıcılık etkisi olmadığı görülmektedir. Günümüzde üniversite öğrencileri çoğunlukla ailelerinden ayrı bir yerde yaşamaktadır. Bu durum partnerleriyle fiziksel yakınlık kurmalarına da olanak sağlamaktadır. Son zamanlarda birlikte yaşayan çift sayısı artmakta ve evlilikten önce yakın temas yaşanmaması gerektiğine yönelik geleneksel düşünceler geri planda kalmaktadır. Araştırma örnekleminde olduğu gibi Batı bölgelerinde yer alan üniversite öğrencilerinin fiziksel yakınlığa dair görüşlerinin daha kabul edici olabileceğini akla getirmektedir. Ancak araştırmada fiziksel yakınlık alt boyutunun erkeğin flörtte uyguladığı psikolojik şiddeti negatif yönde anlamlı bir şekilde yordadığı görülmektedir. Bir başka deyişle katılımcıların partnerini gördüğü her zaman heyecanlanması gerektiğine ve yakın fiziksel temasın evlilikten önce yaşanmamasına yönelik düşünceleri arttıkça erkeğin flörtte uyguladığı psikolojik flört şiddete yönelik kabul edici tutumları azalmaktadır.

Araştırma bulgularına göre fiziksel yakınlık, sosyal zaman kullanımı ve aşırı beklentiler puanları erkeğin flörtte uyguladığı psikolojik şiddet puanlarını anlamlı bir şekilde yordamaktadır. Bir başka deyişle flört ilişkisinde aşırı beklentileri olan ve

partnerinin tüm sosyal zamanlarını kendisiyle geçirmesi gerektiği inancına sahip olan bireylerin erkeğin flörtte uyguladığı psikolojik şiddeti kabul etme düzeyi yüksektir.

İlgili alanyazında romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançlar ile flört şiddeti arasında anlamlı bir ilişki olduğunu gösteren araştırmalar mevcuttur (Bahadır Yılmaz ve Şahin, 2021; Kaygusuz, 2013; Gündoğdu, 2018). Bahadır Yılmaz ve Şahin'in (2021) araştırmasında sosyal zaman kullanımına ve farklı düşünmeye ilişkin irrasyonel inançlar flört şiddetine yönelik olumlu tutumlar ile ilişkilidir. Saraç'ın (2013) yürüttüğü araştırmada farklı düşünmek alt boyutu ile ilişki doyumu arasında negatif yönde ilişki bulunmuştur. Buna göre kişi partneriyle bir durum hakkında farklı düşünmenin olumsuz olduğuna inanıyorsa ilişki doyumu düşecektir.

Şahan ve Çuhadaroglu'nun (2021) romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançlar ile flört şiddeti arasındaki ilişkiyi incelediği betimsel çalışmasında romantik ilişki inançları ile flört şiddeti arasında orta düzeyde anlamlı bir korelasyon ilişkisi bulunmuştur. Bir başka deyişle romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançlar arttıkça flört şiddetine yönelik olumlu tutum artmaktadır. Reed ve Dubow (1997) yapmış oldukları araştırmada irrasyonel romantik ilişki inançları olan çiftlerin romantik ilişkilerinde olumsuz iletişim kurarak daha fazla çatışma yaşadıklarını ifade etmiştir. Bu araştırmada romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançlar ölçeğinin bazı alt boyutlarının flört şiddetini anlamlı düzeyde yordadığı görülmektedir. Bir başka deyişle bireyler romantik ilişkilerinde akılcı olmayan inançlara sahip oldukça flört şiddetine yönelik olumlu tutumlar göstermektedir.

Bu araştırmada akılcı olmayan romantik ilişki inançlarından cinsiyet farklılıkları alt boyutunun flört şiddeti türlerinin anlamlı bir yordayıcısı olmadığı görülmüştür. Cinsiyet farklılıklarının genel flört şiddeti ile anlamlı bir korelasyon ilişkisi olmadığını gösteren çalışmalar mevcuttur. Üniversite öğrencileriyle yapılan Şahan ve Çuhadaroglu'nun (2021) araştırmasında cinsiyet farklılıkları ile duygusal şiddet ve fiziksel şiddet arasında düşük düzeyde anlamlı bir ilişki görülürken genel şiddet, cinsel şiddet ve ekonomik şiddet ile cinsiyet farklılıkları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Bahadır Yılmaz ve Şahin'in (2021) hemşirelik ve ebelik bölümü öğrencileri ile yapmış olduğu araştırmada da cinsiyet farklılıkları alt boyutunun flört şiddeti üzerinde istatistiksel açıdan anlamlı bir yordayıcılık etkisi olmadığı görülmüştür. Üniversite öğrencilerinin cinsiyet ve toplumsal cinsiyet

arasındaki fark konusunda son zamanlarda daha fazla farkındalık kazanması, biyolojik cinsiyet farklılıklarının flört ilişki üzerindeki kısıtlı etkilerini bilmeleri bu sonucu doğurmuş olabilir.

Araştırmanın bu bölümünde romantik ilişkilere dair akılcı olmayan inançlarının kadının flörtte uyguladığı fiziksel ve psikolojik şiddet ile erkeğin flörtte uyguladığı fiziksel ve psikolojik şiddet üzerindeki yordayıcılık etkisi tartışılmıştır. Romantik ilişki inançları bireyin ilişki içerisinde hissedeceği duyguları bu duygular da bireylerin ilişkide göstereceği davranışları etkilemektedir. Akılcı olmayan inançların fazlalığı ilişkide olumsuz duygulanımları beraberinde getirmekte bu da kadın veya erkeğin flört şiddetini daha fazla kabul etmesine neden olmaktadır.

5.4. Toplumsal Cinsiyet Rollerine Yönelik Tutum Değişkeninin Flört Şiddetine Yönelik Tutumları Yordamasına İlişkin Bulguların Tartışılması ve Yorumlanması

Flört şiddeti karmaşık, çok boyutlu bir kavramdır. Sosyal öğrenme kuramı, feminist teori, sosyokültürel kuramlar gibi kuramlar şiddet kavramını açıklarken çevrenin bu davranışa katkısını ele almaktadır. Bu çalışmada da üniversite öğrencilerinin flört şiddetine yönelik tutumları araştırılırken toplumsal cinsiyet rollerine yönelik tutumlarının önemli bir yordayıcı olacağı düşünülmüştür.

Toplumsal cinsiyet rollerinin araştırmanın bağımlı değişkeni olan flörtte şiddete yönelik tutumun kadının flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik tutum alt boyutunun anlamlı bir yordayıcısı olmadığı görülmektedir. Erkek egemen toplumlarda kadın fiziksel şiddetin uygulayıcısından çok mağdurdur. Kadının bir erkek tarafından fiziksel şiddete maruz kalması kadının bir erkeğe fiziksel şiddet uygulamasından daha kabul edilebilirdir. Bu sebeple toplumsal cinsiyet rolleri kadının uygulamış olduğu fiziksel şiddet üzerinde anlamlı bir yordayıcı olmayabilir.

Araştırmada geleneksel cinsiyet rollerinin kadının flörtte uyguladığı psikolojik şiddeti negatif yönde anlamlı bir şekilde yordadığı görülmektedir. Bir başka deyişle katılımcıların geleneksel cinsiyet rollerinden aldıkları puanlar arttıkça kadının flörtte uyguladığı psikolojik şiddete yönelik kabul düzeyleri düşmektedir. Toplumsal cinsiyet rolleri ölçeğinden ve ölçeğin alt boyutlarından alınan yüksek puanlar toplumsal cinsiyete yönelik eşitlikçi tutumları yansıtırken, düşük puanlar geleneksel tutumları yansıtmaktadır. Geleneksel cinsiyet rolleri alt boyutu ters

puanlanarak hesaplanmakta bu alt boyuttan alınan yüksek puanlar eşitlikçi tutumu ifade etmektedir. “Evin reisi erkektir.” “Kız çocuğa pembe erkek çocuğa mavi giysiler giydirilmelidir.”, “Kadının yapacağı mesleklerle erkeklerin yapacağı ayrı olmalıdır.” gibi geleneksel maddelere katılmadıklarını ifade eden öğrencilerin flört şiddetine yönelik kabulleri de düşüktür. Geleneksel toplumsal cinsiyet rolleri kadının flörtte uyguladığı psikolojik şiddetin erkek üzerinde çok etkisi olmayacağı görüşünü destekler. “Eğer bir kız, erkek arkadaşına bağırıp çağırırsa bu o erkeği gerçekten ciddi bir şekilde yaralamaz.” “Bir kızın erkek arkadaşına kötü konuşması olabilecek bir şeydir” gibi maddeler normal görülmüştür. Kadının göstermiş olduğu şiddet erkeği üzecek veya şiddet olarak nitelendirecek kadar önemli görülmemektedir. Alanyazında yer alan pek çok araştırma mevcut bulgularla örtüşmekte, geleneksel cinsiyet rolleri benimsemenin flört şiddetini artırdığı sonucu görülmektedir (Lichter ve McCloskey, 2004; Shen, Chiu ve Gao, 2012; McDermott ve Lopez, 2013; Pulerwitz ve Barker, 2008). Herrero, Rodriguez ve Torres’in (2017) araştırmasında geleneksel cinsiyet rollerine yönelik olumlu tutumun fiziksel ve psikolojik şiddeti anlamlı bir şekilde yordadığı görülmüştür. Karadayı’nın (2020) çalışmasında da toplumsal cinsiyete yönelik geleneksel bir bakışı olan üniversite öğrencilerinin flört ilişkisindeki şiddeti daha çok desteklediği görülmektedir. Literatürde geleneksel erkeklik rollerini kabul eden erkek üniversite öğrencilerinin fiziksel ve psikolojik flört şiddetini daha fazla desteklediği görülmüştür (Doğan, 2018). Benzer bir biçimde Türkoğlu (2013) araştırmasında geleneksel erkeklik rollerini benimseyen katılımcılar kadına yönelik şiddeti daha çok onaylamaktadır.

Toplumsal cinsiyet rollerinin erkeğin flörtte uyguladığı fiziksel şiddet üzerindeki yordayıcılık etkisi incelendiğinde eşitlikçi cinsiyet rollerinin erkeğin flörtte uyguladığı fiziksel şiddeti negatif yönde yordadığı görülmüştür. Bir başka deyişle üniversite öğrencilerinin cinsiyet rollerine yönelik eşitlikçi tutumları arttıkça erkeğin flörtte uyguladığı fiziksel şiddeti kabul düzeyleri düşmektedir. Romantik ilişkilerde şiddet yalnızca kadın ve erkeğin arasındaki ilişkiyle değil aynı zamanda toplumun kültürel yargılarıyla da ilgilidir. Bu sebeple flört şiddeti toplumun cinsiyetlere atfettiği rollerden bağımsız düşünülemez. Bu bağlamda şiddeti teşvik edici unsurlardan bir tanesi de toplumun cinsiyetlere eşitlikçi yaklaşmamasıdır (Meetoo & Mirza, 2007). Aile ilişkilerinde, iş yaşamında, toplumsal yaşamda kadın

ve erkeğin eşit haklara sahip olması, flört ilişkisinde de cinsiyete dayalı şiddeti azaltacaktır. Bir cinsiyetin diğerlerinden üstün olduğunu, eşit olmadığını düşünen bireylerin güçlü gördükleri cinsiyetin göstermiş olduğu şiddeti kabul etmesi olasıdır. Türkiye gibi ataerkil toplum yapılarında güç erkekle bağdaştırılan bir kavramdır. Bu sebeple eşitlikçi cinsiyet rolünün güç konusunda cinsiyete vurgu yapmayan bir tutum ifade etmesi erkeğin flörte uygulayacağı fiziksel şiddeti kabul etmeme üzerinde etkilidir. Yıldırım'ın (2016) araştırmasında da araştırma bulgularına paralel sonuçlar elde edilmiş eşitlikçi cinsiyet rolünü benimseyen üniversite öğrencilerinin flört şiddetini destekleyici tutumlarının azaldığı görülmüştür.

Selçuk, Avcı ve Mercan'ın (2018) üniversite öğrencilerinde flört şiddetine maruziyeti toplumsal cinsiyet algısıyla birlikte araştırdığı çalışmada olumsuz toplumsal cinsiyet algısına sahip olan öğrencilerin fiziksel şiddete maruz kalma ve bu durumu kabul etme konusunda daha fazla risk barındırdığı sonucuna ulaşmıştır. Regresyon analizi sonucunda eşitlikçi cinsiyet rollerini benimseme ile erkeğin flörtte uygulamış olduğu fiziksel şiddet arasında negatif yönde anlamlı bir korelasyon görülmektedir. Başka bir deyişle üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine yönelik eşitlikçi tutumları arttıkça erkeğin flörtte uyguladığı fiziksel şiddeti kabul düzeyleri azalmaktadır. Araştırmadan elde edilen bu bulgu ilgili alanyazınla paralellik göstermektedir. İlgili literatür incelendiğinde toplumsal cinsiyet rollerini kabul ile flört şiddetini normalleştirme arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğunu gösteren nitel çalışmalar da mevcuttur. Toplumsal cinsiyet rollerini kabul eden öğrencilerin flört şiddetini destekleyici tutumları da artmaktadır (Akdeniz, 2022).

Erkeğin flörtte uyguladığı psikolojik şiddet üzerinde eşitlikçi cinsiyet rolü, evlilik cinsiyet rolü ve geleneksel cinsiyet rolü puanlarının negatif yönde anlamlı bir yordayıcılık etkisi görülmektedir. Üniversite öğrencilerinin eşitlikçi cinsiyet rolü puanları arttıkça flört şiddetine yönelik kabul düzeyleri düşmektedir. Evlilik cinsiyet rolü ve geleneksel cinsiyet rolü alt boyutundan alınan yüksek puanlar eşitlikçi tutumları göstermektedir. Buna göre evlilik cinsiyet rolünden ve geleneksel cinsiyet rolünden alınan eşitlikçi puanlar arttıkça flört şiddeti puanları düşmektedir. Bu bulgular diğer flört şiddeti ölçekleriyle de örtüşmektedir. Flört ilişkisi evlilikten önce yaşanan ve resmi bir bağ bulundurmeyen bir ilişki olsa da bireylerin evli çiftleri

gözlemleyerek veya öğrendikleri evlilik cinsiyet rollerinden yola çıkarak göstermiş olduğu cinsiyetçi tutumlar erkeğin flörtte uygulamış olduğu psikolojik şiddete yönelik tutumlarını yordamış olabilir. Çoğu bireyin yakın ilişki formlarını ilk olarak gözlemleyebildiği alan ebeveynlerinin evlilikleridir. Erkek egemen toplumlarda çocuğa bakım verme, ev işlerini yapma gibi işler kadına yüklenir. Evi geçindirme, işe gitme ve evin dışındaki dünyayla iletişim gerektiren şeyler ise erkeğin sorumluluğundadır. Buna göre kadın ekonomik özgürlüğü olmadığı ve dış dünyayla iletişimi sınırlı olduğu için erkeğin sözünden çıkmamalıdır. Bu roller çocuklar tarafından da içselleştirilerek kurdukları flört ilişkilerine yansması mümkündür. Evlilik cinsiyet rolü kadının evlilikte boyun eğen, yönetilen taraf olmasını destekleyen ifadeler içermektedir. Bu ifadelere katılan üniversite öğrencilerinin flörtlerinde erkeğin uyguladığı psikolojik şiddeti de desteklemesi beklendik bir sonuçtur.

Geleneksel cinsiyet rolünün erkeğin flörtte uyguladığı fiziksel şiddeti de anlamlı düzeyde yordadığı görülmektedir. Bu sonuç literatür bulgularıyla paralellik göstermektedir. Lee'nin (2021) cinsiyet rolleri ve cinsiyet stresinin flört şiddeti tutumları ile ilişkisini araştırdığı çalışmasında da geleneksel cinsiyet rolü tutumlarının flört şiddetini kabul etme ve uygulamayla pozitif yönde ilişkili olduğu görülmüştür. Bir başka deyişle cinsiyete dair geleneksel roller benimsendikçe flört şiddetine yönelik olumlu tutum ve flörtte şiddet uygulama davranışı artmaktadır. Lichter ve McCloskey (2004) çalışmasında yakın ilişkilere dair geleneksel bakış açısı olan katılımcıların flört şiddeti puanlarının daha yüksek olduğunu görmüştür.

Geleneksel cinsiyet rolünden alınan puanların fiziksel ve psikolojik flört şiddetinin anlamlı bir yordayıcısı olduğu görülmüştür. Geleneksel cinsiyet rollerini benimseyen katılımcılar ilişkiler hakkında daha geleneksel tutumlara sahip olup, yakın ilişkilerini idealleştiriyor olabilir. İlişkilerin bitmemesi, yakın ilişkilerin evlilikle sonlanması gibi geleneksel görüşlere sahip olan bireylerin yakın ilişkilerdeki psikolojik ve fiziksel şiddeti daha çok kabul ettiği düşünülebilir. İdealleştirilmiş ve abartılmış romantik ilişki görüşlerine sahip olan kültürlerde kıskançlık ve kısıtlama sevginin göstergesi olarak olumlu değerlendirilebilir (Vandello ve Cohen, 2008). Bu da bireylerin şiddet ile sevgiyi ayırt edememesine yol açabilir. Özellikle erkeğin göstermiş olduğu kıskançlık geleneksel toplumlarda onaylanır hatta takdir edilir. Bir

başka erkeği kıskanmak güçlü bir sevgiyle ilişkilendirilip şiddeti kabul etmeye sebep olabilir. Geleneksel cinsiyet rollerini benimseyen kadın ve erkek üniversite öğrencileri yine geleneksel tutumları olan bir partnerle ilişki içerisinde olmayı seçmiş ve yine geleneksel tutumların getirdiği şiddete yönelik kendilerini savunmak için fiziksel ve psikolojik şiddete başvuruyor olabilir.

Toplumsal cinsiyet ile flört şiddeti ilişkisini inceleyen nitel araştırmalar da mevcuttur. Çimen'in (2018) heteroseksüel gençlerin flört şiddeti söylemlerini incelediği araştırmasında bireylerin toplumsal cinsiyetin belirlediği rol ve tutumlara göre flört ilişkilerini yürüttüklerini gözlemlemiştir. 18-30 yaş aralığında bulunan katılımcılar kadın veya erkeğin toplumun beklediği şekilde davranmadığı zamanlarda şiddetin kabul edilebilir olduğunu dile getirmiştir. Buna göre kadınlar sadık, korunma ihtiyacı olan, söz dinleyen, zayıf" erkekler ise koruyan, sahiplenene, kadının kıyafet seçimlerine karışabilen" olarak nitelendirilmiştir. Bu söylemleri destekleyen ve toplumsal cinsiyet rollerini aşılmaz ve kalıplaşmış bir norm olarak gören katılımcıların flört şiddetine yönelik daha kabul edici söylemleri olduğu görülmektedir. Ayrıca bireyler toplumsal cinsiyetin yarattığı beklentileri karşılamayan partnerlerinin sevgisini sorgulamakta bu da flört ilişkilerinde şiddete sebep olmaktadır.

Toplumsal cinsiyet rolleri ölçeğinin kadın cinsiyet rolü ve erkek cinsiyet rolü alt boyutunun flört şiddeti tutumlarının anlamlı bir yordayıcısı olmadığı görülmüştür. Bu bulguyu desteklemeyen araştırmalar mevcuttur. Turan'ın (2018) toplumsal cinsiyet rolleri, bağlanma stilleri, benlik saygısı, sosyal onay ve flört şiddetine yönelik tutumları incelediği araştırmasında erkek cinsiyet rolünün flört şiddetini anlamlı bir şekilde yordadığı görülmüştür. Erkek cinsiyet rolüne yönelik geleneksel tutumlar arttıkça flört şiddetini olumlu karşılamada artmaktadır. Katı bir erkek cinsiyet rolü tutumunu benimseyen bireylerin flörtte saldırgan tutumlara sahip olduğu görülmektedir (Hill ve Fischer, 2001). Moore ve Stuart (2005) erkeksi cinsiyet rolünün fiziksel, psikolojik ve cinsel şiddetle anlamlı bir ilişkisi olduğunu, erkek cinsiyet rolüne yönelik cinsiyetçi tutumlar arttıkça şiddet kabul düzeylerinin arttığını ifade etmiştir. Araştırma sonucunda erkek cinsiyet rolünün kadının flörtte uyguladığı fiziksel veya psikolojik şiddete dair yordayıcılık etkisi görülmemektedir. Bir kadın tarafından baskı altına alınmak, kısıtlanmak, aşağılanmak veya fiziksel

şiddete maruz kalmak erkeklerin bir başkası ile paylaşmakta güçlük yaşayabileceği bir durum olabilir. Bu durum araştırma sonuçlarını etkilemiş olabilir.

Araştırma sonucunda toplumsal cinsiyet rollerinin kadının flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik anlamlı bir yordayıcılık etkisi görülmemiştir. Şiddet, toplumsal cinsiyet gibi kavramların yer aldığı araştırmalarda sosyal kabul hatası daha da ön plana çıkmaktadır. Katılımcılar fiziksel veya psikolojik şiddete maruz kalsa veya uygulayıcı olsa da araştırmada ifade etmek istemeyebilir. Toplumsal cinsiyet rollerini benimseyip buna göre bir ilişki yaşasa da bunu gizleme yoluna gidebilir. Bu sebeple şiddet, toplumsal cinsiyet konulu araştırmalarda veri toplama adımı gözlemsel tekniklerle de desteklenebilir.

5.5. Üniversite Öğrencilerin Flört Şiddetine Yönelik Tutumlarının Cinsiyetlerine Göre İncelenmesine Yönelik Bulguların Tartışılması ve Yorumlanması

Araştırmaya katılan kadın ve erkek üniversite öğrencilerinin flört şiddetine yönelik tutumları bağımsız örneklemeler için t-testi metoduyla ölçülmüştür. Araştırmanın kişisel bilgi formunda LGBTİ bireylere yer verilmiş ancak yeterli sayıda LGBTİ+ birey araştırmaya katılım göstermediği için evreni temsil etmediği düşünüldüğünden araştırma dışı bırakılmıştır.

Yapılan analiz sonucunda erkek üniversite öğrencilerinin kadının flörtte uyguladığı fiziksel şiddet, kadının flörtte uyguladığı psikolojik şiddet, erkeğin flörtte uyguladığı fiziksel şiddet ve erkeğin flörtte uyguladığı psikolojik şiddete yönelik tutum puanlarının kadın üniversite öğrencilere göre anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu görülmüştür. Bir başka deyişle erkek öğrencilerin flört şiddetinin tüm boyutlarına yönelik kabul düzeyleri kadın öğrencilere göre daha yüksektir.

Ataerki toplumlarda erkeğin öfkelenmesi, şiddet göstermesi kadına göre daha kabul edilebilirdir. Öfke duygusu, saldırgan davranışlar erkeğe yakıştırılır ve gücün simgesi olarak gösterilir. Bu öğretilerle büyütülen erkek üniversite öğrencilerinin flört şiddetine yönelik daha kabul edici olması beklendik bir sonuçtur. Sears ve Byers (2010) erkeklerin flört şiddeti nedeniyle kadınlardan daha az üzgün hissettiklerini bildirmiştir. Öte yandan erkek üniversite öğrencilerinin kadının flörtte uyguladığı psikolojik ve fiziksel şiddeti de kadınlara göre daha çok kabul etmektedir. Bu

kapsamda fiziksel ve psikolojik flört şiddetine yönelik -hem mağdur hem de fail olarak- erkeklerin daha kabul edici tutumları olduğu söylenebilir.

Erkeklerin kadının flörtte uyguladığı fiziksel ve psikolojik şiddeti daha çok kabul etmelerinde toplumsal cinsiyetin kendilerine aşıladığı “Erkekler kolay kolay üzülmaz.” “Erkekler güçlü kalmalı ve ilişkiyi yönetmelidir.” “Bir kadının tokat atması veya bağırması erkeği ciddi bir şekilde yaralamaz.” gibi öğretiler katkı sağlamış olabilir. Erkekler kadının maruz kaldığı şiddetle erkeğin maruz kaldığı şiddeti toplumsal cinsiyet kalıp yargılarından dolayı eşit biçimde değerlendiremeyebilir. Bağımsız değişkenlerden biri olarak araştırmada yer alan toplumsal cinsiyet rolleri ataerkil toplumlarda erkeğin şiddet uygulamasını, şiddeti kabul etmesini normalleştirmekte hatta tam bir erkek olması yolunda bu tutumları pekiştirmektedir. Kadın olmaya, kadın hayatına erkeğin yaşamından daha az değer biçilen toplumlarda kadınların şiddeti normalleştirdiği, şiddete boyun eğdiği ve bu şiddete karşı koyamadığı görülmektedir (İftar, 2016).

Ünüvar’ın (2022) flört şiddeti, cinsel mitler, özgüven ve yaşam doyumunu birlikte incelediği araştırmasında erkeklerin flört şiddetini destekleyici tutumlarının kadınlara göre daha fazla olduğunu bulmuştur. Şahan ve Çuhadaroglu’nun (2021) araştırmasında da kadınların flört şiddeti tutumlarının erkeklere göre daha olumsuz olduğu görülmüştür. Caldwell, Swan ve Woodbrown’un (2012) flört şiddetinin sonuçlarını cinsiyete göre incelediği araştırmasında erkeklerin şiddete yönelik tutumlarının daha olumlu olduğunu ve kadınların flört şiddetinin olumsuz sonuçlarından daha fazla etkilendiğini ifade etmektedir. Flört şiddetinin yordanmasında cinsiyetin önemli bir değişken olduğunu, çünkü cinsiyetin toplumlarda güçle ilişkilendirildiğini dile getirmektedir. Erkeğe atfedilen güç kadınların flörtte kendini savunmasız hissetmesine sebep olmakta ve şiddete maruz kalma risklerinin artırmaktadır. Follingstad ve ark. (1990) araştırmasına katılım gösteren 234 kadının yalnızca üçü herhangi bir duygusal şiddete maruz kalmadığını ifade etmiştir. Geri kalan katılımcıların hepsi farklı türlerde (kıskançlık, kısıtlama, aşağılama gibi) duygusal ve psikolojik şiddete maruz kalmıştır.

Araştırma bulguları ile alanyazındaki diğer pek çok çalışma paralellik göstermekte genç yetişkinlik dönemindeki erkeklerin flört şiddetine kadınlara göre daha kabul edici yaklaştığı görülmektedir (Baltarlı, 2020; Kepir-Savoly ve ark,

2014; Süzer, 2019; Bacioğlu ve Kocabıyık, 2020). Yurtdışında da flört şiddeti özellikle son yıllarda sıklıkla araştırılan konulardan biri haline gelmiştir. Genellikle genç yetişkinlik ve ergenlik dönemindeki flört şiddetini inceleyen pek çok çalışmada erkeklerin flört şiddetini daha çok uygulayan ve daha kabul eden taraf olduğu görülmüştür (Downey, Feldman ve Ayduk, 2000).

Erkeklerin flört şiddeti türlerine yönelik kabul düzeylerinin kadına göre daha fazla olduğunu gösteren araştırmalar literatürde daha sıklıkla karşımıza çıksa da Capaldi ve ark. (2012) çalışması kadın ve erkeklerin flört şiddetini uygulamada anlamlı düzeyde farklılaşmadığı hatta fiziksel şiddet uygulamada kadınların daha yüksek puanlar aldığı araştırmaların yer aldığını ifade etmektedir. Altunöz'ün (2021) ergenlerle yürüttüğü çalışmasında da flört şiddetinde hem mağdur hem de fail olarak cinsiyete göre anlamlı bir fark bulunamamıştır. Kadın ve erkek arasında flört şiddeti tutumlarında anlamlı bir fark olmadığını gösteren araştırmalara rastlamak mümkündür (Fergusson, Boden ve Haorwood, 2008; Dardis, Dixon, Edwards ve Turchik, 2015).

5.6. Üniversite Öğrencilerin Flört Şiddetine Yönelik Tutumlarının Sosyoekonomik Düzeylerine Göre İncelenmesine Yönelik Bulguların Tartışılması ve Yorumlanması

Flört şiddeti diğer şiddet türlerinde olduğu gibi pek çok değişkenle ilişkili ve karmaşık yapıda bir kavramdır. Pek çok ergen ve gencin deneyimlemiş olduğu flört şiddeti için risk faktörlerinden biri de düşük gelirdir (Kızmaz, 2006). Sosyoekonomik düzeyin düşük olması flört şiddeti mağduru ve uygulayıcısı olma konusunda hazırlayıcı bir rol oynamaktadır (Lewis ve Fremouw, 2001).

Dünya Sağlık Örgütü'nün (WHO) (2013) verilerine göre düşük ve orta gelir düzeyli bölgelerde yaşayan bireylerin yüksek gelirli düzeyli bölgelerde yaşayan bireylere göre kadına yönelik şiddet gösterme sıklığının daha yüksek olduğu görülmüştür.

Araştırmada üniversite öğrencilerinin flört şiddetine yönelik tutumlarının sosyoekonomik düzeylerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını incelemek için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) metodu kullanılmıştır. Varyans analizi sonuçlarına göre üniversite öğrencilerinin yaşamının büyük bir bölümünü geçirmiş olduğu yerleşim yeri kadının flörtte uyguladığı fiziksel şiddet üzerinde anlamlı bir fark

yaratmaktadır. Ancak yerleşim yerlerinin diğer şiddet türleri üzerinde istatistiksel açıdan anlamlı bir fark oluşturmadığı görülmüştür. Farkın kaynağını bulmak için yapılan LSD testi sonuçlarına göre sosyoekonomik düzeyi düşük olan üniversite öğrencilerinin kadının flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik kabul düzeylerinin sosyoekonomik düzeyi orta seviyede ve yüksek seviyede olan öğrencilere göre anlamlı derecede yüksek olduğu bulunmuştur.

Özellikle ekonomik açıdan güçsüz durumdaki partnerin şiddet içerikli bir ilişkiyi sonlandırabilme ihtimali daha düşük olacaktır. Ekonomik açıdan güçsüz olan kişiler kendini tanımaya, kendini güçlendirmeye ve geliştirmeye yönelik aktivitelere, sosyal ağ kurabileceği etkinliklere maddi imkansızlıklardan dolayı daha az katılabilmektedir. Bu hem bireysel hem de sosyal açıdan zayıf kalmasına, sosyal destek kaynağı oluşturamamasına sebep olmaktadır. Sosyal destekten mahrum kalan bireyler özellikle yalnız kalma endişesi ile flört şiddeti içerikli de olsa bir ilişki içinde olmayı tercih edebilir. Sosyoekonomik düzeyi düşük bireyler ilişkilerine yönelik ruh sağlığı hizmeti alma açısından da dezavantajlı konumdadır. Bireysel terapi, çift terapisi gibi psikolojik yardım kaynaklarına ulaşamayan bireyler şiddeti tanıma ve engelleme konusunda da yeterince farkındalık sahibi olmayabilir. Ayrıca sosyoekonomik düzeyi düşük ailelerde büyüyen ve yaşamakta olan genç yetişkinler çocukluklarından itibaren anne ve babadan yeterli düzeyde ilgi ve destek görmemiş olabilir. Maddi kaygılar ebeveynlerin çocuklarıyla sıcak ve destekleyici bir ilişki kurmasının önünde engeldir. Ruhsal ve ekonomik problemlerle baş etme aracı olarak şiddete başvurulmuş veya şiddete boyun eğilmiş olabilir.

Sırım'ın (2021) araştırmasında sosyoekonomik düzeyini düşük olarak beyan eden katılımcıların flört şiddeti mağduriyetini en sık yaşayan kitle olduğu görülmüştür. Düşük seviye ve orta seviye ile düşük seviye ve yüksek seviye arasında flört şiddetine maruz kalma açısından anlamlı bir fark bulunmuştur. Spriggs, Halpern, Herring ve Schoenbach (2009) düşük sosyoekonomik düzeyin özellikle erkeğin uygulamış olduğu şiddetle bağlantılı olduğunu ifade etmiştir. Bu durum maddi olarak güçlü olmanın erkeğe atfedilmiş bir rol olması ve erkeklerin bir güç göstergesi olarak maddi kazanca daha fazla önem vermesiyle de açıklanabilir. Kaya Sakarya'nın (2013) 1106 üniversite öğrencisiyle yürütmüş olduğu çalışmada geliri az

olan öğrencilerin flört şiddetini kabul düzeylerinin gelir düzeyi yüksek öğrencilere göre anlamlı açıdan daha yüksek olduğu görülmüştür.

Araştırmadaki kadının flörtte uyguladığı psikolojik şiddet, erkeğin flörtte uyguladığı fiziksel şiddet, erkeğin flörtte uyguladığı psikolojik şiddet üzerinde sosyoekonomik düzeyin anlamlı bir fark yaratmaması genç yetişkinlerin ailelerinden ayrı ilk defa ekonomik açıdan planlamalar yaptığı döneme denk gelmesiyle açıklanabilir. Çeşitli yollarla maddi açıdan desteklenen üniversite öğrencileri yarı zamanlı işlerde çalışmakta, kredi veya burs gibi maddi destek unsurlarından yararlanabilmektedir. Bu dönemde yapmış oldukları finansal düzenlemeler sosyoekonomik düzey ile flört şiddetinin anlamlı bir ilişkisinin olmaması sonucuna götürmüş olabilir. Gelir düzeyine göre flört şiddeti tutumlarının anlamlı düzeyde farklılaşmadığını gösteren çalışmalar alanyazında mevcuttur (Duman, Bridge ve Dağ, 2019; Doğan, 2018; Anderson ve ark., 2011).

5.7. Üniversite Öğrencilerin Flört Şiddetine Yönelik Tutumlarının Yerleşim Birimlerine Göre İncelenmesine Yönelik Bulguların Tartışılması ve Yorumlanması

Bu çalışmada üniversite öğrencilerinin flört şiddetine yönelik tutumlarının yaşamlarının büyük bir çoğunluğunu geçirdikleri yerleşim birimine göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir. Öğrencilerin köy, ilçe, il ve büyükşehirde yaşamaları büyüdükleri kültür ortamının da belirleyicisidir. Bu toplumlarda şiddete yönelik öğretiler, şiddeti kabul düzeyi birbirinden farklıdır ve flört şiddetine yönelik tutumlar da farklılaşacaktır varsayımından yola çıkılarak tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Analiz sonuçlarına göre üniversite öğrencilerinin kadının flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik tutum puanları ve erkeğin flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik tutum puanları yerleşim yerine göre anlamlı bir şekilde farklılık göstermektedir. Kadının flörtte uyguladığı psikolojik şiddet ve erkeğin flörtte uyguladığı psikolojik şiddet üzerinde ise yerleşim yerinin anlamlı fark oluşturmadığı görülmüştür. Fiziksel şiddete yönelik tutumlardaki farkın kaynağını bulmak için Bonferroni testi uygulanmış ve yaşamının büyük bir bölümünü köyde geçirmiş üniversite öğrencilerinin kadının flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik tutum puan ortalamalarının büyükşehir/ metropolde yaşayan öğrencilere göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu görülmektedir. Bir başka deyişle yerleşim yeri köy olan üniversite

öğrencilerinin yerleşim yeri büyükşehir/ metropol olan öğrencilere göre kadının flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik kabul düzeyleri daha yüksektir.

Erkeğin flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik tutum puanları için farka bakıldığında yerleşim yeri köy olan üniversite öğrencilerinin erkeğin flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik tutum puan ortalamalarının yerleşim yeri ilçe/kasaba olan üniversite öğrencilerine göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Buna göre yaşamının büyük bir kısmını köyde geçirmiş olan üniversite öğrencilerinin erkeğin flörtte uyguladığı fiziksel şiddeti kabul düzeyi ilçe/kasabada geçirmiş üniversite öğrencilerine göre daha yüksektir. Üniversite öğrencilerinin problem çözme davranışı ile flört şiddeti tutumları arasındaki ilişkinin incelendiği araştırmada da yaşanan en uzun yer ile fiziksel şiddet arasında anlamlı bir ilişki görülmüştür. En uzun süre yaşamış olduğu yer köy olan katılımcıların fiziksel şiddet puanlarının ilde yaşayan katılımcılara göre daha anlamlı biçimde daha yüksek olduğu bulunmuştur (Aydın Avcı ve diğerleri, 2014). Ergen katılımcılarla yürütülen çalışmada ise köyde yaşayan bireylerin banliyö ve şehirde yaşayanlara göre daha fazla flört şiddetine maruz kaldığı görülmüştür (Spencer, 2000). Yörük Tepe ve Çalık Var'ın (2021) aşk tutumları ve flört şiddeti tutumlarının birlikte araştırıldığı çalışmasında yaşamının çoğunluğunda köyde ve ilçede yaşayan üniversite öğrencilerinin erkeğin flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik olumlu tutumlarının büyükşehirde yaşayan öğrencilere göre anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu görülmüştür. Köyde yaşayan bireylerin fiziksel şiddete yönelik kabul düzeylerinin yüksek olması eğitim seviyesinin düşüklüğü ile ilişkilendirilebilir. Şiddete yönelik geleneksel tutumlar küçük yerleşim birimlerinde daha çok kabul görmekte, büyükşehirde öğrenim görmekte olan üniversite öğrencileri büyümüş oldukları toplumun normlarını yakın ilişkilerine taşıyabilmektedir.

Yerleşim yerinin kadın ve erkeğin fiziksel şiddete yönelik tutumlarını etkilediği, psikolojik şiddete yönelik tutumlarıyla anlamlı bir ilişkisi olmadığı görülmüştür. Psikolojik şiddetin flört şiddeti türleri arasında en yaygını olduğu bilinmektedir (Üstünel Balcı, 2018). Fiziksel şiddetin küçük yerleşim birimlerinde daha çok yaşandığı, insanların bu konuda hassasiyetlerinin daha düşük olduğu düşünülebilir. Şiddete ve olası etkilerine karşı yeteri kadar bilinçlendirilememiş olabilirler veya toplumun normları fiziksel şiddeti onaylıyor olabilir. Ancak

psikolojik şiddetin görülme sıklığı ve fiziksel şiddet kadar bariz belirtilerinin olmaması bu araştırmada yerleşim yerlerine göre psikolojik şiddet tutumlarının değişmemesine sebebiyet vermiş olabilir. Cinal'ın (2018) araştırmasında yaşanan yere göre flört şiddeti puanları arasında anlamlı bir fark yoktur. Ancak araştırmada en yüksek flört şiddeti puanlarına köy ve kasabada yaşayan üniversite öğrencilerinin sahip olduğu görülmüştür. Benzer şekilde İftar'ın (2016) üniversite öğrencilerinin flört şiddetine yönelik tutumlarını incelediği araştırmasında öğrencilerin yaşadığı yer ile flört şiddeti tutum puanları arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Balcı Devrim'in (2019) çalışmasında da benzer şekilde hemşirelik bölümü üniversite öğrencilerinin yaşamlarının uzun bir bölümünü geçirdikleri yerleşim birimi ile flört şiddeti tutumları arasında anlamlı bir ilişki saptanamamıştır. Araştırmanın bulguları psikolojik şiddetin toplumun her kesiminde görülebileceğini destekler niteliktedir.

5.8. Sonuç ve Öneriler

Araştırmanın bu bölümünde, araştırma sonucunda elde edilen bulgular özetlenerek bu bulgular doğrultusunda geliştirilen öneriler sunulmaktadır. Bu araştırmada ebeveyn kabul red algısının, romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançlarının, toplumsal cinsiyet rolleri tutumlarının flört şiddetine yönelik tutumlarını ne düzeyde yordadığını ortaya koymak amaçlanmıştır.

Bu araştırma ebeveyn kabulü ile flört şiddetinin birlikte araştırıldığı sayılı çalışmalardan bir tanesidir. Araştırma sonucunda özellikle baba sıcaklık/şefkati ile baba kayıtsızlık/ihmalinin flört şiddeti üzerinde önemli bir yordayıcılık etkisi olduğu görülmüştür. Flört şiddeti alanyazında çoğunlukla bakım veren kişiyle -genellikle anne- kurulan ilişki ile incelenmiş, babayla kurulan ilişkiye değinilmemiştir. Araştırmada anne baba kabulünün yer alması bu açıdan kritiktir. Ayrıca romantik ilişki inançları ile flört şiddetinin incelendiği çalışmalar Türkiye'de oldukça kısıtlıdır. Üniversite öğrencileriyle çalışan ruh sağlığı uzmanlarının yakın ilişkilere baba kabulü, romantik ilişki inançları, toplumsal cinsiyet rolleri perspektifinden yaklaşmasında önemli veriler sunacağı düşünülmektedir. Mevcut araştırmada çocukluk döneminde algılanan kabul, bilişsel yapı ve kültürel öğretilere yönelik değişkenlere yer verilmesi flört şiddeti tutumlarının geniş bir perspektiften anlaşılması kapsamında önemli görülmektedir. Ancak her araştırmada olabileceği gibi bu araştırmanın da birtakım sınırlılıkları olduğu ve ilerleyen araştırmalarda bu

sınırlılıklar doğrultusunda düzenlemeler yapılarak alana katkı sunacak çalışmaların düzenlenebileceği düşünülmüştür. Buna yönelik olarak araştırmacılar için bazı öneriler oluşturulmuştur.

5.8.1. Araştırmacılara Yönelik Öneriler

1. Ebeveyn kabul reddi ile flört şiddeti arasındaki ilişkinin incelendiği çalışmalar yurt içi ve yurtdışı literatüründe oldukça sınırlıdır. Bu sebeple aynı değişkenler farklı örneklem gruplarıyla çalışılabilir.

2. Bu araştırmanın sonuçları Pamukkale Üniversitesinin çeşitli fakültelerinde öğrenim gören üniversite öğrencilerinin tutumlarını yansıtmaktadır. Araştırma sonuçlarının genellenebilirliği açısından farklı bölgelerde üniversite okuyan öğrencilerle ve daha geniş bir örneklem grubuyla benzer bir çalışma yürütülebilir. Ayrıca bu araştırma 18-38 yaş aralığındaki bireyleri kapsamıştır. Ergenlik dönemindeki 13-14 yaşlarındaki ortaokul öğrencilerinin ilk flört deneyimlerini yaşadığı bilinmektedir. Bu ilişkilerdeki dinamiklerin incelenmesi ve önleyici tedbirlerin alınması üniversitede ve daha sonrasında yaşanacak flört ilişkileri açısından yararlı olacaktır. Benzer değişkenlerle flört şiddeti olgusu ergen örneklem grubuyla da çalışılabilir.

3. Araştırma heteroseksüel olduğunu ifade eden kadın ve erkek öğrencilerle yürütülmüştür. Araştırmaya başlarken kişisel bilgi formunda LGBTİ+ bireylere yer verilse de belli oranda örneklem sağlanamadığından bu katılımcılar araştırma dışı bırakılmıştır. Veri toplama sürecinde bu duruma daha çok dikkat edilerek heteroseksüel ve LGBTİ bireylerin veya yalnızca LGBTİ bireylerin flört şiddeti tutumları benzer değişkenlerle birlikte incelenebilir. Alanyazında ve araştırmamızda bu konuda eksiklik görülmektedir.

4. Araştırmada ebeveyn kabul ve reddinin flört şiddeti üzerinde yordayıcılık etkisi düşüktür. Araştırmaya baş etme becerileri, psikolojik sağlamlık, duygu düzenleme becerileri gibi değişkenler eklenerek anne baba reddinin bu kavramlarla birlikte yordayıcılığı araştırılabilir.

5. Araştırmada kullanılan ölçek flört şiddetinin fiziksel ve psikolojik boyutunu ölçmektedir. Ancak günümüzde sıklığı giderek artan dijital flört şiddeti araştırma kapsamında incelenememiştir. Flört ilişkilerinin pek çoğu sosyal medya hesaplarından bağımsız yürütülmemekte bazı flört ilişkileri ise tamamen dijital

ortamlar üzerinden devam etmektedir. Bu sebeple yapılacak yeni araştırmalarda siber flört istismarı, dijital şiddet gibi değişkenlerin ele alınması önemli görülmektedir. Ayrıca bu araştırmada yer almayan cinsel şiddet boyutunu da içeren veri toplama araçlarının kullanılması önerilebilir.

6. Araştırmada bağımsız değişkenlerin fiziksel şiddet üzerinde yordama rolünün düşük olduğu görülmektedir. Kadının ve erkeğin flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik tutum ölçeklerinde tokatlanmalıdır, dövülmelidir şeklinde ifadeler yer almaktadır. Bu sert ifadeler katılımcıların fiziksel şiddet tutumları olumlu olsa da toplumsal kabul açısından gerçekçi cevaplar vermesini engellemiş olabilir. Bu sebeple farklı ölçekler kullanılarak flört şiddetine yönelik tutumlar ebeveyn kabul reddi, romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançlar ve toplumsal cinsiyet rolleri ile incelenebilir.

7. Bu araştırmada katılımcılara kişisel bilgi formunda flört ilişkilerinde fiziksel, psikolojik ve cinsel şiddet şiddete maruz kalma ve şiddeti uygulama durumları sorulmuş ancak flört şiddeti puanlarında anlamlı bir fark görülememiştir. Üniversite öğrencileriyle yürütülecek yeni çalışmalarda sosyal kabul hatasını en aza düşürecek biçimde sorularla flört şiddetinde mağdur ve uygulayıcı olma durumu ile flört şiddetini kabul arasındaki ilişki araştırılabilir.

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre flört şiddeti kapsamında çalışabilecek ruh sağlığı uzmanlarına, eğitimcilere yönelik bazı öneriler oluşturulmuştur.

5.8.2. Uygulayıcılara Yönelik Öneriler

1. Şiddet kavramı özellikle şiddete maruz kalan tarafından açıkça dile getirilemediği için veri toplama aşamasında birtakım zorluklar yaşanmaktadır. Bunun yanı sıra şiddet uygulayan kişi de sosyal kabul hatasına düşüp cevaplandırmada objektif davranmayabilir. Şiddete maruz kalan kişinin öncelikle bunu şiddet olarak adlandırması, ifade etmesi ve destek kaynaklarından yardım istemesi önemlidir. Bu sebeple liseden itibaren gençler şiddet ve türleri, yardım isteme davranışı konusunda bilgilendirilmeli ve destek kaynakları konusunda bilinçlendirilmelidir. Üniversite öğrencilerine şiddet gördüklerinde neler yapabilecekleri, destek mekanizmalarının neler olduğu konusunda yol gösterilmeli gerekli ruh sağlığı hizmetlerinden faydalanabilmeleri sağlanmalıdır. Üniversitelerde yer alan psikolojik danışma ve

rehberlik birimleri ile iş birliği içerisinde üniversite birinci sınıftan itibaren flört şiddeti odaklı grupla psikolojik danışma grupları oluşturulabilir.

2. Ailelere çocuğun reddedildiğini hissetmesine sebep olacak ebeveyn tutumları, reddedilmenin uzun vadede etkileri, kabul ve reddin flört ve evlilik ilişkilerindeki etkisi, kendi büyüme süreçlerinde anne babalarından gördükleri reddedilme ile nasıl baş edebilecekleri ve bu zinciri nasıl kırabilecekleri hakkında bilgilendirici çalışmalar, müşavirlik yapılabilir.

3. Günümüzde bireylerin ilk flört deneyimlerini yaşadığı yaş ortaokul çağına denk gelmektedir. Okul psikolojik danışma ve rehberlik servisleri ortaokul yaş grubuyla birlikte romantik ilişki inançları, toplumsal cinsiyet eşitliği ve flört şiddeti konusunda grup rehberliği çalışmaları yürütebilir. Ortaokulda bu konulara dair farkındalık geliştiren öğrencilerin lise ve üniversitede daha sağlıklı flört ilişkileri yürütmesi beklenecektir.

4. Araştırma sonuçlarına paralel olarak Dünya Sağlık Örgütü WHO (2009) eşitlikçi cinsiyet rollerini benimsemeyen erkeklerin kadına yönelik şiddeti daha fazla kabul ettiğini ifade etmiştir. Toplumsal cinsiyet rollerine yönelik eşitsiz tutumların önlenmesinde medyanın gücü göz ardı edilemez. Bu konuda özellikle üniversite öğrencilerine hitap eden reklamlar, televizyon dizileri ve filmlerde toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı bir alt yapı oluşturulmalıdır.

5. Özellikle ortaokul ve lise öğrencilerinin yoğun olarak bulunduğu caddelerde dikkat çekici panolar, televizyon yayınları, sosyal medyada flört şiddeti ve toplumsal cinsiyet eşitliğine dikkat çeken ve gençlere hitap eden içerikler üretilmelidir.

6. Araştırma sonuçları incelendiğinde özellikle romantik ilişkilere dair akılcı olmayan inançların üniversite öğrencilerinin flört şiddeti tutumları üzerinde önemli bir yordayıcılık etkisi olduğu görülmektedir. Ruh sağlığı hizmeti için kendisine başvuru alan psikolojik danışmanlar, psikologlar flört şiddetine maruz kalan veya başvuran danışanları için romantik ilişki inançlarını irdelleyebilir, danışanın flört ilişkisi hakkında inanç sistemindeki abartılmış, katı ve hatalı düşünceleri fark etmesini ve yeniden yapılandırmasını sağlayabilir, yardım sürecinde buna yönelik terapötik müdahalelere yer verebilir. Danışanın flört ilişkisi ele alınırken kendisinin

ve partnerinin toplumsal cinsiyet rollerine yönelik tutumları incelenip daha geniş bir perspektiften sorun kavramsallaştırılabilir.

7. Baba kabul ve reddinin flört şiddeti tutumlarında anne kabul reddine göre daha belirleyici olduğu görülmektedir. Babaların çocuklarıyla kurduğu sağlıklı bir ilişkinin yalnızca güçlendirici değil aynı zamanda koruyucu da olduğu görülmektedir. Babadan algılanan şefkatin önemi ayrıca ön plana çıkmaktadır. Buna yönelik ebeveyn eğitimlerinde baba katılımının artırılması, babaların da flört hakkında cinsiyeti fark etmeden çocuklarıyla konuşabilmesi adına eğitimler, psikoeğitsel gruplar oluşturulmasının faydalı olacağı düşünülmektedir.

8. Araştırmada erkek üniversite öğrencilerinin tüm flört şiddeti puanlarının kadın üniversite öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu görülmüştür. Flört şiddeti ve toplumsal cinsiyet konulu çalışmalarda özellikle erkek üniversite öğrencilerinin yer almasına özen gösterilebilir. Ortaokul ve lise kademesinde ise şiddet eğilimi olduğu tespit edilen öğrencilerin ailelerine bu konuda rehberlik edilebilir. Okul psikolojik danışma ve rehberlik servislerinde öğrenci-veli-öğretmene yönelik toplumsal cinsiyet eşitliği konulu çalışmalar yapması önemli görülmektedir. Pek çok öğretmen kız öğrencilerin “usturuplu” olmasını beklerken erkek öğrencilerden bu beklenti çok düşüktür. Kız öğrencilerin fiziksel psikolojik ve cinsel şiddet içerikli davranışları bir erkek öğrenciye göre daha fazla tepki almaktadır. Bu konuda öğretmenlerin toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda bilgilendirilmesi gerekmektedir. Cinsiyetçi okul ortamları özellikle erkeğin flörtte göstermiş olduğu şiddeti meşrulaştırmakta hatta pekiştirmektedir. Halk eğitim merkezleri ve okulların iş birliğinde toplumsal cinsiyet eşitliği konulu öğretmen eğitimleri düzenlenebilir. Seminer dönemleri eğitimlerine bu gibi eğitim konuları dahil edilebilir.

KAYNAKÇA

- Adams, A. E., Sullivan, C. M., Bybee, D., & Greeson, M. R. (2008). Development of the scale of economic abuse. *Violence Against Women*, 14(5), 563–588. doi:10.1177/1077801208315529
- Akdeniz, B. (2022). Üniversite öğrencilerinin flört şiddeti algıları ve toplumsal cinsiyet rollerini kabul düzeyleri. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Akın, A. ve Demirel, S. (2003). Toplumsal cinsiyet kavramı ve sağlığa etkileri. *Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi Halk Sağlığı Özel Eki*, 25(4), 73-82.
- Akış, N. ve Avşar Baldan, G. (2017). Flört şiddeti. *Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 43(1), 41-44.
- Aktaş, G. (2013). Feminist söylemler bağlamında kadın kimliği: Erkek egemen bir toplumda kadın olmak. *Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 30(1), 53-72.
- Akün, E., Dedeler, M. ve Batıgün, A. D. (2017). Yetişkin ebeveyn kabul red ölçeği kısa form uyarlama çalışması. *Dusunen Adam The Journal of Psychiatry and Neurological Sciences*, 30(3), 181-193. doi: 10.5350/DAJPN2017300302
- Altınöz, E. (2021). The investigation of conflict in adolescents dating violence in the role of perpetrator victim and parental acceptance rejection. Yüksek Lisans Tezi, Bahçeşehir Üniversitesi, İstanbul.
- Altunışık, R., Yıldırım, E., Bayraktaroğlu, C. ve Coşkun, R. (2007). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri*. (5. Baskı). Sakarya: Sakarya Yayıncılık.
- Anderson, J. F. & Kras, K. (2005). Revisiting Albert Bandura's social learning theory better understand and assist victims of intimate personal violence. *Women Criminal Justice*, 17, 99-124. doi: 10.1300/J012v17n01_05
- Anderson, R. J., Wen, C. C., Johnson, M.D., Lyon, S., Lee, C.Y.S., Zheng, F, et.al. (2011). Attitudes toward dating violence among college students in mainland China: An exploratory study. *Violence and Victims*, 26(5), 631-647. doi:10.1891/08866708.26.5.631.
- Arat, N. (2010). *Feminizmin ABC'si*. İstanbul: Say Yayınları.
- Arıcı, F. (2011). Üniversite öğrencilerinde toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin algılar ve psikolojik iyi oluş. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.

- Arslangiray, N. (2013). Üniversite öğrencilerinde beden imajının yordayıcıları olarak bağlanma stilleri ve toplumsal cinsiyet rolleri. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Aslan, D., Vefikuluçay, D., Zeyneloğlu, S., Erdost, T. ve Temel, F. (2008). *Ankara'da iki hemşirelik yüksekokulunun birinci ve dördüncü sınıflarından okuyan öğrencilerinin flört şiddetine maruz kalma, flört ilişkilerinde şiddet uygulama durumlarının ve bu konudaki görüşlerinin saptanması araştırması*. (Teknik Rapor). Ankara: Hacettepe Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma Merkezi.
- Aslan Dölen, Z. (2014). Üniversite öğrencilerinin yakın ilişkilerinde bağlanım: romantik ilişkilerle ilgili akılcı olmayan inançlar ve cinsiyet rolleri. Yüksek Lisans Tezi, Sıtkı Koçman Üniversitesi, Muğla.
- Atılgan, I. (2020). Üniversite öğrencilerinin romantik ilişkiler ile ilgili akılcı olmayan inançlarının nesne ilişkileri-gerçeği değerlendirme boyutları ve ilişki doyumu arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Gelişim Üniversitesi, İstanbul.
- Avgoustis, E. (2000). The importance of childhood neglect to adolescent dating violence: Is insecure attachment style a risk faktor? Doktora tezi. York Üniversitesi, Toronto. Erişim adresi: <http://www.mersin.edu.tr/idari/kutuphanevedokumantasyon-dairebaskanligi>.
- Aušraitė, M. & Žardeckaitė-Matulaitienė, K. (2019). The relationship between irrational relationship beliefs and conflict resolution strategies in young adulthood. *International Journal of Psychology*, 17(23). 77-93
- Aydın Avcı, İ., Yıldırım Öz, Ö., Durdane, Y. ve Çelik Eren, D. (2014). University students' problem solving behaviors and exposure to dating abuse in their romantic relationship. *Progress in Health Science*, 4(2), 123-130.
- Ayhan, Y. (2020). Flört şiddeti ve flört şiddetine yönelik tutumun güvenli bağlanma ve anne babaya benzerlik ilişkisinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Üsküdar Üniversitesi, İstanbul.
- Bacıoğlu, D.S. ve Kocabıyık, O.O. (2020). The roles of value preferences and cognitive emotion regulation strategies on prediction of dating violence.

- International Journal of Psychology and Educational Studies*,7(1), 96-107.
doi:10.17220/ijpes.2020.01.009.
- Bahadır, Ş. (2006). Romantik ilişkilerde bağlanma stilleri, çatışma çözme stratejileri ve olumsuz duygu durumu düzeltme arasındaki ilişki. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Bahadır Yılmaz, E.ve Şahin, E. (2021). The effects of irrational romantic relationship beliefs and experiences in close relationships on dating violence of nursing and midwifery students. *Perspectives in Psychiatric Care*. 2021(1), 1-7. doi: 10.1111/ppc.12920
- Baker, C.K. & Helm, S. (2010). Pacific youth and shifting thresholds. Understanding teen dating violence in Hawaii. *Journal of School Violence*. 9(2), 154-156.
- Balcı, A. (2006). *Sosyal Bilimlerde Araştırma, Yöntem, Teknik ve İlkeler*. (7. Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Balcı, A. (2015). *Sosyal Bilimlerde Araştırma, Yöntem, Teknik ve İlkeler*. (11. Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Baltarlı, N. (2020). Flört şiddetinin şema terapi modelinde incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Şehir Üniversitesi, İstanbul.
- Bandura, A. (1973). *Aggression: A social learning analysis*. Englewood Cliffs, N. J.: Prentice Hall.
- Bandura, A. (1977). Self-efficacy: Toward a unifying theory of behavioral change. *Psychological Review*. 84(2), 191-215. doi: 10.1016/0146-6402(78)90002-4
- Beauvoir, S., D. (1986). *Kadın- Bağımsızlığa Doğru* (B. Onaran, Çev.). İstanbul: Payel Yayınevi. (Orijinal çalışma 1969 yılında yayımlanmıştır)
- Beck, J. S. (2001). *Bilişsel Terapi Temel İlkeler ve Ötesi*. (F. Balkaya ve A. İlden Koçkar, Çev.). Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları.
- Bell, K. J. (2008). Intimate partner violence on campus: A test of social learning theory. Unpublished doctoral dissertation, Indiana University of Pennsylvania, Indiana.
- Bell, K., & Naugle, A. (2008). Intimate partner violence theoretical considerations: moving towards a contextual framework. *Clinical Psychology Review*, 28(7), 1096-1107. doi: 10.1016/j.cpr.2008.03.003.

- Bem, S. L. (1981). The BSRI and gender schema theory: A reply to Spence and Helmreich. *Psychological Review*, 88(4), 369–371.
- Bem, S. L. (1983). Gender schema theory and its implications for child development: raising gender-aschematic children in a gender-schematic society. *Signs: Journal of Women in Culture and Society*, 8(4), 598-616.
- Berman, H., İsmail, F., & Ward-Griffin, C. (2007). Dating violence and the health of young women: A feminist narrative study. *Health Care For Women International*. 28(5), 453-477. doi:10.1080/07399330701226438
- Beştav, F.G. (2007). Romantik ilişki doyumu ile cinsiyet, bağlanma stilleri, rasyonel olmayan inançlar ve aşka ilişkin tutumlar arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Bhasin, K. (2003). *Toplumsal Cinsiyet: Bize Yüklenen Roller*. Ankara: Kadınlarla Dayanışma Vakfı Yayınları.
- Bingöl, O. (2014). Toplumsal cinsiyet olgusu ve Türkiye’de kadınlık. *Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 16(1), 108-114.
- Bookwala, J., & Zdaniuk, B. (1998). Adult attachment styles and aggressive behavior within dating relationships. *Journal of Social and Personal Relationships*, 15(2), 175–190. doi:10.1177/0265407598152003
- Bookwala, J., Frieze, I.H., Smith, C.A., & Ryan, K.M. (1992). Predictors of dating violence: A multivariate analysis. *Violence and Victims*. 7(4), 297-311. doi: 10.1891/0886-6708.7.4.297
- Burger, J., M. (2006). *Kişilik* (İ. D. Erguvan Sarıoğlu, Çev.). İstanbul: Kaknüs Psikoloji. (Orijinal çalışma 2004 yılında yayımlanmıştır)
- Buz, S. (2009). Feminist sosyal hizmet uygulaması. *Toplum ve Sosyal Hizmet Dergisi*, 20 (1), 53-65.
- Büyüköztürk, Ş. (2020). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı İstatistik, Araştırma Deseni SPSS Uygulamaları ve Yorum*. Ankara: Pegem Akademi
- Caldwell, J. E., Swan, S. C., & Woodbrown, V. D. (2012). Gender differences in intimate partner violence outcomes. *Psychology of Violence*, 2(1) 42–57. doi: 10.1037/a0026296

- Capaldi, D.M., Kim, H.K., Knoble, N.B. & Shortt, J.W. (2012). A systematic review of risk factors for intimate partner violence. *Partner Abuse*, 3(2), 231-280. doi: 10.1891/1946-6560.3.2.231
- Capezza, N. M., Schumacher, E. C., & Brady, B. C. (2015). Trends in intimate partner violence services provided by substance abuse treatment facilities: Findings from a national sample. *Journal of Family Violence*, 30(1), 85-91. doi: 10.1007/s10896-014-9649-7
- Cengiz, K., Tol, U. ve Küçükural, Ö. (2004). Hegemonik Erkekliğin Peşinden. *Toplum ve Bilim Dergisi*. 101(1), 50-70.
- Cevizci, A. (2012). *Felsefe Sözlüğü*. İstanbul: Say Yayınları
- Cinal, B. (2018). Flört şiddeti ve flört şiddetine yönelik tutumun anksiyete ve depresyon düzeyleriyle ilişkisinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Işık Üniversitesi, İstanbul.
- Corey, G. (2015). *Psikolojik Danışma, Psikoterapi Kuram ve Uygulamaları*. (T. Ergene, Çev.). Ankara: Mentis Yayınları. (Orijinal çalışma 2000 yılında yayımlanmıştır)
- Çanakçı, E. (2020). Eşinden şiddet gören ve görmeyen çalışan kadınların eylemli kişilik özelliklerinin, ruh sağlığı sürekliliklerinin ve toplumsal cinsiyet rollerinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul.
- Çelikleş, M. G. (2013). Okuldaki şiddet olayları ile aile içi şiddet ilişkisi. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Çengel, D. (2022). Üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerinde flört şiddetine yönelik tutum, bağlanma stili ve toplumsal cinsiyet rolleri arasındaki ilişkide, özşefkatin aracı rolünün incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Okan Üniversitesi, İstanbul.
- Çepni, S. (2014). *Araştırma ve Proje Çalışmalarına Giriş*. (7. Baskı). Trabzon: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Çıtak, A. (2008). Kadınların çalışmasına yönelik tutum: cinsiyet, cinsiyet rolü ve sosyoekonomik düzeye göre bir karşılaştırma. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.

- Çimen, O. (2018). Heteroseksüel gençlerin flört şiddetine yönelik söylemleri. Yüksek Lisans Tezi. Arel Üniversitesi, İstanbul.
- Dank, M., Lachman, P., Yahner, J., & Zweig, J. M. (2014). Dating violence experiences of lesbian, gay, bisexual and transgender youth. *Journal of Youth Adolescence*, 43(5), 846-857. doi:10.1007/s10964-013-9975-8
- Dardis, C.M., Dixon, K. J., Edwards K. M, & Turchik, J. A. (2015). An examination of the factor related to dating violence perpetration among young men and women and associated theoretical explanations: a review of the literature. *Trauma, Violence & Abuse*, 16(2), 136-152.
- Demirbilek, S. (2007). Cinsiyet ayrımcılığının sosyolojik açıdan incelenmesi. *Finans Politik & Ekonomik Yorumlar*, 44 (11), 12-27.
- DiGiuseppe, R. A., Doyle, K. A., Dryden, W, & Backx, W. (2014). *A practitioner's guide to rational-emotive behavior therapy*. New York: Oxford University Press. Erişim adresi: <https://kutuphane.ege.edu.tr/tr-0/anasayfa.html>
- Direkçi, E. (2018). Yetişkinlikte çocukluğa ilişkin hatırlanan ebeveyn kabul-reddi ile yalnızlık arasındaki ilişkide duygu dışavurum tarzlarının ve arkadaşlık kalitesinin aracı rolleri. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Doğan, S. (2018). Erkeklik rollerini kabullenmenin ve erkekliğe yönelik tehdit algısının üniversite öğrencilerinin flört şiddetine yönelik tutumları ile ilişkisi. Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi, Gaziantep.
- Downey, G., Feldman, S, & Ayduk, O. (2000). Rejection sensitivity and male violence in romantic relationships. *Personal Relationships*, 7(1), 45-61.
- Dökmen, Z., Y. (2009). *Toplumsal Cinsiyet Sosyal Psikolojik Açıklamalar*. (Üçüncü Baskı): İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Draucker, C., B. & Martsolf, D.S. (2010). The Role Of Electric Communication Techonology In Adolescents Dating Violence. *Journal of Child And Adolescent Psychatric Nursing*, 23(3), 133-142.
- Duman, N., Bridge, E. N. & Dağ, B. (2019). Yetişkin İlişkilerinde Şiddete Yönelik Tutumların İncelenmesi. *Motif Akademi Halk Bilim Dergisi*. 12 (28), 1210-1222.
- Dutton, D. G. (1999). Traumatic origins of intimate rage. *Aggression and Violent Behavior*, 4(4), 431-447.

- Ecevit, Y., Ecevit, M., Ayata A., Gölgeliooğlu, Ö., Göğüş Tan, M., Kurdoğlu, A., Karkıner, N., Uygur, G., Çağlar, İ., Durakbaşı, A. (2011). *Toplumsal Cinsiyet Sosyolojisine Bakış*. (1. Baskı). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Web Ofset.
- Eidelson, R. J., & Epstein, N. (1982). Cognition and relationship maladjustment: development of a measure of dysfunctional relationship beliefs. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 50(5), 715-720.
- Ellis, A. (1994). *Reason and emotion in psychotherapy: A compressive method of treating human disturbances*. Revised and updated. New York: Carol Publishing Group.
- Ellis, A. (1996). The treatment of morbid jealousy: A rational emotive behavior therapy approach. *Journal of Cognitive Psychotherapy*, 10(1), 23-33. doi:10.1891/0889-8391.10.1.23
- Ellis, A. & Dryden, W. (1997). *The Practice of Rational Emotive Behavior Therapy*. New York: Springer Publishing
- Ellis, A. & Whiteley, J.M. (editor) (1979). *Theoretical And Empirical Foundations of Rational Emotive Therapy*. Monterey, CA: Brooks-Cole.
- Enginkaya, B., Gümüştepe, B., Say, A., Sünnetçi, B., Yalçın, M., Yıldızdoğan, Ç., (2016). Üniversite öğrencilerinin flört şiddeti algıları üzerine bir araştırma. *Ufuk Ötesi Bilim Dergisi*. 16(1), 56-83.
- Erkan, S. & Toran, M. (2004). Alt sosyoekonomik düzey annelerinin çocuklarını kabul ve reddetme davranışlarının incelenmesi (Diyarbakır ili örneği). *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(13), 91-97.
- Erkman, F., & Rohner, R. P. (2006). Youths' perceptions of corporal punishment, parental acceptance, and psychological adjustment in a Turkish metropolis. *Cross-Cultural Research*, 40(3), 250-267.
- Erol, M. Ve Temizer Avcı, D. (2016). Eyleme geçiren bir katalizör "öz yeterlik algısı": Üniversite öğrencileri üzerine bir inceleme. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31(4), 71-723.
- Ersoy, E. (2009). Cinsiyet kültürü içerisinde kadın ve erkek kimliği (Malatya örneği). *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(2), 209-230.

- Eryavuz, A. (2006). Çocuklukta algılanan ebeveyn kabul veya reddinin yetişkinlik dönem yakın ilişkiler üzerindeki etkileri. Doktora Tezi, Ege Üniversitesi, İzmir.
- Esmer, Y. (2012). Bahçeşehir Üniversitesi ve Dünya Değerler Araştırması Derneği (WVSA), Türkiye Değerler Atlası, İstanbul.
- Evans, K., M., Kincade, E., A, % Seen, S., R. (2011). *Introduction to Feminist Therapy, Strategies for Social and Individual Change*. USA: Sage Publications.
- Fergusson, D. M., Boden, J. M., & Horwood, L. J. (2008). Developmental antecedents of interpartner violence in a new zealand birth cohort. *Journal of Family Violence*, 23(8), 737–753. doi: 10.1007/s10896-008-9199-y
- Follingstad, D.R., Rutledge, L.L., Berg, B.J., Hause, E.S., & Polek, D.S. (1990). The role of emotional abuse in physically abuse relationships. *Journal of Family Violence*, 5(2), 107-120. doi: 10.1007/bf00978514
- Friedman, M. A., & Whisman, M. A. (1998). Interpersonal problem behaviors associated with dysfunctional attitudes. *Cognitive Therapy & Research*, 98(22), 149-160.
- Gardner, C. V. (2009). *The a t o z of feminist philosophy*. Toronto: The Scarecrow Press. Erişim adresi: <https://kutuphane.ege.edu.tr/tr-0/anasayfa.html>
- Gelles, R. J., & Strauss, M. A. (1988). *Intimate violence*. (1st ed.) New York: Simon and Schuster.
- George, D. & Mallery, M. (2010). *SPSS For Windows Step by Step: A Simple Guide and Reference, 17.0 Update* (10th ed.) Boston: Pearson.
- Goldner, V. (1991). Toward a critical relational theory of gender. *Psychoanalytic Dialogues*. 1(3), 249-272. doi: 10.1080/10481889109538898
- Gomez, A. M. (2011). Testing the cycle of violence hypothesis: child abuse and adolescent dating violence as predictors of intimate partner violence in young adulthood. *Youth & Society*, 43(1), 171-172.
- Gottman, J., Notarius, C, Gonso, J., & Markman, H. (1976). *A couple's guide to Communication*. Champaign III.: Research Press. Erişim adresi: <https://kutuphane.ege.edu.tr/tr-0/anasayfa.html>

- Gray-Little, B., Baucom, D. H, & Hamby, S. L. (1996). Marital power, marital adjustment, and therapy outcome. *Journal of Family Psychology*, 10 (3), 292–303.
- Gündoğdu, R., Yavuzer, Y. ve Karataş, Z. (2018). Irrational beliefs in romantic relationships as the predictor of aggression in emerging adulthood. *Journal of Education and Training Studies*, 6(3), 108-113. doi:10.11114/jets.v6i3.2884
- Güven, N. & Yılgör, S. (2020). Üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerle ilgili akılcı olmayan inançları, evliliğe ilişkin tutumları ve psikolojik belirtileri arasındaki ilişkilerin incelenmesi. *International Social Sciences Studies Journal*, 6(63), 2216- 2227.
- Haferkamp, C. J. (1994). Dysfunctional beliefs, self-monitoring, and marital conflict. *Current Psychology*, 13(3), 248-263.
- Hare Mustin, T. R., & Marecek, J. (1988). The meaning of difference: gender theory, postmodernism, and psychology. *American Psychologist*. 43 (6), 455-464.
- Hassija, C.M., Robinson, D., Silva, Y., & Lewin, M.R. (2018). Dysfunctional Parenting and Intimate Partner Violence Perpetration and Victimization Among College Women: The Mediating Role of Schemas. *Journal of Family Violence*, 33, 65-73.
- Hay, I., & Ashman, A. F. (2003). The development of adolescents' emotional stability and general self-concept: The interplay of parents, peers, and gender. *International Journal of Disability, Development and Education*, 50(1), 77-91.
- Henderson, A., Bartholomew, K., Trinke, S, & Kwong, M. (2005). When loving means hurting: An exploration of attachment and intimate abuse in a community sample. *Journal of Family Violence*, 20(4), 219–230.
- Hendrick, C., & Hendrick, S. S. (1986). A theory and method of love. *Journal of Personality and Social Psychology*, 50(2), 392-402. doi:10.1037/00223514.50.2.392
- Herrero, J., Rodríguez, F. J, & Torres, A. (2017). Acceptability of partner violence in 51 societies: The role of sexism and attitudes toward violence in social

- relationships. *Violence Against Women*, 23(3), 351-367. doi: 0.1177/1077801216642870
- Hill, M.S., & Fischer, A.R. (2001). Does entitlement mediate the link between masculinity and rape-related variables? *Journal of Counseling Psychology*, 48(1), 39-50. doi: 10.1037/0022-0167.48.1.39
- Hyde, J. S. (1994). Should psychologists study gender differences? Yes with some guidelines. *Feminism and Psychology*, 4(4), 507-512. doi: 10.1177/0959353594044004
- İftar, M. (2016). Üniversite Öğrencilerinin Flört Şiddetine Yönelik Tutum ve Davranışları. Yüksek Lisans Tezi. Sıtkı Koçman Üniversitesi, Muğla.
- İpek, S. (2020). Dijital flört şiddetinin suskunluk sarmalı bağlamında incelenmesi: Türkiye İspanya karşılaştırmalı tren testi uygulaması. Yüksek Lisans Tezi, Medipol Üniversitesi, İstanbul.
- Jackson, S. M. (1999). Issues in the dating violence research: A review of the literature. *Aggression and Violent Behavior*, 4, 233-247. doi:10.1016/S1359-1789(97)00049-9
- Jennings, W. G., Park, M., Tomsich, E. A., Gover, A. R. & Akers, R. L. (2011). Assessing the overlap in dating violence perpetration and victimization among South Korean college students: The influence of social learning and self-control. *American Journal of Criminal Justice*, 36, 188-206. doi: 10.1007/s12103-011-9110-x
- Jewkes, R. (2002). Intimate partner violence: causes and prevention. *Journal of Violence Against Women*, 359 (2). 1423-1429.
- Kadıoğlu, İ. (2018) *Ebeveynlerin çocuklarını kabul, red ve kontrol düzeyleri ile çocukların somatizasyon belirtileri arasındaki ilişki*. Yüksek Lisans Tezi, Bilim Üniversitesi, İstanbul.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (1981). *Çocuğun Değeri: Türkiye' de Değerler ve Doğurganlık*. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayını.
- Karaçay, E. (2021). Genç yetişkinlerde çocukluk çağı travmalarının, bağlanma stillerinin ve benlik saygısının flört şiddetine yönelik tutumları üzerindeki yordayıcı etkisi. Yüksek Lisans Tezi. Maltepe Üniversitesi, İstanbul.

- Karadayı, A. (2020). Üniversite öğrencilerinde toplumsal cinsiyet algısı ve çelişik duygulu cinsiyetçiliğin flört şiddeti ve flört şiddetine yönelik tutumlara etkisi. Yüksek Lisans Tezi, Haliç Üniversitesi, İstanbul.
- Karagöz, M. (2006). İstatistik Yöntemler (6. Baskı). Ekin Kitapevi: Bursa.
- Karakuş, S. (2011). Çoklu bağlantı (multicollinearity) sorunu ve giderilmesine yönelik alternatif yaklaşımlar. Yüksek Lisans Tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Van.
- Kavak, G. (2013). Üniversite öğrencilerinde ebeveyn kabulü ile psikolojik uyum arasındaki ilişkinin incelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Kaya Sakarya, A. (2013). Üniversitede öğrenim gören gençlerde flörtte şiddeti. Yüksek Lisans Tezi. Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya.
- Kepir Savoly, D., Ulaş, Ö., ve Demirtaş Zorbaş, S. (2014). Üniversite öğrencilerinin çiftler arası şiddeti kabul düzeylerini etkileyen etmenler. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 5 (42). 173-196.
- Keser, G. (2017). Üniversite öğrencilerinin empatik eğilim, duygusal zeka ve akılcı olmayan inanç düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya.
- Kılınçer, A. S. ve Tuzgöl Dost, M. (2014). Üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerinde algıladıkları istismar. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 5(42), 160-172.
- Kızmaz, Z. (2006). Okullardaki şiddet davranışının kaynakları üzerine kuramsal bir yaklaşım. *Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 30(1), 47-70.
- Korkut Owen, F. ve Sarı, T. (2015). Romantik ilişkilerde akılcı olmayan inanç ölçeğinin geliştirilmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*. 1(12), 255-271.
- Koss, M. P., Gidycz, C. A, & Wisniewski, N. (1987). The scope of rape: Incidence and prevalence of sexual aggression and victimization in a national sample of higher education students. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 55(2), 162-170. doi:10.1037/0022-006X.55.2.162
- Kökdemir, G., Y. (2016). Anne-babadan algılanan kabul-red ile yetişkin duygusal bağlanma boyutlarının ilişkisi: reddedilme duyarlılığının aracı rolü. Yüksek Lisans Tezi, Okan Üniversitesi, İstanbul.

- Küçükarslan, M. (2011). Mersin Üniversitesi öğrencilerinin romantik ilişkilere yönelik inançlarının cinsiyet, öğrenim gördükleri sınıf düzeyi ve romantik ilişki yaşama durumu değişkenlerine göre incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Mersin Üniversitesi, Mersin.
- Lavoie, F., Robitaille, L. & Hebert, M. (2000). Teen Dating Relationships and aggression: An exploratory study. *Violence against women*, 6(1), 6-36. doi:10.1177/10778010022181688
- Lee, C., Pillutla, M. & Law, K. S. (2000). Power-distance, gender and organizational justice. *Journal of Management*, 26(4), 685–704. doi:10.1177/014920630002600405
- Lee, M., Reese Weeber, M. & Kahn, J. H. (2013). Exposure to family violence and attachment styles as predictors of dating violence perpetration among man and women. *Journal of Interpersonal Violence*, 29 (1), 20-43. doi: 10.1177/0886260513504644
- Lee, J. (2021). The social role of gender: how gender roles and gender stress impact dating violence attitudes and outcomes. Doctoral dissertations. St John University, New York.
- Levy, B. (1990). Abusive teen dating relationship: An emerging issue for the 90s. *Response to the Victimization of Women and Children*, 13(1), 59.
- Lewis, S. F., & Fremouw, W. (2001). Dating Violence: A critical review of the literature. *Clinical Psychology Review*, 21 (5), 105–127. doi: 10.1016/s0272 7358(99)00042-2
- Lichter, E. L. & McCloskey, L. A. (2004). The effects of childhood exposure to marital violence on adolescent gender-role beliefs and dating violence. *Psychology of Women Quarterly*, 28(4), 344-357. doi: 10. 1111/j.1471 6402.2004.00151.x
- İslam, E. (2016). Romantik ilişkide kendilik değerlendirmesi ile algılanan ebeveyn kabul red düzeyi arasındaki ilişki ve kendini toparlama gücünün aracılık rolü. Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi, İstanbul.
- Makepeace, J. M. (1981). Courtship violence among college students. *Family Relations*, 30 97-102.

- Markiewicz, D., Lawford, H., Doyle, A. B., & Haggart, N. (2006). Developmental differences in adolescents' and young adults' use of mothers, fathers, best friends, and romantic partners to fulfill attachment needs. *Journal of Youth and Adolescence*, 35(1), 127-140. doi:10.1007/s10964-005-9014-5
- Marshall, C. (1999). *Sosyoloji Sözlüğü*. İstanbul: Bilim Sanat Yayınları.
- Mcdermott, R. C. & Lopez, F. G. (2013). Collegemen's intimate partner violence attitudes: Contributions of adult attachment and gender role stress. *Journal of Counseling Psychology*, 60(1), 127-136
- Meetoo, V., & Mirza, H.S. (2007). There is nothing 'honourable' about honour killings: Gender, violence and the limits of multiculturalism. *Women's Studies International Forum*, 30(3), 187-200. doi: 10.1016/j.wsif.2007.03.001
- Mertler, C. A., & Vannatta, R. A. (2017). *Advanced and multivariate statistical methods: Practical application and interpretation* (6th Edition). Los Angeles: Routledge
- McDermott, R. C. & Lopez, F. G. (2013). College men's intimate partner violence attitudes: Contributions of adult attachment and gender role stress. *Journal Of Counseling Psychology*, 60(1), 127-136. doi: 10.1037/a0030353
- Mihçioğur, S., ve Akın, A. (2015). Flört şiddeti "şiddetli sevgi". *Sağlık ve Toplum Dergisi*. 25(2), 9-15.
- Michaud, Y. (1991). *Şiddet* (C. Muhtaroglu, Çev.). İstanbul: İletişim Yayıncılık.
- Moore, T.M. & Stuart, G.L. (2005). A review of the literature on masculinity and partner violence. *Psychology of Men & Masculinity*, 6(1), 46-61. doi:10.1037/15249220.6.1.46
- Mor Çatı Kadın Sığınma Vakfı (t.y). *Şiddet Biçimleri*, <https://morcati.org.tr/> Erişim tarihi 09.05.2021
- Murphy, C. M., & Hoover, S.A. (1999). Measuring emotional abuse in dating relationships as a multifactorial construct. *Violence and Victims*, 14(1), 39-53. doi:10.1891/0886-6708.14.1.39
- Neenan, M., & Dryden, W. (2006). *Rational Emotive Behaviour Therapy in a Nutshell*. London: SAGE Publications.
- Notz, G. (2011). *Feminizm* (S. D. Çetinkaya, Çev.). Ankara: Phoenix. (Orijinal çalışma 1991 yılında yayımlanmıştır)

- Nicodemus, P. D., Porter, J. A., & Davenport, P. A. (2011). Predictors of perpetrating physical date violence among adolescents. *North American Journal of Psychology*, 13, 12-132.
- O'Leary K. (1999). Psychological violence: a variable deserving critical attention in domestic violence. *Violence and Victims*, 14(1), 3-23.
- Onat, M. (2020). Liberal feminizm. Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi, Malatya.
- Ortakale, M.Y. (2008). Akılcı, davranış eğitimi. Doktora Tezi, Çukurova Üniversitesi, Adana.
- Oswalt, S. B., Wyatt, T. J., & Ochoa, Y. (2018). Sexual assault is just the tip of the iceberg: Relationship and sexual violence prevalence in college students. *Journal of College Student Psychotherapy*, 32(2), 93-109.
- Ökten, Ş. (2009). Toplumsal cinsiyet ve iktidar: Güneydoğu Anadolu bölgesi'nin toplumsal cinsiyet düzeni, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2(8), 302-312.
- Öngider, N. (2006). Evli ve boşanmış ailelerde algılanan ebeveyn kabul reddinin çocuğun psikolojik uyumu üzerindeki etkileri. Doktora Tezi, Ege Üniversitesi, İzmir.
- Özçatal, Ö. Elif. (2011). Ataerkillik, toplumsal cinsiyet ve kadının çalışma yaşamına katılımı. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*. 1 (1), 21-39.
- Özmete, E., ve Yanardağ Zubaroğlu, M. (2016). Erkeklerin bakış açısıyla toplumsal cinsiyet rolleri: kadın ve erkek olmanın değeri. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 20(1), 91-107.
- Öztürk Karakuş, Hatice (2016). Bir sosyal taciz türü olarak ısrarlı takip –stalking Sinema filmleri üzerinden bir değerlendirme. *Route Educational and Social Science Journal*, 5(3), 118-132.
- Pala Akbaba, T. ve Erol, D. (2019). Üniversite öğrencilerinde romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançlar ile mutluluk arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Uluslararası Dil, Eğitim ve Sosyal Bilimlerde Güncel Yaklaşımlar Dergisi (CALESS)*, 1(1), 32-44.

- Paley, B., Conger, R.D, & Harold, G.T. (2000). Parents affect, adolescent cognitive representations and adolescent social development. *Journal of Marriage and Development*. 62(3). 761-776. doi: 10.1111/j.1741-3737.2000.00761.x
- Park, C.J. (2015). Intimate partner violence: An application of attachment theory. *Journal of Human Behavior in Social Environment*. 26(5), 488-497. doi:10.1080/10911359.2015.108724
- Parlak, S. (2018). Gençlerde partnere yönelik şiddet ve önlenmesi: bir karma yöntem çalışması. Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Payne, M. (2005). *Modern social work theory*, Chicago: Lyceum Books
- Pulerwitz, J. & Barker, G. (2008). Measuring attitudes toward gender norms among young men in Brazil development and psychometric evaluation of the GEM scale. *Menand Masculinities*, 10(3), 322-338. doi: 10.1177/1097184x06298778
- Reed, J. S., & Dubow, E. F. (1997). Cognitive and behavioral predictors of communication in clinic-referred and non-clinical mother-adolescent dyads. *Journal of Marriage and the Family*, 59 (1), 91-102.
- Reed, K. M., Hines, D. A., Armstrong, J. L., & Cameron, A. Y. (2015). Experimental evaluation of a bystander prevention program for sexual assault and dating violence. *Psychology of Violence*, 5(1), 95-102
- Reed, L.,A., Tolman, R., M. & Ward, L., M. (2017). Gender matters: Experiences and consequences of digital dating abuse victimization in adolescent dating relationships. *Journal Of Adolescents*. 59 (2017), 79-89.
- Renner, L. M., & Whitney, S. D. (2012). Risk factors for unidirectional and bidirectional intimate partner violence among young adults. *Child Abuse & Neglect*, 36, 40-52. doi:10.1016/j.chiabu.2011.07.007
- Ringrose, J. (2007). Successful girls? Complicating post-feminist, neoliberal discourses of educational achievement and gender equality. *Gender and Education*, 19(4), 471-489. doi: 10.1080/09540250701442666
- Rivas, M., Vera, M. & Diaz, A. P. (2019). Parental Style, dating violence and gender. *International Journal of Enviorenmental Research and Public Health*. 16 (2722), 2-16. doi: 10.3390/ijerph16152722

- Rohner, R. P., & Rohner, E. C. (1980). Antecedents and consequences of parental rejection: A theory of emotional abuse. *Child Abuse & Neglect*, 4(3), 189-198. doi:10.1016/01452134(80)90007-1
- Rohner, R. P. (1986). *The warmth dimension: foundations of parental acceptance rejection Theory*. Sage Publications, California.
- Rohner, R. P. (1994). Patterns of parenting: the warmth dimension in worldwide perspective. W.J. Lonner ve R.S. Malpass (Ed.), *Readings in Psychology And Culture*, Allyn And Bacon, Inc, Needham Heights, MA.
- Rohner, R. P., Khaleque, A. & Cournoyer, D. E. (2003). Cross-National Perspectives on Parental Acceptance-Rejection Theory. *Marriage & Family Review*, 35(3), 85-105.
- Rohner R. P. (2004). The parental acceptance–rejection syndrome: universal correlates of perceived rejection, *American Psychologist*, 59(8), 830-840.
- Rohner, R. P., & Khaleque, A. (2005). *Handbook for the study of parental acceptance and rejection*. Rohner Research Publications, Connecticut.
- Rohner, R. P., & Melendez Rhode, T. (2008). Parental acceptance-rejection theory studies of intimate adult relationships (Special issue). *Cross Cultural Researchs*. 42(1). 5-12.
- Rohner, R. P., & Khaleque, A. (2010). Testing the central postulates of parental acceptance rejection theory (PARTheory): A meta-analysis of cross cultural studies. *Journal of Family Theory&Review*, 2, 73-87. doi: 10.1111/j.1756-2589.2010.00040.x
- Rohner, R. P., Khaleque, A. & Cournoyer, D. E. (2012). Introduction to parental acceptance-rejection theory, methods, evidence, and implications. 33(3), 29-334. Erişim adresi: <http://www.csjar.uconn.edu>
- Romans, J. S., & DeBord, J. (1995). Development of the Relationship Beliefs Questionnaire. *Psychological Reports*, 76, 1248-1251
- Rosenberg, M. (1965). *Society and the adolescent: Self-image*. Princeton: Princeton University Press.
- Saeed Ali, T., Karmaliani, R., Mcfarlane, J., Khuwaja, H. M. A., Somani, Y., Chirwa, E. D, et.al (2017). Attitude towards gender roles and violence

- against women and girls (VAWG): baseline findings from an RCT of 1752 youths in Pakistan. *Global Health Action*, 10(1), 1-9.
- Salman, Y. (2015) The role of childhood maltreatment and witnessing interperantal conflict on dating violence through psychological distress. Yüksek Lisans Tezi, Bahçeşehir Üniversitesi, İstanbul.
- Sankır, Hasan. (2010). Eril tahakküm ve üstün erillik olgusunun plâstik sanatlar alanında toplumsal cinsiyet rollerinin oluşumuna etkileri üzerine sosyolojik bir değerlendirme. *Hacettepe Üniversitesi Sosyolojik Araştırmalar E dergisi*, http://www.sdergi.hacettepe.edu.tr/makaleler/hasan_sankir_2_1010.pdf. Erişim tarihi: 11.12.2021
- Saraç, A. (2013). Üniversite öğrencilerinin romantik ilişki doyumunu yordamada akılcı olmayan inançlar ve evlilik öncesi ilişki algılarının rolü. Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Adana.
- Sarı, T. (2008). Üniversite öğrencilerinde romantik ilişkilerle ilgili akılcı olmayan inançlar, bağlanma boyutu ve ilişki doyumunu arasındaki ilişkiler. Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Savran Acar, G. (2009). *Beden Emek Tarih & Diyalektik Bir Feminizm İçin*. İstanbul: Kanat Kitap.
- Sayer, H. (2011). *Toplumsal Cinsiyet Eşitliğine Erkek Katılımı*. Ankara: Başbakanlık: Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü.
- Schroeder, S, K. (2007). *Popüler feminizm, Türkiye’de ve Britanya’da kadın dergileri*. İstanbul: Bağlam Yayıncılık.
- Scully, D. (2017). *Cinsel Şiddeti Anlamak: Tutuklu Tecavüzcü Erkekler Üzerine Bir İnceleme*. (Ş. Tekeli ve L. Aytek, Çev.) İstanbul: Metis Yayıncılık. (Orijinal Baskı, 1993).
- Sears, H. A., & Byers, E. S. (2010). Adolescent girls' and boys' experiences of psychologically, physically, and sexually aggressive behaviors in their dating relationships: Co-occurrence and emotional reaction. *Journal of Aggression, Maltreatment and Trauma*, 19(1), 517-539.
- Selçuk Tarı, K., Avcı, D., ve Mercan, Y. (2018). Üniversite öğrencilerinde flört şiddetine maruziyet: flört şiddetine yönelik tutumların ve toplumsal cinsiyet

- algısının şiddete maruziyet ile ilişkisi. *ACU Sağlık Bilimleri Dergisi*, 9(3), 302-308.
- Serttaş, A. ve Gürkan, H. (2015). Türkiye'deki kadın izleyicilerin televizyon programlarındaki kadını alımlaması. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 1(48), 91-111.
- Sharp, N. (2008). *What's yours is mine: The different forms of economic abuse and its impact on women and children experiencing domestic violence*. Araştırma raporu. London Metropolitan University. London: Refuge.
- Sharp, E. A. & Ganong, L.H. (2000). Raising Awareness About Marital Expectations: Are Unrealistic Beliefs Changed by Integrative Teaching? *Family Relations: An Interdisciplinary Journal of Applied Family Studies*, 49(1), 71-76.
- Shen, A. C. T., Chiu, M. Y. L., & Gao, J. (2012). Predictors of dating violence among Chinese adolescents: the role of gender-role beliefs and justification of violence. *Journal of Interpersonal Violence*, 27(6), 1066-1089. doi: 10.1177/0886260511424497
- Shorey, R. C., Cornelius, T. L., & Bell, K. M. (2008). A critical review of theoretical frameworks for dating violence: Comparing the dating and marital fields. *Aggression and Violent Behavior*, 13(3), 185-194. doi:10.1016/j.avb.2008.03.003
- Smith, D. M. & Donnelly, J. (2001). Adolescent dating violence: a multi-systemic approach of enhancing awareness in educators, parents, and society. *Journal of Prevention & Intervention in the Community*, 21(1), 53-64.
- Spencer, G. A., & Bryant, S. A. (2000). Dating violence: a comparison of rural, suburban, and urban teens. *Journal of Adolescent Health*, 27(5), 302-305. doi:10.1016/S1054-139X(00)00125-7
- Spencer, C. M., Anders, K. M., Toews, M. L., & Emanuels, S. K. (2020). Risk Markers for Physical Teen Dating Violence Victimization in the United States: A Meta-Analysis. *Journal of Youth and Adolescence*, doi:10.1007/s10964-020-01194-1

- Sprecher, S., & Metts S. (1999). Romantic beliefs: Their influence on relationships and patterns of change over time. *Journal of Social and Personal Relationships*, 16(6), 834-851. doi:10.1177/0265407599166009
- Spriggs, A. L., Halpern, C. T., Herring, A. H., & Schoenbach, V. J. (2009). Family and school socioeconomic disadvantage: Interactive influences on adolescent dating violence victimization. *Social Science & Medicine*, 68(11), 1956-1965.
- Stackert R. A., & Bursik, K. (2003). Why am I unsatisfied? Adult attachment style, gendered irrational relationship beliefs, and young adult romantic relationship satisfaction. *Personality and Individual Differences*, 34(8), 1419–1429. doi:10.1016/S0191-8869(02)00124-1
- Strauss, M. (2004). Prevalence of violence against dating partners by male and female university students worldwide. *Violence Against Women*, 10(7), 790-811. doi: 10.1177/1077801204265552
- Sullivan, B. F. & Schwebel, A. I. (1995). Relationship belief and expectations of satisfaction in marital relationships: implications for family practitioners. *The Family Journal*, 3(4), 298-305. doi:10.1177/1066480795034003
- Şahan, B. ve Çuhadaroğlu, A. (2021). Investigation of the relationship between irrational relationship beliefs in romantic relationships and attitudes towards dating violence. *International Journal of Curriculum and Instruction*, 14(1), 304-325.
- Tabachnick, B.G. & Fidell, L. S. (2001). *Using multivariate statistics*. Boston: Allyn and Bacon.
- Tanzi, F.B. (2018). Ergenlerde algılanan ebeveyn kabul ve reddinin mükemmeliyetçilik ve sosyal kaygı düzeyi ile ilişkisinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Ufuk Üniversitesi, Ankara.
- Toplu Demirtaş, E., Hatipoğlu-Sümer, Z., & White, J. W. (2013). The relation between dating violence victimization and commitment among Turkish college women: Does the investment model matter? *International Journal of Conflict and Violence*, 7(3), 203-215.
- Toplu Demirtaş, Ezgi., Hatipoğlu Sümer, Zeynep ve Fincham, Frank. (2017). Intimate partner violence in Turkey: The Turkish Intimate Partner Violence

- Attitude Scale-Revised. *Journal of Family Violence*, 32, 349-356. doi: 10.1007/s10896-016-9852-9
- Tuncer, S. (2019). The predictive power of university students' close relationship beliefs and self-changes on the quality of their romantic relationships. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Tunç, M. (2013). Feminist grup çalışması: temeli, kapsamı ve süreci. *Toplum ve Sosyal Hizmet Dergisi*, 24(2), 209-230.
- Tunç, H. (2014). Toplumsal cinsiyet farklılaşması üzerine sosyolojik bir araştırma: erkeklerin küpe takması örneği, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7 (33), 608-625.
- Turan, R. (2018). Üniversite öğrencilerinde gönül ilişkisinde şiddete yönelik tutumlar ile toplumsal cinsiyet rolleri, bağlanma boyutları, benlik saygısı ve sosyal onay arasındaki ilişkilerin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Turan, R. ve Duy, B. (2020). Self-Esteem, attachment, gender roles and social approval as predictors of the attitudes toward dating violence. *Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal*, 10(56), 1-36.
- Türkoğlu, İ. E. (2013). Üniversite öğrencilerinin flört davranışlarına göre çocuklukta algılanan ebeveyn kabul-red ve karşı cinsle ilişkide sosyal yetkinlik inancının incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Çukurova Üniversitesi, Adana.
- Tyler, K.A, Brownridge, D. A., & Melander, L.A. (2011). The effect of poor parenting on male and female dating violence perpetration and victimization. *Violence and Victims*, 26 (2), 30-218.
- Utkan, H.B. (2016). Üniversite öğrencilerinde romantik kıskançlık ile romantik ilişki inançları arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Adana.
- Uysal Venema, T. (2018). Flört şiddetinin çocukluk çağı yaşantılarıyla ilişkisi Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi, İstanbul.
- Ünüvar, M. C. (2022). Genç yetişkinlerde flört şiddetinde cinsel mitler, özgüven ve yaşam doyumunun yordayıcı rolü. Yüksek Lisans Tezi. Kent Üniversitesi, İstanbul.

- Üstünel Balcı, A. O. (2018). Testing the effectiveness of a dating violence prevention program among college students in İstanbul. Doktora Tezi. Boğaziçi Üniversitesi, İstanbul.
- Vatandaş, C. (2007). Toplumsal cinsiyet ve cinsiyet rollerinin algılanışı. *Journal of Economy Culture and Society*. 35, 29-56.
- Vargel Pehlivan, P. (2017). Toplumsal cinsiyet bağlamında kuramsal yaklaşımlar: bir literatür taraması. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(31), 497-521.
- Wekerle, C., & Wolfe, D. A. (1998). The role of child maltreatment and attachment style in adolescent relationship violence. *Development & Psychopathology*, 10(3), 571-586. doi: 10.1017/s0954579498001758
- Worell, J. (2001). *Encyclopedia of women and gender, two-volume set: Sex similarities and differences and the impact of society on gender*. Orlando: Academic Press.
- Yakın, D. (2011). Parental acceptance-rejection/control and symptoms of psychopathology: Mediator roles of personality characteristics. Yüksek Lisans Tezi, Middle East Technical University, Ankara.
- Yaktıl Oğuz, G. (2000). Cinsiyet rolleri ile ilgili stereotiplerin televizyonda sunumu. *Kurgu Dergisi*. 17(1), 33-41.
- Yee, M. & Brown, R. (1994). The development of gender differentiation in young children. *British Journal of Social Psychology*, 33(2), 183-196.
- Yıldırım, S. (2016). Üniversite öğrencilerinin benlik saygısı ve toplumsal cinsiyet tutumlarının flört şiddetine yönelik tutumlarına etkisi. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Yörük Tepe, İ. ve Çalık Var, E. (2021). Üniversite öğrencilerinin aşka ve flört şiddetine yönelik tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 14(77), 1005-1014.
- Yumuşak, A. (2013). Üniversite öğrencilerinin flört şiddetine yönelik tutumları, toplumsal cinsiyetçilik ve narsisistik kişilik özellikleri arasındaki ilişki. Yüksek Lisans Tezi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat.
- Yumuşak, A. ve Şahin, R. (2014). Flörtte şiddete yönelik tutum ölçeklerinde geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 13 (49), 233-252.

- Yüceol, S.E. (2016). Toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlar ile ilişki doyumu ve romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançlar arasındaki ilişkiler. Yüksek Lisans Tezi, Bilim Üniversitesi, İstanbul.
- Walen, S. R., DiGiuseppe, R., & Dryden, W. (1992). *A practitioner's guide to Rational Emotive Therapy*, (2nd ed.). Oxford: Oxford University Press.
- Weaver, T.L., Sanders, C.K., Campbell, C.L., & Schnabel, M. (2009). Development and preliminary psychometric evaluation of the domestic violence: related financial issues scale (DV-FI). *Journal of Interpersonal Violence*, 24(2), 569-585.
- Wolchik, S. A., Wilcox, K. L., Tein, J. Y. & Sandler, I. N. (2000). Maternal Acceptance and Consistency of Discipline as Buffers of Divorce on Children's Psychological Adjustment Problems. *Journal of Abnormal Child Psychology*, 28, 87-102.
- World Health Organization (2013). Global and regional estimates of violence against women prevalence and health effects of intimate partner violence and non partner sexual violence. <http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/85239/1/9789241564625eng.pdf?u=>. Erişim tarihi: 18.11.2021
- Wolfe, D. A., Wekerle, C., Scott, K., Straatman, AL., Grasley, C., & Reitzel Jaffe, D. (2003). Dating violence prevention with at-risk youth: A controlled outcome evaluation. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 71(2), 279–291.
- Wright, C. N., & Roloff, M. E. (2015). You should just know why I'm upset: Expectancy violation theory and the influence of mind reading expectations (MRE) on responses to relational problems. *Communication Research Reports*, 32(1), 10–19.
- Zeyneloğlu, S. (2008). Ankara'da hemşirelik öğrenimi gören üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları. Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

Zorrilla, B., Pires, M., Lasheras, L., Morant, C., Seoane, L., Sanchez, L. M., & Durbán, M. (2009). Intimate partner violence: Last year prevalence and association with socioeconomic factors among women in Madrid, Spain. *European Journal of Public Health*, 20(2), 169-175. doi: 10.1093/eurpub/ckp143

EKLER
EK 1 FLÖRTTE ŞİDDETE YÖNELİK TUTUM ÖLÇEĞİ ÖRNEK
MADDELER

Kadının Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği					
İFADELER	Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
2.Bir kızın erkek arkadaşını itip kakması çok da büyütülecek bir şey değildir.					
5.Bazen bir kız, ona saygı göstereceğini diyor erkek arkadaşına vurmak zorundadır.					
6.Bir kız genellikle erkek arkadaşı hak etmedikçe onu tokatlamaz					
10.Bir kızın erkek arkadaşına tokat atması asla normal değildir.					
Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği					
1.Bir kızın erkek arkadaşına küfredmesinin asla iyi bir gerekçesi yoktur.					
5. Kızların erkek arkadaşlarına ne yapmaları gerektiğini söyleme hakları vardır.					
9. Bir kızın erkek arkadaşına kötü konuşması olabilecek bir şeydir					
10. Bir kızın çok sinirlendiğinde erkek arkadaşına bağırması anlaşılabilir.					

Erkeğin Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği					
1. Bir kız, bir erkek ona vurduğunda ondan ayrılmalıdır.					
3. Bir erkeğin kız arkadaşına vurması asla doğru değildir.					
6. Bazen bir erkek, kız arkadaşı onu sinirlendirdiğinde ona vurmaktan kendini alıkoyamaz.					
9. Erkek arkadaşlarını aldatan kızlar tokatlanmalıdır.					
Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği					
1. Bir erkek, kız arkadaşını aşağılamamalıdır.					
3. Bir kız, arkadaşlarıyla dışarıya çıkmadan önce erkek arkadaşına sormalıdır.					
6. Bazen erkekler ellerinde olmadan kız arkadaşlarına küfrederek.					
8. Bir kız daima erkek arkadaşının söylediğini yapmalıdır.					

EK 2 YETİŞKİN EKRÖ: ANNE (KISA FORM) ÖRNEK MADDELER
LÜTFEN BU DÖKÜMANI DİKKATLİCE OKUMAK İÇİN ZAMAN

AYIRINIZ

Sizi Nazire AKBULUT tarafından yürütülen “Üniversite Öğrencilerinin Flört Şiddetine Yönelik Tutumlarının Ebeveyn Kabul Red Algıları, Romantik İlişkilerde Akılcı Olmayan İnançları ve Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutumlarına Göre Yordanması” başlıklı **araştırmaya** davet ediyoruz. Bu araştırmaya katılıp katılmama kararını vermeden önce, araştırmanın neden ve nasıl yapılacağını bilmeniz gerekmektedir. Bu nedenle bu formun okunup anlaşılması büyük önem taşımaktadır. Eğer anlayamadığınız ve sizin için açık olmayan şeyler varsa, ya da daha fazla bilgi isterseniz bize sorunuz.

Bu çalışmaya katılmak tamamen **gönüllülük** esasına dayanmaktadır. Çalışmaya **katılmama** veya katıldıktan sonra herhangi bir anda çalışmadan **çıkma** hakkında sahipsiniz. **Çalışmayı yanıtlamanız, araştırmaya katılım için onam verdiğiniz** biçiminde yorumlanacaktır. Size verilen **formlardaki** soruları yanıtlarken kimsenin baskısı veya telkini altında olmayın. Bu formlardan elde edilecek kişisel bilgiler tamamen gizli tutulacak ve yalnızca araştırma amacı ile kullanılacaktır.

Bu sayfada anne-çocuk ilişkisini içeren ifadeler bulunmaktadır. Her ifadeyi dikkatlice okuyun ve annenizin siz çocukken, size olan davranışlarını ne derece tanımladığını düşünün.

Her ifadeyi okuduktan sonra, o ifadenin annenizin size karşı davranışları konusunda ne kadar uygun olduğunu düşünerek, “Hemen hemen her zaman doğru“, “Bazen doğru“, “Nadiren doğru“ veya “Hiçbir zaman doğru değil“ şıklarından birini işaretleyiniz.

ANNEM		DOĞRU		DOĞRU DEĞİL	
		<i>Hemen Her Zaman Doğru</i>	<i>Bazen Doğru</i>	<i>Nadiren Doğru</i>	<i>Hiçbir Zaman Doğru Değil</i>
1.	Benim hakkımda güzel şeyler söylerdi.	☐	☐	☐	☐

ANNEM		DOĞRU		DOĞRU DEĞİL	
		<i>Hemen Her Zaman Doğru</i>	<i>Bazen Doğru</i>	<i>Nadiren Doğru</i>	<i>Hiçbir Zaman Doğru Değil</i>
2.	Bana hiç ilgi göstermezdi.	☐	☐	☐	☐
7.	Sorularımı cevaplayamayacak kadar meşguldü.	☐	☐	☐	☐
8.	Benden hoşlanmıyor gibiydi.	☐	☐	☐	☐
15.	Hatırlaması gerekir diye düşündüğüm önemli şeyleri unuturdu.	☐	☐	☐	☐
18.	Yanlış bir şey yaptığımda beni korkutur veya tehdit ederdi.	☐	☐	☐	☐
19.	Benim ne düşündüğüme önem verir ve düşündüklerim hakkında konuşmamdan hoşlanırdı.	☐	☐	☐	☐

EK 3 YETİŞKİN EKRÖ: BABA (KISA FORM) ÖRNEK MADDELER

BABAM		DOĞRU		DOĞRU DEĞİL	
		<i>Hemen Her Zaman Doğru</i>	<i>Bazen Doğru</i>	<i>NadirenDoğru</i>	<i>Hiçbir Zaman Doğru Değil</i>
3.	Benim için önemli olan şeyleri anlatabilmemi kolaylaştırırdı.	☐	☐	☐	☐
4.	Hak etmediğim zaman bile bana vururdu.	☐	☐	☐	☐
5.	Beni büyük bir baş belası olarak görürdü.	☐	☐	☐	☐
8.	Benden hoşlanmıyor gibiydi.	☐	☐	☐	☐
9.	Yaptığım şeylerle gerçekten ilgilenirdi.	☐	☐	☐	☐
20.	Ne yaparsam yapayım, diğer çocukların benden daha iyi olduğunu düşünürdü.	☐	☐	☐	☐

EK 4 ROMANTİK İLİŞKİLERDE AKILCI OLMAYAN İNANÇLAR
ÖLÇEĞİ ÖRNEK MADDELER

	Hiç katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
Birlikte olduğum kişi benimkilerden farklı düşünceler taşır ve bunu rahatlıkla ifade ederse bu hoşuma gider.	1	2	3	4	5
Ben ve birlikte olduğum kişi farklı düşünüyorsak, ilişkimizin iyi gitmediğini ve bitebileceğini düşünürüm.	1	2	3	4	5
Olaylar hakkında aynı şekilde düşünmüyorsak bu ilişkinin yürütülmesi anlamsızdır.	1	2	3	4	5
Birlikte olduğum kişi her zaman benim düşündüğümü ben söylemesem de bilmelidir.	1	2	3	4	5
Birlikte olduğum kişi bensiz serbest zaman etkinliklerinde bulunmak isterse bu beni yeterince sevmediğini gösterir.	1	2	3	4	5
Birlikte olduğum kişinin karşı cinsten sosyal arkadaşları olması benimle mutlu olmadığı gösterir.	1	2	3	4	5
Birlikte olduğum kişi benimle maddi ve manevi her şeyini paylaşmalı.	1	2	3	4	5
Eğer birlikte olduğum kişi ilişkiye ciddi yaklaşıyorsa asla yakın fiziksel temas teklif etmez.	1	2	3	4	5

EK 5 TOPLUMSAL CİNSİYET ROLLERİ TUTUM ÖLÇEĞİ ÖRNEK

MADDELER

Bu ölçekteki cümleler, siz üniversite öğrencilerinin **toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarınızı** belirlemek için hazırlanmıştır. Sonuçlar yalnızca araştırma amacıyla kullanılacaktır. Bu cümlelerden hiçbirisinin doğru ya da yanlış cevabı yoktur. Her cümle ile ilgili görüş, kişiden kişiye değişebilir. Bunun için vereceğiniz cevaplar sizin kendi görüşünüzü yansıtmalıdır. Her cümle ile ilgili görüşünüzü belirtirken, önce cümleyi dikkatlice okuyunuz sonra, cümlede belirtilen düşüncenin, sizin düşünce ve duygularınıza ne derecede uygun olduğuna karar veriniz.

Aşağıdaki cümleler size;

hiç uygun değilse **“Kesinlikle Katılmıyorum”**

uygun değilse **“Katılmıyorum”**

karar veremiyor iseniz..... **“Kararsızım”**

uygunsa **“Katılıyorum”**

tamamen uygunsa **“Tamamen Katılıyorum”**

Cümlelerin karşısındaki yerlere aşağıdaki örneğe uygun olarak çarpı (X) koyarak işaretleyiniz. Bir cümleyi okuduktan sonra aklınıza ilk geleni işaretleyiniz ve lütfen bütün cümleleri işaretlemeyi unutmayınız.

Tutum İfadeleri	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
1. Kızlar, ekonomik bağımsızlıklarını kazandıklarında ailelerinden ayrı yaşayabilmelidir.					
2. Erkeğin evde her dediği yapılmalıdır.					
3. Kadının yapacağı meslekler ile erkeğin yapacağı meslekler ayrı olmalıdır.					
6. Kadının erkek çocuk doğurması onun değerini artırır.					
15. Kadının çocuğu olmuyorsa erkek tekrar evlenmelidir.					
19. Bir genç kızın, flört etmesine ailesi izin vermelidir.					
20. Ailede kararları eşler birlikte almalıdır.					
28. Evlilikte erkeğin öğrenim düzeyi kadından yüksek olmalıdır.					
32. Alışveriş yapma, fatura ödeme gibi ev dışı işlerle erkek uğraşmalıdır.					
34. Ailede kazancın nasıl kullanılacağına erkek karar vermelidir.					
38. Evlilikte erkeğin yaşı kadından büyük olmalıdır.					

EK 6 KİŞİSEL BİLGİ FORMU

Değerli katılımcı;

Bu araştırma, Ege Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dalı tezli yüksek lisans programı öğrencisi Nazire AKBULUT tarafından Öğr. Gör. Dr. Hanife KAHRAMAN danışmanlığında yürütülmektedir. Aşağıdaki ölçekler, üniversite öğrencilerinin yaşadıkları flört ilişkilerinin niteliğinde etkili olabilecek bazı değişkenleri incelemektedir. Bu değişkenleri inceleyen ölçeklere verdiğiniz cevaplar gizli tutulacak ve elde edilen sonuçlar yalnızca akademik çalışma için kullanılacaktır. Bu araştırmaya katılım tamamen gönüllülük esasına dayalıdır. Çalışmanın amacına ulaşması için sizden beklenen, bütün soruları eksiksiz ve içtenlikle cevaplamanızdır. Soruların tek bir doğru veya yanlış cevabı yoktur. Bu nedenle fikirlerinizi dürüst ve samimi olarak belirtmeniz önemlidir. Lütfen her bir ölçeğe başlamadan önce yönergeyi dikkatlice okuyunuz. Ankette yer alan tüm soruları yanıtladığınızdan emin olunuz. Herhangi bir sorunuz olduğu takdirde e-posta adresi aracılığıyla iletişime geçebilirsiniz.

Katkılarınız için teşekkür ederiz.

Öğr. Gör. Dr. Hanife KAHRAMAN

Psikolojik Danışman Nazire AKBULUT

1. Araştırmaya gönüllü olarak katılıyorum:
2. Yaşınız
3. Kendinizi ait hissettiğiniz cinsiyet nedir?
☐ Kadın
☐ Erkek
☐ LGBTİ+
☐ Diğer
4. Fakülteniz:
☐ Eğitim Fakültesi
☐ Diş Hekimliği Fakültesi
☐ Tıp Fakültesi
☐ Mühendislik Fakültesi
☐ Fen Edebiyat Fakültesi
☐ İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

- ☐ Hukuk Fakültesi
5. Sınıf Düzeyiniz:
- ☐ Hazırlık
- ☐ 1
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☐ 4
- ☐ 5
- ☐ 6
6. Yaşamınızın büyük bir kısmının geçtiği yerleşim birimi neresidir?
- ☐ Büyükşehir / Metropol
- ☐ İl
- ☐ İlçe / Kasaba
- ☐ Köy
7. Annenizin eğitim düzeyi nedir?
- ☐ Okuma yazma bilmiyor
- ☐ İlkokul
- ☐ Ortaokul
- ☐ Lise
- ☐ Lisans
- ☐ Yüksek Lisans
- ☐ Doktora
8. Babanızın eğitim düzeyi nedir?
- ☐ Okuma yazma bilmiyor
- ☐ İlkokul
- ☐ Ortaokul
- ☐ Lise
- ☐ Lisans
- ☐ Yüksek Lisans
- ☐ Doktora
9. Sosyoekonomik düzeyiniz ne durumdadır?
- ☐ Çok düşük

- ☐ Düşük
- ☐ Orta
- ☐ Yüksek
- ☐ Çok yüksek

10. Flört ilişkiniz var mı? (Flört, bireylerin arkadaşlık ilişkisinden farklı olarak partneriyle duygusal, romantik ve cinsel deneyimleri paylaştığı bir ilişki türüdür.)

- ☐ Evet
- ☐ Hayır

Varsa ne kadar süredir birliktesiniz. Lütfen belirtiniz. (.....)

NOT: Mevcut bir flört ilişkiniz yoksa aşağıdaki sorulara lütfen önceki flört ilişkilerinizi düşünerek yanıt veriniz. Hiç olmadıysa flört ilişkisi hakkındaki mevcut düşüncelerinizi baz alınız.

11. İlişkinizde psikolojik şiddete (küfür, aşağılama, baskı, kısıtlama vb.) maruz kaldığınızı düşünüyor musunuz?

- ☐ Hayır, psikolojik şiddete hiç maruz kalmadım.
- ☐ Psikolojik şiddete nadiren de olsa maruz kaldım.
- ☐ Psikolojik şiddete ara sıra maruz kaldım.
- ☐ Psikolojik şiddete sık sık maruz kaldım.

12. İlişkinizde fiziksel şiddete (küfür, aşağılama, baskı, kısıtlama vb.) maruz kaldığınızı düşünüyor musunuz?

- ☐ Hayır, fiziksel şiddete hiç maruz kalmadım.
- ☐ Fiziksel şiddete nadiren de olsa maruz kaldım.
- ☐ Fiziksel şiddete ara sıra maruz kaldım.
- ☐ Fiziksel şiddete sık sık maruz kaldım.

13. İlişkinizde cinsel şiddete (istemediğiniz halde öpüşmeye zorlanmak, taciz vb.) maruz kaldığınızı düşünüyor musunuz?

- ☐ Hayır, cinsel şiddete hiç maruz kalmadım.
- ☐ Cinsel şiddete nadiren de olsa maruz kaldım.
- ☐ Cinsel şiddete ara sıra maruz kaldım.
- ☐ Cinsel şiddete sık sık maruz kaldım.

14. İlişkinizde isteyerek veya istemeden de olsa fiziksel şiddete başvurduunuz mu? (Bu durum bazen siz istemeden de gerçekleşebilir. İlişkinin içinde bulunduğu süreç, sizi bu duruma sürükleyebilir.)
- ☐ Hayır, fiziksel şiddete hiç başvurmam.
 - ☐ Fiziksel şiddete nadiren başvurdum.
 - ☐ Fiziksel şiddete ara sıra başvurdum.
 - ☐ Fiziksel şiddete sık sık başvurdum.
15. İlişkinizde isteyerek veya istemeden de olsa psikolojik şiddete başvurduunuz mu? (Bu durum bazen siz istemeden de gerçekleşebilir. İlişkinin içinde bulunduğu süreç, sizi bu duruma sürükleyebilir.)
- ☐ Hayır, psikolojik şiddete hiç başvurmam.
 - ☐ Psikolojik şiddete nadiren başvurdum.
 - ☐ Psikolojik şiddete ara sıra başvurdum.
 - ☐ Psikolojik şiddete sık sık başvurdum.
16. İlişkinizde isteyerek veya istemeden de olsa cinsel şiddete başvurduunuz mu? (Bu durum bazen siz istemeden de gerçekleşebilir. İlişkinin içinde bulunduğu süreç, sizi bu duruma sürükleyebilir.)
- ☐ Hayır, cinsel şiddete hiç başvurmam.
 - ☐ Cinsel şiddete nadiren başvurdum.
 - ☐ Cinsel şiddete ara sıra başvurdum.
 - ☐ Cinsel şiddete sık sık başvurdum.

EK 7 FLÖRTTE ŞİDDETE YÖNELİK TUTUM ÖLÇEĞİ ÖLÇEK İZNİ

ÖLÇEK İZNİ

Gelen kutusu

ben 8 Eki

Merhaba, iyi çalışmalar dilerim. Ben Ege Ünivers...

A H M E T E R D E M 8 Eki

alıcı: ben v

Merhaba,
Çalışmalarınızda Flörtte Şiddete Yönelik Tutum
Ölçeklerini atıf
göstermek şartıyla kullanabilirsiniz. Şimdiden
çalışmanızda kolaylıklar
dilerim. Görüşmek üzere...

EK 8 EBEVEYN KABUL RED ALGISI YETİŞKİN FORM ÖLÇEK İZİNİ

Rohner, Ronald P. 9 Eki

alıcı: ben ✓

View Rohner's TEDxUConn talk "They Love Me, They Love Me Not— And Why It Matters" at www.youtube.com/watch?v=6ePXxeGrfvQ.

Join the International Society for Interpersonal Acceptance and Rejection at isipar.uconn.edu. (8th International Congress on Interpersonal Acceptance-Rejection will be in Porto, Portugal in 2020—go to www.isipar2020.com for details)

Hello Nazire,

Attached are the files you will need for analysis of your research. Please let me know if you find there is anything else you need. In a separate email I will send your copyright license.

**Ronald and Nancy Rohner Center
for the Study of Interpersonal Acceptance and Rejection**

Human Development & Family Sciences, Box U-1058, University of Connecticut,
Storrs, CT 06269-1058 USA

**Limited License
PERMISSION TO REPRODUCE FOR
LIMITED EDUCATIONAL, CLINICAL, AND RESEARCH PURPOSES**

October 9, 2019

Permission is granted to **Nazire Akbulut** to reproduce and use any measures provided by Rohner Research Publications (hereinafter, "RRP") for use in a research project. In addition, in exchange for the permission granted above, Nazire agrees to supply RRP with completed research results, in whatever form, and hereby grants a license to RRP to use such research results for interpretation, citation, and archiving. Scoring and data storage is available at no cost by registering this project at <http://parscore6.appspot.com> **using a Gmail account**. Use the HELP video for assistance in scoring. Dr. Ebru Akun may be able help with scoring questions also.

Warm regards,

**EK 9 ROMANTİK İLİŞKİLERDE AKILCI OLMAYAN İNANÇLAR
ÖLÇEĞİ İZNİ**

ÖLÇEK İZNİ

Gelen kutusu

ben 29 Eyl

Merhaba, iyi çalışmalar dilerim. Ben Ege Ünivers...

Tuğba Sarı 30 Eyl

alıcı: ben ✓

Merhaba,
Ölçeği ekte iletiyorum.
Başarılar dilerim.

Doç. Dr. Tuğba Sarı

EK 10 TOPLUMSAL CİNSİYET ROLLERİNE YÖNELİK TUTUM ÖLÇEĞİ

ÖLÇEK İZNİ

Gelen kutusu

ben 11 Eki

Merhaba, iyi çalışmalar dilerim. Ben Ege Ünivers...

simge zeyneloğlu 10:14

alıcı: ben ▾

Sayın Nazire Akbulut
Geliştirmiş olduğum ölçeği çalışmanızda
kullanabilirsiniz. İyi çalışmalar dilerim.
Doç. Dr. Simge Zeyneloğlu